

نیشتمان

بلاؤ کہ رہو وہی بیری کومہ لہی ژ.ک

الحمد لله رب العالمين

صلی کی پٹی

انقلاب: گورنر، سرحدی، فارسی

بۆدابه‌زاندنی چۆرمها کتیب:سەردانی: (مُنْتَدَى إِقْرَأَ الثَّقَافِي)

لتحميل انواع الكتب راجع: (مُنْتَدَى إِقْرَأَ الثَّقَافِي)

پرای دانلود کتابهای مختلف مراجعه: (منتدی اقرا الثقافی)

www.iqra.ahlamontada.com

www.iqra.ahlamontada.com

للكتب (کوردی ، عربی ، فارسی)

نیشتمان

بلاوکه ره وهی بیرى كۆمهلهی ژ. ك

ئاماده كردنى
عهلى كهريمى

بىنگى ژين
سليمانى ۲۰۰۸

۰۵۰,۹۵۵۵۴

ع ۹۷۴ عەلى كەرىمى

نىشىتمان بىلوكەرەۋەي يېرى كۆمەلەي ژ. ك/ ئامادەكردنى عەلى كەرىمى.

سلىمانى: بىنگەي ژىن، ۲۰۰۸.

۴۰۰: ل: ۲۵×۳۵ سم. - زىنجىرە؛ ۸۵

۱- گۇفارى كوردى. ۲- ئاۋنىشان. ۳- زىنجىرە؛ ۸۵

كىتېخانەي گىشتى سلىمانى ژانىيازى سەرەتايىي پۇلېن و پېرستى ئامادە كوردە

سەرپەرشتى لە چاپدراۋەكانى بىنگە: سىدىق سالىح

زىنجىرە: ۸۵

كىتېب: نىشىتمان بىلوكەرەۋەي يېرى كۆمەلەي ژ. ك

ئامادەكار: عەلى كەرىمى

تايپ: سىروان خەلىل

سكان و پاكىرنەۋەي كۆمپىيووتەرى: ئەقېن پەقىق و سىروان خەلىل

مۇنتاج: لاس

خەتى بەرگ و پروبەرگ: ئەحمەد سەعید

تېراژ: ۱۰۰۰

نرخ: ۵۵۰۰ دىنار

ژمارەي سپاردن: ۱۲۲۳ى سالى ۲۰۰۸

شۋېنى چاپ: سلىمانى، چاپخانەي شقان

لە بىلوكراۋەكانى

بىنگەي ژىن

بۇ بوۋژاندنەۋەي كەلەپۇرى بىلگەنامىي و پۇژنامەۋانىي كوردى

ھەرىتى كوردستان: سلىمانى، ئەندازىاران، گەرەمكى ۱۰۵، كۆلانى ۵، خانۋى ۲۳

نۇرمان: ۳۱۲۹۱۰۲ ئاسيا: ۷۷۰۱۵۶۵۸۶۴ يا ۷۷۰۱۴۶۴۸۳۳ سانا: ۱۱۲۸۳۰۹

سنوۋقى پۇست: ۱۴ E. Mail: bnkaizhin@yahoo.com

پیشەکی

بنکەى ژين، که کۆکردنەو و پاراستن و لەچاپدانەو ى گۆڤار و پوژنامەکانى کوردی -لە کۆنترينيانەو- کردووە بە ئەرك و ئامانجى گرنگى خۆى، سالىك زياتر بوو کۆپى هەر نوژمارە (وردتر هەر شەش بەرگ) ى گۆڤارى ("نیشتمان" ى بلاوکەرەو ى بىرى کۆمەلەى ژ. ك) ى كاك عەلى كەرىمى لەلابوو. هەر لەسەرەتایشەو بەرپار درا سکان و خاوين بکړينهو بە کۆمپيووتەرو بە ساغکردنەو و لەچاپ بدرينهو. ئەمە لەکاتىکدا ئيمه خویشمان دانەى دوو ژمارەى ئەسلى ئەو گۆڤارەمان (٢، ٦) هەبوو.

ئەوى راستى بى، سکان و سپيکردنەو ىيان، لەبەر پرکاريى بنکەو هاتنەپيشهوى هيندى کارى ناچارى تر، دوا کەوت، نەکرا وەکوو پيوست ئيشى بەردەواميان تيدا بکړى. بەلام سەرەنجام توانرا بەم شيوەيهى بەردەست ئامادە بکړى.

بە باش زانرا لەپاى ئەویدا، هەم نامىلکەى ديارى کۆمەلەى ژ. ك و پوژژميەرە کوردیەکەى، هەم تاقە ژمارەکەى گۆڤارى "هاوار" يا "هاوارى کورد" کە دواى وەستانى "نیشتمان" دەرچوو و کەم و زۆر ى هەمان دەورو زەمانە، بە پاشکۆ بخړينه تەك "نیشتمان". ئەوەيش کرا.

بنکەى ژين، کە ئەم شاكارەى کۆمەلەى ژ. ك وەك بەرھەمىكى خۆى دەخاتە کتیبخانەى کوردیەو، پيوستى دەبينى لەم ږوو-بۆ ميژوو- ئاماژە بە سى راستى بکات:

يەكەم: هەووەل جار مامۆستا جەمال نەبەز شەش ژمارەى ئەو گۆڤارەى بە وینەيانەو بەناوى (گۆڤارى نیشتمان تەمووزى ١٩٤٣- مایسى ١٩٤٤ زمانى حالى کۆمەلەى ژيكاف و ئيدىۆلۆژى هورده بۆرژواى پۆشنيرى ناسیۆنالیست لە کوردستاندا، بنکەى چاپەمەنى ئازاد- سوید، ١٩٨٥، ٢٩٤) وە بلاو کردووەتەو. پى-بەپى، هەر لەو کتیبەدا لیکۆلینەو ىهەكى فراوانیشى لەسەر پيشينه و هەلومەرجى ئەو پوژگارەو ئەو شەش بەرگەى نیشتمان نووسیو.

دووه: هر كاك عهلى كهريمى خۆى دواتر ویننهى ژماره (۷، ۸، ۹) و دیاریی
كۆمهلهى (ژ. ك)ى له كتیبی (ژیان و بهرهمى عهبدولپرهمان زهبیحی "مامۆستا
عولهما"، ۱، بنگهى چاپمهینی زاگرووس- سوید، ۱۹۹۹، ۱۶۸۸)ى خۆیدا بلۆ
کردووهتهوه.

سێیه: محهمهد شاپهسندی، له بیرهوهریهکانیدا که بنگه پار له چاپی داوه،
ئاماژهی بهوه کردووه که "نیشتمان" دواى پروخانى حکومەتى میلیى کوردستان
له مههاباد، جاریکی تر ۱۹۴۸ به هیممهتی عهبدولپرهمان زهبیحی و ئهو هاوکاریی
پهحمهتی شیخ لهتیفی حهفید له (سیتەك) ژماره ۱۰ى وهك درێژکراوهی قوئاغیکی
تری هه مان گوڤار ئی دەرچوووه. زهبیحی خۆیشی پیشتر لهوه دوواوه. بهلام بهداخهوه
تائیسنا دانهیهکی ئهو ژمارهیه بهر دهست نهکەوتوووه.

مایهوه، به گهرمی دهستی ههموو ئهوانه بگوشین که لیڤهوه لهوئ - به هه
شیوهیهك بووبی - دهستیان له راپهپاندن و به ئههجام گهیانندی ئهه پرۆژهیهدا هههوه.

بنگهى ژین

مایسی ۲۰۰۸

گۆفاری "نیشتمان"

مەھاباد ۱۳۲۲-۱۳۲۳ (۱۹۴۳-۱۹۴۴)

زمانى ھالى كۆمەلەي ژىكاف (ژيانەۋەي كوردستان) بوو. يەكەم ژمارەي لە ۳۰ يۈۈشپەرى سالى ۱۳۲۲ (جولاي ۱۹۴۳) لە چاپخانەي خەلىفەگەرى ئەرامنە لە تەۋرىز دەرچوۋە. غەبدولپەرھەمانى زەبىيى بەرپرس و ھەلسوۋپىنى سەرەكىي ئەم گۆفارە بوو. كۆمەلەي ژىكاف پىخراۋەيەكى تەۋاۋ نەھىنى و ژىرزەمىنى بوو، تەنانەت ئىستاشى لەگەل بى ھەموو لايەك لەسەر ناۋى كۆمەلەي ژىكاف ھاۋرا و تەبا نىن. ژيانەۋەي كوردستان، ژيانەۋەي كورد، ژيانى كورد و چەندى تىرىش، ئەم ناۋانەن كە مېژوۋنووسان و لىكۆلەرەۋان پىيان وايە تەعبىر لە ناۋى راستەقىنەي ژىكاف دەكەن، ئىمە لىرە پىشت دەبەستىن بە لىدۋانىكى زەبىيى لە پۇژنامەي "خەبات" سالى ۱۹۶۰ بە غەرەبى لە جوابى ئارچى رۇزقىلتى نووسەرى كىتپى بە نرخی (جەمھورى كورد لە مەھاباد) لە مەپ ناۋى راستەقىنەي ژىكاف نووسىۋىتى، زەبىيى دەنوۋسى ناۋى كاملى ژىكاف، كۆمەلەي ژيانەۋەي كوردستان بوو^۱.

ئەگەر كۆمەلەي ژىكاف ئەۋەندە نەھىنىكار بوۋى، تا ئىستاش كە زياتر لە ۶۵ سال لە تەمەنى دامەزراندنى دەگوزەرى، لە چۆنىەتى ناۋەكەي پىك و تەبا نەبىن، ديارە گومان ناھىلىتەۋە و دەبى لە زۆر بىرو بۆچوون و بە تايبەت دەستەي دامەزىنەر و ناۋى راستەقىنەي ئەندامان و نووسەرانى "نیشتمان" یش زۆر بەتيرادىۋى و پىشت ئەستۋورى نەدۋىن تا ئەۋ كاتەي بەلگەي بېۋاپىكرەۋ و سەلمىندراۋمان دەست دەكەۋى. "نیشتمان" تا دامەزراندنى كۆمارى كوردستان ۹

^۱ بېۋانە: جوتيارى حاجى تۇفيق، ۋەلامى زەبىيى بۇ نامىلكەكى ئارشى پۇزقىلت، گۆفارى "تايىندە"، سلىمانى، ژ ۴۱، ۲۰۰۳، ل ۱۴۵-۱۴۹.

ژماره‌ی دەرچوو. وا دیاره ژماره ۱۰ ی "نیشتمان" دواى نهمانى کومار و هاتنى زه‌بیحی بۆ خوارووی کوردستان له دى سیتەك لای شیخ له‌تیفی حەفید وەك ناخە ژماره‌ی "نیشتمان" چاپ و بلاو کراوە‌تەو. ۲. له‌بەرئەو‌ه‌ی دواى حەول و لیگه‌پرانیکى زۆر ئەم ژماره‌یه‌ی "نیشتمان" نە‌دیترایە‌و‌ه و پەیدا نە‌بوو، لی‌ره باس له‌م ۹ ژماره‌یه ده‌کەین که له‌بەر ده‌ستدان و له‌ پۆژه‌لاتى کوردستانه‌و‌ه بلاو کراوه‌و.

کۆمه‌له‌ی ژیکاف یه‌که‌مین و تاقه‌ ریک‌خراوی ناسیۆنالیستی، ئەو کاته‌ی پۆژه‌لاتى کوردستان بووه، به‌هۆی خه‌باتى توندوتۆڵ و چەروپى سیاسى و ته‌شکیلاتى زۆر زوو توانیویه‌تى بیرى کوردایه‌تى و هه‌ست به‌ یه‌خسیربوونی گه‌لى کورد، له‌ناو کۆمه‌لانی خه‌لکی کوردستاندا بلاو کاته‌و و ته‌نانه‌ت ته‌شه‌نه‌ بکاته‌ پارچه‌کانى تری کوردستان. "نیشتمان" وەك زمان حالى ژیکاف و تاقه‌ که‌ره‌سه‌ی پاگه‌یاندنى ئەو سه‌رده‌م توانیویه‌تى به‌ باشترین شیوه‌ له‌گه‌ل هه‌موو ته‌نگ و چه‌له‌مه و عاسته‌نگه‌کانى سه‌ر پێگای، کۆمه‌لانی خه‌لکی کوردستان له‌ ده‌ورى کوردایه‌تى و کۆمه‌له‌ی ژیکاف کۆکاته‌ره و خو‌شه‌ویستیکی بێ‌وینه‌ له‌ناو خه‌لکدا بۆ خو‌ی و کۆمه‌له‌ پێك بێنێ، ئەو‌ه‌تا مامه‌ قاله‌ی ده‌باغی (سیامه‌ك ۵۷) له‌ وتوویژیکى تایبه‌ت له‌گه‌ل خو‌مدا له‌ سالى ۹۶ له‌ نە‌ده‌ن ده‌لى: ((که "نیشتمان" له‌ ته‌وریز به‌وپه‌رى له‌خۆ‌بردووی و ماندوونه‌بوونی زه‌بیحی ئاماده‌ ده‌کرا، من و محمه‌دى شاپه‌سه‌ندیان بۆ یارمه‌تى نارد بۆ‌لای زه‌بیحی له‌ ته‌وریز، هه‌ر به‌ ته‌واوبوونی و له‌ چاپدانى، ده‌مانه‌ینایه‌وه بۆ کوردستان، وه‌ عه‌رز نه‌ده‌که‌وت ته‌واو ده‌بوو، ته‌نانه‌ت که‌ه‌تى وا بوو یه‌ك دانه‌ی به‌ سه‌د تومانی ئە‌وکات فرۆشراوه و له‌ زۆر مالان وەك قورئان سه‌یر کراوه‌)).

مامۆستا هیمن له‌ پێشه‌کیى تاریک و پوون، لاپه‌ره‌ی ۲۱ ئاوا ده‌نووسی: ((زه‌بیحی سه‌رنووسه‌رى "نیشتمان" بوو و به‌پراستی له‌ چاپ کردنى ئەو گۆواره‌دا زه‌حمه‌تى کێشا و وریایى نیشان دا. جگه‌ له‌ زه‌بیحی و چه‌ند که‌سى باوه‌رپیکراوى تر که‌س ده‌سته‌ی نووسه‌رانى "نیشتمان" ی نه‌ده‌ناسى و نه‌یده‌زانى ئەو گۆواره له‌ کوێ چاپ ده‌کړی)).

² عه‌لى که‌رىمى، ژيان و به‌سه‌ره‌اتى عبداله‌رحمان زه‌بیحی، چ ۲، سلێمانى، ۲۰۰۵، ل ۲۳۶-۲۳۷؛ بیره‌وه‌ریه‌کانى محمه‌د شاپه‌سندى، ئاماده‌کردنى سدیق سالح، بنکەى ژین- سلێمانى، ۲۰۰۷، ل ۵۴-۴۸.

وردکردنهوهیهکی ژمارهکانی "نیشتمان"

"نیشتمان" ژماره ۱، سالی یهکهم، پووشپه‌پی ۱۳۲۲، جولای ۱۹۴۳
یهکهم ژماره‌ی "نیشتمان" له قهواره‌یه‌کی A5 جیا له به‌رگی یهکهم و ئاخ‌ر ۲۴
لاپه‌په‌یه، له‌سه‌رووی به‌رگه‌که‌ی له‌لای سه‌ره‌وه و له‌ناو خۆریکدا دوو پیتی J.K
نووسراوه و له‌خوار خۆره‌که به‌گه‌وره‌یی "نیشتمان" نووسراوه و ((بلاوکه‌ره‌وه‌ی
بیری کۆمه‌له‌ی ژ. ک. وه‌ک گۆقاریکی کۆمه‌لایه‌تی، ئه‌ده‌بی، خوینده‌واری و مانگی
کوردي پیناسه‌کراوه، هه‌روه‌تر له‌ژێر ناوی؛ له‌م ژماره‌یه‌دا پیرستی بابته‌کان و ناوی
نه‌هینی نووسه‌ران ریز کراون.

لاپه‌په‌ی یهکهم به‌دروشمی ((بژی سه‌رۆک و کورد و کوردستان و هیوا)) ده‌ستی
پێ‌کردوه، به‌ده‌وری ئارمی ژ. ک. دا ئایه‌ی ((کَم مِنْ فُتَّةٍ قَلِيلَةٍ غَلَبَتْ فُتَّةً كَثِيرَةً بَاذَنَ
اللَّهِ)) نووسراوه به‌واتای زۆر جار به‌یارمه‌تی خودا تاقمییکی که‌م زāl بوون به‌سه‌ر
تاقمییکی زۆردا.

به‌وردبوونه‌وه‌یه‌کی زۆر خێراش به‌سه‌ر ژماره‌کانی "نیشتمان" بۆمان ده‌رده‌که‌وی،
دروشمی (بژی سه‌رۆک و کورد و کوردستان و هیوا) ته‌نیا له‌یه‌که‌مین بلاوکه‌راوه‌ی
کۆمه‌له‌ی ژ. ک. (دیاریی کۆمه‌له‌ی ژ. ک. بۆ لاه‌وه‌کانی کورد) و ژماره‌یه‌کی "نیشتمان"
هاتوه‌ و ئیتر له‌مه‌به‌داوه‌ ئه‌م دروشمه‌هیچ ئاسه‌وارییکی له‌هه‌موو ئه‌ده‌بیاتی کۆمه‌له‌ی
ژێکاف دا نامینی و به‌ته‌واوی به‌بێ هیچ لێدوانی‌کی په‌سمی کۆمه‌له‌، لاده‌بری.

به‌پێی ئه‌م به‌لگه‌ و لێدوانانه‌ی به‌ده‌سته‌وه‌ن و هاتنی که‌سایه‌تییه‌کانی کۆمه‌له‌ی
هیوا له‌خوارووی کوردستان بۆ مه‌هاباد و له‌نیو ئه‌واندا میرحاج و په‌یوه‌ندیی زۆر
نزیکیان له‌گه‌ڵ ژێکاف، زۆر وێده‌چێ مه‌به‌ست له‌ وشه‌ی هیوا له‌ناو ئه‌م دروشمه‌دا،
کۆمه‌له‌ی هیوا بێ له‌خوارووی کوردستان که‌ پێش کۆمه‌له‌ی ژێکاف ده‌ستی به‌
تیکۆشان کردبوو، ئه‌گه‌ر ئه‌وه‌شمان سه‌لماند شک و گومان ناهێلێته‌وه‌ مه‌به‌ست له‌
وشه‌ی "سه‌رۆک" ییش ده‌بێ سه‌رۆکی کۆمه‌له‌ی هیوا بێ که‌ په‌فیق حیلمی بوو. دیاره‌ له‌
ده‌سپییکی کاری کۆمه‌له‌ی ژێکافدا زۆریان به‌روا به‌م پێکخراوه‌ ناسیوناڵیسته‌ی

خوارووی کوردستان بووه، به لām به دواى کیشهکانى ناو کۆمهلهى هیوادا، وا دیاره ژیکاف له هیوا بى هیوا ده بى و ئەم دروشمهش وهلا دهندرى.

بابه تهکانى "نیشتمان" ژماره ۱ بریتین له:

۱- ئامانجى ئیمه:

ئەم نووسراوهیه وهك یهكهم وتارى "نیشتمان" بایهخى تایبهتى ههیه و بههوى ئەم وتاره له ئامانج و ستراتىژی بیرى ژیکاف تی دهگهین. هیچ ئامارهیهك به نووسهرى ئەم وتاره نهکراوه و وهك بیرى ژیکاف نووسراوه. لیژهدا ژیکاف زۆر به پووینی پیمان دهلی دژى چیه و چى دهوى. له ژێر ناوى (ئەى براى کوردی خوشهویست) باس له دوژمنایهتى خو بهخو، دووبههكى و خو خورى، پول په رستى و بیگانه دۆستى دهکا. پادهگهیهنى به هه موو هیز و توانای خوى تی دهکۆشیت تا زنجیر و که له مهى دیلى و ژێر دهستى له ئەستوى نه ته وهى کورد دامالئ، له کوردستانى له ت و کو تکرای ئیستا کوردستانىكى گه وه پیک بینئ و هه موو کوردی تی دا به سه ره سستى بژین، دژى به کارهینانى چهكه و پى وایه ده بى کورد به پى گای شارستانیهت دا بپروا و ئەمه ته نیا پى گایه کورد ده باته ناو می رگى ئازادى و سه ره سستى. هه روه تر ده لئ ژیکاف بپریارى داوه بۆ پووناك کردنه وهى بیرى نه ته وهى و دۆزینه وهى هوى چاره په شى و دواکه وتنى ئەم میلله ته به سته زمان و بى ده سه لاته له هیچ فیداکاریكى پوو وهر نه گى ریت و به بپریارى هه یئه تی ناوه ندی ئەم گو قاره دهر نه چیت، تا به ره به ره هه ر چه وتى و نا په وایه کى له ژيانى کورد هه یه پيشانى بدا و ببیته شاره زای نه ته وهى کورد له پى گای سه ره سستى و سه ره به خوییدا.

۲- ته ماع: نووسهرى دیارى به نهکراوه.

۳- دهر دى دهر ون: دمه ته قه ییكى دوو که سى.

ئەم هه لبه سته ناوى نووسهرى نییه، زۆر له نووسینی زه بیحى ده چئ، دمه ته قه یى "بایز و باپیر" ته نزی کۆمه لایه تی و سیاسى بوو به شیوه ی هه لبه ست له گو قارى "نیشتمان" دا داها ت، زۆر دواى ژیکاف سالى ۱۹۵۴ له نامیلکه ی (ناشتیخوانى لادییى) له به غدا به هه مان شیوه ی دمه ته قه یى بایز و باپیر به قه له مى زه بیحى چاپ و بلاو ده کریت ته وه و مامۆستا محمه د وردى سه ره تایه کى کورتى بۆ نووسیه و شاهیدى ده دا که زه بیحى که به نووسه ر ناسراوه له مهیدانى هه لبه سستیشدا ئەتوانئ

ئەسپ تاو بدا^۲. رەنگە كەسانىك پىيان وابى ھەلبەستەكانى بايزو باپىرى ئى مامۇستا ھەژار بن، لە "نیشتمان" دا ھەموو شىعرەكانى مامۇستا ھەژار بە ناوى خۆى بلاو كراونەتەو، بەلام لە دەمەتەقەكانى بايزو باپىر كە ھەموويان تەنزى سياسى و كۆمەلايەتەن، ناوى نووسەرى لەسەر نىيە، تا لە سالى ۱۹۵۴ زەبىحى ئەمە ئاشكرا دەكا كە خاوەنى داھىنانى بايزو باپىر. ديارە دواتر لە سالانى ۶۰ و لە "بۆ كوردستان" لە "بايزو باپىر" كەلك وەرگىراو و مامۇستا ھەژار شىوئە ھەلبەستى نووسىو.

۴- پىك كەون تا سەر كەون: ع. بىژەن.

۵- مېجەرسۆن دەر حەق بە كورد چى ئەلى:

جەنابى محەمەد ئەمىن زەكى خاوەنى "تارىخى كورد و كوردستان" لە لاپەرەى ۱۰۷ى كىتەبە نايابەكەيدا ئەم دىرەنەى خوارو ھە كىتەبى (بە تەبديل لە مەزپۇتەميا و كوردستاندا، لۆندۆن، ۱۹۱۲ى مېجەرسۆن وەرگرتو).
 ۶- سەر كەوتەن بە زۆر و كەمى نىيە: وتەيەكى "بىژەن" نووسەرى كۆمەلە لە كۆبوونەو ھەكدا.

۷- شىعر: م. م. ھۆشەنگ ئەندامى ژمارە ۱۶ لاويكى خويندەوار.

۸- شىعر: سەيد عبدالرحىم مەولەوى ھەورەمى، پىرەمىژد كەردوويەتى بە لەھجەى موكورىانى.

۹- شاعىرى بەناوبانگ وەفایى: ع. بىژەن.

۱۰- بەشى طبى: جىگارە چون ئەكىشەرت.

۱۱- بۆگەنم كى: نووسەرى ديارى نەكراو.

۱۲- كورد و عصبە الامم.

۱۳- شىعر: ناوى شاعىر نەنووسراو.

۱۴- كوردستان مالى كوردە: ع. ساسان.

۱۵- پەلامارەكەى ئەو سالى ئەلمان لە پووسيا! م. فەپروخ

۱۶- دەسياوى بۆ چاپ: لە لاين كاو، سام، جاهد، فەپروخ، پەوادى، نەرىمان، يارمەتەى مالى دراو بە كۆمەلە.

³ بېروانە: عەلى كەرىمى، ژيان و بەسەرھاتى عەبدو پەحمانى زەبىحى، ۱۹۹۲.

"نیشتمان" ژماره ۲، سالی یه‌که‌م، خه‌زه‌لوهری ۱۳۲۲

جیا له پووبه‌رگ و دوابه‌رگ ۲۵ لاپه‌ره‌یه دروشمی "بژئی سه‌رۆک و کورد و کوردستان و هیوا" نه‌ماوه و به ده‌وری ئارمی j.k دا ئایه‌ی ((وَمَنْ يَتَوَكَّلْ عَلَى اللَّهِ فَهُوَ حَسْبُهُ)) نووسراوه به واتای هه‌رک‌ه‌س پشت به‌خودا به‌ه‌سی ئه‌وه خودای به‌سه. له راست و چه‌پی ئارمه‌که‌دا ئه‌م دوو پارچه شیعره به شیوه‌ی عه‌موودی نووسراوه:

به‌ختیارین له هه‌وه‌ل نیوی مه‌یان دانا کورد
صاحبی غیره‌تن ئه‌و قه‌ومه وه‌کوو پۆسته‌می کورد
هه‌ر که‌سی په‌نجه له په‌نجه‌ی مه‌ دهدا یاره‌بی
ده‌ست و په‌نجه‌ی بش‌کی، پیلی له‌بن را بیی ورد

۱- بۆ خوینه‌ره خوشه‌ویسته‌کانمان.

۲- له‌ناو کۆمه‌له‌دا چه‌ باسه.

۳- کۆمه‌کی پوولی.

۴- جیژنی سه‌ر سالی کۆمه‌له، لیڤه‌دا زۆر به‌پوونی ده‌رده‌که‌وی پۆژی ۲۵ ی گه‌لاویژ پۆژی دامه‌زاندانی کۆمه‌له‌ی ژیکافه.

۵- ئیداره‌ی مه‌حه‌للی کۆمه‌له.

۶- ریکلام بۆ چاپی کتییی (به‌سه‌ره‌اتی شیخ یوسف شمس‌الدین البرهانی - ته‌ئلیفی م. ش. هیمن).

۷- مایه‌ی پزگاره‌به‌بوونی ئیمه له زنجیر و که‌له‌مه‌ی دوژمن چییه و کییه؟ بۆچی پی‌ش ناکه‌وین.

۸- تکا له لایه‌ن زۆراب ۳۷.

۹- ئه‌ی پوئه‌سای عه‌شایری دلیر و غه‌یووری کورد

۱۰- ئیمه و مه‌ردم: بیژهن-۲

۱۱- ده‌ردی ده‌روون، ده‌مه‌ته‌قه‌یه‌کی دوو که‌سی (بایز و بایر)

۱۲- خۆت بناسه م. ش. هیمن

۱۳- مه‌حه‌که‌می مه‌نحووسی ئیستیقلال

۱۴- ئیعلان: پۆژنامه‌ی هه‌فته‌ی (مرو - MIROV) له‌لایه‌ن بیژهن ۲، به‌م نێزیکانه ده‌رئه‌چیت ئابوونه ته‌نیا بۆ ئه‌ندامه‌کانی کۆمه‌له‌یه^۴.

^۴ ده‌بێ پۆژنامه‌ی ناوخۆی ئه‌ندامان بووبن، هه‌یج سه‌رچاوه‌یه‌ک ده‌ست نه‌که‌وت بۆ زانیاری له‌مه‌ر ئه‌م پۆژنامه‌یه.

- ۱۵- وینهی (جهنابی شیخ عبدالقادر شهیدی پیگای سهریهستی کورد)
- ۱۶- گهنجینهی ئهدهبیات: شیعر بۆ شینی محکهمهی ئیستیقلال- م. ش. هیمن
- ۱۷- حور بژی: شیعر- فانی
- ۱۸- نادهم به قهلهك: شیعر، گیوی موکریان: ههولیر
- ۱۹- پیکلام؛ ئهم جهنگهه سهرۆکی گهرهه کورد (مهلا مصطهفا بارزانی)، ههلیاساندووه ئیختیلالیکی میللیی کورده.
- ۲۰- شیعر: منالیکی بویر.
- ۲۱- کوردم و...: م. ش. هیمن
- ۲۲- ئیمرو مهوقیعی ئازادییه: م. حهریق.
- ۲۳- وینهی عالمی بهناوبانگ و نیشتمانپهروه، مهلا محهمهه دی کوئی
- ۲۴- ضایعهییکی گهره- پوژی سیشهمه ۱۲ی تهرینی یهکهمی ۱۹۴۳ وهفاتکردنی مهلا محهمهه دی کوئی.
- ۲۵- ئهی لاوی کورد: م. آریا- ۲۷ خاوهندی میدالی ئالای کوردستان^۵.
- ۲۶- ئینقلابی گهرهه ئوکتوبر: م. فرهوخ
- ۲۷- دهمی راپهپینه: شیعر له ئیستگهی رادیوی کوردستان.
- ۲۸- بۆ پیکهین.
- ۲۹- وینهی حوشتریک له ژیری نووسراوه:
- هینده حیزه بهختی کورد بۆ کوشتن و تالانمان
- کۆمهلیک هاتوون به سواری حوشتری پیپانهوه

"نیشتمان" ژماره ۳ و ۴، سالی یهکهم، سهراوهز- پیهدانی ۱۳۲۲

۲۶ لاپههیه له سهه بهرگ له لای چهپی ئارمی j.k دروشمی (بژی کورد و کوردستان و کۆمهلهی ژ. ک.) نووسراوه، وینههکی گهرهه سهلاحه دینی ئهییووبی و له ژیرهوهی نووسراوه:

---

⁵ دیاره کۆمهله خاوهنی میدالیا بووه که ئالای کوردستان بووه، به بهخشینی ئهم میدالیایه نهنامانی خۆی هان داوه.

عەرب ئىنكارى فەضلى ئىو ناكەم ئەفضەلى ئەمما
 "صەلاحەددىن" كە دونىيائى گەرت لە نەسلى كوردى (بابان) بوو
 لاپەرەي ١: بە دەورى دروشمى j.k نايەي ((نصر من الله وفتح قريب وبشر
 المؤمنين)) نووسراوە بەواتاى سەرکەوتن لە خوداوەيه، نازادکردنیش نزیکە، ئەم
 مژدەيه بە موسلمانان بەدە. لە راست و چەپى ئارمەكە هەمان شیعەرى "نیشتمان" ی
 ژمارە ٢ چاپ بۆتەوه.

- ١- بەهەشتى بەختیاری: م. نادری ٧٦.
- ٢- کوردی دەبئى چۆن بنوسرى؟ / کە براى راست ٦٧.
- ٣- لەناو کۆمەڵەدا، بەیاننامەى ژمارە ٣٢٢ ی پۆزى ٢٥ مانگی سەرماوەرزى
 ١٣٢٢.

- ٤- شوعار بۆ هەموو کوردیك
- ٥- دەمەتەقەيهكى دوو كەسى (بايز و باپير)
- ٦- بەشى طبى - ئالكول
- ٧- گەنجينهى ئەدەبىيات - پايزى "نیشتمان": قانع
- ٨- دەلیم بیلیم و ناویرم: شیعەر- فانی
- ٩- کۆمەلى هیواو حەرفى "ژ. ك" / آ. ل. ب- شاعیریكى بەناوبانگ
- ١٠- مەرامى کۆمەڵەكەم دینگە! / آ. ل. ت. ع. هەژار ٢٠
- ١١- ئاخفتنى خوشك و برايان / آ. ل. ب. ل. م. ش. هیمن
- ١٢- بۆچى نەگرم / آ. ل. ب. ع. بیژەن- ٢
- ١٣- ئەستیرەيهكى تازه لە ناسمانى چاپەکانى کوردیدا، (سوپاس و پێزانینه بۆ
 بریتانیای مەزن كە گوڤارى "دەنگى گیتى" تازه" ی بە کوردی بلأو کردۆتەوه و
 داواش دەكا رادیۆ لەندەن پۆژانە کاتریمیریک بە زمانى کوردی بئ)
- ١٤- وتاریكى فەلسەفى: هیژى بیر لە (پەوان) ی میللەتاند: / آ. ل. ب. م. بەیان، ٧١
- ١٥- ژنیكى بویژى كورد: حەيران خانمى دونبلى: / آ. ل. ب. م. لاو، ١٠

⁶ ئەم بەیانە لەلایەن هیئەتى ناوەندى کۆمەڵەى ژ. ك. نووسراوە و بەپوونى بۆمان دەردەكەوى كۆمەڵە
 خاوەنى هیئەتى ناوەندى بووه، ئەم بەیانە بۆ بەگژداچوونەوهى ناحەزانى ناوخۆیه كە تۆهمەتى
 شیوعى بوون و بۆلشویك بوونیان لە كۆمەڵە داوه.

۱۷- کوردستان: له ژماره ی ۳۸ ی پوژنامه ی (پوژا نو) که ئه میش له (اخبار الحرب) وهر گرتووه.

۱۸- ئینقلابی گهره ی ئوکتوبر! ل. ب: م. فه پوخ- ۱۱.

"نیشتمان" ژماره ی ۵، سالی یه که م، پێبه ندانی ۱۳۲۲

جیا له پروبه رگ و دوابه رگ ۲۴ لاپه ریه، له سه رووی به رگ و ئارمی j.k "الله" نووسراوه و تازه یه، ئه وه دیاره دوا ی ئه م پرپیاگه ندانه که ناحه زانی ناوخۆ بآویان کردبووه وه که گویا ژیکاف شیوعی و بۆلشویکه، دایانناوه. لای چه پی ئارمی j.k دروشمی ((بژی کورد و کوردستانی گهره)) هاتووه، ئه وه ش ئالوگۆپی تیدا کراوه و (ژ. ک)یان لابر دووه.

شتیکێ تازه که له م ژماره یه دا ده بیندری، پێناسه ی گۆقاری "نیشتمان" ه، وشه ی "سیاسی" ی پێ زیاد کراوه، و اتا بۆته: "نیشتمان" بآوکه ره وه ی بیرێ کۆمه له ی ژ. ک. گۆواریکێ ئه ده بی، خوینده واری، کۆمه لایه ته ی، سیاسی و مانگی کوردیه یه. جاریکێ تر وینه ی سه لاهه دینی ئه یووپی تیدا یه و له ژێره وه ی نووسراوه:

تو نه مردووی ئه ی سه لاهه دینی ئه یووپی نه سه ب

هه ر بژی ئه ی شاه به یته ی کورد ئه ی فه خری عه رب

لاپه ره ی یه که م، به ده وری ئارمی j.k ئایه ی ((تعاونوا علی البر والتقوی)) هاتووه، به واتای هاوکاری یه که تر بکه ن بۆ چاکه و له خوا ترسان. لای چه پ به ستوونی نووسراوه: (بژی کورد و کوردستانی گهره) لای راست ئه م شیعره نووسراوه:

له ده م پرینی ئه وانه ی له کۆمه له م به دگۆن

له بار و تیزه ده می موو ده کا مقه ست و بزینگم

۱- کورد له حه یات ئه نیسکلویید یاسی دا: ع. بیژن

۲- پیاوی چاک به و مه یخوینه وه: م. نادری، ۷۶

۳- ده ردی ده روون، ده مه ته قه یه کی دوو که سیی (بایز و بایر)

۴- له ناو کۆمه له دا^۷.

⁷ خه به ری ئیداره یه کی مه حه للی ده دا که "سیامه ک ۵۷" له شاریکێ پارچه یه کی تری کوردستان ته شکیلی داوه: له وه ی که ده زانی سیامه ک ۵۷ مامه قاله ی ده باغیه، ئه م شاره ش شاری سلیمانیه.

۵- قسەى نەستەق

۶- پۇڭى كارە: آ | ل. ب. ل: م. ش. ھىمن

۷- فەلسفەى ژيان: ع. بىژەن، ۲ آ. ۵ | ل. ب.

۸- گەنجىنەى ئەدەبىيات: قەلاى "نىشتىمان" آ | ل. ب. ل: م. ش. ھىمن ۵۵.

۹- ئالەبى دىل: تەخمىسىيەكە كە چەنابى مەلا ھەسەنى قاضىي ھەلەبجە لەسەر
غەزەلى مەشھورى ئەحمەد موختار عثمان پاشاى كردوۋە.

۱۰- چوار: شىۋەگويزان، قانع.

۱۱- بىكەين بە جەمھورى آ/ل. ب. ل: شاعىرىكى بەناۋبانگ

۱۲- جۈۋجەلەى "نىشتىمان": آ/ك: ھەژار ۲۰

۱۳- ئەمەن دەيلىم و بى باكم: م. ش. ھىمن^۸

۱۴- بەغدا

۱۵- ئىنقىلابى گەۋرەى ئۆكتۇبر: آ/ل. ب. م. فەپپوخ ۱۱

۱۶- دەسيماۋى بۇ چاپ: لەلايەن ع. ھەژار، م. خ. بارزانى، م. ح. لاۋ، ع. م. پەۋادى،

ع. زوراب، ۵. آرزىز. ۱. ا. رژدى، م. ا. ھەرىق

"نىشتىمان" ژمارەى ۶، سالى يەكەم، پەشەمەى ۱۳۲۲

گۆقارەكە جيا لە پەۋبەرگ و دۋابەرگ ۲۲ لاپەرەيە. بەرگى گۆقارەكە ھەرۋەك

ژمارە پىنچە، ديسان سەلاھەددىنى ئەيوۋبى ويئەى ھاتوۋە و لەژىر ويئەكە ئەم

شىئەرە نووسراۋە:

((تۆنەمردوۋى ئەى سەلاھەددىنى ئەيوۋبى لەقەب

ھەر بژىت ئەى فەخرى كورد و ھاكىمى مولكى عەرەب))

لاپەرەى يەكەم ئارمى j.k و ئايەى: ((ان الله يأمر بالعدل والاحسان)) بە واتاى

خۇا فەرمان دەدات بە دادپەرۋەرى و چاكەكارى. ئەۋانى تروەك ژمارە پىنچە.

۱- بۇچى گەۋرەكانى "قورپەيش" موسلمان نەدەبوۋن؟ آ/ل. ب. ع. بىژەن-۲

۲- سىكالاىەك لەگەل "نىشتىمان": آ/ل. ب. ل: م. ش. ھىمن

۳- خۆشەختى چىيە؟ آ/ل. ب. م. ش. ئادەر ۸۲۱

⁸ لە بەرامبەر شىئەرەكەى "فانى" دا كە لە ژمارەى ۳ و ۴ دا بىلەر بۆتەۋە، نووسىۋىيەتى.

- ۴- دهردی دهررون- دهمهتهقهیهکی دوو کهسی (بایز و باپیر)
- ۵- وینهیهکی پر به لاپهپهه لیئین له بنی نووسراوه:
(باقییه ناوت ئهتو گهرچی دهمیکه مردووی
نا، لهئین! ماوی ههتا پوژئی قیامهت زیندووی))
- ۶- تکا له کورده ناودارهکانی ئیستا: آ/ ک: پشتیوان ۱۰۴۲
- ۷- کوردستان: نووسین به عهرهبی، یوسف مهلهک- وهرگتیر: م. نادری ۷۶
- ۸- عهشایری کورد: ای/ ر: ع. راد ۵
- ۹- لهناو کوهمهلهدا- چهند بهندیك له مهراومهی کوهمهله
- ۱۰- گهنجینهی ئهدهبیات- ئهگهر مردم...! شیوهگوێزان- قانع
- ۱۱- نالهیی دل- پاشماوهی ژماره ۵
- ۱۲- دلی دایک: شیعرێ ئیرهج میرزا- ههژار ۲۰ له شاری آ/ ک وهریگیپراوته سهر
کوردی
- ۱۳- کهی ماوه: آ/ ل. ب بویژئیکی ناودار- شیعر
- ۱۴- خهوی غهفلته بهسه...! ع. هونهر- شیعر
- ۱۵- بهشی طبی- تیفووس: آی/ ر: م. ئیرهج ۲۱۵
- ۱۶- دهرسیاری بو چاپ: له لایه: ع. فهرزانه، خ. م. شاباز، ع. بیژهن، ح. ر.
سهخی، ا. آزاد، ا. آزا، ق. چوبینه، ر. برای پاست

"نیشتمان" ژماره‌ی (۷، ۸ و ۹)، سالی یهکه‌م، به‌های ۱۳۲۳

به ههرسی ژماره که له به‌سهریه‌که‌وه‌ن جیا له پووبه‌رگه‌کان و دوبه‌رگ ۳۳
لاپه‌په‌یه، ئهم ژماره‌یه دوو پووبه‌رگی ده‌ست که‌وتوو، پووبه‌رگی یه‌که‌م ئارپی J.K.
له‌لای ناوه‌پاستی سه‌رووی لاپه‌په‌یه و ((بژی کورد و کوردستانی گه‌وره)) لای پاستی
ئارم نووسراوه، لای چه‌پ ته‌واو به‌تاله، ئه‌وجار له‌بن ئارمه‌که "نیشتمان" و ئیتر وه‌ک
ژماره‌ی پێشوو، وینه‌ی سه‌لاحه‌ددینی ئه‌یووبی ئه‌مجار دیسان پووبه‌رگیکی تر: الله
له ناوه‌پاستی سه‌رووی لاپه‌په‌یه و "ژ. ک" له‌بن الله و ئه‌وی تر هه‌روه‌ک پووبه‌رگی
یه‌که‌م. به‌شی سه‌رووی لاپه‌په‌یه ۱ هه‌روه‌ک ژماره‌کانی پێش، ئارپی J.K. له‌ناو خو‌ردا،
به لای پاست ئایه‌ی ((کل حزب بما لدهم فرحون)) به واتای هه‌موو تاقمیک به

بەرنامەو کاری خۆیان دەنازن نووسراوه، لای چەپ (بژێ کورد و کوردستانی گهواره).
 لای راست به شیوهی ستوونی ئەم شیعرهیه:
 ئەر نەبێ نووری چراکهی "نیشتمان" ی خوشەویست
 دیدەکهەم لایلاوه دەرد و داخی کەس نادینمە
 لای چەپیش ستوونی ئەم شیعرهیه:
 تیشکی پۆژی "نیشتمان" شمشیری عالهەمگیرمە
 شەعشەعە و ورشە ی "گهلایژ" چاوی گیتی بینمە
 مەبەست له "گهلایژ" دیاره گوڤاری "گهلایژ" ه که ئهه دهمه له بهغدا دهردهچوو،
 ئیبراهیم ئەحمەد خاوەنی ئیمتیاژ و عەلانیەدین سەجادی سەرنووسەری بوو.

"نیشتمان" لەژێر چاپ بوو که لەلایەن دڵسۆزیکەوه ٣ لاپەرە ی "نیشتمان" مان بۆ
 هات. (پووبەرگیکی تازه و لاپەرە ی ٩ و ١٠) ئیمە تائیسەتا بە هەموو لایەک دەمانزانێ
 لاپەرە ی ٩ و ١٠ له "نیشتمان" ی ژماره (٧-٨-٩) دا دیار نییه، واتا هەموو ئەو
 کۆپیانە ی که تائیسەتا دەست کەوتوون و منیش له کتییی "ژیان و بەسەرهای
 عەبدولرەحمان زەبیحی" دا چاپم کردۆتەوه، بێ لاپەرە ی ٩-١٠ بووه. زۆر لیکۆلینەوه
 و بەدواداچوون کرا لەلایەن هەموولایەکەوه، بە تاییبەت کاک ئەمیر حەسەنپوور که بۆ
 یەکەمجار ئەم ژمارانە ی دەستکەوتبوو، که بۆچی ئەم دوو لاپەرە یه لی کراونەتەوه.
 داستانیک هەبوو لەملاو ئەولا، دەبیسترا ئەم دوو لاپەرە یه بۆیه دیار نەماوه چونکه
 لاپەرە ی ١٠ باسی پەیمانی سێ سنوری تێدا یه و ئەم پۆژه که قەرار بووه "نیشتمان"
 له مەهاباد بڵاو بکریتەوه، سەرکردایەتی کۆمەڵه به لەبەرچاواگرتنی چەند شتی،
 لەوانه فشاری باقرۆف بۆ خودموختاری لەناو ئێران و هەروەتر کوردستانی گهواره
 داواکردن و پەيوهندی لەناو ژ. ک. و پارچهکانی تری کوردستان دا و حساسیەتی
 حکومەتی مەڕکەزی له تاران، به باشیان زانیوه خەبەری پەیمانی سێ سنوور جاری
 بڵاو نەکریتەوه. هەرچەند "نیشتمان" لەچاپ هاتبووه دەرو ئەم خەبەرەش له لاپەرە
 ١٠ دا لەژێر ناوی "لەناو کۆمەڵه دا" چاپ کرابوو، هیچ چاریان نامیانی ئەم لاپەرە یه
 لی بکریتەوه و فری بدری، که زانراوه لاپەرە ی ٩ ش لەگەڵیدا که له پشت لاپەرە ی
 ١٠ یه دەفەوتی- ئیمە به هەموولایەک تا چەند پۆژ لەمەوپیش وەک تیئوری و

⁹ دەرکێ ئەم پووبەرگه تازه یه بەرگی ناخیش بێ.

داستانىڭ ئەم باسەمان ۋەردەگرت، بەلام بە خوشىيەۋەو بە ھىمەھتى دلسۆزىڭ ۋەراست گەرا. ئىمە لاپەرە ۹ ۋ ۱۰مان بۆ پەيدا بوو، ئەم جۆرە بوو كە بىستېبومان لاپەرە ۱۰ بە تەۋاۋى ۋ بە پوۋنى باسى پەيمانى سى سنوۋرى تىدايە.

پەيمانى سى سنوۋر ھىشتا لە زۆر لايەنەۋە زۆرى داستان بۆ رېز كرابوو، لەمەر چۆنەتە كۆبۈنەۋەكە ۋ بەشداران ۋ شوينى كۆبۈنەۋەكەۋە چەندىن شتى جياۋان گوتراۋە ۋ نووسراۋە. بەلام ئىتر ئىستا دۋاى دىتەۋەى لاپەرە ۱۰ى "نىشتمان"ى ۷-۸-۹ شكو گومان بۆ ھىچ لايەك ناھىيەتەۋە كە بەلى پەيمانى سى سنوۋر پىش دەرچوۋنى ژمارە ۷-۸-۹ بەستراۋە. پەيمانى سى سنوۋر ئەۋە نىيە كە تائىستا زۆر نووسەر گوتوۋىانە لە نىۋان ھەموو پارچەكانى كوردستان، بە تايبەت توركييا ۋ ئىران ۋ عىراقدا بەستراۋى، بەلكو راستىي پەيمانى سى سنوۋر ئەمەيە كە "نىشتمان" خۆى بەناۋى "ھەيئەتى ئىستىشارىي ئىدارەى ناۋەندىي ژ. ك" ۋە ناۋاى باس دەكا:

((لەناۋ كۆمەلەدا))

زۆر لەمىژ بوو بېريار درابوو كۆنفرانسىڭ لەنىۋان ئىمە ۋ كۆمەلى "ھىوا"دا بۆ ھاۋپرسەكى لە بابەت ھەندىك مەسائىل تەشكىل بدريت. پۆژى ئەم ئىجتىماعە دەبوو لەلايەن كۆمەلى ھىوا مەعلوم بكرىت، ھەر كە نوينەرانى كۆمەلى ناۋبراۋ نامادەبوۋنى خۆيان بە ئىمە راگەياند، نوينەرانى ئىمەش پەۋانە بوون؛ دۋاى ۳ پۆژ گفتوگو ۋ موزاكەرە لەسەر ئىقتىراھى نوينەرانى ئىمە، پەيمانىڭ بە نىۋى پەيمانى "سى سنوۋر" لەلايەن نوينەرانى ھەردوۋلا بۆ زىادكردنى كۆششت وئىيجادى پىۋەندىكى ۋەسىيى سىياسى ئىمزا كرا.

نوينەرەكانى كۆمەلەى ھىوا لەم كۆنفرانسەدا عىبارەت بوون:

۱- ع. ھوشەنگ ئەندامى ژمارە ۷۵

۲- ع. جانگىر ئەندامى ژمارە ۷۱۶

كۆمەلەى ئىمەش لەلايەن ئەۋ ئەندامانە:

۱- ق. ق. ق. پىاۋ ئەندامى ژمارە ۱۰۵۳ سەرۋكى نوينەران^{۱۰}

۲- ع. ھەژار ئەندامى ژمارە ۲۰

۳- ع. بىژەن ئەندامى ژمارە ۲

¹⁰ ق. ق. ق. پىاۋ- ۱۰۵۳، دەبى قاسمى قادرى قازى بىت.

تەمئىل دەكرا؛ م. س. خوينىن ۱۰۶۰ رايىطى نىۋانى ھىوا بوو تا كۇنفرانس تەشكىل درا. كۆمەلە لە كۆششتى ئەم لاوہ نازايە و ھەروہا لە گشت ئەندامەكانى ئەم كۇنفرانسە گرنەگە كە بىگومان لە داوييدا دەبىتتە فەصلىكى گەورە دە مېژووى فەعالييەت و كۆششتى دوو كۆمەلەدا. سوپاس و تەشەككۇر دەكا.

(پەيمانى سىنسنوور) لەلايەن ھەيئەتى ئىستىشارى ئىدارى ناوہنديى "ژ. ك" پەسەند كراوہ، بەم زووانە دەگەل نوسخەى پەسەندكراوى ناوچەى (ھىوا) موبادەلە دەكرىت.

م. ئەرەج ئەندامى ژمارە ۲۱۵ و ۱. آرام ئەندامى ژمارە ۱۱۴۹ بۇ پىشكەوتنى كارى گۆوارەكەمان زۆر زەحمەتيان كىشاوہ، لە تەرەفى ئىدارى ناوہندييەوہ پەسمەن تەقدىريان لى كراوہ. ۱. ق. پرشىنگ ئەندامى ژمارە ۱۰۷۵ ى (آ: ك) بۇ تەوسىيەى چاپخانە زۆر كۆششتى كردوہ، كۆمەلە سوپاى دەكا).

۱- كوردستان قوت نادريت: آ/ ل. ب: ع. بىژەن-۲

۲- گۆوارى نىشتان: آ/ ل: م. نادرى ۷۶

۳- بە كۆپرايى چاوى دوژمنان "نىشتان" جار دەگەل جارى چاكترى جواتر دەبى و لە ناخريدا دەبىتتە گوللە بۇ سىنگى نەياران: لاو- ۱۰

۴- پاسپىرى شەمال بۇ كورد: شىعر- آ/ ك: آوال

۵- وتارىكى شىخ سەعيد پىشەواى ئىنقلابى مىللى كورد- لە ژمارەى ۲۳ سالى يەكەمى گۆوارى ھاوار.

۶- مۇسكوا- واشنگتون- لۇندون: (آ: ك) ع. مرو ۶۷

۷- شىخ يووسف شمس الدين البرھانى: (آ/ ل. ب. ل)، م. ش. ھىمن

۸- قەومى كورد لايقى ژيانە: (آ. ل. ب. م. م. آريا ۲۶

۹- ھاوار! (آ. ل. ب) م. ش آذر ۸۲۱

۱۰- ئىمەو جەھالەت

۱۱- ناگادارى لادىيەكانمان

۱۲- ناشتى و برايتى

۱۲- سەقافەت^{۱۱}

¹¹ ئەم چەند بابەتەى گۆفارى "نىشتان" بە ھەندىك دەستكارى لە ژمارە پىنجى گۆفارى "داركەر" وەرگىراوہ. ديارە گۆفارى داركەر گۆفارىكى كوردى بووہ لە خوارووى كوردستان دەرچووہ پىش كۆمەلەى ھىوا.

۱۵- م. بهيان ۷۱: محەمەدئەمىنى خاتەمى

۱۶- كاوه ۱: حوسىنى فرووهر

۱۷- خالەمىن: حاجى سەيد محەمەدئەمىنى بەرزنجى))

جيا لەم ناوانە كە سەيد محەمەد سەمەدى بلاوى كردوونەوه، دەبى، ع. مرق
۱۷يش ھەر حاجى پەحمان ئاغاي موھتەدى بى، ئەگەر سەرنج بەدەن بۆتان
دەردەكەوى، بىراى پاست و ع. مرق ھەردوك ژمارەى ئەندامىتييان (۶۷)، پەمزى
شارەكەشيان ھەريەكە.

لە ژمارە ۱ سالى ۱ "گېوگالى منداڤانى كورد"، بىرى كارگەرانى چاپخانەى
كوردستان، (۱ى بانەمەرى ۱۳۲۵)، ماى ۱۹۴۶، وتارىكى ژمارەيەكى ناو "نيشتمان"
چاپ كراوەتەوه بە قەلەمى "وھاب بلوورىان" كە لە "نيشتمان" ى ژمارە ۱ پروانى
ناوى نووسەرەكەى (ع. ساسان)، كەوايو وھاب بلوورىان: (ع. ساسان).

حوسىنى زېرينگەران: "فرووهر" كاوه ۱

حوسىنى زېرينگەران ئەندامى

ژمارە يەكى كۆمەلەى ژيىكاف و تا
ئۆكتوبەرى سالى ۱۹۴۴ سەروكى
كۆمەلە بوو. سەردەمى پەزا شا و
پيش مانگى خەرمانانى سالى
۱۳۲۰ى ھەتاوى دواى ئيمزاكرانى
پەيمانى سەعداباد لە سالى ۱۹۳۷دا،
كە لە چەند ماددەيدا گەلەكۆمەى
نيودەولەتى بە دژى تيكۆشەرانى سەر
سنووران پاساو دراو، لەوانە
كوردەكان، زۆر عەشیرەت و تايغەى
كورد وەكوو "سەربزىو" پراو نراون و
دوور خراونەتەوه بۆ شوينى
دوورەدەست لە كوردستان و ناچار بە
نيشتەجيبوونى تۆبى كراون.

حوسىنى زېرىنگەران كە لە "حيزبى ئازادىي كوردستان"دا چالاک و تىكۆشەرىكى نەترس بوو و دوور خراوتەو بۇ شىراز. دواى ھەلۆەشانى حوكمى پەزا شا گەپراوتەو بۇ سابلاغ. سەيد پىرەى نىزامى سەرۆكى "قولسوران" لە سەردەمى كۆمار و ھەمەدى مەولودى پىشمەرگەى ناسراوى سەردەمى كۆمارىش لەنىو ئەو دوورخراوانەدا بوون.

لە سەردەمى پىش دامەززانى كۆماردا، دەورى زېرىنگەران زياتر لە پىوھەندى لەگەل ھىرش بۇ سەر شارەبانى [ئىدارەى پۆلىس] مەباد باسى لىوھ دەكرى. پوودانى داگىركردنى شارەبانى لە ۲۶ى پىبەندانى سالى ۱۳۲۳ى ھەتاوى [۱۵ى فېفرييەى ۱۹۴۵] واتە نىكەى سىزدە مانگ بەر لە راگەياندى كۆمار قەوماو. ژمارەيكە لە دانىشتووانى شارى مەباد بە مەبەستى ئەستاندن و لەنىوبردى لىستەيەكى وەرگرانى قەند و شەكرى دەولەتى كە ئاشكراوونى دەبوو بىتە ھۆى دەرکەوتنى ساختەكارى لە وەرگرتنى قەند و شەكردا، بە پىبەرى عەزىزخانى كرمانج ھەليانكوتاوتە سەر شارەبانى. لەو پووداوەدا يەك لە شاروومەندان بە نىوى مینەى خالندى و بەپىى نووسىنى ئىگلتن [كۆمارى كوردى سالى ۱۹۴۶] ھەوت پاسەبان كوژاون. گىرانى شارەبانى كۆتايى داوہ بە دواين نىشانەى دەستەلاتى ھكومەتى نىوھەندى لە مەباد بەر لە راگەياندى كۆمار. ئەو دەمى حوسىنى زېرىنگەران بەرپرسى دابەشىنەوھى قەند و شەكرى دەولەتى بوو.

ئەو سەرچاوانەى باسى ئەو پووداوەيان كردوھ [بە تايبەتى خەلىلى فەتاحى قازى، ئىگلتن و تەننەت لەو سالانەى دوايشدا مەنافى كەرىمى] دەلین ئەو ھىرشە بۇ پاراستنى بەرژەوھەندى كەسى كراوہ تا ئەوھى كردەوھەكى سىياسى بى، بەلام لەبەر ئەوھى ئەو سەرۆبەندى گەرمەى چالاكى كۆمەلەى ژىكاف بوو، ھەموو سەرچاوەكان دەلین حوسىنى زېرىنگەران ھانى عەزىزخانى كرمانجى داوہ بۇ وروژاندنى خەلك، چالاكىيەكى ئەوتۆ كە كۆتايى داوہ بە ھزورى پووالەتى دەسەلاتى ھكومەتى نىوھەندى لە مەباد.

دواى ئالوگۆپى نىوخۆى لە كۆمەلەدا و بوونى قازى ھەمەد بە سەرۆكى كۆمەلە و دواتر دامەززاندى حيزبى ديمۆكراتى كوردستان، حوسىنى زېرىنگەران لە حيزبدا درىژەى بە خەبات داوھو لە سەردەمى كۆمار يەك لە ئەفسەرانى ھەلسووپاو بوو. دواى پووخانى كۆمارىش چەند سالىك لە زىنداندا بوو.

عەبدولپەحمان زەببەجى: ع. بېژەن ۲

۱۹۱۸ يان ۱۹۲۰ لە شارى مەھاباد

لەدايك بوو. سەرەتايىي لەوى و
ناوەندىي سالى ۱۹۳۷ لە ورمى تەواو
كردوو. ئەلفوبىي و قورئانى لەلاي
باوكى، (گولستان) سەعدى و
قەواعىدى عەرەبىي لەلاي مەلا بايزى
زگەداوى خويندوو. مەلا قادىرى
مودەرىسى دەرسى جەبرى پى و تۆو
و ھۆشى نەتەوھىيىي كردوو تەو.
۱۹۳۲ كە مامۇستا گىوى موكرىانى
فوتوگرافخانەي لە مەھاباد ھەبوو،
زمانى فەرەنسىي لەلا خويندوو.

۱۹۳۷ لە ئىدارەي فەرھەنگى مەھاباد دامەزراو؛ بوو تە حىسابدارى بازىرگاني و
كارھەلسووپىنى ئىدارىي حاجى سالى شاترى كە ئىمتىيازى نەوتى مەھابادى
ھەبوو. دامەزىنىكى كۆمەلەي ژىكاف بوو لە ۱۹۴۲، سەرپەرشتىي گوڤارى
"نیشتمان" ئۆرگاني كۆمەلەيشى كردوو. ۱۹۴۵ لەگەل دىشادى پەرسوولى و قاسم
قادىرىدا ھەشت مانگى گىراو و براو تە تاران. پۆزگارى حكوومەتى كوردستان،
موعاوینی ئەنجومەنى پەوابىتى فەرھەنگىي شوورەوى - ئىران / لقى كوردستان بوو.
لە پۆزنامەي "كوردستان" دا نووسیویە.

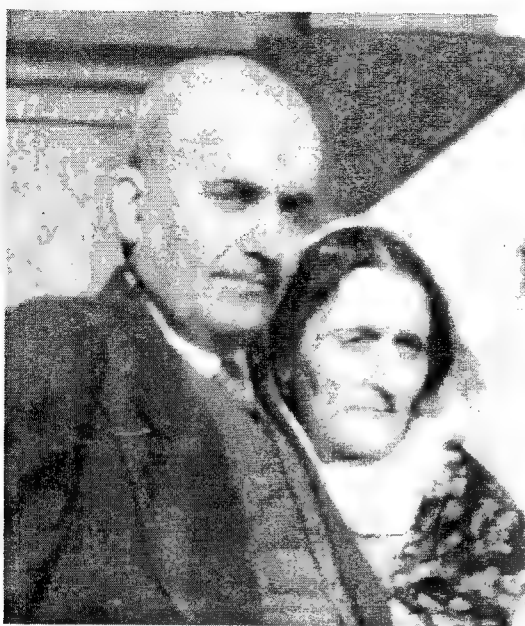
دواي پووڤخانى كۆمار، ھاتو تە دىي (سىتەك) لای شىخ لەتيفى ھەفید. كە لەگەل
"مەھەدى شاپەسەندى" دا يەكيان گرتوو پەتەو، چاپخانەيەكى دەستیيان دروست
كردوو و ژمارە (۱۰) ي "نیشتمان" يان پى لە چاپ داو؛ كە ئاشكرا بوون و لە ترسى
حكوومەتى عىراق ئەوييان چۆل كردوو، چوو تە سلیمانى و دوايى بەغدا. سالانى پەنجا
پرووى كردوو تە سووریا، لەوى چالاكیي كوردایەتیي زیاتر بوو، بە نامیلکەي (ردّ علی
الكوسموپولیتية) وەلامى ئەو چەپانەي داو تەو كە كوردیان بە نەتەو نەزانیو.

بە ھاتنە سەر كارى پزىمى كۆمارى لە عىراقدا، گەراو تەو بۆ بەغدا، وەك
نوینەرى كوردی سووریا خۆي ناساندوو. دەستى بە حیزبایەتى كردوو لەناو

پارتی دیموکراتی کوردستاندا، بووه به بهرپرستی لقی کهرکوک و ئەمجا به نووسین و ئاماده کردنی بابەت بەشداری کردوو له پۆژنامەی "کوردستان" دا کردوو و به ناوی "زانا" یشهوه له پۆژنامەی "خەبات" دا نووسیویه.

پاش دووکهرتبوونی پارتی، چووته پال بانی مهکتەبی سیاسی و له بهغدا ماوهتهوه. گۆقاری "باهۆز"ی وهك بڵاوکراوهیهکی ئەو بālە به عهرەبی دهرکردوو. هاوکات بووه به ئەندامی مهکتەبی سیاسی. نووسەری سەرەکیی پۆژنامەی "پووناکی"ی پاشکۆی کوردیی مانگانهی "النور" بووه. دواي ههڵهوهشانهوهی ئەو بālە له ١٩٧١دا، هاوبهشیی له خهباتی بهرهلستانى پزتی شادا کردوو و دهستی داوهته قاموسهکهی. ١٩٧٦ گهراوه خراوته بهندیخانهی ئەبووگریب له بهغدا. به پووخانی پزتی شا له ١٩٧٩دا، گهراوهتهوه بۆ کوردستانی ئێران، پیوهندیی به شیخ عیزه دینی حوسینییهوه بهتین بووه. ١٩٨٠ حکومهتی عراق گرتویه، لهوکاتهوه بئسهره شوین کراوه.^{١٢}

سهیدیقى حهیدهری: م. ح. لاو ١٠

له دامهزینیانی ژیکاف و له تیکۆشههرانی فیداکار و لهخۆبووردوی کۆمهله بووه، له "نیشتمان" دا چهند نووسراوی ههیه. یهکیك له کادرانی ههره مهلسووپاوی کوردستان بووه. سالانی نهوه، له سهرهوهی ٨٠ سالان کۆچی دوايي کردوو و له مههاباد به خاک ئەسپێردراوه.

(سهیدیقى حهیدهری و خهدیجی مهلا حوسینی مهجدیی هاوسهری)

¹² رهفیق سālج و سدیق سālج، پۆژنامەی کوردستان ١٣٢٤-١٣٢٥ی ههتاوی (١٩٤٦)، بنکهی ژین و دهزگای ئاراس- ههولێر، ٢٠٠٧، ل ٢٠-١٩.

قادری مودیرسی: ق. م. پھوادی

لە ۱۹۰۰ لە مەھاباد لەدایک بوو، یەک لە دامەزێنەرانی کۆمەڵەی ژێکاف بوو، لە کۆماری کوردستاندا چالاکانە بەشداریی کردوو و بەپررسی بەپێوهبەری چاپخانەی کوردستان بوو. دواى کۆمار لە مەھاباد ژیاو و ساڵی ۱۹۹۲ ھەر لەوێ کۆچی دواى کردوو.

عەبدولڕەحمانى شەرەفکەندى: ھەژار-۲۰

بەھاری ساڵی ۱۹۲۱ لە دێی شەرەفکەند لەدایک بوو، خوێندنی لای باوکی دەست پێ کردوو، ھەر ئەدەستپێکی ژێکافو بوو بە ئەندامی ژێکاف و یەک لە ئەندامە چالاکەکان و نووسەر بەرچاوەکانی "نیشتمان" بوو.

ھەژار-۲۰ ناوی نەینی ژێکافی بوو، لە کۆماری کوردستاندا چالاکانە بەشداری کردوو، لەقەبی شاعیری میلی لە کۆمار پێ بەخشاو. لە شەوی یەكەمی ڕەشەمی ساڵی ۱۹۹۰ لە تاران وەفاتی کرد.

محەممەد ئەمینى شیخوڵئىسلامى موكرى: ھێمن-۵۵

كوپى سەیدحەسەنى شیخوڵ ئىسلامى موكریە لە ساڵی ۱۹۲۱ لە دێی لاچین لەدایک بوو خوێندنی لە مەھاباد لە قوتابخانەی (سەعادت) و خانەقای شیخی دەست پێ کردوو، لای مەلا ئەحمەدی فەوزی درێژە بە خوێندن داو. ساڵی ۱۹۴۲ بوو بە ئەندامی ژێکاف یەک لە ئەندامە چالاکەکان و شاعیری ناسراوی گۆڤاری "نیشتمان" بوو، لە کۆماری مەھاباد ناسناوی شاعیری میلی پێ بەخشاو. ساڵی ۱۹۸۶ لە ورمێ کۆچی دواى کردوو.

مه‌نافی کهریمی: م. ئاریا ۲۷ [۲۱]

یه‌کیک له ئەندامه چالاکه‌کانی
ژی‌کاف بووه، به قسه‌ی خۆی له
وتووێژ له‌گه‌ڵ گو‌فاری "پوانگه‌"دا
له‌سه‌ر ده‌ستی زه‌بیحی له‌ مالی
حوسینی فرووه‌هر بووه به ئەندامی
ژی‌کاف و سویندی ئەندامی
خواردوو و ناوی نه‌ینی ئاریا-
۲۱ یه‌رگرتوو. له "نیشتمان"دا
به ۲۷ ییش نووسراوی هه‌یه. له
کۆماری کوردستاندا وه‌زیری
فه‌ره‌نگ بووه.

له‌پیش کۆماردا له سه‌فه‌ری دووه‌می نوینه‌رانی کورد بۆ باکو له‌گه‌ڵ قازی
محهمه‌د و سه‌یفی قازی و چه‌ند که‌سیکی تر چوو به‌ باکو. دوا‌ی پووخانی کۆمار بۆ
چه‌ند سالیک گه‌راوه و ئازاد کراوه و له مه‌هاباد ژیاوه، سالی ۲۰۰۳ له مه‌هاباد
مالئاوایی له ژیان کردوو.

محهمه‌د[دلشاد] یه‌سه‌وولی: م. نادری
ناوی محهمه‌د غه‌فووره به ئەسل خه‌لکی
مه‌هاباد و له کۆیه گه‌وره بووه و له به‌غدا
خویندوویه‌تی، سالی ۱۹۴۲ گه‌راوه‌ته‌وه
مه‌هاباد و یه‌ک له ئەندامه چالاکه‌کانی
ژی‌کاف بووه. له‌گه‌ڵ زه‌بیحی و قاسمی
قادری له هاتنه‌وه له ورمێ گه‌راوه و په‌وانه‌ی
تاران کراوه. له کۆماردا به‌شدار بووه و یه‌ک
له ئەفسه‌ره‌کانی هی‌زی نی‌زاسی کۆمار بووه.
دوا‌ی کۆمار هاتوو‌ته‌وه خوارووی
کوردستان و سالی ۱۹۶۵ کۆژاوه.

عەبدولپەرەحمان ئاغای ئیلىخانىزادە: بىرەى پاست ١٢٦٧

عەبدولپەرەحمانى ئىلىخانىزادە كە
پىيش سەفەرى حەج و ھەتا دەورەى
"كۆمەلەى ژ. ك" و جومھوورى
كوردستانىش ھەر بە "كاكە پەرەحمان"
ناوبانگى دەرگەردبوو، دواى پروخانى
جومھوورى و كۆچى بەرەو تاران،
خۆى و براكانى ناوى بنەمالەكەيان
گۆزى و لەو بەدواو بە "حاجى
پەرەحمان ئاغای موھتەدى"
دەناسریتەو.

لە دەيەى يەكەمى سەدەى بىستەم
(١٩٠٤) لە ناوچەى بۆكان لە مەلەبەندى
موكورىيان لەدايك بوو و بە بنەمالە
سەر وە ھۆزى گەورەى دىبوكرىن،

بەلام حاجى بايز ئاغای باوكى سوننەتى ژيانى خىلەكى تىكشكاند، ھەم خۆى بوو بە
زانايەكى بواری ئەدەب و مێژوو، دەستى داىە چاكسازى ئەخلاقى و كۆمەلەيەتى لە
ناوچەكەدا و ھەم ناردى لە سنەو مامۇستاي ھىنا بۆ پەرورەدەكردنى مندالەكانى و
ھەر بۆيەش زۆربەى كۆرەكانى بوونە خویندەوار و پروناكبرى سەردەمى خۆيان.
بەلام كاكە پەرەحمان بە مېرزايەتییەو نەو سەتا و مەلایەتیشى تەواو كرد، ھەرچەند
سیاسەت لەلایەك و دەولەمەندى و سامانى بنەمالە، لەلایەكى دىكەو بەئىيازىيان كرد
لە پىشەو مەسلەكى مەلایى.

كاكە پەرەحمان يەكەمىن دەرسى كوردایەتى لە مستەفا پاشای يامولكى وەرگرت،
كاتىك لەسەر بانگەيشتى باوكى لە پىگای چوون بۆ لاى سەمىل ئاغای سەمكۆ چەند

¹³ مامۇستا سەلاخوددىنى موھتەدى بە داواى (بنكەى ژين) ئەم ژياننامەيەى عەبدولپەرەحمان ئاغای
ئىلىخانىزادەى باوكى بۆ ئەم كىتەبە نووسى، وینەكانى باوكى و ئىسماعىل ئاغای ئىلىخانىزادەى،
ھەر بەئىيازىيان ناردوونى، سوپاسى دەكەين.

پۆژ میوانیان بوو. لهه هاوونشینییهدا بوو که بیرى سهر به خویى کوردستان و بهر پابوونی دهولتهتى كوردی له دللى چه سپاو لیى بوو به خولیاو تا کاتى مهرگ بهرۆكى بهر نه دا.

دوو هه مین مامۆستای ئه بولحه سه نهى سه یفى قازى (سه یفولقوزات) بوو، که مه یلى کوردایه تى یه که ی ئاویتته ی خوشه ویستی شیعر و ئه ده ب و کوردیزانى و زمانه وانى کرد. سه ره نجام هه ره له سه ره تای دامه زانه وه به نازناوى "برای راست" و کۆدى ره مزى آ/ک و ژماره ی ئه ندامه تى ٦٧ بوو به ئه ندامى "کۆمه له ی ژ.ک" و ماله که ی له گوندی (شیخله ر) له په نا بۆکان بوو به کانگای چالاکی ئاشکرا و نه ینى کۆمه له و وه رگرتنى ئه ندامانى نوێ و په زیرایى و میواندارى تیکۆشه رانى پارچه کانى دیکه ی کوردستان، هه ره بۆیه ش ناوى "برای راست" زۆر بلاو ببۆوه و ناسراو بوو، ناچار کۆمه له نازناوى "مرو" ی بۆ هه لبژارد. هه ره به ناوه له ژماره ٧ ی "نیشتمان" دا نوو سراوه یه که هیه له ژێر سه ره دیپرى (مۆسکۆ، واشینگتۆن، له ندهن) که له راستیدا ستراتیژ و سیاسه تى خایجى کۆمه له یه.

مامۆستا زه بیحى که له راستیدا دامه زینه ره و بهر پوه به رى سه ره که ی داینامۆى کۆمه له بوو، ده لى: ((هاتنى کاکه ره حمان بۆ ناو کۆمه له وه ک هاتنى ئیمامى عومه ره وابوو بۆ ناو ئیسلام، له ترس و برس پرگارى کردین)). "هه ژار" یش له ژماره ٢ ی پۆژنامه ی "کوردستان"، لاپه ره ی ٣، یانى ٢٢ ی به فرانبارى ١٣٢٤ بهر مامبه رى ١٣ ژانویه ی ١٩٤٦، ئاوا پێدا هه لده لى:

له ناو موکوریان کۆمه لێکى چاک	لێک کۆبوونه وه له لاوى خوينچاک
بۆ پرگاربوون و نه جاتى وه ته نه	تیکۆشین به مال و پۆح و به ده نه
له نیو ئه وانیش نه خوازه لاویک	نه سه ره وت له پێى نیشتمان تاویک
کاکه ره حمانى ئیلخانیزاده	له خزمه تى وى (نیشتمان) شاده
تووش بوو له پێدا به هه زار کلۆ	هه تا "برای راست" خۆی کرده "مرو"

له سالى ١٩٤٥ له گه ل کاک سمايلى ئیلخانیزاده آ/ک ١٠٤٢ که هه م ئاموزاو هه م زاواو هه م هاوسه نگرى بوو، سه فه رێکى چه جیان کردو له سلیمانى میوانى شیخ مه محمودى مه لیک و شیخ له تیف بوون و کار به ده سه ته کورده کانى حوکومه ت له سلیمانیش به نه ینى یارمه تییان دان و گه لێک پیاو ما قوول و نیشتمان په ره ره و

ئەندامانى (حېزىبى ھىوا) يان دىت. بەلام كاتىك ۋەقدى كۆمەلە گەپرانە ۋە زېندى خۇيان، نە كۆمەلە مابو نە ھىوا!! جومھورى كوردستان لەسەر دەستى حېزىبى دېموكرات دامەزرا ۋە كابىنە جومھورى ۋە بە سەرۆكايەتى پېشەوا قازى محەممەد كاگە پەحمان بوو بە ۋەزىرى موشاۋىر بۇ كاروبارى دەرەۋە كاگە سىمايل بوو بە ۋەزىرى پېگابان.

دىارە گەپرانە ۋەيان بۇ بۆكان چەند پوژ دواى ھەلكرانى ئالاي كوردستان بوو، چونكە پوژنامەى "كوردستان" لە ژمارە ۱۰۱ دەنوسى: «ئاغاي ھەسەنى قزىلجى لەلەين پەحمان ئاغاي ئىلخاننىزادە كە لە پېگاي ئازادى كوردو مەرامى دېموكراسىدا زەھەماتىكى بى ھەدو ھىسابى كېشابوو، بۇ خۇشى لە مال نەبوو، ھەلكرانى ئالاي تەبرىك كرد». جگە لە نووسراۋەكانى دىكەى لەو سەردەمەدا ئەۋەى زۆرى دەنگ دايەۋە مەقالەيەك بوو بەناۋى (پسر كُرد) بە زمانى فارسى لە جوابى مەقالەيەكى پوژنامەكانى ئىران كە ھېرشىيان كوردبوو سەر سىروودىك بەناۋى ((ئەگەر مەردى، كوپى كوردى)).

دواى پووخانى جومھورى ۋە گەپرانەۋەى لەشكرى ئىران، ژيان لە كوردستان بۇ حاجى پەحمان ئاغاي زۆر دژوار بوو، ناچار ۋلاتى بەجىيشت ۋە لەپېشدا لە تەۋرېزو سەرەنجام لە تاران گېرسايەۋە. لە تاران داۋاي لىكرا بېئى بە مامۇستاي تەفسىرو عىلمى ھەدىس ۋە فىقھى مەزھەبى شافىعى لە زانكو ۋە جارىكى دىكە لە پېگاي زانستەۋە گەپرايەۋە ناو كۆمەلگا ۋە مالەكەى بوو بە يانەى كوردەكانى تاران ۋە ناۋەندى يەكەيتى خوينداكاران ۋە لە دەيەى پەنجاۋ شەشى زايىنىدا لە سەرتاسەرى كوردستان ۋە تاران ۋەك مامۇستا ۋە پېبەرى كوردايەتى چاۋى لىدەكراۋ ئامۇزگارى لىۋەردەگىرا.

لە ۱۹۶۷ بە نەخۇشى شىرپەنچە كۆچى دوايى كرد ۋە پىۋرەسمى ناستنەكەشى لە گوندى ھەمەيان لە پەنا بۆكان بوو بە پووداۋىكى سىياسى ۋە كۆمەلەيەتى ۋە نەتەۋايەتى. ھەروەك لە زەمانى ھەياتى، لە مەرگىشدا دەيان پارچە شىعر ۋە پەخشان ۋە مەقالەى ئاشكراۋ نەيئى لەسەر بلاۋ بۆۋە. دەيەۋىست ھەردو كىتەبەكەى محەممەد ھوسەين ھەيكەلى مىسرى لەسەر ئەبوۋبەكر ۋە ھومەر ۋە رېگېرېتە سەر زمانى فارسى، ئەبوۋبەكرى سەدىقەكەى تەۋاۋ كرد، بەلام مەرگى ناكاۋ ۋە گىچەلى دەۋلەت پېگاي چاپى پېنەدا. ھەرگىز لە ژياندا ھىچ ۋەزىفەيەكى ھوكومى ۋەرنەگرت، جگە لە ۋەزارەتى جومھورى كوردستان ۋە مامۇستايى زانكو تاران.

حاجی ئیسماعیل ئاغای مهحمود ئاغای ئیلخانی زاده: پشتیوان ۱۰۴۲

که ئیستا له ژياندا ماوه و تهمنی سهرووی ۱۰۰ ساله، کاک عومهری کوپی، ناشکرای کرد که باوکی ئەندامی ژیکاف بووه و ناوی پهمزی "پشتیوان- ۱۰۴۲" بووه و تا ئیستاشی له گه‌ل بی بهم سوینده وهفاداره که بو ژیکافی خورادوه و نه‌بو به ئەندامی هیچ حیزبکی تر.

حاجی سمایی ئیلخانی زاده سالی ۱۲۸۸ کۆچی (۱۸۷۱ی زاین) له دایک بووه، مهر له سه‌ره‌تاوه ئەندامی کۆمه‌له‌ی ژیکاف بووه و به ناوی پشتیوان ۱۰۴۲ له گو‌فاری "نیشتمان" دا

وتاری نووسیه، دواتر له کۆماری کوردستاندا بووه‌ته وه‌زیری پێگاو‌بان. له ده‌وره‌ی پێیمی پاشایه‌تی له‌به‌ر ئه‌وه‌ی له نوێژی جومه‌ دوعایان بۆ شا ده‌کرد، ته‌رکی چوونه‌ مرگه‌وتی کرد. له ده‌وره‌ی کۆماری ئیسلامیدا بۆ ماوه‌ی چهند سال له کوردستان دوور خراوه‌ته‌وه، به‌زۆر له دامغان نیشه‌ته‌جی کراوه.

سه‌ید عوبه‌یدو‌ل‌لای ئه‌یوب‌بیان: قومی

له ژماره‌ی ۲ "نیشتمان" دا [سالی یه‌که‌م، خه‌زه‌له‌وه‌ری ۱۳۲۲] له لاپه‌ره‌ی ۱۸ دا پارچه‌ شیعرێک له‌ژێر سه‌ردی‌پری "منالیکی بوێژ" بلاو کراوه‌ته‌وه و له سه‌ره‌وه‌ی شیعره‌که‌ نووسراوه: ((دیمه‌ن و مه‌وای "نیشتمان" ی کورد ته‌بیعه‌ته‌ن زه‌وقیکی ئه‌ده‌بی که مه‌خسوسه‌ی کورده له دلی گه‌وره و پچووکی کوردستانا ئیجاد ده‌کا.

ئەم ھەلبەستەى ژيئروو ھۆنراوھى منالئىكى ۱۴ و ۱۵ سالانەى كوردى موكرىانييە،
 بزنان چەندە شيرين و جوان ھۆنراوھتەوھ. ئايا نەتەوھىيەكى منالى ھيئدە
 نيشتمانپەرور و خوئين گەرمى ھەبى، دوزمنەكانى ئەبى چەندە بىميشك و نەزان بن
 كە مېشتاش ھەر بە ھىواى كەلك ئى سەندنى (ئىستىسمار) ئەم نەتەوھىيە بن و ددان بە
 حەقى مەشرووعىدا نەھيئن)).

تاكەى ئەى لاوھكانى كوردستان	وا بە دىلى بېين لەژيئردەستان
ئىمە ھەروا بنووين لە گوئى گادا	مىلەلى دى ھەموو لە خوھەستان
كارى خوئان دەكەن بە گيان و بە دل	ئىمە گيژين ئەويستە وەك مەستان
ھىچ دەزانن كە نيشتمانى مە	وا دەنالئىنى وەك ھەزار دەستان
بۆ ھەموو بەش كرا بە خوڤايى	كەوتە ژيئردەستى ناكەس و پەستان
باعىسى بىسەرى و نەزانين بوو	چوو لەدەست ئىمە موئكى كوردستان
حەيفە ژيئردەستى حيزى حيزان بى	نەتەوھى پاكى پۆستەمى دەستان
"قومرى" يا گەرچى ئىستە مندالى	جوان دەھۆنيوھ شىئەر و ھەلبەستان

سەيد عوبەيدللاى ئەيوپيانى تەھازادەى مەركەزى، يان مامۇستا "پرەك" كە
 ئەويش لە ژياندا ماوھ، تائىستا چەند جار نووسراوھ و دەستخەتى زەبىجى و
 دەفتەرچەى يادداشتى بۆ ناردووم/ "قومرى" ناوى پەرمى ژىكافى بووھ.

مەلا مەرووفى كۆكەيى:

"شاعىرىكى بەناوبانگ" كە زۆر جار
 شىئەرەكانى لە "نیشتمان" دا بەرچاو
 دەكەوئى و شىئەرى بەناوبانگى "بىكەن بە
 جەمھورى" لە ژمارە ۵ى "نیشتمان" دا بلأو
 كراوھتەوھ، شاعىرى گەرە و كوردپەرورەى
 مەھابادى (مەلا مارقى كۆكەيى) يە. گۆڤارى
 "ھاوار- ھاوارى كورد" لەمەر مەلا مارقى
 كۆكەيى دەنووسئ:

كوردىكى بەناوبانگ: مەلا مەرووف كۆكەيى

مەلا مەرووفى كۆكەيى لە ھۆنەرە بەناوبانگەكانى قەرنى بىستەمى كوردستانى
 موكرىانە. كۆرى يوسوفە باوكى بە فەلاحەت خەرىك دەبوو. لە دووى مانگى بەفرانبار

(دی ماه) ۱۲۵۴ شهمسی له دیی (حاجی خوش) له دایک بووه. زۆرتتر له مه دره سهی تورجان و سهردارناوا خویندوو یه تی و موددهی بیست سال له (کۆکه) ته دریسسی کرد. له سالی ۱۳۰۷ مالی هاته شاری سابلأغ، له سالی ۱۳۱۵ ههردوک چاوی کهم بینا بوون. بو موعالهجه زۆر هاتوچۆی دوکتوری ده کرد، وهی نه تیجه بهخش نه بوو. کۆکهیی پیاویکی زیرهک و قسه خووش و موته وازیع و قه دی بلند و په قه له بوو.

وه کوو عادتیی پۆژگار که بلیندان نهوی دهکا، نه غلب عومری به ته نگه دهستی پابوارد، تا له پۆژی سی شهمووی شه شه می مانگی خهرمانان (شه ریور) ی ۱۳۲۴ شه می هیجری مو قارینی ۱۹ ی په مه زانی ۱۳۶۴ قه مهربی هیجری ۲۸ ی نووتی ۱۹۲۵ ی میلادی پاش نه خوشییه کی دریژ له سابلأغ وه فاتی کردو له قه برستانی مه لا جامی داوینی داشا مه جید نیژا، په حمه تی خودای ئی بی- کۆکهیی به کوردی و فارسی و عه ره بی شیعی گوتوو، که ئی شیعی له باسی نه شخاسدا هه له به ستوو و شیعی وه ته نیشی زۆره.

حاجی سهید حه مه ده مینی به رزنجی: (خاله مین)

خاله مین، له که سایه تییه کانی عارف و شاعیر بوو و له سالی ۱۲۸۴ ی هه تاوی چاوی به دنیا پشکووت. باوکی "حاجی شیخ مسته فای کۆکهیی" له عارفان و مه شایخی جیی پیز و حورمه تی ناوچه ی سندووس بوو. وهک بۆ خو ی له چاپیکه وتنیکدا باسی کردوو، خویندنی عه ره بی و ئه ده بیی له لای زانای به نیویانگی کورد ما مۆستا نه حمه دی تورجانی زاده ده ست پی کردوو.

له تافی لاویتییه وه دهستی به شیعرگوتن کردوو و له پێبازی شیعر و شاعیریدا زیاتر پێره وی شیوه ی نالی و حاجی قادری کۆیی بووه. خاله مین پۆژی یه کشه مۆ ۲۳ خا که لیوه ی سالی ۱۳۷۱ ی هه تاوی ما لاوایی له ژیان کردو له گۆرستانی بوداغ سولتان له مه باباد به ته نیشته گێلکۆی هیمن، هه ژار و مه لا غه قوووری ده باغی به خاک نه سپێرداوه. ناوبراو سه رده مانیک بۆ بژێوی ژیان کوو تا لفرۆشیی کردوو و له

هيندیک سهرابه‌ندی ژيانيشيدا کارگوزاری فروشتنی قهند و شه‌کر بووه. له کاتي نووسيني ئەم دێرانه‌دا به داخه‌وه هيشتا ديواني شيعره‌کانی چاپ نه‌بوه.^{۱۴}

عەباسی حەقیقی: ع. هونەر

شاعیریکی تری ژێکاف "ع. هونەر" شاعیری به‌ناویانگی بۆکانی مامۆستا (عەباسی حەقیقی) یه. عەباس کۆپی عەلی کۆپی بڕایم ئاغای تالایه، ۱۹۰۲ له دینی (مه‌رجانی ناوچه‌ی مه‌هاباد هاتوه‌ته دنیاوه. پێش یه‌که‌م جه‌نگی جیهانی به‌ماله‌وه چوونه‌ته دینی (مه‌رخوزی ناوچه‌ی شنۆ. له‌وێ خراوه‌ته به‌ر خویندنی حو‌جره. له‌ جه‌نگی گه‌وره‌دا هه‌لاتوونه سلیمانی. پاشتر گه‌راونه‌وه له مه‌هاباد جیگیر بوون. دیسان درێژه‌ی به‌ خویندنی دینی

داوه. ۱۹۳۴ له ئیداره‌ی کارگێڕیی مه‌هاباد دامه‌زره‌وه. ۱۹۴۲ گۆنیزاوه‌ته‌وه بۆ بۆکان. ۱۹۹۸ له‌وێ کۆچی دوا‌ییی کردوه.^{۱۵}

فانی:

له حو‌جره‌وه ده‌ستی به‌ خویندن کردوه. له ژياندا به‌ کشتوکاله‌وه خه‌ریک بووه. سالانی نیوان ۱۹۵۷-۱۹۶۴ نه‌بی که سه‌رۆکی شاره‌وانیی مه‌رگه بووه، ئیتر وه‌زیفه‌ی حکومه‌تییه‌ نه‌دیوه. ۳ی کانوونی یه‌که‌می ۱۹۷۳ له مه‌رگه کۆچی دوا‌ییی کردوه.^{۱۶} دیواني شيعری له‌چاپ‌دراوی هه‌یه.

¹⁴ سید محمدی صمدی، نگاهي به تاريخ مه‌هاباد، انتشارات ره‌رو، مه‌هاباد، ۱۳۷۳ شمسی، ص ۲۴۱.

¹⁵ دوکتۆز مارف خه‌زنه‌دار، میژووی ئەده‌بی کوردی، به‌رگی شه‌شهم A، ده‌زگای ئاراس- هه‌ولێر، ۲۰۰۶، ۵۲۷.

¹⁶ دوکتۆز مارف خه‌زنه‌دار، هه‌مان سه‌رچاوه، به‌رگی چه‌وتهم B، ده‌زگای ئاراس- هه‌ولێر، ۲۰۰۶، ۱۴۱-۱۴۲.

م. م. هووشهنگ:

م. م. هووشهنگ ۱۶ دېږي محمهد مهجدي كوپي گهوري وهزيري دادی كۆمار
مامؤستا مهلا حوسيني مهجدي بئ. ناوبراو ئيستايش له ژياندايه و له مههاباد دهژي.
سالي ۱۳۰۲ ي ههتاوي له شاري مهباباد چاوي به دنيا پشكووتووه. دواي
تهواوكردي خويندني نامدهيي، سالي ۱۳۲۲ ي ههتاوي له ئيدارهي فرههنگ
دامهزراو سالاڼي دووردرئژ به سهركهوتوييهوه له دهيرستانهكاني مهباباد دهري
گوتووتهوه و سهروكايهتبي دهيرستاني كردووه.

بهريزيان دريژهيان داوه به خويندني ئاكاديميك تا ئاستي وهگرنتي پلهي
دكتورا له زمان و نهدهبياتي فارسيدا و چهندين سال له زانكوكاني جوندی شاپووري
ئههواز و زانكوي تهوريژ و زانكوي تاران مامؤستايهتبي كردووه. ئيستا سهروكي
زانكوي نازادي ئيسلامي - لقي مههاباده.

مامؤستا دوكتور مهجدي چهندين كتبي به زمانى فارسي بلاو كردووتهوه و به
زمانى كوردی و فارسي زور شيعري هوندووتهوه.^{۱۷}

محمهد شاپهسهندي: م. ش. نازهر

ناوي محمهدی كوپي
محمهد سالح كوپي سهعيد و
ناسناوي شاپهسهندي بووه،
۱۹۲۰ له مههاباد له دايك بووه.
قۇناغي سهرهتايي له قوتابخانهي
(سهعادهت) خويندووه. دواي
ساليك دامهزاندني ژيكاف بووه
به ئەندامی؛ ژماره ي ئەنداميتيبي
۸۲۱ و ناوي نهيني (م. ش.
نازهر) بووه.

¹⁷ ههمان سهرحاوه.

قانع:

شاعیری ناوَداری کورد مامۆستا قانع که له خوارووی کوردستانه وه هاتبوو بۆ مه هاباد و له کۆماری کوردستان وه که مامۆستای زمانی کوردی به شداریی له کۆماردا کردوه، له سهردهمی ژیکافیشدا چالاکانه له "نیشتمان" دا شیعرى بلأو کردۆته وه له ژێر ناوی (شیوه گویزان - قانع)، (شیوه گویزان) دییه که له ناوچهی پێنجوین. شیخ محهمهدی کوپی شیخ عهبدولقادی دۆلاشه، سالی ١٨٩٨ له دیی (ریشین) ی ناوچهی شاره زوور له دایک بووه،

له حوَجَره خویندوو یه تی. له گوڤاری "نیشتمان" دا به شداریی کردوه و بهردهوام شیعرى بۆ ناردوون. له کۆماری کوردستان دا هاتوه ته مه هاباد و مامۆستای زمانی کوردی بووه. سالی ١٩٦٥ کۆچی دوا یی کردوه.

میرحاج ئهحمهد تاهیر ئاکریی

١٩١١ له شاری ئاکری له دایک بووه. خویندنی سه ره تایى له ئاکری، ناوه ندی له مووسل و به غدا، خانه ی مامۆستایانی سه ره تایى له به غدا ١٩٣٤ ته وای کردوه. پاشان له کۆلیجی عه سکهری وه رگرا وه و که ته وای کردوه بووه به ملازمی دووهم. ١٩٣٩ بووه به ئەندامیکی پیشکەوتووی حزبی هیوا. ١٩٤٢ چوو بۆ پۆشه لاتى کوردستان و به شداری دامه زاندى کومه له ی ژیکافی کردوه.

پاشتر له ۱۹۴۳-۱۹۴۵ دا چووته ناو جوولانهوهی بارزان، دواى شکستی نهو جوولانهوهیه لهگه‌ل بارزانیه‌کاندا چووته دیوی پوژمه‌لاتی کوردستان و بووه به نه‌فسه‌ریکی له‌شکری کوردستان. دواى پووخانی حکومه‌تی میلیلی کوردستان له‌گه‌ل بارزانی‌دا پوی کردوته یه‌کییتی سوڤیت. سالی ۱۹۵۹ هاتوته‌وه عراق و چووته‌وه ناو سوپا. ۱۹۶۳ خانه‌نشین کراوه، ۱۹۸۸/۱۱/۹ له به‌غدا کوچی دوايي کردوه.

* * *

م. فهررخ-۱۱: یه‌ک له نووسره چالاک و نه‌ندامه کاراکانی ژیکاف بووه، به داخه‌وه به ته‌واوی بوم ساغ نه‌بووه کئ بوو.^{۱۸}

زۆراب -۲۷: عه‌لی خوسره‌وی خه‌لکی مه‌هاباد نیستا له ژياندا ماوه.^{۱۹}

کوومه‌لیک ناوی تری نه‌ینی هه‌ن که له "نیشتمان" دا ناویان هاتوه، وه‌ک:

س. م. ح. گرشاسب: (سه‌ید محمه‌دی حه‌میدی سه‌رنوسه‌ری پوژنامه‌ی کوردستان)^{۲۰}

م. م. عیشقی، ناوال، م. ئیره‌ج-۲۱۵ (محمه‌د سه‌عید حافی‌دی، خه‌لکی کرماشان)^{۲۱}، م. خ. بارزانی، ه. ئاریز، ع. فه‌رزانه، ح. پ. سه‌خی، ا. ئازاد، ا. ئازا، ا. پزدی (مام نه‌حمه‌دی ئیلاهی)، ق. ق. چوبینه، ق. پرشینگ (وه‌ک له خو‌ی بیستراوه ده‌بی مه‌رحووم هاشمی شیرازی بی‌ت). به‌داخه‌وه هیچ سه‌رچاوه‌یه‌کی بپرواپیکراوه ده‌ست نه‌که‌وت له دروستی و هه‌له‌ینانی نه‌و ناوانه‌دا یارمه‌تی ئی وه‌رگرم. جیا له نه‌ندامه‌کان وا ویده‌چێ شاره‌کانی کوردستانیش ناوی نه‌ینی و په‌رمزیان بووبی. بو‌نمونه:

آ/ل. ب ده‌بی په‌رمزی شاری مه‌هاباد بووبی،

آ/ک. په‌نگه‌ شاری بوکان بی،

ب/آ. م ده‌بی سلیمانی بی.

¹⁸ سایتی گزینگ نووسیویه‌تی: په‌نگه‌ محمه‌دی نانه‌وا زاده یان محمه‌دی یاهوو بی، هه‌ردوک له نه‌ندامه‌ چالاکه‌کانی ژیکاف بوون.

¹⁹ هه‌مان سه‌رچاوه.

²⁰ هه‌مان سه‌رچاوه.

²¹ هه‌مان سه‌رچاوه.

گۆڭقارى "نیشتمان" و زمانى كوردى

ههروهك دهزانين "نیشتمان" ئۆزگانی كۆمهلهی ژ. ك وهك زمانى حالى رېڭكخراوهیهكى سیاسى و ناسیونالیستی بۆ پهرهپیدانی فیکرو ئامانجهکانی ژ. ك هاته مهیدانهوه، له سهردهم و دهورانیکى ئهنگوستهچاو، دهورانیک كه زیاتر له ۲۰ سال بوو رهزا شای پههلهوی خهریکی تواندنهوهی گهلی كورد بوو له پۆژههلاتی كوردستان، تهناهت تا ئهه جییه سهرهپویی و بئشهرمىی برده پيش كه لهناو جادهكان به پۆژی پووناك نیفهکی پیاوانی كوردی دهبری! دهیوست زمان و فهرهنگی كوردی بسپرنهوه، لهمهپ كیشهی كورد ههمان رینگا برهوا كه ئاتاتورکی جیرانی پیندا پۆیششت.

كۆمهلهانی خهلكی كوردستان نه تهنیا بئبهش بوون له خویندن به زمانى دایك، بهلكوو پيشیان دهگیرا له بهجئهیانی رهم و ئادابی كوردهواریش. بمینتهوه كه له ههموو ناوچهی موكریان و مههاباد تا قه مەدرهسهیهكى ناوهندیشى ئی نهبوو و ئهه چهند قوتابیى ههزیان له خویندن بوو، دهبوو رینگای چهندی كاترمیر بپرن و بچن بۆ رهزانییه. زمان و شیعر و ئهدهبیاتی كوردی بۆ كۆمهلهانی خهلكی كوردستان بقه بوو، منالی بهستهزمانی كورد دهبوو ههه له یهكهه پۆژی مەدرهسه به زۆری له فارسی حالى بئ و پئی بخوینئ.

له شهوههنگ و زستانی سارد و بهستهلهكدا "نیشتمان" ئهه چرا پووناكه بوو ههلكرا بهسهر موكریان و خهلكی كوردستاندا. له ماوهیهكى یهكجار كورتی ۲-۳ سالییدا كه له تهمنی یهكهه بلاكراوهی ژ. ك (دیاریی كۆمهلهی ژ. ك بۆ لاوهكانی كورد- ۱۹۴۳) و یهكهه ژماره (نیشتمان- جولای ۱۹۴۳) گوزهرا، كۆمارى كوردستانی به ههموو دامودهنگای دهولهتی، پۆژنامهی پۆژانه به زمانى كوردی، مەدرهسهی كچان و كوپان به زمانى كوردی و چهندی گۆقار و بلاكراوهی تری ئی هاته بهرههه.

كهله شاعیرانی وهك هیمن و ههژار له قوتابخانهی "نیشتمان" وه بوونه شاعیری میلیلی كۆمارى كوردستان، شیعر و ئهدهبیانی شاعیران و نووسهراى "نیشتمان" بوونه ههوینى زمان و ئهه ئهدهبیاتهی كوردی و ئهه رهچهلهكه كه ئیستاشی لهگهئ بئ ههمومان پیندا دهپۆین.

"نیشتمان" لەم ماوە کورتەدا، جیا لە بیرى کوردایەتى، توانیى خزمەتى گەورەى زمانى کوردی بکا و هەنگاوی گەلیك بەکەلکی هاویشت بۆ پێزمان و پێنووسی کوردی. دەیان لاو و خۆیندکار لە قوتابخانەى "نیشتمان" بوونە کوردیزان و مامۆستای زمانى کوردی.

سەرئێج:

ئەو ئەمجارەش دواى چاپکردنەوێ پۆژنامەى "کوردستان" بە حەول و هیممەتى برايانى بنکەى ژین، نووسراوەکانى کۆمەڵەى ژێکاف و تاقە ژمارەیهکى گۆڤارى "هاواری کورد" بلاو دەکەینەوێ، بەلکوو کەلینیکى تری کتیبخانەى کوردیمان پێ پر کردبێتەوێ و میژوونوسان و پسپووانى میژووى کوردستان لەبەر پروناکى ئەم بەرھەم و بەلگە حاشائىنەکراوانە حەول بەدن و بتوانن وەچەکانى ئیستا و داهاتووى گەلەکەمان لە میژووى خۆیان ئاگادار و ھۆشیار کەنەوێ. لێرەدا پر بەدڵ سوپاسى دۆستى خۆم کاک حەسەن قازى دەکەم لە یارمەتى و ناردنى زۆر سەرئێج و ھاوکارىکردنى بۆ چاپى "نیشتمان". ھەرۆھا نابێ حەول و دلسۆزى کاک ئەمیر حەسەنپوورمان لەیاد بچیت بۆ ئەو کارە چرو ئاکادیمانەى، بۆ وەدەست خستنى ژمارەکانى "نیشتمان" و ھەموو نووسراوەکانى سەردەمى ژێکاف و کۆمارى کوردستان کردوویەتى. دەبێ بلیم بەحەق ھەردوو ھاوڕێم لە ماندوووبووەکانى راستکردنەوێ و وەرپوختستەوێ میژووى ژێکاف و کۆمارن.

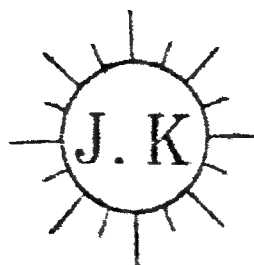
عەلى كەرىمى

سليمانى

گۆناری

"نیشتمان"

نیشتمان

بلاوکارهومی بیرى کومه‌لای ژوب

گرواریکی کومه‌لایه‌تی ئه‌ده‌بی؛ خوینده‌واری و مانگی کوردیه

ژماره‌ی ۱ - سالی به‌کەم پووش به‌ری ۱۳۲۲ جولای ۱۴۹۳

له‌م ژماره‌یه‌ی ۹:

..... آمانجی ایمه

..... نه‌ماع

..... ریک که‌وون تاسه‌ر که‌وون ع ۰ بیژن

..... هیچ‌رسون دهر حوق به‌ کورد جی نه‌لی

..... سه‌ر که‌و تن به‌ زورو که‌م نه‌ ع ۰ بیژن

..... به‌شی نه‌ده‌بی

..... شاعری به‌ ناوبانگ ع ۰ بیژن

..... جیکاره‌ چون نه‌ کیشریت

..... کورد و عصبه‌الامم

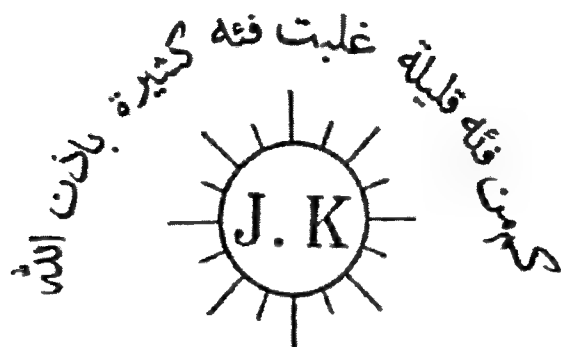
..... کوردستان مالی کورده ع ۰ ساسان

..... په‌لاماره‌ که‌ی نه‌وسالی نه‌لامان له‌ روسیا م ۰ فرروخ

هه‌ که‌لی باسی خوشی تر نه‌خوینیته‌وه .

بژی سهرۆك و كورد و كوردستان و هیوا:

نیشتم _____ ان

كووارىكى كومه لایه تی؟ نه ده بی؟ خونیهواری و مالکی كوردیه

ژماره ی - ۱ سالی یه كهم یوش بهری ۱۳۲۲ جولای ۱۹۴۳

آمانجی ایبه

ئه ی برای كوردی خوشه و یست:

كومه لدی ژۆك به بیچه وانهی هه مو بهر هه لست و قورت و
چه له مه ییكى وه كو دوژ منایه تی خوبه خو؛ دوبهره كی و
خو خوری؛ بول په رستی و بیگانه دوستی كه له ریکلی پیش كه و تنزه
سه ركه رتنی كوردا هه به بهه مو هیزو توانای خوی تی نه كوشیت

تازنجیر و کهله‌ه‌ی دیلی و ژیرده‌ستی له نه‌ته‌وه‌ی کورد دامالی وه‌لەم کوردستانه‌ له‌ت و کوته‌ی ایستا کوردستانیکی که‌وره‌و ریک و بیک بینیتە به‌ر هەم که‌هه‌مو کوردیک به‌سه‌ربه‌ستی تیابژیت .

زور که‌س‌وا لیک ئەده‌ نه‌وه‌ که‌نه‌بی نه‌ته‌وه‌ی کورد به‌زور و نیروی جه‌ک له‌دیلی رزگار بک‌ریت به‌لام نه‌وانه‌ هه‌مو به‌هه‌له‌ چون وریک‌ای راستیان لی‌وون بوه‌ . چون‌کو چه‌کو تفاق‌ی شهر که‌له‌چه‌نک کوردایه‌ له‌به‌ران‌به‌ر جه‌ک و تفاق‌ی شهرری نه‌مانه‌ی بونه‌ به‌ره‌ه‌لستی سه‌ربه‌ستی ایمه‌ کارناکات نه‌بی کورد بزانی‌ت ای‌مه‌و تغه‌نگ له‌چاو گولله‌ بزین و توپ و تانک و فروکه‌ و ..... و ..... توق‌توقه‌ به‌ک زیات‌رنیه‌ ته‌نیاریک‌ایه‌کی نه‌بی کورد به‌ره‌ و سه‌ربه‌ستی بی‌یا بروا شه‌قلی شارستا نیتیه‌ ؛ ئەم‌ریک‌ایه‌راست و ره‌وان نه‌جیده‌ ناو هیرکی آزادی و سه‌ربه‌ستی .

کومه‌له‌ی ژ.ک.ی بریاری داوه‌ بو‌رون‌اک کردنه‌وه‌ی بیری نه‌ته‌وه‌ی کورد و دوزینه‌وه‌ی هوی چاره‌ره‌شی و دواکه‌وتنی ئەم‌ملته‌ بدسته‌زمان و بی‌ده‌سه‌لاته‌ له‌هیچ فداکاریکی روو‌مه‌ نه‌گیریت نه‌واله‌ سه‌ر بریاری هه‌ینه‌تی ناوه‌ندی ئەم‌گوواره‌ (Govarh) دهر نه‌جیت تابه‌ره‌ به‌ره‌هه‌ر چه‌و تیو‌ناره‌ و اییکی له‌زیانی کوردا هه‌به‌پیشانی بدا و بیسته‌ شاره‌زای نه‌ته‌وه‌ی کورد له‌ریک‌ای سه‌ربه‌ستی و سه‌ر به‌خوئی‌دا

ته ماع

هویه کی زلی دوا که وتنی کورد ته ماع و بول به رستی به ته م
هسته به تاییه تی له ناو عه شیرته کانی کوردا زور به هیزه ؛ که لی
جار هل که وتوه که هه مو و ه سایی سهر به ستنی کوردستان هاتوه
به ره م و له هیچ لایه که هه مو و ه ناچهز (مخالف) . کاف
نه ماوه ته وه و به جاریک هیوا براو بون به لام دهسیان هل نه گرتوه
بو چاندنی تووی دوبه ره کی له ناو عه شیرته کانی کوردا در او یکی
زوریان بلاو کردوته وه و نه تیجه ی باشیان و هر گرتوه .

ته وانه ی به دراو هل خه له تاون بیریکی زور به ستو خراییان
هیه و به ته ندازه ی منالیک تی ناگه ن که ته م دراوه ی دوزمن
ته یاندانی قورقوشه له که رویان ته کا ته م دراوه ته بیته مایه ی
مال ویرانی و چاره ره شی دواروژی خویان و مال و منالیان
ته ی آغاوات و سهر دار عه شیرته خوشه ویسته کانی کورد :

توزی وورد بینه وه بزانی ته م دراوه ی دوزمن ته تاندانی بوجیه ؛
بو به اختیار یو رزگار کردنی ابویه ؛ نا ابویه ده بی بزانی ته مانه ی
ایمرو به بار دراوتان له ناوا بلاو ته که نه وه و کو ابویه میشکین و
پاره به قیرو نادن ؛ ته وان ده زانی ته م دراوه ته بیته مایه ی دوا که وتنی
سهر به خویی کوردستان تاچه ندسالی تروه هیوایان هیه له م ماویه
داکاره ساتیکی و ابکه ن له روی زه ویدا کورد ته نیا ناوی بمینیت

بایز - جاکي ههيه هینده نهقام بیت که نه می بی بفروشت
 بایر - به خوانا تیکه ییشتوی دراو بهرد نهرم نه کاله بیش هه مو
 که سیکدا آغا که نه که ی نه فروشت

بایز - نهی بو خوی چی نه کا ؟
 بایر - مام بایز وه هادیاره چونکو باسی در اوم کرد عه قل وهوشت
 لانه ماوه کورره هه ی نه فای تی نه که ییشتو! نهی که نه می
 نه م جوتیاره چاره ره شانه هی کی به ؟ مالی جوتیار
 هی آغابه

ريک که وون تلسه ر که وون !

ع . بیژنه

تاریکه شهوی شهوانی دواي ۱۷ و ۱۸ ی مانگ له بهر به نجه ره ی
 زوره که ماجای بی بریو مه آسمان ؛ آسمانیکی برر له نه ستیره ی
 سیس و کهش ؛ آسمانیکی هه ور آوی ؛ آسمانیکی شین وره ش
 و چاو رهوانی ده ر که وتنی مانگم نه کرد چاوشار کی نه ستیره کان وه ک
 مانیتیزوریکی چالاک له هوشی بر دم تاریکی و دیمه نی شیرینی
 آسمانیش خستبویانه حاله تیککی بیرو هوشه وه وام نه زانی
 نه وامن بالداریکی بیچو کم له آسمانی کور دستانا نه سوریمه وه
 له سه رگومی (وان) را به سه ر جیاکانی زاغرو سدا فریمه سه رگومی
 (ووری) له ویرا به سه ر خاکی مو کوریان و نه رده لانا چومه وه
 کرماشان و لورستان و ۰۰۰۰ و ۰۰۰۰ به لام له هه موشوینیکی

وولانه که مانا هیندم ههردمی بیکانه دیت سهرم سور مابو ووتم به لکو نه مانه میوانن تیفکریم له خانه خپویش زیاترڼ اینجا دوردونک بوم به خوم کوت ریکام هه له کردوه وله آسمانی کوردستان وه دهر که ووتوم سهرم هه ل بری چیاکانی تروس؛ نه لوه ند؛ هه مره بن به ک به ک وه به ر چاوم هاتن نه یانگرت نا! ریکات هه له نه کردوه نه م آسمانه ی تو تی یا نه سور ییه وه آسمانی کوردستانه، نه م چیاو کیوو دهشت و شیوا نه ی له به ر چاوتن هه مو کوردستانه به لام نه م بیکانازی تو نه یان بینی له به ر دو به ره کیو خو خوری ایوه له هه مو نه وشته ی خوا به خشویه به کوردستان که لک نه سینن نه که ر بیت ناخوشه برو به نه ته وه که ی خوت بلی سه ر که وتن له ریککه و تنایه ریک که وون نا سه ر که وون.

میجرسون دهر حلق به کوردچی ئه لی

- «جهانی محمد امین زه کی خاوه نی تاریخی کوردو»
- «کوردستان له لایه ری ۱۰۲ تی کتبه غایابه که یدا»
- «نه م دیرالهی خواره ووی له کتبی (به تبدیل له»
- «موزو پوتامیا و کوردستانه - لوندون ۱۹۱۲ ی»
- «میجرسون وه رگرتو»

نه م دهشت و کیوانه (لای ژوری ریکه ی اورفه - موصل) که له سه ره تای دیریکه وه ناسراوه له نیوانی وولانانی با کووری ر نیوه روی جزیره (موزو پوتامیا) دا سنوریککی سیاسی و طبیعی بوه نه و شاخه تاریک و به رترانه (طور عابدین) که له پشدا نیفاتیان

بی کوتوه و ایستاکه له بیرمان چوتهوه سهرا چاوهی ده جله به له
 زهمانی (تیکلات پلازهر) ی پادشاهی آسوردا (۱۱۰۰ پ. م) سنوری
 باکووری آسوریه بو و له وولاتی نه زانراوی (نایری) هه بو که ئەم
 شایه گه ورهیه هه ولی بودا گیر کردنی ئەدا له دوا ییدا ناوی وولاتی
 (نایری) بو به (گوردونهن) که به ته وادی (گوردیهن) ویا گورد.
 له مهوه وانی نه گهین که نه ته وهی کورد له سهره تایی دیریکی ره گزی
 آریدا هاتوته ئەم وولاته و جی گیر بو.

اوردوی نه ته وه گه وره کان وه کو (بونان) یارث (نیشکانی) و روما
 له به رده می ئەم کیوانه دارویاب وهر گیراوت. ده شته کانی نیوه رو؛
 ئەم شاخه بهر زانه شاهی شکاف و گه رانه وهی گه لی نه ته وه کانی
 روز هه لاتن نه نیا آسوری توانیویه تی داخلی وولاتی نایری یا
 کوردونهن (که دانیش توکانی له مهیلی سهربه خویی دا له کوردی ایرو
 که متر نه بون) بی - به راستی ئەم نه ته وهیه که به ژبانی ساده و آزایی
 و فکری خو بار از تن به ناو بانکه به ته وادی تیه کهل نه بونی له گهل
 فاتحه گه وره کانیایا جیکای حیره ته نه وه شتهی که نه ته وهی کورد
 به دیریک نوس و روز هه لات ناسه کانی داوه نه مهیه: کورد فەرمانی کهس
 قبول ناکا؛ ناشکیتری؛ له ناو نایری؛ حه زه شارستانی ویشکه وتن
 نه کا؛ نیشمانه که ی به کهس نادا، حه ز له چاره ی نه ونه ته وانه ناکا نه یانه وی
 حکمی به سهرا بکه ن نه به وی له شاخ و دوله کانی خویدا ره گه ز و
 زمانی خوی بیلریزیت.

سەرگهوتن به زور و گهه ی نیه

ووتنه ییکی « یهمن » نوو سهری کومه له له کو بووت و ویکدا

برایانی خوشه ویست له ووتاری نه وشوی خو ما باسی آیه نیکی
کتبی مقدس اسلامی یعنی قورآن تاف بوته گیرمه وه - ئه م آیه ته
له تابلویه ک نو سرا بو نه گهرچی زور جار جارم یی که و قبو به لام
ههر گیز وه کو ئه م جار جاریم نه کرد و وه نه و تا آیه ته که خوانه
فرمویت « کم من فئة قليلة غلبت فئة كثيرة باذن الله » معنا که ی زور
آشکرایه نه فرمویت زور ده سته ی که م هه ن که زال ئه بن به سهر ده سته
زور داره کانا به اراده ی خوا هوی زور کارلی کردنی ئه م جار ی
ئه وه به جارن له خو هاشتیکی ده گه ل ئه م آیه ته مبارکه تطبیق بکات
شک نه ده برد به لام ئه و جار که بیرم کرد و و بوم دهر که وت که نه و
قه رمایشه ی خوا بال نه کیشیت به سهرایه شا چونکه کو دسته به کی
نسباً بچکوله له ده وری به کتری کو بوینه و نه لین نیشتمانی -
خوشه و یستمان رزگار نه که بن ، وولاته که مان ئه هاو یژینه بلو هشی
سهر به خوئی؛ ههنگوینی سهر به سته ی نه که بن به گه روی هه مو
کو ردیکدا وانی نه گه م ئه م آیه ته مزگینیکی گه وری خدائی بو
بو وه و قورسائی نه خانه سهر میشکم و له پیش جارمه که هیچ شتیک
توانای نیه ایمه و برا کانه مان له گه یشتن به ئه م آمانجه پاک و خلوینه
بگیریت وه چونکو خوا ده گه ل ایمه به بوج له گه ل مان ناییت ایمه
بنچینه ی کارمان له سهر ری و شوینی اسلام داناو و پالمان دا و ته
بزه یی (رحم) خوا و گه وره ئی پیغمبر و پاکی قورآن

« ۲۰۰ م هوشه ننگ مه ندای زماره شازده (۱۶) ی »
 « کومه له لاویکی خوینده وارو بوژ (شاهر) یکی »
 « بشتیان به روده نه چوار خشته کیانهی خواره وه »
 « نونه ییکی شره جوانه گانی هم لاره خورشه و بستن »

تاده بینم ملتی کوردی فه قیرو سهر هه زار
 بی زمان و بی کهس و بی کومه گو بی کار و بار
 ژیر چه یوکی ملتی دی راد بویرن روزگار
 آوی چاوم ههر وه کو گوزی سهره و ژیر دیشه خوار

***

بهش به حالی خوم نه من عومرم ده گهل غم ته و نه مه
 مونس و غه مخوری قهلبی دهردناکم ههر غه مه
 دایما بگرم نه گهر بو کوردی بهسته زمان که مه
 مه نعی من بوچی ده کهن خهلکی له ههر گوشه و که نار

***

نهو رور و ژیکه که نابی دابنیشن ره نه جهره
 باعه دوین بوته معای مالی دونیا خوبه خو
 مطمئن کهف به کتری به قسهی پروبو جو درو
 روزی مهیدان و غمه ل بگرن هه موریکهی فهار

***

ملتی دی چیه نه گهر کردی ته ره قی علتی ؟
 بوچی تی نافکری ؟ کورد آخر نه توش خو ملتی ؟

شد نفاق تو سبب سمرناکنون در ذلتی
بی و هتەن وەك جوله كهی دایم هەتیو و سەر هە ژار

***

غیرهتی کوردی له نیو آحاد و ئەفرادی ملل
بوته باعیشی سەر ئەفرازی دەزانین لائەقەل
اتحاد و بی وەکو ئەو غیرهتە ی ضرب المثل
تایزانن چون دەکەن تەحسیلی نارو افتخار

***

مایهیی هەر جورە عز و افتخاره اتحاد
ملتی دی بەم طەریقە لادە بەن ریشە ی فەساد
اتحاد و گەریبی جالازمە علم و سهواد
چونکە بی علم و هونەر ناکا تەرەقی هیچ کار

***

هیچ کەس ناژی له ویدوا بە بی علم و هونەر
ملتی عالم کە دەگرن عاله میك نیە بی ئەتەر
گەر نەبی علم و هونەر ؛ حیوانن ئەبنانی بەشەر
مایلی دەشتودە رو سه حراو و کیو و کیوسار

« هم چند شمرانه‌ی سید عبدالرحیم مولوی هورامانی »
 « که پیره میردی سلیمانی له کوردی هورامانی »
 « وه ره یگیراوتنه سه ره له مهبی موکوریانی »
 « نی بفکرن تو خوا بزانی کام فایله سوف وه کم »
 « بویژ (خامر) . که وه که ستره‌ی سه رکال له شاخو »
 « کیوی هورامانا مه لانه (طلوعی کردوه) »
 « توانیوه تی فه لسه فه‌ی سه رکه و قن بشاته به رچاو »

گله‌یی به ختی رهشی خوم نه کرد
 نه ووت بوج منی وابه‌م ده‌رده برد
 هه رچی ده‌ی بینم واله پیشه‌وه
 من به دست چهرخی جه فایشه‌وه
 ناله‌م (ساز) مه خه‌م باده‌ی به‌زمه
 هه روا ما مه وه له م پایه نه‌زمه
 کینگلم نه‌خوارد به‌ده‌ردی په‌نه‌ن
 پارچه بلوری لیم هبانه زمان
 به‌زمانی حال : ره وانتر له قل
 بوی گیرامه‌وه ریزه‌ی کونه سال
 ووتی لهو ساوه به « به‌رد » خه‌لق کرام
 هه که‌سی هه‌ستا پی‌بیکی لی نام
 روزی هینامیات دو بوره زه‌لام
 گرتمیانه ناو وه‌به‌ر جه کوشیت دام
 هینه‌یانت لیدام هه تا بوم به‌آرد
 نامیانه کوره‌ی - آگر - جوشم خوارد

که قالیات کردم بوم به بلوری
 نه دره و شامه وه وهك پارچه نوری
 لیوم نابهلویو ناز دارانه وه
 کهو تمه نار به زمی خونکارانه وه
 گاه گولاو دانی عه ترو عه بیر بوم
 نه شنه ی ده ماخی شاهو وه زیر بوم
 گاه مه نوای شهراب کونه ی پرته شیر
 ده میات تی ژمندم نه و جهوانو بیر
 گاه جنسی له طیف شوخی دیده مه ست
 نه یات فراندیم ته دم دست بوم نه وده ست
 له و بهرده شمیته بزم به و بلور وه
 نه جری قالی بو شهراری کوره . . . . .

« سلیانی : زیور - به آهه تکی شهرتی »

خاوی خهرگوشی هه تاکهی وه عده یی بیداریه
 دوزمنی خوتو منالت نه ژده های بیکاریه
 وابه جی ماوی له خیل ناگه یته کوستانی مراد
 کورده ساده ی غیره تی غیره ت بهری دینداریه
 نه جنه بی باری که یانده مه نزلی نه من و نه مان
 توش له نیو قوردا چه قیوی عه یش و نوشت زاریه
 « لیسر اللسان الا ماسعی » بخوینه وه
 سه عیه غیره ت نه مری مشروعه که لامی باریه

چاواڤه مووچه و توره‌كانه مه‌بره دايم نه‌ی زه‌لام
 هايله‌یي دونيا و ودينت كـمـبو سه‌نه تـكـاره
 به سه شوزباو خواردنی ناوته كيه‌كان و خانه قا
 چاوت مانا هينده نوستی وه‌عه‌یي بيداریه
 منكری شينخ و طه‌ريقه‌ت نیم حه‌قیقه‌ت بیت بلیم
 رو له‌ده‌ر گاهی توكل بی سه‌به‌ب بی عاریه
 سه‌د گرامافون فیدای هو‌ه‌وی جوتیاری بکه
 جته بی شاهی به په‌نجه‌ی خذمه‌تی جوتیاریه

شاعری به‌ناوبابگ وه‌فایی

ع . بیژهن

خاکی دلکەشو شوینه خوشه‌کانی کوردستان هستی
 زور وورد و بیری باریک ته‌خاته ناو دلی دانیش‌توانی ته‌م وولانه‌ی
 که ایستاهه‌ر له‌ته‌ی به‌دمستیه کیکیه وه‌یه بویه به‌شی زوری
 نه‌ته‌وه‌ی کورد (خونیده‌وار و نه‌خونیده‌وار) طبیعتا شاعرن
 له‌خاکی پاکی کوردستانا زور نه‌خوینده‌واری واهیه‌و بووه
 که له‌خونیده‌واره‌کانی بیگانه‌باشتر و جوان‌تر و ریک و پیک تر موانیو پتی
 شعر به‌و نیت‌وه شعر و ته‌ده بیانی کورد نشان نه‌دا که خونیده‌وار
 کانیشمان له‌پله‌ی هه‌ره به‌رزی شاعریدا جیکه یان بوخو
 کوردوته‌وه

له سالی ۱۳۵۵ هـ که چو بومه موکورین کومه له شعریکی
وه فایم بهر چار کورت هینده تهر و آودار و شیرین و جوان بون
بریارم دا دیوانی نوم شاعره به نار بانکه کوبکه مه وه زکه هلم
بوه لکورت له جایی بدهم خوابار مه تی کرد گهنجینه یکی باشم
له لای کوردیکی صوفی نکه صوفیکی کورد دهم کورت وریکم خست
که بو چاپ حاضر بیت به لام گریو قورتی زه مانه تا ایمر و نه هیشتوه
نهم آره زوم پیک بینم هیوام هیه بهم زووانه بیده به چاپخانه ی
ژ . ک بو چاپ کردن

له هه مو لاریکی کورد تکله کهم بوته وار کردنی به سه راهاتی
وه فائی له نویسنی زانیار (معلومات) ی خویان دریغ نه کدن

بهشی طبی

جیگاره چون نه کثرت

هه مو نه زانی توتن ژه هریکی قایبه تی هیه که پیه ی نه لین
نیکوتین له گهل نه وه شا که هه مو کس زور جهز به لهش
ساغی نه کاله کاتی جیکاره کیشانا بیر ناکانه وه که ۲۰٪ تی نه
ژه هره ده گهل هه ناسه نه چیتنه ناوده رونه وه و نه دو که له ی قوتی نه دا
بیجکه له نیکوتین هندی هلمی (بخار) ژه هر آوی وه کو بنی ره ژی
(اکسید دو کربن CO_2) تیدایه نه وه هه له له هه مو هه له کانی تر
ژه هری زور تره هه رکه چونا و خوینه وه ده گهل گرموله (کلیول)
سوره کان تیکهل نه بی و جوی بونه وه ی نیه به یکجاری له کاریان

ته‌خار به‌م جورده له‌ظرفیتی هه‌ناسه هه‌ل کیشان که‌م ته‌بیته‌وه
بورزکاری له‌یروخه‌یلات جی‌کاره ته‌کیشن ایت‌رن‌نازانن هینده
بی‌ناچیت بوخوی ته‌بیته‌مایه‌ی مانه‌دوبونی میشک و له‌ش دله‌کو‌تکه،
ایش و ژانی‌دل - هه‌ناسه ته‌نگی له‌هه‌مو ان‌زل‌تر کو‌خه له‌جی‌کاره
کیشان به‌یدا ته‌بیته

کیشانی جی‌کاره ریژه‌وی خوین زیاد ته‌کا ته‌مه‌ش به‌هوی
به‌بابونی ماده‌یی آدرنالینه (Adrenaline) که له‌سه‌ر تو‌یژی
گورچیله به‌یدانه‌یی لیروه ده‌ر ته‌که‌وی که‌چون ژه‌هری جی‌کاره
ته‌چیته هه‌مو که‌لینو قور‌بنی له‌ش
زور جی‌کاره کیشان له‌خه‌و که‌م ته‌کا، ته‌بیته به‌رگری هضم‌بونی
خواردن.

ته‌که‌ر ناتوانن دس له‌کیشانی جی‌کاره هه‌ل بگرن بو ته‌وه‌ی ژه‌هری
توتن و دو‌که‌ل که‌م‌تر کل‌وب‌کاته درو‌نتان ته‌م چه‌ند ده‌ستورانه به‌کار‌بینن

۱- به‌بی مودنه جی‌کاره مه‌کیشن

۲- توزی‌لوکه له‌نیو مودنه که‌تان بنین

تاوه‌کو هه‌ندی له‌ژه‌هری دو‌که‌ل بکیریته‌وه

۳- دوبه‌شی جی‌کاره زیاتر مه‌کیشن به‌شی سه‌یه‌می فری بده‌ن

۴- له‌خور‌بنی جی‌کاره مه‌کیشن

۵- هه‌تا ته‌توانن که‌می بکیشن

به‌کار هینانی ته‌م ده‌ستورانه‌ی ژورو خذمه‌تیک‌ی هه‌ره‌گه‌وره‌یه
بو‌دل و سیپه‌لک و هه‌مو له‌شتان که‌ته‌مه‌ش یاره‌تیک‌ی زله
بو‌خوشی ژیلان.

بو گه نم گر

تهی گه نم کر ، تهی مایه ی گرانی و تهنگی و چه له مای وولات
تهی باغشی سهختی ژبانی دهس کورت و هه ژاره کان تهی آورتنی
به رده ری قصه یه ری خه لک بو دسرو که ی خوت توئه بی بزانیته:
آه و ناله ی نیوه شهوی داماو و برسیکان که به هوی گه نم کرینی تو
که وتونه ته نگانه وه ک دو که لی چیشت و شیوی تو له هه مو کاتیکا
به ره و ده رگای آسمان هه ل نه کشیت ته م آه و ناله به تین و تاوه
هینده ناکیشی آوی هیمنی صبری خوا دینیته جوش و ئدیکا به هه لیک
که له بهر آسمانی به خت و اقبال ته بیته هه وریکی رهشی به ترس
هه ربه م زووانه له م هه وره ره شه که وه کو چاره و بهختی هه ژارانه
ته رزه و گللیره ی نه که به تو چاره زهشی به سه رخوت و ژن و منالت دا
به وینه ی بارانی به هاری ته باریت له بلیندی به ختیار یا نه تخاته
چالی بی بهختی تهوسا هه مو که س تی نه گهن که سکلای هه تیوی
بی دایک و باو کی ، برسی ودهشی وروت چونف قهر و غه ضه بی
خوائه دابه سه ر گه نم کرا

تهی گه نم کر چون داماو بی دهسه لانه کانت توشی برسیتی کرد
خوا مال و منالت بخاته برسیتی .

تکا

له خوینده واران تکا ته گهین نوسراو و
هه لبه ست هه رچی بیت بومان بنیرن

له ستیره ییکی تازه له آسمانی چاپه کانی کوردیدا

جوانمیر یو مهردوم دوستی بهریتانیای گهوره

کورد ماوه ییکی زور له میژمه هستی به نهجا بهت و مروک
خوشه ویستی بهریتانیا کردوه هم حکومته گهوره به بهدریژایی میژوی
امپراطوریتی خوی همیشه پاریزگاری آزادبو سر به خوبی و بهر-
وهرینه و بی که هینهری نه تهوه بچوو که کانی کیتی بو زورچاران
وه کو هم جارهی ایستاله سر حقی نه تهوه ییکی بچوو که بهرنکاری

خروشی ایبه ووشك بیتوه وتوزی دلی بکریتهوه و هم گرو
گلپهی دهروونی دامر کیتوه

نه! نه! براکان، خوشه ویسته کان واگویم له آه و ناله ی
نیشانه که به کورو زانهوه پیم تهلی روله گیان گریان کاری
پیریژانه! نا ده رگای مردن و مراندن له سهر پشته شیهه
و زاری ایشی نا پیاو په ستانه! خوابهش خومات به لایبکی آزا
ته زانین و معنای به زین نازانین که وا بو و بابجینه سهرچیا
بلینده کانی نیشتمان به که وایی مهوان په میانیکی برابه تی بیه ستیت
کهوه کو هم چیا یانه زهنگین و سهنگیت و بهخوبی جهر گات
دهنگین بی، بو گهلی ههژاری کورد دواپی هینی ژیاپی نهنگین بی،
بیته یارمه تی ده ری ایبه بو مردن و مراندن له ریکای رزگاریدا

وولانازنه پیویسته ، بو ئه م مه قصه ده کومیسسیونیکی مرکب له بریتانیا ، فرانسه ، ایتالیا ؛ ایران وه کورد (بو تهفتیش و قهراردانی ته صحیحاتی که ره نکه پیویست بیت بکریته له و سنوره که به بیی معاهده ی حاضر بو تورکیاد اندراوه و به سنوری ایرانه وه ده نویست) ده گهریت

به ندی ۶۳ - حکومه تی عثمانی له اعتباری ئه م سه عاته وه قبول کردن و اجرای ئه م مقرراته که له لایه ن کومیسسیونی به یان کراو له به ندی ۶۲ دا بیی ابلاغ ته گهریت له تاریخ ته بلیغه وه تا سه مانک وه ته ستو ده گهریت

به ندی ۶۴ - ته گهر به وه عده ی سالیکی دوای تاریخی دمسکران (شروع) به اجرای ئه م معاهده ی حاضر له و جیکایانه ی که له به ندی ۶۲ دا ذکر کراوه نه ته وه ی کورد به مجلس عصبة الامم (جامعه ی ملل) مراجعه و اظهار بکه ن که (بهشی زور) ته کشریتی نه ته وه ی دانیشتوانی ئه م مه ناطقه ته یه ویت له تورکیا جیا بیه وه و سه ره خو بیت ، وه له حالیکدا که ته گهر عصبة الامم بزانیته که ته مانه قابلیه تی سه ره خو بی یان ه یه و ته وصیه ی دانی سه ره خو بیی به نه ته وه ی کورد بکا : تورکیا له ایستاره بو مووافقه ت کردن به م ته وصیه و ته نازول له هه مو حقوق و عه نه نانیککی به سه - ئه م مه ناطقه وه یه تی تعهد ته کا

ئه م ته نازوله ، مه موضوعی مذاکراتیکی خصوصی له نیوان قوای ره ئیسیه ی سویند خواران و تورکیا ته شکیل ته کا له دوای ته نازولی بیژرا و له لایه ن قوای ره ئیسیه ی سویند خوارانه وه به رانبهر به تیکهل بونی به شی کور دستانی موصل به م حکومه تی

کوردده هیچ نهوعه اعتراضیک اقامه ناکریت
برا خوشه ویسته کانمان نه مه سهندی سهر به خویی کوردستان
بو بومان گیرانهوه بزانی چندساله و چندو چون جه وروسته م
له کوردی به سته زمان کراوه حقیکی واه مشروعی ایمه خراوه ته
به رپی یان هیشتا ایمه به خومان نه لی بن زیندو اهه ی به لای لیدا
ژیانی واه به ضلالت

« نه شمرانه شان له دوا ی چاپ کردنی به شی »
« نه دهی کوواره که مان پی که بشت نه واه سوپاییکی »
« زوره وه بوته و که سی که ناردوبه له چاپی نه ده بن »
« نیوی بویژ که میان بوته نوسراوه تاینوسین »

نه ی ملت مظلوم و فقرو ده سه وه ستان
بی علم و مه عاریف وه کو نه تقالی ده بستان
نه ی بی به شو بی به هره له آزادی و شادی
مه حروم و عه قه ب که وتو وه کویر و نه قوستان
بو بی خه بهرن دهوری جه هالت سوپه ری بوو
بی نوره چرای جامعه بی باده بهرستان
نه م نه نبه لی و غه فاه تو نه م خه و تنه تاکه ی
عالم هه مو بیداره له خه و جمله هه لستان
زور عه یبه که لیک عاره که نه م قومه نه جیبه
مه شهوور به شه جاعت هه مو وه ک روسته می دهستان

بی حورر هتو مه حکوم و هه مو چار بهر ریرین
 بو داخلی و خارجی و پره بهرستان
 ئه مه جهل و نفاق و حسد و بو غصه هه تاکه ی
 ده خولینه وه تاکه ی وه کو دیوانه و وهستان ؟
 بیشونه وه پیم چاک به صابونی مه داقه
 ئه مه چلکی نفاقه له ده مو چاروله دهستان
 اقدام و قیامیکی بکه ن مه وقعی کاره
 هه ر بومه به ت نهاک به هه ر بوته زمستان
 خار و خهسی ذلت له ره گوریشه ده رنین
 بیکه ن به گولو و گولشه نو گولزار و گولستان
 هه ر بومه به خوینی جگه ر و محنه توتالی
 بوته جنه بیه نعه تی شه هه دو شه که رستان
 ئه ورو که له فه نو هونه ر و علم و صه نایع
 هه ر گورده که بی حصه یه باقی هه مو ((وهستان)) ن
 بروانه به نوری هونه ر و شه معی مه عاریف
 تاریکه شه ویش ره و شه نه بوته قه مه رستان
 کوی بکه له رادیو که به بهک ثانیه دینی
 باسی و خه بهری « لهنده ن » و « پاریس » و « لهستان »
 بی علمی سبب بو که به خور رایسی له خهسی چو
 مصر و حه بهش و شام و عراق و عه ره بهستان^۱

---

(۱) هه مه اشاره بیکه بو امپراطوری سلطان صلاح الدینی تهییوی

انصافه ایتر به سیه به هم چه هلو نفاقه
 دونیات که نه مادینه که شت روبی ا. دهستان
 شاعر و مره قوربانی قهریجه و قهله متیم
 بینوسه له بو « آکره » و « آمید » و « لورستان »
 « باره نندی » و « سه نجابی » و آفاقی جهنوبی
 بو کوردی به را که نده له که ر مینوله کوستان
 بو ملتی بیچاره یی بی صاحبیو سه ردار
 نه خصوص طه به قوی کوردی عراق و عه جه مستان
 بو آتیه فکریکی بکه ن فرصه ته نه ورو
 تاک ی ده بته چاوا به ر و آله نی دهستان

کوردستان مالی گورده

ع ساسان

به گویره میژو ؛ به که وایی هه مو میژو نوس و روزنه لات
 نسه کان له ۲۷ چه رخی یش میلادموه نه چپا و شاخ و کیوانه ؛ نه
 دول و دهشت و شیوانه ؛ نه روبر و گوم و آوانه ی ک، ایرو
 کورد تی یا دانیشتوه ، آوی لی نه خوا ته وه و کشت و کالی له بهر
 دانه کاله لایه ن بایره کانی نه ته وه ی کورد داکیر کراوه
 به لی ایرو چل و جهوت چه رخی ته واره که کورد له کوردستانا
 دانه نیشیت هه مو که لین و قوزبنیک ؛ هه مو دول و دهره به که هه مو
 میر گوجیه نیکی نه م وولانه ی له به رانه به لاماری دراوسیکان
 به خوینی خوی باراو و سوور کردوه لایه رره کانی میژو یرن له بلسی
 نه شه ررانه که نه ته وه ی کورد بو بار از تنی نیشتمانه که ی

نوشی هاتوه ئهم آسمان و مانگ و روزو ئهستیرانه لهخاکی کوردستانا
شاهدی گهلی خوین ریزیو شهران بون و بههزاران لای کوردین
دبوه که له خوینانه تلپتهوه بوجی ۱۲ بو پارا ز تنی وولاته که یان
له بهلاماری پهلامارده ران خلاصه کورد ئهم کوردستانه ایستای
بهخوین له آدهمیزاد کریوه و ههرگیز به خوررای لهدهس خوی نادا
بهش کردنی کوردستان، بلاو کردنهوه و لهناو بردنی کورد جنایهتیکی
زال که له میژودانه دیتراوه

کورد به هه مو هیزی خوی ئه چریکینی ئهلی کوردستان مالی
خومه به کهسی ناده؛ وولاتی خوم بو کهس بهجی ناهیلیم له کوردستان بووم
له کوردستان زیام و نهزیم ئه بی ههر له کوردستان و له ریکای
کوردستانیش دا بمرم

پهلاماره گهی ئهوسالی ئهلهمان لهروسیا!

۲. قەرروخ

پهلاماری زستانی روسه دلیر و آزاکان توند و تیزی خوی له
دهس دا؛ بهفر و سههولی دهشته کانی روسیا بهره بهره ئهتوانهوه؛
اوردوی سوری سهرکهوتو که سه رکهوتنی ستالینگرادی لهلاپهره کانی
میژوی نهته وهی روسرا به خوینی ههزاران سهرباز و سهردار
نوسیبو خهریکی ماندوچه ساندنهوه بو- بهلام زورناشکا وه کهی
دوکتور گوپهلس لهدونیا دا بلاوی ئه کردهوه که اوردوی سور توانای
هیچ شهریکی نهماوه و بهم نیزیکانه پهلاماری کهوره؛ ی تهوره
(محوهر) لهروسیا دا دهس پی ئه کری ئهوانه ی خه له تاوی رژیمی
یروبوچی نازیش بون له دهروهی وولاتی ئهلهمان ئه فیشال و

درووده لهسې آغلی گوبه لسیان باومر نه کړدو له یان کوت په لاماری
نه مسالی هیتلر په هیچ نه یرویک بهر به ست ناکریت.

به هار داهات مانگیك دومانك به هارته واو بو په لاماری نه له مان
هر دس پی نه کرا دیسان هل خه له تاوه کاب نه یان کوت هیتلر
خبریکه چدك و تفاقى تازه ی شهر نه دا به سر بازه کانی که مانگی
پوش پیردا هات چه ندروزیکى رابورد زور ناشکاره که ی گو به لس
بلاوى کړدوه په لاماری گه وره ۱۲! له روسیا دهس پیکرا درېژى
نلوچه ی ش ور (۷۰) میله وله اورمل را تایلکړودى دا گرتوه نه مانیه
شتیان له بیرناچته وه وشوینی په لاماره کدى یاری هیتلریان
هیشاله به رخه ریطه کانی خویان هل نه گرتبو کالته یان بهم
په لاماره که وره به نه کرد چونکو ۱۶۰۰ میل در یزایی جبهه یی
پلورده کله په لاماره گه وره حفته میلیکدى نه مسالی هیتلر هیچ
حلسه به تی نه هه مو که س تی که یشت که نه په لاماره ته نیا پورا گرتنى
آبروى اوردوى ته وه روه کان دهس پیکراوه ده نا به هیچ کلوجیک
نه همیه تی نظای نیه و بی گومان تیک نه شکیزی

چند روز يك پی جو باره گای نه له ملت (به قه ی خوی)
زورجیکنى داگیر کرد؛ دیلى گرت اوردوى سوری شکاندروسه کان
هدروا بیدنهك مابونه وه له ناکاو روزى ۱۴-ینوى ۱۹۴۵- جولای
۱۹۴۵ بلره گای روس بلاوى کړدوه که په لاماری
هده گه وره وزله حفته میلیکدى هیتلری تیک شکاندرو و بهرو
اورمل په لاماریکى زور به ترس له لایه ن اوردوى سوروه دهس پیکراوه
تانه وروژدش ۱۲۰۰۰ سربازى نه له من کوژراوه تانه ورو که ۳۰
مانکى پوش به ره نه په لاماره هه زله پیش که و تندا به و هیتلر و

موسولینی له چاوپیککه و تنه که ی خویانا به شیک ی زوری دمه ته ټه
که یانیان به باسی ټم به لاماره که به نه یر و یکی بی هاو ناوه دمس
پیکراوه ابواردوه ټمه بو دواروژی په لاماره که ی ټه مسالی محوره

ده سیاوی بو چاپ

هنیدیک له ټه ندا مه کان بو چاپ کردنی انتشاراتی کومه له
بیجکه له مانگانه ی معین (داندراو) ده سیاوی صندوقی کومه له بیان
کردوه ټه واله خواره نیویان و بولیک ی داویانه به سوپس و تشکریکی
زوره وه ټه نوسریت

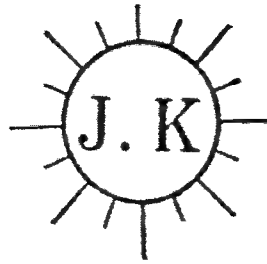
ناوی ټه ندا	بولی عراق	بولی تورکیا	بولی ایران
۱- کاره	۱/۹۵۰ دینار	۱۴ لیره	۲۳۰ ریال
۲- سام	۱/۵۰۰	$۱۲\frac{1}{2}$	۲۰۰
۳- حامد	۱/۵۰۰	$۱۲\frac{1}{2}$	۲۰۰
۴- غه روخ	۱/۵۰۰	$۱۲\frac{1}{2}$	۲۰۰
۵- ده وادی	۱/۵۰۰	$۱۲\frac{1}{2}$	۲۰۰
۶- نوریان	۱/۵۰۰	$۱۲\frac{1}{2}$	۲۰۰
تیکرا ۹ دینار و ۴۵۰ فلس		$۷۶\frac{1}{4}$ لیره	۱۲۳۰ ریال

ټه که ر بیجکه له م برایانه ټه ندا مه کانیتیش ده سیاویان کردیت
چونکو له هه ټه تی ناوه ندیرا به ایمه رانه که ییندراوه له زماره ی
دویه می گرواره که مانا نیویان چاپ ټه که یین هیوامان هیه هه هه
ټه ندانه کان لاسای ټم براخوشه ویستنه ی خویان بکه نه وه

ئەم زمارە يە مان ھە ر چوئىك بو دە رگەرد
تى ئە كوشىن زمارەكانى تر جوانتر و باشتەر
چاپ بگىرىن

نیشتمان

بلاو کهرودی پیری کومه لای ژ. ک

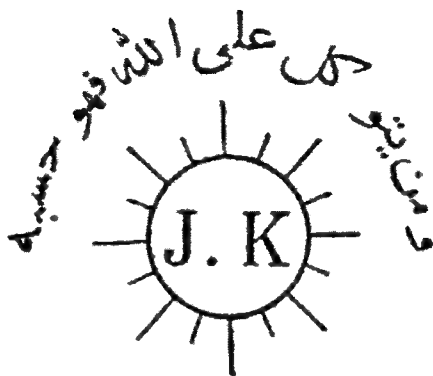
سالی په کهم ژماره دی ۲۵ خه زه ل وهری ۱۳۲۲

له م ژماره یه نا:

له ناو کومه لداچه بلسه ...
 مایه ی رزگار نه بونی ایبه ...
 ایبه و مه ر دم بیژهن - ۲
 خوت بناسه م . ش . هیمن
 مه حکه مه ی مه نجوسی استقلال ...
 گه نجینه ی نه لیه بیات ...
 ضایعه ییکی گه وره ...
 ئه ی لاوی گورن م . آریا
 انقلابی گه وره ی او گتوبر م . فهر روخ
 وه گه لای باسی خوشیتر نه خوینیته وه

به خیارین له هه وەل یهوی مه یان هانا کورد
 ساجی قهه تهن له و قه و مه وه کوروستی کورد

هه کرسی به یهه له یه یه یه مه ده دا یه یه یه
 ده ستو به یه یه یه یه یه یه یه یه یه یه یه یه

نیشته ————— هان

بلاو که ووه یه یه یه یه یه یه یه یه یه یه یه یه

گوواریکی کومه لایه تی؛ نه ده بی؛ خوینده واریو هانگی کوردیه
 ژماره ی - ۲ سالی یه که م ۵۰ خه زه ل و مری ۱۳۲۲

بو خوینه ره خوشه ویسته گانهان

دوای له چاپ دانی ژماره ی یه که می نه م گوواره هه ندی
 به ره له ست له کار و باری ای مه دا پهیدا بو که به یه نه ی نه وانه وه
 چاپی ژماره ی دوو م وه بلش که وت؛ به لام خوای که و ره و
 به رز یار مه تی داین توانیمان به سه ره مه و نه و شتانه دا که بیو نه پیشگری
 کار زال بیهن نه و ژماره ی دوو م یه شکه شی خوینه ره خوشه
 ویسته گانهان نه که یه هیوامان نه مه یه هه و وه گو ژماره ی یه که م
 آگری نیشتمان به و وه ریو و کوردایه تی له دلی هه مو کوردیکدا
 بکه شیمینه وه

له ناو گومه لدا چه باسه؟

له مه و باس هه مو دهنگو باسی کومه له ی له ژیر عنوانی
سه ره وه دا بو آگاداری خویند ره کانمان ده نویسن ئه واه
خواره وه به کورتی دهس به نو سینی دهنگو باسی ئهم چند
مانگهی رابوردو ئه که بن
گومه گی پولی:

چهند مدتیك بو تهصمیم گیرا بو دیاریك به جیگایه کی
لازم تهقدیم بکریت بو ئهم کاره لایان ههیندتی مهرکهزی
له ئه ندامان نیزیکهی ۱۰۰ دیناری عراقی یا ۱۲۵۰۰
ریال پولی ایرانی کوکراوه و دیاریکه ساز کراو پیشکشی
ئهم جیگایه ی که هه مو ئه ندامه کان به پیوستیان ئه زانی
کراله ژماره کانی دواپی دا ناوی ئه و ئه ندامانه ی پولیان داوه
ده نو سین .

جیژنی سه ر سالی گومه ل:

روزی ۲۵ جی که لاویژ جیژنی سالانه ی کومه ل به شکوه
و خوشیکی زوره وه گیرا و که لی له ئه ندامه کان مقاله ی
باشیان نویسیبو خویند یانه وه که له باشان چاپیان ئه که بن
اداراتی محلی گومه له:

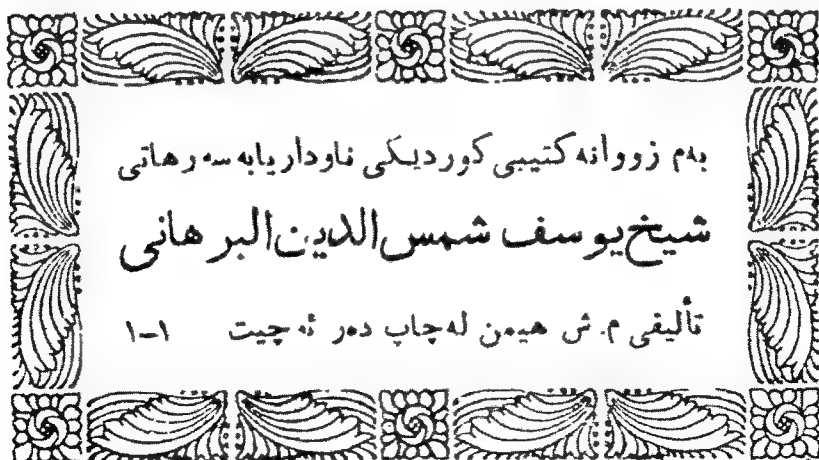
له چهند مانگی را بورد ودا فعالیتی کومه له زور به تین بوو،
توانیو مانه له هیندیك شارانی ناوچه ی نه وزی خومان دا

اداراتى محلى تهشكىل بدهين

لهشارى (ش - SH) - روناك نهندامى ژماره ۵۲ كه له
لايهن هه بۆتهى ناوه ندىوه بو سهروكى ادارهى محلى معين كرا
بو باش كه بيشته جيكاي كارى خوى فعاليتيكى زورى نوافدوه
كومه له سوپاسى نه كا ديار يكيديمان نارد بو پيمان كه بيشتهوه
ايمهش به جيكاي خويمان كه ياند

لهشارى (ك - K) - برائى راست نهندامى ژماره ۶۷
سهروكى ادارهى محلى ئهم شاره به ۴ دينارى عراقى (۵۰۰ رىال)
بو كومه كى چاپخانهى نارد بو وه زمان گرتهوه

لهشارى (غ - G) - بارزانى نهندامى ژماره ۶۴ بو
سهروكيتى ادارهى محلى معين كراوه چاره نوارى كه بيشتهنى
رابورتى عملياتى نه كه بين

مایه‌ی رزگار نه‌بونی ایسه‌له زنجیر و که‌له‌مه‌ی
 دوژمن چیه و کی‌یه؟ بوچی پیش ناگه‌وین؟

له‌دونیای ایمرودا ژیان به‌یه خسیریو ژیر دهستی هیچ
 ناهینی ملتیک‌ی ژیر دهستی اثم و ائو بیت وک هه‌تیوی بی
 دایکو باب هه‌میشه هه‌ناسه‌سارد و ره‌نگ زهرده اثم هه‌مو
 هه‌راو شهرره بو آزادی هه‌ل آیساره حکومت
 ائه‌گه‌ر آزادیو سهر بهستی نه‌ته‌وه‌کانی له‌لایه‌ن ائه‌لمانه‌کانه‌وه
 نه‌خرابایه ژیر هه‌ره‌شه و ته‌ه‌دید هه‌رگیز شهرری نه‌ده‌کرد
 و خوینی لاود آزا‌کانی خوی به‌خورایی به‌رژاندن نه‌ده‌دا
 نرخ‌ی هه‌موشتیگ له‌م دونیایه دامه‌علومه مه‌گه‌ر نرخ‌ی
 آزادیو سهر بهستی

سهر بهستی گه‌وه‌ریکه بی‌هاوتا که‌له بازاری جه‌اندا
 به‌خوبن تسعیر کراوه

سهر بهستی بوملت له‌راده‌ی نان و آودایه و اتاچلون آده‌میزاد به
 بی‌نان نازیت هه‌روه‌ه‌ابه بی آزادیش ناتوانی بژی
 اثم زنجیر و که‌له‌مه‌ی دیلی که‌ خراوته نه‌ستوی نه‌ته‌وه‌ی
 به‌شه‌ه‌امه‌توره‌شیدی کورد سه‌طحنی نه‌خلاقی اثم‌توم، آزاو
 نه‌جیبه‌ی زور هیناوته‌خوار

ملتیک‌ی له‌گه‌را نه‌وه‌ی ده‌هه‌زار نه‌فهری یونانیه‌کان دا
 عه‌شیره‌ته‌کانی بو محافظه‌ی نیشتمانی خویان شهرریکی تاریخی

و به ناویان کرد ملتیکی له ته و او ی چهر خه کانی تاریخا بلیحه تی
و نه همیه تی مقای خوی له ژیر به یداغی دلیریو آزایی دا به هه مو
دوینا ثابت کردوه ایستا ملی له بن نیری دوژ منا چه ماو ته وه و

تگا!

زوراب- ۳۷

ئه ی سه ر دار عه شیره تو
آغاوات و شارستانیگانی
کورستان ایوه بنو خواو
پیغه مبه ر تالیهر و هه ر
چیگه کتان ده ر باره ی بر او
خزمی خوتان گردوه
له دلی ده ر گهن به لام:
له مه و پاش ناوی عه شیره
تو شارستانی جافو پز ده ر

عه شیره ته کانی له با.
تی توله ئه ستاندنه
وه و انتقام له
دوژ من خه ریکسی
کو شتنو نالانی
یه کترن؛ دوژ من به
ئه نواعی درووده له
سه هه لی خه له تاند
و نو ئه یانکا به کژ
یه کا- ئه مه یه مایه ی
پیشنه که و تنی ایبه؛
ئه مه یه هوی هه ر
زلی دوا که و تنی
کورد؛ ئه که ریتان
خوشه جار یکسی تر

ژنومندالتان قوشی نارمه تیو چاره ره شی نه بن؛ ئه که ر خه ز به خوشی
ژیانی دواروژی خوتانو قه و می کورد ئه که بن؛ به کوردیو به کورنی

ئه گهر ئه تانهوی دواي جهنگك ديسان ناموستان نه خريتهوه ژير
چه كههه دوزمهني تينو به خويني كورد. بائي كوشتنوتلان كردن
خهريكي براهه تيوريكه وتن بن تابتون هه شتيكي بيته مانعي

پيشكه وتني كاري	يو مه نگور و ماش ديو
قهومي كورد ههلي	گريو به گزاده؛ كه لهوړ
بگرن كورد ته نيا	وسه نجابي له ناو خوتان
بههريكايه دا توانا	هه لگرنو و بهيهك زمان
ي دهرياز بون له	هاوار بگهت ((گورد
هه مو چاره ره شيو	ينو حه قتي خو
نه كبه تيكي بوديه	مان ئه ويت))
بهههم وه فرياي دا	تابه ريار مه تي خواو پيغه
وا كردني ئهه حه قه	مبهه ئهه هاواره مان
ئه كه ويت كه معا	بگاته بهه رگويه ئهه
ههدهي سهوړ بوي	
داناره بههبي ئهدهي	
كهسيك بتوانيت	
بيته بهه هه لستي	
ئهه دارا مه شرو عولي	

نه پير سراوه مان بيشك ئه گهر لهه جهنگه دا كورد ههروه كو دوزمهناي
بههه مو نهو عيك بو بهست كردني تيده كوشتن حهول نه دانو هه

ده سخته روی دوزمنی بی انصافو ظالم بیت باشه روزیکی زور له
جاران ره شوتاریکتر بوخوی آماده ده کات .
ئه ی رؤسای عه شایری دلیر و غیوری گورد:

که میک وورد بینه
وهو توزیک بیر له
حالی ایمر وودو
پنیتان نادوینیکه
کامتان له هه موان
که وره وه زنتربو
به رانبه ربه مامور
یکی خویری حکو
هه ت نه ده ویراقسه
بکاتوزمانی لی تی
که ل ده بو ایستنا که
خوا به زه بی به چار
هر دشی ایبه داهاتو
هو زنجیری ظلمو
سته می دوزمنی له

حکومه ته گه ورنه ی
ه لین بو آزاد کردنی
هه مو نه ته وه کانی گیتی
ئه جه ننگن تاجاویگیش
به داوای مه شروعی ایبه
دا بخشینن و زمانی یازده
میلیون گوردی مه ظلوم
به واته ی:
(بژین ئه و حکومه نه با
شه ره فانه ی بو آزادی
دونیا تیده کوشن) گویا
بکهن.

شانو بیلای کورد له دو بلوچه کوردستانای داگیر کراوی عراق و ایران
دامالیوه کاریکی وامه که نه هوری قهروغه ضه بی خواهی که وره وه رز

ایله و مهردم

بیژن - ۲

توز و غباری ته بلیغاتو پروباغاندای ژهره‌راوی فاشیسته کان
روی مینای بی که ردی کوردستانی‌شی وه کوزور وولاته کانی گیتی
وه‌ها تار یک‌دا هینابو ایستاش باشماوی دواپی نه‌هاتوه.

له کاتیکدا که مبلغه کانی نازی له عراق وایرانا خه ریکی لیلارو
شلاوی کردنی آوی هیمنی سیاسه تی ئه‌م وولاتانه بون که وره‌ترین
پروباغاندیان خراب پیشاندانی کمونیزم و کمونیست بو که به ناوی
شیوعی ئه یاندا به گوی مه‌ردم وایان بردبوه میشکی خه لکه وه که
شیوعیکان زور دورنده ووه‌حشین و بیار کوشتن له لایان زور
ره‌واجی هه به ئه‌م مه‌وضوعه وه‌ها چوبوه میشکی دانیشتمانی ئه‌م

کلیره‌ی نه که به نو چاره ره‌شیمان به سه‌ردا ببارینیت چونکو:

(الملك یبقی مع الکفر و لایبقی مع الظلم)

ظلم چه درباری بیکانه یاخو مانه بکریت خراپه‌ی لی‌ده‌وه شیمه وه؛
بنافه‌ی کار تیک ئه‌دا؛ آده‌میزاد له آسمانی به‌ختیاریرا ده‌خاته ناو-
چالی چاره ره‌شیونه که بهت؛ پاشه‌روژتان له بیرنه‌جیت دونیای ایمروو.
سه‌یمنی دونیای سه‌ربه‌ستیو آزاده‌مردن که لی‌له دیایو ایخسیری
خوشتره تیکوشن یاخو رزگار که نو سه‌ربه‌ستی بستینن یا
به‌جاریک بمرن - بژی گوردو گوردستان به
سه‌ربه‌ستیو سه‌ربه‌خوئی.

وولاتانه که به بیستنی ناوی شیوعی (بلشویک) توره ده بونونیو چاوانیان
 نیک نهنا - دواي هاتنی اوردوی سور (جیش الاحمر) بو کورد.
 ستان رهفتار و آکاری و اباشیان پیشاندا که ائم هموره نجی
 مبلغه کانی هیتله ره باجو به لام: هیشتا هیندیک میشکی واهن
 ده سخته روی آنتریکات و درووده له سه ی فاشیسته کانن.

چهند که سیک ائم بی میشکانه که کتیمی دیاریو ژماره ی
 یه که می نیشتمانیان خویند بووه و لایه ن گریو تمایلی ایمه بان
 به لای حکومتی سووهدا دیوگوتبویان آرمانی کومله ی ژ. ک
 بلاو کردنه وهی مه سله ک و باره ری کومونیزمه ائم قسه یه بیشک
 له سه رچاوه ی ته بلیغاتی فاشیسته کان آو نه خه واته وه دهنایمه
 کمونیست نین نه که ر کمونیستیش بین جیکای هیچ اعتراضیک
 بوخه لک نیه ائم مه موضوعه دا هیه تی مه رکه زی کومهل به یانند.
 مه ی ره سه ی دهره کات.

دردی دهرون

دمه ته قه ییکی دوکسه ی

بایز - مام بایر ماندو نه بی
 بایر - خوا سلامه تت کا بایزه روت
 بایز - تهری مام بایر له شاریش ائم دهنکو باسه هه بو؟
 بایر - دهنکو باسی چی؟

بایز - ئه مهي که ئه لین ئه له مانه کان له ناوچهی جهنگی روسیا زور
شپرزه بوون

بایر - به لی مام بایز ئه مه راسته

بایز - هه ی آفرین بو آغای !

بایر - جاشپرزهی ئه له مانه کان چی داوه له آغا ! ؟

بایز - سه چوار مانگ له مه ویش بو آغا ده یه رمو ئه گهر دس

بده مه ده مانچه ی گوی کهت به جاریک اوردوی ئه له مان

تیک ئه دهم اینجالم روزانه دابو من به چاوی خوم دیتم آغا

له سه ریه که هه شت فیشه کی به ده مانچه گوی کهته که ی خوی

به آسمانا هه لتواند من هیچ له بیرم نه بو تادوینی که ئه م باسه

یان بو گیرامه وه هاته وه بیرم

بایر - خواعه قل و هوش بدا به منالی توشو آغاش ده نابو

خوتان تازه پیربون

بایز - بوجی ؟ چی بووه ؟

بایر - کورره هه ی نه فامی تی نه که یشتو ئه مه اوردوی سوره که

له زیر فرمانی (مارشال ستالین) دا نه بروی هیتله ری تیک و

پیک داوه نه ک ده مانچه ی گویکه تی آغا

بایز - ئه دی مام بایر تو خوابوچی آغاوا ی ده فهرمو ؟

بایر - آغاش یه کیکه وه که تو

خوت بناسه

۲. ش. هین

خوشه و بسته کهم : خوت بناسه بزانه تو کیی؛ میژو بخوینه و ده
تی بکه له چهره که زیکی له کهر پروا به میژو نوسه کانی خومان
ناکهی؛ نه کهر وه کوجولا که به سه درری خوت رازی نی. پروا به
بیگانه کان به روز هه لات ناسه کان بکه بزانه نه وان ده باره ی تو؛
باب و باییری تو؛ خاک و نیشتهمانی تو؛ چی ده لین و چی ده نوسن ؟
آزیزه کهم : تو کوردی؛ توله نه ته وه بیکی خاوبنی؛ توره که زیکی
پاکی؛ باییره کانی پیشوی تو هه رله م خاکه دا (که کوردستانی بی
ده لینو ایستاتوی تیاده ژبو داخه کهم هه ر له ته ی به ده ست که سیکه
ومه) ژباون به لام چون ژبانیک ؟ وه ک تودیل و ژیر ده ستی
در اوسیکان بوئ ؟ نه به خوا نه وان سه ره به ستو سه ره به خو
بونو آزاد ژباون .

گیانه کهم ؛ کورده گیان به قسه ی برای خوت بکه ؛ له خه وی
نه فامی هه له تیزی له حالی خوت وورد به وه هوشت بیسه وه
به رخوت : قولت هه ل ماله به هه مو هیزی خوت بقیژینه
بلی : نه منیش آدمیزاد ؛ حه قی ژبانم هه یه نه مه وی وه کو
خه لک آزاد و سه ره به ست بژیم سه ره به حوییم ده ویتو حه قی مشروعی
خوم داواده کم له دیلیو ژیر ده ستی در اوسیکان جارس بومو
نه مه ویت رزگار بیم

مه حكه مهى مه نحوسى استقلال

دواى قىامى شيخ سه عىد كه اختلالىكى مى كورد بووله بهر بى احتياطى مجبوراً بيموقع دوس پىكرا و نه تىج، به گىرانى شيخ سه عىد نه فەندى ره ئىسى اختلال و ه، ندىك له مدبرانى قىام ته واوبوله لايەن حكومه تى جمهورى نور كيا مه حكه مه يىكى استقلال ته شكىل دراو جه نابى شيخ سه عىد و شيخ عبدالقادر و گىراوه كانى ترام مه حكه مه يه دواى محاكه مه يىكى سه ره سهرى بى وجدانانه مه حكوم كرانو هه لاره ستران؛ نه پياو كوژيو جنابانه هيزىكى تايبه تى كردوته سه رميشكى هه مو كوردىكى نىشتمان به روه ر؛ ه، ركه سه به جورىك :

مىزو نوسه كانمان به ده رج كردن له لاپه ره كانى تاريخ؛ ده نك خوش و گورانى بىژه كان به بهىتو به ندوباو؛ بوىژه كان به هه لبه. سته نه فاجعه يان به حروفى آگرين له دلى نه ته وهى كوردا نوسيوه م. ش هيمن كه به كيكه له نه ندامه كانى كومه له هه لبه ستمىكى به سه ره تايبكى پچو كه وه بو ناردوين كه عه يناً له كه. نجينه ي نه ده بيا تمانا درجى نه كه بن

اعلان

روژنامه ي هه فته ي (مرو - MIROV) له لايەن بىژه ن ۲- بهم نيزى كانه ده ره ئه چىت آبونە ته نيا بو نه ندامه كانى كومه له يه

جه‌نابی شیخ عبدالقادر

شه‌هیدی ریکای سهر به‌ستی کورد

گه نچینه ی نه ده بیا

« لاهه له بهستی ژیر و چهند دلویه فرمیسکیکه »
 « کله شینی شهیدانی رینگای سهر به خویی کوردا »
 « رۆتومه و بیم وابه هه مو کوردیک چه خوین گهرم »
 « بیت چه خوین سارد به خوینده وهی شعره کان بی اختیار »
 « فرمیسک ده ریزو تو کو له عهت لاهه مه حهکه مه »
 « مه نعومه (که نروسکه ی هیوای کوردی کوژانده وه »
 « سهر به خویی کوردستانی وه دواخت بی سوچ »
 « وتاوان نه مری هه لاهه سینی جه نابی شیخ عبدالقادر »
 « هاوریکانی ده رکورد و له شینی هه واندا نه ته وهی »
 « کوردی بو هه میسه ده سو نه ژودانا ده کا . »

م . ش . هین

دریشه وی گریام هه تا روژیت بلیم بوچی برا
 مه حهکه مهی مه نعوسی استقلال وه بهرم هاته وه
 ریزه یان به ستبوا بهش چاوی منا گشتی هه مو
 ئهم شه هیدانه ی که خنکارون به صد آواته وه
 پاک به کفنیکی له خوینا شه تلویویکی به بار
 پاک به ره نکیکو قیافیکی به ریوو ماته وه
 هاته گویم لیکرا ده یان کوت هابه کورزاین بی خطا
 ملتی کورد تابه کهنگی توله مان ناکاته وه »

من له سه ر لوتكه ي بليندي كيو له حق داواده كه
 توش پيار بوه جه نايي شيخ له سه ر روي تازه وه
 به لكو روحميكی بكا پيمان خدا وه ندي رحيم
 چيد بکه ژير دس نه دين ديسان وه سه ر مان خاتره وه
 (هيمنه) بيت وانه بي يه زداني بي هارال و فدر
 كه يفدری نه م ظلم و زوره ؛ بي حساب ناداته وه

«م پنج خسته كيانه ديارى (فانى) به كيك»
حورر بڑى ۰۰۰ «له آفاتيك پشتو كانه كه به وه سيله نه ندامى»
 د ژماره ۲۰۰ بوى ناردوين .»

كورد له خه وه له زه ماني نيه
 كه ردوشى نه م چه رخه و وچاني نيه
 قه ومى ته مهال حقه قى زياني نيه
 ريكيو زانين و عه مهال بگړه دهس
 حورر بڑى آزابه مه ترسه له كس
 عومري عه زيزت به هه دهر بهس بده
 كوى به قسه ي جاهل و كه ر بهس بده
 تيرى جه هاله ت له جگړ بهس بده
 ريكيو زانين و عه مهال بگړه دهس
 حورر بڑى آزابه مه ترسه له كس

یاری له گدل پوالهوسان بهس بکه
 خدمه تی دونن و خدسلن بهس بکه
 مدیلی خدره ر مهندي کهسلن بهس بکه
 ریکو زانین و عمل بکره دوس
 حورر بژی آزابه مهنسه له کس

دهستی ندمه ع بیره دریشی مه که
 گنجی درایت سهره؛ گیشی مه که
 قدری بهشهر عالیه لیشی مه که
 ریکو زانین و عمل بکره دوس
 حورر بژی آزابه مهنسه له کس

نوکاریبو خدمه تی آغله مه که
 مهیلی دزیو قهتلی نه حیبا مه که
 خیری شهره؛ نه فعی خدره؛ وا مه که
 ریکو زانین و عمل بکره دوس
 حورر بژی آزابه مهنسه له کس

غذله تو بی ایشیه توی کرده لات
 لایه توی کرده به لایی وولات
 که رنه توی ریکویی سعلی نه جات
 ریکو زانین و عمل بکره دوس
 حورر بژی آزابه مهنسه له کس

قہط غمزہ لی عشق و ہوا بہرہ کہ
باسی شہری زال و سکہ ندور مہ کہ
بہم قصہ لاوانی و دتن کدر مہ کہ

ریکیو زانین و عہد بگرہ دہس
حورر بڑی آزابہ مہ ترسہ لہ کہس

جہ ہلہ کہ وا مورثی نادانیدہ
جاہیلی بہد ؛ جائیدہ یازانیہ
فہرقی نہ زانسانو کہ روگا ؛ نیہ

ریکیو زانین و عہد بگرہ دہس
حورر بڑی آزابہ مہ ترسہ لہ کہس

جہیفہ نہ تو مل کہ چی بیگانہ بی۔
ضدی ذہ کا ہر وہ کو دیوانہ بی
ہر دہمہ محتاج بہیک آنہ بی

ریکیو زانین و عہد بگرہ دہس
حورر بڑی آزابہ مہ ترسہ لہ کہس

ہاری و دتن جاہیلی بیکارہیہ
پیوہ دہری بیشہ روف نہ و مارہیہ
دوری لہ نہ مارہیہ نہ و چارہیہ

ریکیو زانین و عہد بگرہ دہس
حورر بڑی آزابہ مہ ترسہ لہ کہس

نادهم به فله لهی ...

گیوی موکریانی : ههولیر

نادهم به فله لهک زه مزه مه و وشوری و دلاتم
 قوربانی ده کهم مالو سهرو کاری سهیاتم
 شیخ نیم که به ته زیرو ریاکاریو نه فسون
 وهک آش به دانسی ئەم و نهو لابی نشا طم
 یا کولکه مه لایی به عه بار میزهری بر فیل
 ده روزه بی احسان که مو سهو فطرو زه کانم
 دورم له مه عااش خوریو بیگانه به رستی
 اثباتی دهکا ژبانم و لافاوی سهیاتم
 کوردیکی دلیرم له مو که ردشی بی باک
 رولیکی وه فادار مویر عه زه و ثباتم
 وهک شیر ژبان جاری که و ماتمه و خاموش
 سهیادی که هین چاره ریبی ده رفه تو هاتم
 سورانی فله لهک نوبه یه دی نوبه یی مهش (گیو)
 آزادیو سهو به مستیه دلخوازو نهواتم

ههسه وه کو شیر ژبان ئەی کورده

زوبکه بازاری زه مات ئەی کورده

هه لکریه ئه خلاقى جوان ئەی کورده

ریکیو زانین و عه مه ل بکریه دهس

حورر بژی آزاب مه ترسه له کهس

ئەم جەنگەي سەر و کی گەورەي کورد
(مەلا مصطفی بارزانی) هەلیا یەساند و وە
اختلایکی میلی کوردە

منالیکی بویژ

«دێن و هەوای نیشانی کورد طبیعتا ذوقیکی ئەدەبی که»
«مخصوصی کوردە لە دلی گەورە و پێوکی کوردستانا ایجاد»
«دەکا ئەم هەلبەستی ژێر هونرا وە منالیکي ۱۴ و ۱۵»
«سالانەي کوردی مو کوردیانە بزانی چەندە شیرین و جوان»
«هونرا وە تەو - آبا تەتە و یەکی منالی هیندە نیشمان پەڕ وەر»
«و خوین گەری هەیت دوژمنەکانی ئەبی چەندە بی میشکو»
«نەزان بێن که هیشناش هەربە هەوای که لکلی سەندنی (استشار)»
«ئەم تەتە و یە بنو ددان بە حەقی مەشروعی دانە هینن»

تا که ی ئەبی لاوەکانی کوردستان   و ابە دێلی بێن لە ژێر دەستان
ایمە هەروا بنوین لە گویە کادا   میلەلی دی هەمو لەخە و هەستان
کاری خویار دە که ن بە گیاز و بە دل   ایمە گیرین ئەویستە وە کە هەستان
هیچ دەزانن که نیشتمانی مە   وادە نالیننی وە کە هەزار دەستان
بو هە موبەش کرایە خورایی   کە و تە ژێر دەستی ناکە سو بەستان
باعشی بی سەریو نەزانین بو   چو لە دەستایمە ملکی کوردستان
حەیفە ژێر دەستی حیزی حیزان بی

نە تە وە ی پاکێ روستەمی دەستان

«قومریا» گەرجی ایستە مندالی   جوان دەهونیو وە شعرو هە ابەستان

گوردمو...

۴. ش. هین

گوردمو داوای حقوقی پای مالی خوم ده کهم
 مالی خومه ملکی کورد؛ داوایی مالی خوم ده کهم
 ملکی کوردستان ارثی بابو و ناپیری منه
 ادعای حه ققو میرانی حه لالی خوم ده کهم
 ههروه کو باران له چاوم دیته خواری تهشکی خوین
 هه رزه مانیک به رژه وهندیکی له حالی خوم ده کهم
 کهرچی لای آغا خه یالی خاوه فیکری میللیهت
 من له لام باشه ههتا ماوم خه یای خوم ده کهم
 من له دوس بیگانه قوط ناکهه شکایهت تهیره فیق
 کهر شکایهت کهم له چه نگی مام و خالی خوم ده کهم
 ناصحابهس بیم بلی فیکری محاله فیکری تو
 نصحهتم ناوی ته من فیکری محالی خوم ده کهم
 روزی شیخم دیتو بیم کوت ههتبی حیسی میللیهت
 پیهی کوتم من چم له وانه داوه سوالی خوم ده کهم
 من ایتر ماهوتو شالی ته چنه بی ناکهه له بهر
 رانکو چوغهی خوم له بوزوی رهنگی شالی خوم ده کهم
 چیدیکه زحمهت له بو مندالی خه لکی ناکیشم
 علم و زانست و هونه ر فیری منالی خوم ده کهم

ایمرو مهوقعی از اذاییه...

۲ . حر

دهروره بیکی خوشه ایمرو مهوقعی آزادیه
 میلهه تی خوخور هه تاکه ی دیلی روزی شادیه
 قهط مه کهن بوخو حهلال مالی برایی و هتهن
 چوستو چاپوک بن دهر بن زیری کیوانی و هتهن
 گادزینو که ر فاندن شوغلی بابانتان نیه
 ریکریو و جهرده یی قهط مه سله کی کوردان نیه
 بوره چاو نا کهن عیزم پیشه یی بابانتان
 دایما بویان له سه ر فیکری نه جانی نیشتمان
 به سه ؛ تو نه ی ماهه کورده و تی بکه
 خه و به سه دهست ده قهله م زوپی بکه
 دهست بده یه دهستی به کتر قهومی کورد سه ر پاکمان
 تابین مایه ی خه لاصی نیشتمانو خاکمان

یاده ریژم خوینی پاکی خوم له سه ر نه مه قصه ده
 یانه فیکریک بو برای روتوره جالی خوم ده که م
 جاوه دیری روزی خوشی جیژنی سه ر به ستیم نه من
 که رمدارا واده کهل نه م روزی تالی خوم ده که م

عالمی بہ نوابانگ و نیشتمان پہرور
مہلا محمدی گویی

ضایعه ییکی گه وره

روزی سه شه مو ۱۲ ته شربینی به که می ۱۹۴۳ روزیکی
برغه مو خه فته تی نه ته وهی کورده؛ روزیکی تالو ناخوشی
تاریخی ۵۰۰۰ ساله ی کوردی حق خوراور پرده رده ،
کورد له روزه دابه کیک له گه وره ترین پیای نیشتمان
به روه و عالمی به نابانگی خوی له دس داوه ؛ چه رخی
به دکر دار له روزه دا نه گبه تیکی زلی تری خستوته سه ر نه
همو چاره رشو مه مظلومیتی قهومی هه ژاری کورد کورگی
نه جهل له روزه داروله ییکی بی هاوتای دابکی نیشتمانی
کوردی رفاندوه و شیموشه پوریکی بیمانه ندی خستوته
همو کوردستانه ره .

له روه ژدا جهنابی مه لا محمدی کویی که به اقراری همو
زانایانی روز هه لاتور روز آوا پیاییکی عاقل ؛ تیگه یشته ؛
نیشتمان به روه ره پاش ۷۰ سال ژیانیکی پر افتخار و خدمه تی
نیشتمان به ره حمه تی به زدان شادبو ایمه له ژماره به داوبه ی
هم ذاته چاپ نه که بن به یارمه تی خوا به سه رهاتی مه ر حو میش
ده که ل نه مه له به ستانه ی له لایه ن نه نداهه کانی کومه له بوشینی
نه ذاته که وره به دایانناوه له چاپ نه ده بن .

ئەي لاوی کورد

۲. آریا - ۲۷ خاوەندی

میدالی آلاي کوردستان

لەریگای وە دەست هینانەوی سەر بە خویی کوردستان - لە
پیناوی سەر بەستی کورد - بۆلە ناو بردنی هەموو ئەم چەوتیونارە
و ایانەی لە کوردە واریدا هەیه بو ئهستاندنی حەقی مەشروعی
خوت و دوايي هینان بەم حالە پەڕیشانەی ایستای قەوم، کەت
و بەر بەرەکانی لە گەل ئەوانەي حەز بە دیالی و ایخسیری مان
ئە کەن هەلستە؛

ژیان بە بی سەر بەستیو و سەر بە خوئی چیه ؟ رابە ! دایکی
نیشتمان چاوە نواری قیایی نوێه ؛ قیامیکی واکە لە جادهی شار -
ستانیتی دەر زە کە ویت ؛ قیامیکی واهە موچارە دەر شیونە کە تەیک
لە سەر ئە تە وە و هاو نیشتمانە کانت هە نیکریت هەلستە نەهه
تیککی بکە چونکو ئورە ی لاوە کان دسمايه و خەزینە ی روزی
تەنگا نە ی نیشتمانە ؛ هیواو او هیادی رزگار بونە چە خوشە
ئەم روزە کە دەنگی لاوەکانی کورد بوو گیر خستنی سەر بەستی
ئەم ملتەمە ظلوم و حەق خوراو دۆنیا بخاتە جوویش و جولانە وە
ئە ی لاوەکانی کورد ریککە وون قدرت و اقتدار لاریککە
وتنا شیر دراو تە وە بە نیروی ییکە تی و برا یە تی بە شمشیری نیشتمان
پەر وەری ئەو دەستانە ی بە ناسحەق بوسەر وولاتی ایوہ دریز

کراوون و تهستوی براکانت ریک ده کوشن بیهربنه و خاککی پاککی
 کوردستان بینه‌وینه‌ی به هشتی خوش و خرم .
 نه‌ی لای هیزداری کورد تی‌بکوشه تاوه کو بایره‌کانت له
 وولاتی « نابری » « کوردن » « کوردین » دا به دونیایان
 نشان‌دا له‌توش هیز و توانایی خوت پیشانی دانیشه‌وکانی روی
 زه‌وی بده‌ی مه‌گرد نازانی حه‌قی مه‌شروعی توله‌ناوده‌چی مه‌گرد
 نازانی چون به ناحق و ظلم نه‌م خاکه بیروزه‌ی تویمان دابه‌ش
 کردوه و هه‌ر پارچه‌بیمکی خراوه‌ته ژیر حکمی ده‌وله‌تیمکی بیگانه
 که به آره‌زوی خویان له‌هو نه‌م نعمتانه‌ی خوابه خشییوتی به کورد
 ستان که لك تهستینن و بو ته‌وه‌ی نه‌ته‌وه‌ی کوردنپرژ یته سه‌ر
 فکر و خه‌بالی آزادی خوی هه‌ر روزه به نه‌وعیک سه‌ری گهرم
 نه‌که‌ن روزیککی به‌پاره و دراو عه‌شیره‌ته‌کانتان هه‌ل ده‌خه‌له‌تینن
 و نه‌یانکه‌ن به‌به‌ر هه‌لست و مانعی کاری لاوه‌کان؛ جاریکی تر به‌وه
 سیله‌ی کار به ده‌سته‌کانی خویان تووی نه‌اقیان له‌ناوا نه‌پرژینن و
 به‌کژیه‌کیاندا نه‌که‌ن تابه‌کتر بکوژن آخر تاکه‌نگی وابی
 مبالاتی ده‌بی بوچی مه‌گه‌رتو کویت له‌آوه‌ناله‌ی دایکی نیشتمان
 نیه‌وا به‌ده‌ست بیگانه‌وه نه‌کری و نه‌نالینی راپه‌ره و بگه‌ره فریای
 دایکی نیشتمان که له‌توزیاتر که‌سی نیه‌بگانه‌هاواری !

انقلابی گه وری او گتوبر

۲. فدروخ

ظلمو زور کهای بیری آکربن نه خاته میشکی مه ظلمومان؛
آماده بیان نه کابو هه لایساندنن هه راو شورشیکی واکه دواییکی
نه به دی بهم چه وروسته مه بینن؛ ۲۵ سال له مه ویشتر نه ته وه کانی
روسیا له ژیر چه نگالی بی، داله تی (چار) داکه وتبونه حالیکی
زور له حالی ایروزی قومی کورد خه را یتر دهسته ییکی کم
آغا و خاوهن سه رمایه به نه و عیکی زورسته مکارانه ووه حشیانه
خوینی ۲۰۰ میلیون دانیشتهوانی روسایان نه مزو نه یانه کرده
شوشه ی ناانسانه تیوه هیچ کهس خاوهنی مالی خوی نه بو؛ جوتیاری
بیچاره سال دوانزده مانگ رهنجی نه کیشاکه چی له سه رخه رمان
نانی نه بو بو مال و منالی؛ لانی چاکه ی قانون ته نیداده رباره ی
طه به قه ی حاکمه (آغا و خانوو خاوهن سه رمایه) اجرا ده کراو
لانی خه راییشی بو کریکارو جو تیاری چاره رهش داندرا بو؛
نه که ر کریکاریکی بیچاره هه مو کر بو حقی له لاین خاوهنی (کارگا)
راگیرا با یارای داوا کردنی نه بو ...

ماویه تی

ده می رایه رینه ...

ایستکی رادیوی کوردستان

ده می رایه رینه؛ ده می رایه رین * هه ناکه ی به سستیو به به سستی بژین
به لاماری نه ی کورد آره ق رشتنی * له دل کرمی ناکو کی ده ر کردنی
به یه ک بونه گشت؛ بته و بونی پشت * به یه ک بون نه بی؛ که لت پیشکه وی

به لادابكه چاكي مه ردایه تی * در بغی مه که گیان له کور دایه تی
بگره مینه وه ک شیر بچوره نه بهرد * بلی کواحه قی ژینی انسانی مهرد
درشت تا کووورد؛ نه کهین ده ستو برد
به حقه چون نه کهین؛ پشو چون نه ددهین

بو پیکه نین

رییوار- نه ری کاکی جه رده ده لهی نه توش نه ندای حزبی نازی
جه رده- نه خیر نه من ریگریکی بی لایه نم (بیطرف)
ژن- ده ک خوا به خیرت نه هینیه وه دو ساله چویه فرونتی جه نگی
روس ته نیا هم که وشه کونه و کراسه شریکت بو من هینا وه ته وه
عه سکه ری هیتله ر- به گیانی توبه شی جهوت سالم جلمکوشتی جوان
بو هینابوی به لام سه رکرد که مان لیمی نه ستاند

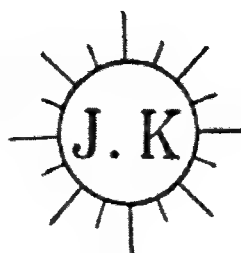
هینده حیزه به ختی گورد بو گوشتنو تالانمان
گومه لیک هاتون به سواری خوشتری پیپانه وه

ٲهم گٲبیانهی له مه ولا ده رٲه گرین

- ١ - به سه رهانی جه نابی شیخ یوسف شمس الدین البرهانی
  - ٢ - سه ر گوزدهشتی مه رحومی مه لا محدی کوبی
  - ٣ - شوان وقوتابی
  - ٤ - مازی نوی گوشتو خوینی روسه کان یا جه نگی ستالینفراد
  - ٥ - ده رسی روسی
- له مه مو نوسه رو بویره کانی کوردستان نکا ٲه که ین له ناردنی
مه لیه سنه و نوسه راو دریغ نه که ن ایمهش به یار مه تی خوا له سه ر
حسابی خویان یا هی خومان چاپین ٲه که ین

ژی کورد و کوردستان
و کومه‌له‌ی ژ.ک!

نیشتمان

بلا و گه‌ره‌وه‌ی پیری کومه‌له‌ی ژ.ک

ژماره‌ی ۳ و ۴ - سالی به‌کهم سه‌رماوه‌ زوری به‌ندانی ۱۳۲۲

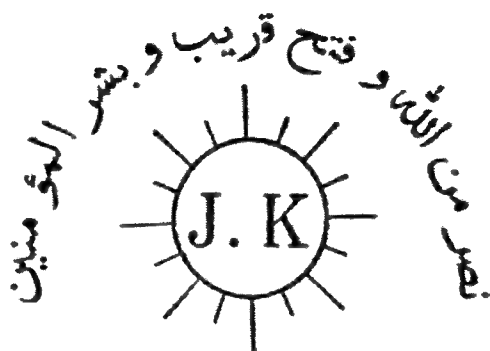

عەزەب اینکاری فەزلی ایوه ناکەم ئەفضەلی ئەمما
«صلاح‌الدین» کە دو‌نیای مەرت ئەنەسلی کوردی (بابان) بوو

به خیارین لاهول تیری مه یان دانا کورد
 ماسخی بجه ن لاهول و به و کور و شتی کورد

مار کس به نیکه به نیکه مه دودا یار به یی
 و مستو به نیکه بشتی یی لاین را لاین وورد

نیشته _____ مان

بلاو که رده وییری کومه لای ژ. ک

گوراریکی کومه لایه تی؛ نه ده بی؛ خوینده وار یو مانگی کورد به

ژماره ی ۳ و ۴ سالی یه کم ۵ سه راه و ز-ری به ندانی ۱۳۲۲

به هه شتی به ختاری

م. نادری-۷۶

بو هه مو گه نجیکی بیرنرخ که له ربگای سه رفرازا یا ماددیات
 له پیناو معنویات نه نی؛ بو هه مو گیانیکی که وه که مه لیک
 به ندکرار بانه فرکه به تی له به ندی زورداران رزگار بیت؛
 بو هه مو کوردیکی نیشتمان به روه و به بولادو که نجانی کارگوزار
 نه چنه واته به پیش که شه:

نه گه ر جاک سه رنج به دینه هه والی زه مانه ییکی که تی
 که رتوین وه به قوولی بیر لی بکه ینه وه نه بینین که نه دونه یه

سهرانسهر كهوتوته ودهضعيهتو زه مانيك كه به ترسناكترين باري
ميژويي «تاريخي نهژميرى؛ چونكو هه موتان له منى چاكثر
نهزانن كه جهنگي عالمى چلون بليسي ستاندوه و سياسهتو
هه ولداني دهولهتان گه يشتوته چي راده بيك.

لهم لايه نهوه من نه مهوى بيرسم: «آيا موقفي ايمه لهم
شهردا چي به سدردي؟» چهند كه سانيك بهلكو نه توانم بليم زور
لهو كه سانهى كه مادديات بهرده بيكي ره شي به سهر دلياندا
كيشاوه نه لين: «ايمه چيمان لهم ايشانه داوه بيوستى ايمه
كاسيو نان پهيدا كردنه؛ دواروژيشمان وابسته به بهم جهنگو
له نهنجاما پيمان خوش بى يان ناخوش باره شي نه جهنگه
له سهر موقفيكو ودهضعيهتيك جيگيرمان هه رنه كا» وانهزانن
كه بير كردهوه له چاره ره شيو زه ليليمان مستلزمى نه مهيه
خو له كاسيو نان پهيدا كردن بياريزين

لهم بابتهوه من بوخوم نه ره آيه به ره ايكي هوشمندان
دانانيم دواروژى ايمه، سهر به ستيمن، سه عادهتو دلشاديمان،
وزه ليليو زه بونيمان هه موى وابسته به كردهوى خومان.

چاخيكى زور له ميزه كه كوردى بيدچاره له ژير
دهستو پى نه مو نهوا ناله يتي، چهندان كه رت هه ولان
داوه كه نه كه له زه بوته له ژير نه باره قورسه به پنينه دهر به لام
داخي گرانم هه ولدانه كه مان تاسدرنه بووه له بهرانبهر نه يروى

بیدادی بهر و دواکشاوینه و وههر چه نده نابی ئهم کشانه وه نابی
ببیته مایه ی نا آمیدی، به لام عزیمتی کار به دهستان له بهرامبار
نه برون بیدادی مالی که چ بود.

هه رچهند من بوخوم تا ایستا له مایدانی دهردی سهر بو
چاره زه شی داهه ولیکم نه داوه به لام نه وه ندهم له کن زاندر او ه که
عاملی اساسی زه لیلیو زه بونی کورد، کورده؛ چونکو
دار کرمی له خوی نه بی چهندین سال نهژی وه تا ایستا
ئه کهر هیچ هه وه لدانیک بویی بو نه وهی بکهینه سهر فرازی
و له ژیر باری بیدادی بیینه دهر و له نه نه جاما توشی دهردی
سهری ویا توشی سهر نه که وتن بوبین مایه ی نه وه بو که کار
به دهستانمان بو غرضیکی شریف و آمانجیکی به یروز هه ولیان
نه داوه و آمالو مقاسدی شخصی خویان بوته مشجعو کار
بی کهریان وه دیاره ئه کهر شخصیک بو دلنایی کومه له هه ول
نادا تا هه رچی برینیکی له دلی دا هه به ساریژ نه بی وه برینی
دهردی دلی و وطن پهرومران نه وهیه که خه لک بو آسمان
ده چن تازه کوردستانی ایمه باسی آلفوبی ئه کا
برینی دلی و وطن پهرومران دوبه ره کیه، نفاق و حسد، فرق
کردنی جاف پشده ری، شارستانی ولادییهی و ده وه مهنده
هه زاره - بوج دوبه ره کی هه بی، حسودی بوجی؟ بوفه رقی
جاف و پشده ری ئه کهن؟ بولاویکی لادی بیتان وه کو که نه جیکی

شارستانی نایه ته پش چاو ؟ بوچی و د کو ته ماشای پیار ویکې
 دوله مه ند ته کهن و احترامی راده گرن زگیشان بهلی قه و ماو ویکې
 هزار ناسوتیو به وچاوه ته ماشای ناکهن ؟ آبا هزار حقی
 ژبانی نیه ؟ افسوس ! وه به راستی نه گهر سهرنج بدهینه
 میژوی ملتانی سهرمه مین نه بینین زیاتری مشکلا ب؛ ژانی ژبان
 له روی نه نفاقو حیده وه له روی نه فرقو فروقه هاتو ته دی
 ایستاش روژی فرصته روژیکه و هر ایمر و له دهستی دهرمه کهن
 له خه وه هلسن نه گهر له هه لکه و ته دا شان به شانی یه که سهر به ستیو
 آزادی وه دهست نه خه یو زنجیری دلی له ملی خومان دانه -
 رنین، کارمان زور آسته مودژوار نه بی نیشتمانی خوشه و یست
 چند زه لیلو زه بونه ! چنده بی هیز و بشت شکاوه ! نه و نه دی
 تریش زه لیلو زه بونو بی هیز و بشت شکاوه بی .

نه کوردی به همت، نهی کهنجانی تازه بی که یشتو :
 نیشتمان له ناو جیکای سهرمه مکرکا داوای هه ولداننان لی نه کا،
 یه زداو ایوه نه بی که سی تری نیه بکابه هاواری زه ماننی نوسنو
 بیکاری نه ما نا ایستا بیدادی نیشتمان و ولانی ایوهی کردبوه
 کولیککی رماو، هیندهی نه ما بو آشیانهی به جی ماوی بابو
 بایرمان آثاری نه مینی به لام سو باس بوخوا شهوی به ده به ختی
 رویشته هوا به یانی سه عاده نه نوبه تی و وریا بوته و به به خورایی
 له دهست خوتانی دهرمه کهن داری سهر به ستیو سه عاده ته له وولات

کوردی ده بی چون بنوسری؟

٦٧ - آ برای راست

زور له میژە ئەمن که نوو سراوی کوردی له قییلی تفسیر و تاریخ و مجله و روژنامه ده خوینەوه تأثیریکی گهره‌ی له احساسانی من کردوه و خوشەوبستی و تقدیریکی زوری له نوو سەرە کوردەکان که بوونه مشعلداری گه‌لی کورد خستوتە دلی منه‌وه واقمأ ئەوانن جی ی او مید بووه خبره‌ینانی قومی نوستووی کورد، له‌نیو هه‌مو ملتیکدا زانا و شعرا و اربابی قلم پیشوا و عه‌ده‌داری ایقازی کومه‌- له‌ی بی هوش و بی آگاهان، هه‌میشه شیر به‌پی‌ی تعلیمات و تلقینانی قلم هه‌ل ده سورریو ده‌ستی خه‌نچەر دار به اشاره‌ی به‌نجی قلمدار له‌وولات دابچه‌قینه، به‌لام ئە‌هی لای کورد ئە‌وه‌ندش بزانە ئە‌م ئە‌وه‌نامه ئە‌بی به‌فیدا کاریو خه‌بات (استقامه) ی تو چاوه‌دیری بکریت اینجا دیتە به‌ر و گه‌لا ئە‌کار گه‌لی کورد له‌ژیر سیبه‌ریدا ئە‌هسته‌وه دوو به‌ره‌کیو سه‌سادت لایه‌رن، له‌میدانی کومه‌لایه‌تی دا فەرقی ده‌وله‌مەند و هه‌زار مه‌کن، پاره به‌رست مه‌بن، به‌هیزیکی به‌ک گرتوو راستو دلسوزانه به‌ریگای حەق و داد به‌رستی دا برون من به‌بشتیوانی به‌زدان و عه‌ده‌تان ئە‌ده‌می که به‌م زووانه (باش زه‌مانیکی زور که‌م) نیشته‌مانیکی پر له‌آسایش و خوشی، گه‌لیکی هیزدار و دوار و ژبکی بیروز وه به‌کورتی به‌هه‌شتیکی به‌ختیاری له‌کوردە واریدا ئە‌یین

بلند ده بیو له سهردلی دوژمنی سهر به سستی ده دریو ده یدرری دهنه.
نه گهر نه وده سته قوی و به هیزه سهر به خو بلیند بیی خطا ده کا و له
کلینهی چاوی برای دینی و ملی ده دا.

ده بی به نوری زانست ریگا رووناك و به داسی غیرت له درروو.
دالی بیگانه پاك بکریته وه ، البته نه و تنبیه و تعلیه ده بی به زبانی
مخاطبه که بی هه تا تنی بگا و به پی وی به ریوه بروا . هیچ زبانیك
ته و او نابی و نایته قابل بو پی دووات له گهل گه لیکی گه ورده دا و
هه لستاندنیان له خه ی و غفلت و پی نووسین ورا نواندنت له معرض و
نشانگی تیری انتقادی خومانه و بیگانه دا هه تا نوو سهر و خوربنده .
واره کانی وورده وورده نواقصی تکمیل وه معایبی مرتفع نه که دنت ،
وه هه تا به اصولی علمی مشاجراتی قلمی ده ست پی نه کربو انکار
منلاحق نه بن

تاریخی اصلاحی هه موو زبانه گه وره کان نه وه به ته واری نأید
ده کا و هه رکه سیک شانی خوی له ژیر باری نه م پیوستی ملیه خالی
بکا به وظیفه ی قومی خوی عمل نه کرده

نه مینش له بهر نه وه ی به وظیفه نه ناس نه ناسریم و له لای وجدان
مسئول وه له نیو گهلدا مقصر نه بم چه ند عه بیك كه له نوو سراوه
کورديه کانداهه به ده ی نوو سم وه له معرضی نظری خوینده واران و
زبان زانانی کوردی داده نیم و له هه موان تکاده کم به چاوی انصاف
ته ماشای بکه ن و له رووی قواهدی علمی زبانه وه نه گهر ناته واری بکتان
لی دیت ته واری بکه ن .

چونکو زبانی کوردی مشترکیکی مشاعه له‌بینی ته‌واوی افرادی
 کورددا ته‌گه‌ر هییکی بیی هه‌ر که‌س به‌قدر به‌شی خوی له‌و‌عه‌یه‌ی
 وه‌به‌ر ده‌که‌وی که‌وا بو له‌سه‌ره‌مو و که‌س پیوسته وه‌ک بولا
 بردنی هیوب وه‌تک‌کیلی نواقصی خوی خه‌ریک ده‌یی بو زبانی
 کوردیش وایی

ته‌وه امریکی طبیعی و خلقیه هه‌ر مندالیکی که‌ تازه‌ خه‌ریکه
 گروگال ده‌کابه‌ ناچاری گوی ده‌داته‌هاو‌شکل و‌هاو‌ینه‌کانی
 که‌له‌وی گوره‌ترن وه‌هه‌ر حرف و‌کله‌یک که‌ له‌وانی ده‌یه‌ عیناً وه‌ک
 گرامافون و‌ پلینه‌یژ (مکبره - میکروفون) ده‌ی داته‌وه‌، و‌ورده
 و‌ورده‌ وه‌شوین ته‌وان ده‌که‌ و‌بوله‌ پاش چه‌ند سالیک ده‌یتته‌به‌کیک
 وه‌ک ته‌وان ته‌وه‌ خاموسیکی طبیعی و‌ قانونیکی خلقیه و‌ هه‌روابه
 هه‌مو نظایر و‌ امثالی.

زبانیش له‌و‌قاعده‌ کله‌ه‌ مستثنی نه‌، البته‌ هه‌مومان ده‌ زانین
 زبانی کوردی له‌ حیثی پی‌نووسینه‌وه‌ مندالیکی هه‌ژده‌ مانگیه‌ و‌ تازه
 خه‌ریکه‌ فیری گروگال ته‌بی لابده‌به‌ی گوی بداته‌ته‌و‌ زبانه‌نه‌ که‌
 ده‌وره‌ی مندالیان طی‌کردوه‌ له‌جه‌له‌یه‌ زبانی «عربی» و‌ «فارسی»
 که‌ هه‌ر دوو‌کیان له‌لایه‌ن علمای زبانه‌وه‌ به‌زبانیکی علمی قبول
 کراون، ته‌وانه‌ نووسینو‌ کوتنیا‌ن جه‌وی به‌ وه‌ک ده‌نوسن و‌انالیس،
 وه‌ک ده‌لین و‌ انا‌نوسن بو‌نونه‌ چه‌ند مثالیکی ذکرده‌ که‌م: عرب
 ده‌نوسی (لای‌هینی) ده‌لی (لیش) فارس‌ده‌نوسن «میروم»
 «نان» و‌ «جان» ده‌لی «میرم»؛ «نوت» و‌ «جون» وه‌

نظایری مه‌وانه زورن .

نووسیتیان که تابعی کوتن نه کرده له‌به‌ر مه‌وه‌یه که کوتن به‌دهم هم‌و و که‌سیکه‌وه‌یه له‌گورران نیزیکه ، اما نووسیت هر خوینده‌وارو تیکه یشتوکان وده‌ست هه‌لاتیان به‌سه‌ری داهه‌یه و له‌تطور و گوررات دوره‌مه‌من ده‌بینم :

۱- نووسینی زبانی کوردی به‌خلافی اصول علمی زبات تابعی تلفظاتی عامه‌کراوه و اصل و حقیقتی کلمه‌کوردیه‌که نا‌ووسری

۲- له‌کلماتی عربیدا تصرفات ده‌که‌ن که مخالفی علم و امانته مثلاً : حروفی « ص و ث » به‌« س » و « ذ ؛ ض و ط » به‌« ز » و « ط » به‌« ت » ده‌نووسن

هم‌دووکاره‌یه‌که‌میان ده‌بیته‌سیبی له‌نیو‌جوونی ابنیه‌وصیفی کلماتی کوردی چونکو خلق اعتماد ده‌داته‌سه‌ر نووسراوه‌کات و به‌صحیحیان ده‌زانی وه‌بو‌دو‌زینه‌وه‌ی اصلی بنا‌که‌یان خه‌ریک نابی و نووسه‌رم‌کان ده‌بنه‌موجبی اضمه‌جلالی زبانی کوردی دومیات البته‌مه‌و نووسراوانه‌له‌طرف‌بیگانه‌کانه‌وه‌ده‌خویند‌رینه‌وه‌و ده‌بنه‌مایه‌ی سخریه‌ی علما و فضلا‌کانی مه‌وان به‌زانا‌یات و نووسه‌ره‌کانی زبانی کوردی به‌وواسطه‌به‌عقیده‌ی من‌ده‌بی‌ته‌وی‌ی کوردی رووته‌به‌اصل و صینه‌ی کوردیه‌صحیحه‌که‌ی بنووسری و ته‌وی کلماتی بیگانه‌یه‌به‌چه‌حروفیک بو‌خوبان ده‌بنووسن و ابنوسریت هه‌تا‌هه‌م‌زبانی

له ناو کومه له دا

به ياننامې ژماره ۳۲۲۲ ی روژی ۲۵ جی مانگی سرماوه زی سالی ۱۳۲۲

به ناوی یه زدانې گوره و بهرزی بی هاوتا؛

همیشه پیرو باوه زی تازه ته یته آمانجی تیری بهر بهر کانی
خواه ندانی پیری کون و میشکه رزیوه کان .

روژیکی ایبه تم کومه له یه مان بنیادنا ده مان زانی له م ده ستوره
گشتیو طه ییعه رزگار بوونما ت نه ؛ دردنگ یاروو له جهنگه ی
کار کردنا ته یینه نیشانه ی لومه و تومانجی هیندیک له کورده بی تعصب
و کونه بهرسته کان ، به لام نه مات ده زانی له چی ریگابه کوه
به لامارمات ته دن .

بلاو کردنه وی چاپه کاندان (مطبوعات) تم اشکاله ی هه لگرت،
هیندیک له خواه ندانی (مال و مقام) که پمیش که وتنی ایبه و پاش
که وتنی خویان له ربزیکدا ته دیت ده ستیان کرد به پرو پاغانند که
کومه له ی ژ . که کومه لیکې شیوعی (بلشویک) یه و به ناوی کوردایه

کوردی یته ژیر قالیکې چاک و ترتیبکی حسابیه وه وه هم زبانی
اقوامی دیکه له تصرفات و ده ست لیدانی ناره وای ایبه محفوظ بی .
ته وه رای و نظریه ی کورت و کوردی منه له بابته بووسینی
زبانی کوردیه وه و مقصود کردنه وهی ده رکې مباحثیه بو پاک
کردنه وهی زبانی کوردی .

تیوه کارمه‌کا، بودوروست کردنی هه‌مو چه‌شته به‌ر‌هه لسنیک
له‌ریگای پیش وه چوونی ایبه‌دا به‌هه‌موو هیزی خویان کوششتیان
کرد به‌لام بی که‌لک و سوود بوو، چونکو مه‌ردوم وه‌ک ته‌وات
پیکیان دابوو نه‌زان و ناتی که‌یشتوونه‌بوون ایبه‌یات زور چاک
ته‌ناسیو ته‌یان زانی آرمانی ایبه‌خوشی ژبانی هه‌مو کوردیکه.

له‌به‌ر ته‌مه‌تیری ته‌م برا‌خو‌عه‌ویستو کونه‌په‌رستانه‌له‌باتی
چه‌رگی کومه‌له‌ی ایبه‌وه‌به‌ردی قبول نه‌کردنی‌ی‌جامعه‌که‌وتو
که‌راوه‌بو‌سینه‌ی‌پر‌کینه‌ی‌خویانو‌ده‌ستو‌پی‌وه‌ندیان، له‌ناو
مه‌ردوم‌دا‌بی‌ق‌ه‌در و احترام بوون ته‌مه‌یه‌دوایی‌تالو‌که‌کردت
له‌کا‌اندا، ته‌مه‌یه‌نه‌تیجه‌ی‌بی‌میشکیو‌نه‌زانی.

ته‌م برا‌خوشه‌ویستانه‌ده‌بو‌بزانن‌که‌چو‌ت‌ه‌تا‌و‌ه‌میشه
له‌ژیر‌ه‌ور‌دا‌نامینه‌وه‌ه‌ه‌روه‌ها‌دروو‌ده‌له‌سه‌ش‌له‌باری‌دانه
که‌رووی‌رووناکی‌ه‌قیقه‌ته‌و‌راستی‌ییوشیت‌ایبه‌آره‌زوو‌مانه‌.
دېسان‌ه‌ه‌رچی‌له‌توانایان‌داهه‌یه‌بو‌به‌ر‌به‌ست‌کردنی‌پیش‌که‌وتنی
ایبه‌کوششت‌بکه‌ن‌تانه‌پرووی‌مه‌عه‌وی‌کومه‌له‌یان‌چاوپ‌بکه‌ویت
بژی‌کوردو‌کوردستان‌به‌سه‌ر‌به‌ستی‌و‌سه‌ر‌به‌خومی

ل. ب. $\frac{T}{b}$ هه‌یه‌تی‌ناوه‌ندی‌کومه‌له‌ی‌ژ. ک

شعار بو هه مو گوردیک!

بار کم زور جارێن پێی گوتوم له میژو و دبره بکێ گێتیش دا
خویندومه تهوه: نیشتمانی خوشه وێستی من کوردستانه لهم خاکه پاک و
به ریزه دامت له دایک بووم و پهروه راوم ههه له خاکه پیروژهش
دا نهی به هه مو آمانجیکی خوم بگه مو و له کوشنی خوم به ربخوم
بهختیاری من و نیشتمانی بکوه به ندبواریکی توندیانی
هه به بویه ههه کوشتیکی له ریکای سهه بهرز یو سهه نه رازی
نیشتمانی نه بکهم بوخوم ته گهریتهوه با پیرانی من له ریکای گهره یانی
و سهه به خویی کوردستانا پیاوانه کوشاون و لهم پیاوه دا سهه ریان
داناوه چاوی دیریکی گیتی له بهرانههه تیشکی ههتاوی فداکاریو
خوبه خت کردنی تهواندا ههله نایه!

له ریکای نیشتمانی، له پیاوانه و نه نهست هنیانی انتخار و
شهه فدا گیان بازی یشه ییشونانی مه! تهوان به خویی خویانی
گهلهستانی کوردستانیا پیاووسور کردوه بر یقهی ششیریانی
له نیوان دیره کانی دیریک دا تروسکی دیت

آخو پیتان وایه من که رولهی تهه کورده گوردانهه خوو و
ره ووشتی بابو با پیری خوم له بیر ته به مهوه؟ ته گهر تهه کاره بهسته له
من روو بدا بزانی تههمن کورد نیم، بو شه نه به خوم بهلیم کورد و
تهه ناوه بهرز و پاکه بهه دار بکهم کورد تههه که سهه یهوه کو
بابو با پیری خوی، وههه پیشوایانی دینی و میللای خوی
له ریکای سهه بهستی کوردستانا بهمریت!

د مه ته ډه ييکي دو که سبي

- بایز — مری مام بایر ، کتبه بهر پوت
بایر — سندان دملی چی ؛ دیسان بایز دوت
بایز — پر سینم هبه ، جووایم ددزو به
— آغا ته شریفی ، بو چوه ۰۰۰۰۰
بایر — ره ئییک ناردی ، له شوبنیو بردی
— نامه ی رژگاری بدا نه کوردی
بایز — زور باشیان به خیر هینابو ؛ « ته ی چون
بایر — دینه رموو به پی ی فلان قه سیورون »
بایز — وای هر نه کوتوه ، بیم اقترابه
بایر — بولای تو آغا ابن وسنایه ؟
— والله وای ده کوت لهخوم بیستوه
بایز — که وای آغا ۰۰۰ بووه
بایر — به له همو که س پی ما خولیا به
بایز — نه قام چی وهختی جه فنگه وکبه
— بیم بلی چی کرد چلون هانه وه
بایر — با تون و نیویک خهرا فاته وه
بایز — آخر شهر چی ده مه ی ربه نه قام
— نازانی عیه رستن بی مرام
بایر — آخر هی آغاش و دک هی من وایه
— چو بولای نه وه ی له ۰۰۰ شایه

الکول

« انه الخمر و الميسر و الانصاب و الازلام »

« رجس من عمل الشيطان فاجتنبوه لعلكم »

« تفلحون ! »

« قرآنی مقدس آیه ۹۲ و سوره ی مائده »

به راستی دینی گدوره و پاکی « اسلام » له فیر کردنی هیچ جووره آموزگار یکی رانه و ستاره ابوه چاک سرنج بده نه تم آیه ته گدوره و تم دستوره به رزمی سهرمه و بیر لی بکه نه وه بزائن چه راستی حقیقه تیکی تی دا بیژراوه ته گه ر بی هینه بهر چاوش

گوتبوی : به مودی لیوت ییزبوی

رزگاریت بوی دینی به خوی

آغا قهرموو بووی ، آزلی جیه ؟

قهرمیشنی من له سر قهندیه

ته گه ر دم دینی قهندوزین باشه

واپلا هیچکار کارم له باشه

بو مقاله زینی هیتابوو

له سایه ی وانیش تیر قهندوچابوو

بایز — دهك نهژی بایر ، ته ممش خه به ربوو

ده خوینی سالی ، جاربك : همیشه ...

که همه (۱۳۶۰) سال له و پیش وانا له سرده میکا که ترووسکی زانست له هیچ قوژ بنیکی گیتی دا دیار نه بو و دونیاله له ژیر پاردی تهووری نه زانیندا ده ژیا کونراوه تووشی سر سامیکی ژل تهبت چونکو تازه زانستی ایروخه ریکه تی بگاو تی بگه هینی گده کار کردنی آلکول چه نه، زیان به مړوک نه که هینی

نازانم نهوانی خوارده و هی آلکول دارده خونوه بوچی زگیان به خویان ، به مناله سراوایی سوچ و گوناوه کانیان و به مال و دراویکی که به هه راران دهردی سرری و ده دهرستی نه خن ناسوتیت ؟ نه مهش هه له بهر خوار دهردی آلکوله که ههستی هم زیانه مال و ژبان و گیان رو خپه رنه ناکهت ده نا که سیک که آلکول ههمل و شموری لی نه نه ستانیدیت به هیچ باریکدا پی خوش نایی له دونیا به دا چاره رهش و مال ویراث و بی خانومان بیی نه وال خواره دو زبانی گهری آلکول که زانستی تازه دهری خستووت نه خه بهر چاوی خوینره خوشه ویسته کان :

۱ - په کیک له زیانه کانی آلکول مردنی بیرو هوشه که وورده وورده به بداده می که سیکي آلکول ده خوانه وه هه شتیکی له درېژا بی ژبات فیری بووه له پیری ده چپته وه ته نانت ناوی جیگاو آوال و ژنو مندالی خوشی لی تیک ده چپت ته که رصه نمت کاربی ده وتی هوشی ایشه که ی نامینی نه مانهش آشکرایه چه به لایه کن بوخوی و مړوک

۲ - آلکول هیز نه کانه سر « مه عده » و گوشادی نه کاتوه نه بکابه کیه ییک که نیزیکه ی ۱۲ لیتر آوده با ، نه خوشی گاستریت،

تهی وه تنن با پیکه وه هه لکه ینه سر گریانو زار
 تو له بو که نجانی لادی من له بو لاوانی شار
 توله داخی هه له رینو من له داخی عود و تار
 هه شکي خوینین دابریژین هه روه کوهه وری بهار
 کهر هه یام بی خوینی جهارگم شهر به توشه کراومه

تهی وه تنن تومه ماه کهت بوی کهی وهه ویرانه بووی
 کهی ته سیرو ژیر چه بوکی دوشمنو بیگانه بووی
 (بین الله) وه ته ت هه رتا که بوی ههردانه بووی
 عصری پیشو پیشه لانی کومه لی شیرانه بووی
 من که ناروم حبی عصری هه رده لانت داومه

تهی وه تنن خومن به ناحق سرکز و آواره نیم
 روله کهی خوتن به پاکی ؛ دوشمنو خوین خواره نیم
 چونکه رولهی کورده کاتم و هشیو به تیاره نیم
 واهه زانه کهوته روژی خوی وهه بیکاره نیم
 سهیری مغزی دوشنت که ؛ تیکه لی خوینا و مه

قهومی کورد یا خوانه مینم بو هه تا سهی ساردتات
 بو غه مو آمی دهرونو بو دلهی پر ده ردتات
 بو له بی ووشکو به بارو ره نکو روی زه ردتات
 دور له خوی بی شوبی مجنون چو له شاخو هه ردتان
 شیوه نم سر مه شقه کورده بو وه تنن کیشاو مه

تهی وه تهن هیندی به ناری تو و به جاسوسی تام
تهی وه تهن به عضی له داخی تویه بو نه په نندی عام
فیکری خومت بو به یان کهم مختصر آخر کلام
شرطه ناتوبی حرام بی زیارته تی بیت الحرام

جی سئی مهروه و صفات ده شتو ده ری شه قلاومه

تهی وه تهن بی شه و قو ذه و قی رایشی بی مه ولادیه
یستون یینازه ایرو کاری بی فراهادیه
ده بی خسرو کوپرو کهری بی هر له سهری دادیه
بوه مو کهس ده وره ده وری حورریو آزادیه

« من به ته نها بو ته سیرم ، روژی لی قو ماو مه »

تهی وه تهن ناو بردنت بو من یقین شیتانه یه
شیره کت بو پاره ایرو خادمی بیگانه یه
من که بی باره دو صد کوشش بکهم ته فسانه یه
تهی وه تهن خلقی ته لیت پیم قانهی دیوانه یه

تهی خدا چی بکهم له دست هم ملتای فو تاومه

« نهه هه له بښته جوانه ی ژیره وه دیاری »

« (فانی) په که له ژ ماره ی ۲ داناسیو - »

« تاته (آغا) په کی رانا ونی که بښتو »

« اینه به وه سیله نه ندای ژ ماره ۲۰۰ »

« و ناویرم » په یوه نندی مان ده که لی هیه »

دهلیم

یلیم

فسیکم دپته سر زاری ، دهلیم یلیم و ناویرم

له باسی (خان) و ده فتاری دهلیم یلیم و ناویرم

نه کهر زورت هه بی یازهر ، ده لین توی که وړه ووه روه

ته مهع کارن ، رباراخره ، دهلیم یلیم و ناویرم

له لایان کهر (فلاطون) ی ، که نه تبی باره مه جنوونی

دلیرن بو به دیو دوونی ، دهلیم یلیم و ناویرم

نه کهر مانه نندی دور پاکي ، که نه تبی بز نومر خاکی

نه مالهم قومه دا چاکی ، دهلیم یلیم و ناویرم

نه کهر وهك روسته می دهستان ؛ به غیرت بی له هر مه یدان

ده لین بی پاره یه و نادان ، دهلیم یلیم و ناویرم

نه وانه ی ایسته مالدارن ، فقیریان پی وه کومارن

خودا بو و اجه فا کارن ، دهلیم یلیم و ناویرم

مرووت جومله فو تاوه ، سه خا هر ناوه که ی ماوه

هه جېب عه صریکه روویداوه ، دهلیم یلیم و ناویرم

که ، مالت بی ، که مالت کم ؛ نه کهر نهش بی به نی آدم

ده لین آرایه وهك روسته ، دهلیم یلیم و ناویرم

مه‌صالت ایسته فوتاوه ، مه‌روو ماینوو به‌زن پی‌اوه
 وولاتی ایسه شیواوه ، ده‌لیم ییلیم وناویرم
 درو زور گهرمه بازاره ، صداقت کاسد و خواره
 دیانت پاکی دنیاره ، ده‌لیم ییلیم وناویرم
 له جیکه‌ی صدقو و حق بیژی ، به‌کار دیش درو ریژی
 که صادق بی‌ی ده‌لین گیژی‌ی ، ده‌لیم ییلیم وناویرم
 ... « به‌زن » و « گا » و « کر » ، له بو خانانه تاجی‌سهر
 عدالت بو ته‌فیتنه و شر ، ده‌لیم ، ییلیم وناویرم
 له بو خانان هم‌وو دونیا ، بیننه زیر و قندو و چا
 تهرک ناکن ... « گا » ، ده‌لیم ییلیم وناویرم
 له بو هر نوره مه‌شخامه دزی مه‌پیه سه‌خا خامه
 قه‌قط کی خانه حق ناسه ، ده‌لیم ییلیم وناویرم
 له باتی کسبی مه‌قلو دین ، درویه وجه هلو کین بچنین
 ده‌لین ژاپونه شهر یو و چین ، ده‌لیم ییلیم وناویرم
 مه‌وی بیبی قه‌نگو که‌رده کاکج سیله‌یی میزه‌ر
 ده‌لی « آغا » مویی مه‌مه‌ر ، ده‌لیم ییلیم وناویرم
 بلین که‌روم‌تتی ایشانه ، که « آغا » دینه جولانه
 ده‌لی مه‌حشر نابانه ، ده‌لیم ییلیم وناویرم
 به‌لی به‌که مه‌فته آغایی بووان دینی دوصد شایی
 ته‌ماشای ایشی خورایی‌ی ؛ ده‌لیم ییلیم وناویرم
 بلی فانی به‌بی‌باکی ، له نیو آغانه‌ما چاکی
 رجام وابه نه‌یی شاکي ، ده‌لیم ییلیم وناویرم
 نه‌سهر نامه‌رده یا مه‌رده نه‌سهر آزایه یا جه‌رده
 له‌سهر خوابانه مه‌مه‌ده‌ده ، ده‌لیم ییلیم وناویرم ۱۹

کومه لی هیواو و حریفی « ژ. ک »

ل. ب. $\frac{1}{2}$ شاعر بکی به تاوانک

تهی خدا یا بوم بنیری قاسیدیکی سینه صاف
بچته خدمت کومه لی هیواو و حریفی ژي و کاف
کیر نه بی برواله قهولی من بچی یی یان بلی
تهی مدیری اتحاد و تهی مرداری اختلاف
من له داخی کوردی به دنه خلاقو یی عیلو سواد
یاده بی برم و بیا هجرت بکیم بوکیوی قاف
عنصرو مامیه تی تم قهرمه هر کبیره و غرور
هیچ له ساربان دانه غیری دروو لاف و گزاف
حق نهاسو ناشوپاسو بی نهاسو یی حه واس
مفسد و تهملی غرض مایل به جهورو اعتساف
کهر ده چن بو کهر دزینو راوورو توریگری
واده زانن ده چنه سر شایو ژه مارو ندو ژه فاف
کس نه بی بان بلی تهی پوررتیفا قی بی ویفاق
تا به کی تو خداهه تا کی تار شیفته و اختلاف
غیری کوردی بی تعصب میلله تی دونیا هه مو
بوته صاحب تروم تو عیلو سوادو موشکاف
اخترامی رادبو و تهیاره بویه هانه روو
چونکی بی بان هیچ بوو ماشین زه مینیو تیلکراف

هيسه تو ته وره که بی مه وروکه روژی غیره ته
دهس بده ینه دهستی یه روو بکه ینه مهیدانی مه صاف
ره نمی ظلمو حیفظی ناموسو حقوقی میلله تی
چاکتره صد مهرته به له زیارتی به یتو طواف
یا به آزادیو به شادی ده چنه نا و حالقی میلل
یا له سهر کورسی سهر و مل ده چته نیو حالقی ته ناف
پیایو بی غیرت که مه شه وره ده لین دینی نیه
ته و عه دته زور صحیحه بیشکو شیهه و خیلاف
تا نه یتنی دهردی سهر مه رتا نه خوی خوینی جگره
تا نه کیشی خه نجر و شمشیر له کالا نو غلاف
نیعمه تی آزادیو شادی وه دهس کهس ناکه وی
هه ربه مه حنی « یا الهی نجنا من ما نخاف »
خوبه خوقیتن وه ککو ته لفت به لایوته جنه بی
منکسر وهك حرقی کافو منحنی وهك شکلی قاف
تهی خداوندنا به حورمات حاضره تی خیرالبشر
آفتابی آسمانی چواره می عبدالمناف:
مه حنی لطف و مهربانیت اصلاحی تهحوالمان بکه ی
ینه پیایو بکی حسابی بی گری دل یا ککو صاف

آخافتنی خوشک و برایان

آ
ل. ب. ل : ۰. ۲. ش. ۰ هین

خوشک (دید) :

کاکه گیان : لاوی کوردی شوخ و شنگ
تا که نگی ده بی بی هستو بی دهنگ
دیلو ژیردهستی ، نه سیری تاکه
دوت و بی مالو نه قیری تاکه
له ژیر زنجیر و کوتا ده نالی
مه گه دیوانه و شیتو عه ودالی
تی فکره خه لکی هموو آزاده
هه ر توغهنه لکی ، هموو کس شاده
وده مه بدانی له ریبی نیشتان
له لات هیچ نه بی ، مال و سهرو گیان
نی کوشه بو خوت تا کو سه ر بهست بی
عه یه له بو تو دیل و ژیردهست بی

برا (کاک) :

دیده گیان : کچه کوردی زیکه له
داوینی پاکت دووری له په له
« له نین » هه لتاظمی « چار » شیوا
تو هیشتا هه پسی له ژیر پارشیوا ۴۳

بوچی نه گریم؟

ل. ب. آ : ج. ۲۰ میژن-۲

هرچی سر هل میرم و چاوم بهم آسانه شینه جووانه
 کوردستان ته که ویت، ته وه تدی دهچه سر کانیاو وشه تاوو
 جوبارو ورووباره کانی کوردستان، هر که شینایی دهشتو کیوو میرگوو
 چیه نه کانی وولانه که مم دته بهرچاو؛ له بانئ شایی و شای لوغان
 له سر ته دله پچکوله گوشتینه ساراو ناسکه کم کوسپه ییکی سهختوو
 گری یه کی توند بهیدا ته بیت که تاله سر چاوهی چاوم فرمیسک
 هل نه کولیو به سر آگری دهروونا هل نه پرژیت بلیسه و گری
 کووردهی دهروونم دانا مرکیتوه.

تو خوا چون نه گریم؟ چون خوینی جهارکم به جوگی چاوما

کچی هه موو کهس ابرو سر بهسته
 هه حاقی کچی کورده بی بی بهسته
 بیسینه له بی تو زنجیر و کوت
 «دیده» هه گیات بهه یاری «برا» ی خوت
 له ربی نیشتمات به هیوای خودا
 خه ریگی کاریت با خوشک و برا
 له کوبن «ژان دارک» ههسته وهک مردان
 دوژمن وه ده رنی له خاکي کوردان

بهر تدمه سه ر چیه نهی ناز و بی خاوه نه کی کوردستان؟! تا به لکو
 گولا له سوورده ییکی جوانی بی بگه شبتوه و منیش به ناله ی زار و
 هاواری زاری نه خوشی له گیان بیزار ، وهك بولبولو قومریو هو زار
 نهك جار و بار روژی-هه زار جار به دهوری نه م گوله آله جورانه
 دایسو بچمو بلیم :

گولیکی خوم بدادهم پیچ و تاووش به آوی دیده کانم دادهم آوهش
 به ده رگاهی ایلاهی کی دهوایو گول نهزموو دیگه ری گیری گولاوهش
 که خاکی پیروزی و پرروزی و آخی بی آخ و داخی وهك مسکر
 ههنبه ری ، داروبه ری زیر و زیو مانه ندی بهش به شو له ت له ت
 کراوه و هه ر پارچی به دهست یه کیکه وه ته نالینی .

من چون نهی دل به گیتی خوش کهم ، چون چاوم به رای
 بداله دنیا بنورم؟ تایینم که له سه و سفره ی ره نگین و رازاومی
 خوا کردی جیهان هه موو کهس به شی خوی هه ل گرتوه و کوردی
 به مه زمانیش واله دووره وه وه ستاوه به داخ و هه سه ره توو کلر لیوه
 چاوی بریوه ته شایی-و زه ماوه ندی دراوسیکان که به شه اکه یان لی
 نهستاندوه و ایستاش که دلواپن لی نه کاتوه گالته یی نه کن .

توخوا براکه ل وهرن تاله سه ر کانیاویکی ساردوو جوان
 کوروبک بیهستیت تیرتیر جو حالی زار و ژبانی نه زاری نیشته
 جوواخه که مان بگرین ، به لکو فرمیسی دایکی نازدار و بیچاره ی
 نیشتمانان که به چاوی کتیاوا دهیژیته سه ر گونای دهشتوو دهی
 کوردستانی بی ناز به دیتی گریانی به بهروش و نه سربینی به جوش و

ته ستیره ییکی تازه له آسمانی چاپه کانی کوردیدا

جوانمیر یو مهردوم دوستی بهریتانیای گهوره

کورد ماوه ییکی زور له میژ ههستی به نهجابهت و مروک
خوشه ویستی بهریتانیا کردوه هم حکومته گهوره به بهدریژی میژوی
امپراطوریتی خوی هه میشه پاریزکاری آزادیو سر به خوبی و بهر-
وه رینه و پی که هیناری نهتهوه پچوو که کانی گیتی بوه زورجاران
وه کو هم جارمی ایستاله سر حقی نهتهوه ییکی پچوو که بهرینکاری

خروشی ایبه و وشک بیتوه وتوزی دلی بکریتهوه و هم گرو
کلهی دهروونی دامر کیتوه

نه! نه! براکان، خوشه و بستکان واگویم له آه و ناله ی
نیشمانه که به کروزانهوه پیم تهلی روله گیان گریان کاری
پیریژانه! نا دهرفای مردن و مراندن له سه ر پشته شیهه
وزاری ایشی نا پیاو پهستانه! خوابهش خومات به لایکی آزا
ته زانیت و مهعنا ی به زین نازانیت که وا بو و بابچه سهرچیا
بلینده کانی نیشتمانان به که وایی مهوان به بیانیکی برابه تی به ستین
کهوه کو هم چیا بانه زهنگین و سهنگین و بهخوینی جهر گمان
دهنگین بی، بو که لی ههژاری کورد دواپی هینی ژبانی نهنگین بی،
بیته بارمهتی دهری ایبه یو مردن و مراندن له ریکای رزکاریدا

نه‌توه‌ییکی زل و بیداد‌گرو ستم‌کار بوه آسایشی نه‌توه‌ی خوی‌له
 پیناو آسوددی مه‌ردوم ناوه به تایه تی تیشکی مه‌م هه‌تاوه دلو به
 له کوردی بیچاره و چاره‌دهش و ستم‌دیتوو حکومه‌تی بهر تیانیا
 هه‌ر جاره به‌چشینک بو ته‌موی پیش کاوتی گه‌لی دووا کهو تووو
 مه‌ظلومی کورد، به راستی پیوستی خزه‌مایه‌تی خوی له‌گه‌ل ایبه به‌جی
 که یاندوه نه‌مجاره‌ش له بالیوز خانای به‌ریتانی تیشکه‌ی ته‌ستیره‌ییکی
 رووناک دره‌وشا کوواری ده‌نگی گیتی‌ی تازه یان به کوردی‌کی
 زور به‌تی بووه ده‌رخستین ژماره‌ی به‌که‌م مان خوینده‌وه گه‌لی هیزار
 به‌ترخه یه‌زدان یارمه‌تی دهری خو بو خاوه‌نی بیت .
 به‌لام هه‌روه کو زاندره‌وه کورد ته‌ماع‌یان زوره و به‌مانه پرنابیت ایبه
 له حکومه‌تی به‌ریتانیای گه‌وره نکائه‌که‌ین هه‌روه‌کو له « یا‌فا »
 ایستکه‌ییکی رادیوی به‌تاری کوردستانه‌وه بو کردووبنه‌وه و له هه‌مو
 کوردستانا ده‌نگی داوه ته‌وه هه‌روه‌ها رادیوی له‌نده نیش روژی
 سه‌عاتیک له به‌رنامه‌ی خوی بو زمانی شیرینی کوردی ته‌رخان بکا .
 بژی آلا‌هه لگری آزادی گیتی به‌ریتانیای مه‌زن ! — نیشتمان

ووتاریکی فله‌ه‌فی

هیزی بیر له (ره‌وان) ی میلیه‌تان دا

$$ل . ب : \frac{T}{M} \text{ به‌یان } ۷۱-$$

هه‌مو ده‌زانین که میلیه‌تی ایبه به‌و حالی چه‌نده‌زار سالیوه

که ده ژیر چه نگی سنجیه (ته خلاق) ی ره زیله ی: دوو به ره کی ی،
 خو خوری، حاسادت، ته ماع، پاره پرستی جیگا دوستی ی، بیگانه
 وستی ی، نه بوونی هه سنی میلیت و نیشتمان به روهری ی و خوش
 رابواردنی شه خسی و گه لیکه تریش له م وینانه دایه خسیرو پابه ندبوه
 سنوور بیر کردنه وهی زورته نگ بوته وه ته نانت ته م جه نک و آزاوهی
 ایرو که هیزیکه تاییه تی کردونه سه میشکی هه موو نه ته وه کانی
 گیتی وه آماده ی کردوون به کوششیکه بی ووچان که بو دواروژی
 خویان کاربکه ن به م جوهری پیویسته نه تیوانیوه گورانیکی فیکری
 به خاته ناو کورده واریوه.

پیش هه لایسانی جه نک هه موو وه ته ت به روهرانی کورد
 پی یان و بو که ته گه ره له گیتی دا جه نک ده س پی بکات به جاربه
 هه رزی ته فه ککوری نه ته وهی کوردتیک ته دا و ته به نیت سه رباریکه
 له بار (مساعد) بو پساندن و دارینی زنجیر و که له مهی دبل ی؛ نه ک
 هه ر نیشتمان به روهرانی کورد وایان بیرته کرده وه به لکو ته مه بیر
 که لیک له زانا یانو تیکه یشتووانی دویا بو و چونکو کوردیکه له دوا ی
 جه نگی رابورد و نوینه ری نارد بو کونفرانسی آشتی و له ته نجاما
 مه سه له ی کوردستانی خسته حاله تیکه بین المللی وه کوده ش زانن به یمانی
 «سه ر» حقه ی ژبانیکی سه ره به ستو بی «آغای سه ره» ی بو
 کورد ته ضمیم کرد باوه ره نه ده کرا له جه نگه داهینده ساردو
 سرر به نیت وه ۰۰۰۰
 ماویه تی

ژنیکی بویژی کورد

ل.ب.آ. ۰۲ لاو. ۱۰۰

حه یران خانمی دونبلی

حه یران خانم کچی کهیم خانی کوردی دونبلی به که له
(نه خجیهوان) ی قه ققاز راهاتوو نه دور و بهری شاری (وورمی)، و
دا نیشتوووت .

حه یران وه کوو زور بویژانی کورد به کوردی شیعی مهال
نه بهستوه یا ته کهر ههلی به سنبی وه دهست نه کهوتوه

دهر باره ی ژبان و بهسهر هانی تهیم ژنه بویژه که ههلبهسته کانی
له پله ییکی بهرزی مهده ییدا جگایان بو کراوه ته وه زانیاریکی وا
نیه که بینو سم تهواله خواره وه غهزه لیکی فارسی تهخمه بهرچاو
له دوا ییشدا ته کهرشنیک تازهم دهر باره ی حه یران وه گیر کهوت
له نیشتمانا ده رجی ته کهم :

میان جمله مه رویان ؛ توئی سردفتتر خوبان

رخت چون گوی خور باشد ، بود زلف کجبت چوکان

جمال تو بود گلشن ، چه گلشن ؛ گلشن خوبی

چه خوبی ؛ خوبی یوسف ، چه یوسف ؛ یوسف کمان

دو چشم مست تو ظالم ، چه ظالم ؛ ظالم کافر

چه کافر ؛ کافر رهزن ، چه رهزن ؛ رهزن ایوان

تاران — آنگارا

بی گومان هموو کوردیک ناوی نهم دوو شارباژیرا نهی
 بهیستوه، بهلام هیزیکئی نهم دوو ناوه نهیکه نه سهر بیرو رهوانی نیشتمان
 پهروه رانی کورد که لیک ده که ل نهم هسته فرقی ههیه که کورده
 (مال و مقام) دوسته کان بویان بهیداته بی له کانیکا که له دوو شار
 باژیره ی ایران و تورکیا نه دین، چونکوو هموو کوردیکی دلسوزو
 تی که یشتوو نه زانی که له دوو شاره زله دا چلون چاره نووسی نه ته وهی
 بی کهس و کهس بهیگانه ی کورد وه کو توبی ی بی (فوتبول)، باری
 بی نه کربت.

چونکو که نهجه ووریا و خونیده واره کانی کورد به پیچه وانه ی

لب لعلت بود غنچه، چه غنچه؟ غنچه روضه

چه روضه؟ روضه جنت؟ چه جنت؟ جنت رضوان

بود خال لب هندو، چه هندو؟ هندوی ساحر

چه ساحر؟ ساحر فتنه، چه فتنه؟ فتنه دوران

زبان تو بود بلبل دهان تو بود چشمه

چه بلبل؟ بلبل خوش گو، چه چشمه؟ چشمه حیوان

بود حیران ترا عاشق، چه عاشق؟ عاشق بیدل

چه بیدل؟ بیدل واله، چه واله؟ واله حیران

نیشتمان - بوژه کانمان نهم غزه لهی سهرموه وهر گیرنه سهر

کوردی بومان بنیرن ههرچی باشریت چاپی نه کهین.

دراو پرستو بیگانه دوسته‌کان ته زانن له حالیکه که تور که کات
 ره گه‌زی کورد ته‌به‌نوه سهر تورک، به خلافي هموو میژو نووسه
 کانی گیتی (میدیا) به‌کان به تورک له زانن، به صلاح‌الدینی ته‌یوسی
 قاره‌مانی نه‌زو سهر کهو تووی شهری خاچ پاریزات که هموو
 دیریک زان و روژ هلانیه وانیک به کوردی ره‌وادی ته‌ناسی ته‌لین
 تورکیه‌تی آنکرا به (حیاه ته‌نسیکلو پیدبایی لایه‌ره‌ی ۱۹۶۵) و
فارسه‌کان که خویان ده‌گه‌ل کورد به یه‌که ره‌گه‌ز زاده نیز ته‌م
داوا به شیان راسته هیشتا حقیکی پچروک بو ژبانی ته‌م خزمه هه‌ژاردولی
 قه‌و ماوه‌ی خویان قاتل نین باتس بیری لی بکه‌نوه ده‌ه‌یژ یه‌ه‌یچ
 حقیق مان بو ته‌صدیق نا‌که‌ن ایستگه‌ی رادیوی تاران هه‌رله به‌یانه‌وه
 تا ابواره به هموو زمانیک ته‌نانه‌ت زمانی آسوری که له ابرانا
 بیست یا سی هه‌زار که سیک ته‌ب‌ت ده‌چری به لام وه‌کو کورده
 هه‌و شاریکه‌ی هه‌زی له کچی مامی ته‌کرد روژیک که گویلیکیکیان
 لی‌ووت ده‌یو به شوینی‌دا ته‌سوورا وه‌نووشی هانبوو اینجا ته‌م
 تووش هاتنه‌ی بو باوکی وه‌ها: «باوه، باوه، ایرو کراسیکی شرر
 هاله به‌رما، که لاشیکی دریا و هاله پاما به‌نوین گوره‌که‌دا ته‌گه‌رام
 تووشی ده‌سکیرانم بووم گوتی لالو ته‌مه‌له‌چی ته‌گه‌ریه‌ی؟ منیش
 له‌خوم قار بوو ییژم له‌گوره‌که ته‌گه‌ریم گوتم: موی‌یی‌ی، گیرا-
 بووه، له‌خوی قاره‌ روژی سه‌عانیق به‌زمانی ته‌م کوردانه‌ی بی‌یان
 ته‌لین ایبه له‌یه‌که ره‌گه‌زین بآخوی، له ابرانا ته‌رمه‌نی‌ی، آسوری‌ی،
 له‌ده‌بستانا به‌زمانی خویان ته‌خوین کوار و کتیب و روژنامه

دهرده کهن به لام کورد، ره گهزی پاکی ایرانی خزمی کار به دهستانی
 شار بازیره گوره کهی تاران حقی نیه کووار و روژ نامه ی بیت
 نابی به کوردی یخو بیت. کار به دهستانی آنکاراش هر وه کو
 تاران به لکورو کهلی زیاتر کورد بات ته نکه تاو کردوه وه کو
 بهیستومانه هر لام دواياته داچند که سکيان له گوره کانی کورد
 له تاو بردوه.

ته مانه هه مو نه تیجی خوار تیکه یشتن یاله خوگوررینی کار
 به دهستانی تاران - آنکارایه که تی ناگهت یا: خوباش نیه برانن
 مهسه لهی کورد تا سالی ۱۹۱۹ به مهسه لهی یکی (معلی) جگایی
 ده زاندره به لام له روژه وه که ژنرال شریف یاشای به در خانیه
 لایجی مه شهووری خوی ته ملیکی کونفرانسی آشتی کردو دارای
 میلی کوردی خسته ایکی به نده کانی ۶۲، ۶۳ و ۶۴ ری به یسانی
 «سور» ایتر مهسه لهی کورد بوته پر میاریکی (بین المللی)
 ووازی لی ناهنری.

چاک نیه تی بگن کوردیکی زنجیر پچرینه ری که چنه هزار
 ساله زمانی خوی راگرتوه و زور کهم زمانی بیگانه تی دا نفوذ -
 کردوه به ته نکه تاو کردنی ته وان دهستی لی هه لئا گریو زمانه -
 کهی نابی به تورکی یا فارسی ته گه به دیش بیت له بیت
 کیوانیشدایت کووار و روژنامه ی خوبان دهرده هین

گویا مهصله حهت نیه چاویک به دهستوره کهی ته لاتیک که له
 دور دهرونی وه کوو آوی اوکیانووسی آتلاتیک صاف و روونی

سەرەك روزوولت و مېستەر چەرچیل راهاتوته سەر كاغەز و مارشال
ستالین پيشوای دلیری سوووستانیش ته صدیقی كرده دا بخشینف
و حالیی بین كه حەقی ژبان دراوه به هەموو نه تەوهییکی بچووکی
گیتی كوردی ده میلیونی والەت و كوت نامینتەوه حەقی خوی
داوا ئەكات .

- بوچی ئەمی بزانی كه نه تەوهی كورد له چه ته آغار
سەردار عەشیرە تیک ئەهاتوته بەرهم كه بەدروو درو هەلیان خەلەتینن
و بیار كەن به گز كه نەه نیشان پەر و مەركانا ئەگەر ئەم كار نه
ده ستانه تی ناگەن ئەوا ایبه بومان آشكرا كردن خو ئەگەر وه كو
ایبه لیكمان دا وه ته تیده گەن به لام له خویان ده كورن ایبه قاقا
پێیان پی ده كه نین چونكوو پیاوشت نه میشت له خوی نا كوریو
خوفریونادا

ایبه پارلەمانی تاران و آنکارا ووشیارده كه پتەوه كه به چاکی
لەم نوو سراوهی ایبه وورد پیتەوه و له روزنامه و رادیودا وه لایمان
بده خوه چونكوو كار به دهستانی تاران - آنکارا له خوبات
ئەگور نوو خوشیانو پارلامان و نه تەوه کایشیان فریوده دەن كه پێیان
تەلین کوردستانیک له گیتی دانابه ته تهشکیل بوون .

کوردستان

له ژماره ی ۳۸ ی روژنامه ی (روژا نوی) ک
ته مېش له (اخبار الحرب) و وری گرتوه

خه لك ژوه لالی كوردستاني ای چایین و سپی تشته هندك
دزانن ، ژبه ركو سوودا وی وه لانی ده نه شریاته ده کیه ، دهق و
وه سفی ویده کیم تشته هاتنه نویساند نو بلاو کرن .

هرچی تشكېلاتا سیاسي سوودا كوردستاني دوی واری دهژی
نه قه نجه ، كوردین كو منداري وان دناو برا هشت و نوه ملیونان
ده به ، وه لانی وان ان چيادار و س گوشه دناو به ینا ترکیه ، ایران
و عراقیه هاتیه لیک وه کرن ، ته تقیم کرن

برهك ژ كوردان دسوریا با كووری ده نه ، النی پچوك و
ده رنه دن ده روو نیشتنه ، كوردین عراقی قده ری ملیونه كتن ،
كورد ژنه ژادی آرینه ، وه سفین وان ان خوسه هه نه بزه مانه کی
خوسه داخیون ته و ژمانت دمیینه فارسی بی ، لی ناکه وه نیزنیگی
عه ره بیا كوردب هیرانیسی تینه وه سفاندن یخوژی پی افتخار دکن
كو دنا مله تین دنیا به ته وی قه ویترن

رووی ته ردی كوردستاني عراقی بقاسی اسكوتلاده به تی ده
به ركه نه وه لی هه نه كو چاو کیم جارن ژوان سپی تر دینیت ،
وی وه لانی چایینه آسی و رووت هه نه كو بلیند یاوانت دگه هیت
هه تا ۱۲۰۰۰ پی یا ۰۰۰۰

انقلابی گه وره ی او گتوبر !

ل . ب . ۲ . ۰۲ فروروخ - ۱۱

— ۲ —

... به کورتیو به کوردی هموو و نه ته وه ی رووس نو کور و کریکاری « چار » و « بور جوا » گانی رووسیا بووت کومه له ی « بلشویک » چاره نواری ته م جهورو بیداده بوو دلی پیشواکانی بو حالی پهریشانی قهومه که بیان ییو به آو .

« له این » که نه ندایمیکي به رزی ته م کومه له بوو پیش انقلاب له فینلانديا ته ژیا له سر ده ستووری کومپته ی مهر که زی کومه له ی بلشویک به ریچکه ی ریگای آسن هاته بطروگراد (له نین کرادی ایستا) له مالی هاوری بیکی خوی که ناوی « واسیلی » بو دابه زی له روزانی ۲۵ و ۲۷ تی سبتمبر داله نامه کانو، خویدا بو کومپته ی مهر که زی نوسی که :

«... بلشویکه کان ته بی هیز بخته نه ده ست خویان ، بو ته م کاره پیوسته هه راییکي عهسکه ری ساز بکریت مه ردوم له کار کردن و اقداماتی ایسه دل نیا بی یان هه به ، ایستا سر که وتن مان هیچ جیگای شکی تی دانه ماوه چونکو به شی زوری کریکاران و سر بازه کانی حکومت لایه ن گری ایست له به رته مه نابی بووه ده ست هنیانی قودرته و که بشتن به آمانجی خومان هیچ رابوه ستین... »

له نین له م باوه رده دابوو که هه را و انقلاب ده بی کو تو پر و

زور به تین دهست پی بکریو ماوهی خو آماده کردن نه‌دري به‌دوژمز ،
 ستالین هم نامه یانه‌ی گه‌یافته کومیت‌ی مهرکه‌زی کومه‌لی بلشویکان ،
 که‌لیک له نه‌یاران (مخالفین) به ر به‌ره‌کایان له گهل هم بیرمی
 له‌نین کرد به لام بی‌دا گرتنی ستالین قسه‌ی نه‌وانی برده‌وه پاش
 بهم جوړه بیرمی ساز کردنی انقلابی عسکه‌ری له پله‌ی بیروخه
 هاته پایه‌ی کار پی کردن .

له‌دهمه‌دا حکومتی مووه‌قعه‌نی له‌ژیر فرمائی (کرونسکی)
 دافهر مانره‌وای روسیه بوو له‌نین که گه‌یشته بطروگرادوو له‌کومه‌لدا
 مه‌یداتی بوه‌لایساندن آگری انقلاب ساز کرد چاوبیکی بهم لاولادا
 خشانده دیتی مه‌ردوم له‌سیاسه‌تی سته‌مکارانه‌ی (کرونسکی) وه‌ره‌ز
 بوون بویه به‌آشکرا گوتی : « ایبه بریارمان داوه فرمان له‌دهست
 حکومتی مووه‌قعه‌نی بستین و بیده‌ینه دهست مه‌ردوم ۰۰۰ » نا
 روژی ۱۲ دهی اوکتوبری ۱۹۱۷ له‌نین هم‌وو پیوستیکی انقلابی
 ساز کردبوو له‌م روژه دا بو کومیت‌ی مهرکه‌زی وه‌هانووسی: بحران
 نیزیک بو ، به‌سهرات و داو روژی انقلاب ده‌ستاو ده‌ستی پی‌ده‌کری ،
 شه‌رافه‌تی کومه‌لی بلشویک که‌وتوته ترکه‌زه بلشویکان نابی
 چاوه روانی بریار و ته‌صیماتی کنگره‌ی سوسیالیسته‌کان بین ، نه‌بی
 به‌گورجی اختیارات له‌دهس حکومتی (کرونسکی) بستین ده‌نا
 انقلاب له‌دوايه دابی که‌لکه « له‌نین لیره‌دا له‌آموزگاری « مارکس »
 و « نه‌نگه‌لس » استفاده‌ی کردوه به‌تایبه‌تی بنچینه‌ی ه‌رای عسکه‌ری
 له‌سهرسته (جمله) ی به‌ناوبانگی « مارکس » که‌نلی « غیره‌ت ،
 ۴۶ غیره‌ت دیسان غیره‌ت » داناوه ۰۰۰۰ ماویه‌تی

داسياوى بو چاپ

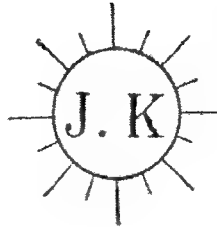
پهزداني بهر ز آكادار وراكړى نندامهكانى كومه له بيت هر
كه زانيان دراومان لازمه له همدو شونيك را بهى داو اكر د
بومان دتيرين لم مانگدا دس به كو كړدنه دى دراو بو پرمه دات
به انتشاراتى كومه له كراوه له ژيره ونيوى نه نندامهكانى بوليانت
داوه دهنوسين .

نيوى نندام	پوولى تور كبا	پوولى ايران	پوولى عراق
۱- ع. هزار	۵/- ليره	۱۰۰/- ريال	۸۰۰/- دينار
۲- م.خ. بارزاني	۷/۵	۱۵۰/-	۱/۲۰۰
۳- م.ج. لاو	۷/۵	۱۵۰/-	۱/۲۰۰
۴- ع.م. روادى	۱۰/-	۲۰۰/-	۱/۵۰۰
۵- ع. زوراب	۱۰/-	۲۰۰/-	۱/۵۰۰
۶- ه. آريز	۱۰/-	۲۰۰/-	۱/۵۰۰
۷- ا.ا. وژدى	۱۲/۵	۲۵۰/-	۲/-
۸- م.ا. حريق	۱۲/۵	۲۵۰/-	۲/-
تبكرا	۷۵/- ليره	۱۵۰۰/- ريال	۱۱/۷۰۰ دينار

له ژماره دى دوايه دا نيوى نه نندامهكانى ديكه دهنوسين

بزی کورد و
کوردستانی سه‌ره

بزی کورد و
کوردستانی سه‌ره

نیشتمان

بلاو که ده وهی بیری کومه‌له‌ی ژ. ک
کوردایکی نه‌ده‌بی، خوینده‌واری، کومه‌لایه‌تی، سیاسیمانکی کوددی به
ژماره ۵ سالی یه که م دی به زندانی ۱۲۲۲

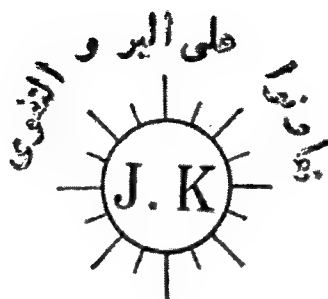

تو نه مردووی نه‌ی صلاح‌الدینی نه بیوویی نه سه‌ب
دهر بزی نه‌ی شاه به بیتی کورد نه‌ی فخری سه‌ره‌ب

بژی کوردو کوردستانی گهواره

له دهه برین ئه توانی له گهواره بهادر گون
له بار و تیره دهه مووده کا مقهسو ئیرینکم

نیشتمان

بلاو گه دهه ی بیر کومه لای ژ. ک
کو واریکی نه ده بی، خوینده واری، کومه لایه تی ومانگی کوردیه

ژه ماره ی ۵   ری به ندانی ۱۳۲۳   سالی به کام

کورد له حه یاه ئه نیه سگلو پیدبایسی دا

- « کاکه پشکو گیان : له زماره ی ۲ سالی »
- « پینجه می گه لاوزا به بهروشه وه »
- « هم بهست بو کرد بووین کوردیو »
- « گله ییشت کردبوو که آمانجی سیاسی »
- « راستی زانیی گوردیوه به پیچه »
- « وانی هه مو دیریکو میژویه کی که »
- « تا ایروکه بهیمی (زانستی آثار) »
- « وه فوو سراهه ره گزی ایبه یان »

« بردونه وه سه ر ده گزی تورك »
 « چاوه كانم نه ت يستووه كه سيك »
 « كه سيكي ناخوش بويي خهوني گولييهي »
 « (جذام) پيوه ده بينيت ته واله ژيره وه »
 « وه لامي هم تومانجه (بهتات) »
 « به درېزي ده نووسم كه دانه ري »
 « نه نسيكلو پيدباش بيغونته وه »
 « كتبه كي بي ته صحيح بكت »

ع . پيژهن

تا اېرو هر آتاريكي ديريكي كه له ژير خاكا دوزرا وته ؛ هر
 ديريك و ميژو په كي نوو سراوته وه بي باسي كورد نه له هر لاپاره
 ييكېدا باسي كورد كرايت به رولې آرياني ناسراوه به لام هه ندي
 له نوو سهره كان به پيچه وانهي هم راستيو حقيقه ته له كورد دواوت
 جاريك ده كه زمان ته به ته وه سه ر چندو كي چاخي (عصر) سوله بمان
 پيغه بهر جاريكي تر نه مانكه نه به تورك آشكرايه كه نه به بهي آمانج نه و
 ايمش وه نه بهي تي نه گه يشتين حالي كورد له بهرانه ر هم جوړه درو و
 ده له سياه دا له حالي بازرگانيك ته چي كه كوونالي آل ووالو جواني
 هه پيو كرياريكي زور زانو زرينگيشي تووش هانيت خهريك بي به
 وانهي بي ربووجي كالاكي له پيش چاوبغا توبه هه رزاني لي بكري
 بازرگانه كوش وه لامي بداته وه بلي مه ته ليكي آذربايجاني هه به : « او
 تاجرن گوزي كور اولسون كه نوو مشتريسين تانيه ار » برو برو من
 توش چاك ته ناسم كالاكي خوشم .

په كيك لهم كييانه كه دهر بارمي كورد دواوه « حياهه ته نسيكلو
 پيدباسي » به كه لا پاره ي ۲۹۶۵ دا باسان ته كات ته لي : « كومه

لیکی دو میلیون و نیوتاسی میلیون که سی هفت به ناوی کورده وه
نه ناسرین هم کومه له له که ناری گومی اورمیه و وانوه ههتا سه
..... الخ « گویا کاکلی نووسه هیچ جوړه زانیاریکی دیریکی
له بابت کورده وه نه بوه دمانای نه فرمو « کومه لیکی دو میلیون
ونیو تاسه مپایون « چونکو همه له صدها صدهی درویه و تنیا ژمارهی
هم کوردانهی که ایستالژیر به یداغی حکومه تی تور کیدادا نه ژین دوا
هم هه مو کوچ پیکردنو کوشته هیشاله چوار میلیون نه هاتوته خواره وه
خو کوردی ایرانیش هه رله کیوه کانی سنووری رووسیا و ایرانوه
به که نار گومی وورمیه و میاندوا و کیوی نه لوه ندا نه کشته خوار
تانه گاته لورستان و سه رگه ری فارس پانایی هم وولانهش تاسنووری
عراق نه روا خوبه فرمایشی نووسه ری خوشه و بست کورد له نه فغانستان
و بلوچستانیش داهن کورده کانی هیندستان ؛ برا خوییکانی کرمان ؛
چه مشکه زکه کانی خوراسانیش دم کل کورد که لی دور و بهری
که بلان و طالش و بهشی کوردستانی سوریه و لوبانیش خاطری
چه نایان اینجا چه پیایکی تیگه یشتوو باور ته کات هم هه مو خاکه
پردانیشته به دو میلیون و نیو تاسه میلیون که س مه سکون بیت به
پی ته حقیقاتیکی که هیشتا نه و او نه کراوه ژمارهی کورد به هیچ باریک
له نو میلیون که مترینه دواي چهند و و ته بیکی تر نه فرموی
« ..... هه رچهند صلاح الدین به نه وادی تورکیتی آشکرایه « ایبه
خومان به وه لام بوئم داوایه وه ماندونا که بن به لام میژو تاسه کات
قانا پی ته که نن و گپ و گالته ی پی ته که ت خوباسی میدیا بیکانی
با پیر بزمان ته کار نه فرموی « هه رو کوزانراو یه میدیا بیکانیش

تورکن : همه سهرسامیکی سهرآ سا بهیدا نه کات بو همه مو خونیده وار یکی
 آگادار له دیریک ؛ ایبه نازانین له کوی زانراوه که میدبایکان تورک
 بووت گویا نه بی همه زانبارا نهی نووسهری خوشه ویت له بایهت
 مید بکانه ره هه به تی شتیکی جیاواز بیت له هی زاناکانی گیتی ؛
 نا نه مه عاده تی له میژیه همه جوره نووسه رانه به که مفاخر تاریخی
 نه ته وه کانی تر به قه ی پرو بووچ به خوبانه وه نه نویشتن سالیکیش
 له چاخی حکومه تی عثمانیکاندا نه یانگوت « فردوسی » تورکه
 « زهردهشت » ترک بووه شامری به نار بانگ و عصری کورد
 « میرزاده عشقی » به شیمری فارسی وه لامیان نه دانه نه لی :

« زردشت دل نبود که آسان تولد ربود »

« حاشا قیاس دل ز چه با اینا کنید »

« زردشت بردنی نبود این طمع چه سود »

« اما فقط به بردن دل اکتفا کنید »

« امروز قصد بردن پیغمبران کرده اید »

« فردا بعید نیست که قصد خدا کنید »

دیسان جی سوباس و شوکرانه به فالین که ریم خانی زه ند و
 بنه ماله که ی ناده رشاه و ۰۰۰۰ غیره همه و تورکن ایبه نامانه و میت
 چیدمی لهم باسه بدوین چونکو دیریکی گیتی له پیشدا جوابی همه
 نووسره خوشه ویتستی داره ته وه و جهختی کردووه که کورد نه چیتوه
 سهر دهنه هیند و اروپایی و هیچ مناسبتیکی له گهل تورک نه

پیاوی چاك به و مهی خوږ نه وو

م . نادری - ۷۶

یو نه وانی عاشق به تار یکن ورو
له روناکی و مرده گیرن .

به تو کسانه دوت له سر چاوبان
داعنه تار و ناکی سر فرازی نه یین -
یو نه و سر کردانه که نازان له ریگای
مادیات پرستن دا توشی دودی سوری
دهین . تم چند واته به پیش که شه :-

زده مانه یی کی زور درېو به سر تم ملله ته ینوا به داهات پرله
هله که وتولیه و ماری گوره گوره ، پرله به بندو آموزگاری به که لک ،
به لام داخی گرانم تم هله که وتولی قومانه تم به بندو آموزگاران هه موی .
بی سود روی . چونکو ملله نیک چندان جار له سر به ردی به د به ختیو
چاره ره شی هله که نکوتی ، بیرله لایردنی نه کانه وه ، دوتی به آگری دیلی
سوتایو هوشی ماشه دروست کردنی نه یی ، بی شک له یو آگری بی پایان
دا هه دسوتی .

آخ کوردوستان چنده نیشتا نیکی سولی سورماوی ، میژوی تو
چنده عبرت نه نکیزه ، دوا روژبشت چنده به پرده یی نهینی داپوشراوه
دانشنوان چنده سستو بی هوشن ، وه کردارو کوفتاریان چنده سستو
بی هوشانه به هه مو کوردیک له دانشنوانی توهه مو سه ردارو مزه کات خو به خو
چنده هیزدارو ته ومان ، وه له بهرام بهر یی که چنده مل که چو بی هیزن
تهی کوردستان ! زیاتر مه ژنانی تو یان ته تو دیلو ره ذیل کرد ،
سردارانی تو که خوبانه به که وره ترینو ژانترینی مخلوقات ده زانن

گاردنی تویان خسته نیو زنجیری به دبه ختی . نه گهر درنده ی ده شتو
 کیوانه ربانی سردارانو مه زنانی کوردیان زانیا ، پیمان ده گوتن :
 نه ی سردارانو مه زنانی کورد : ایوهن خه یانه ت کارو باغنی رهنجوری
 نه م میلله ته به دبه خته : ده قه مری زنده گانی ایوه سرایا به له و له ککه ی
 جرمو خه یانه ته ، نه گهر نه ونده هاوازه ی بو ایوه هینراوه ، نه ونده
 تکه یی له ایوه کراوه ، نه ونده په ندو آموزگار به ی بو ایوه کوتواوه ،
 نه هر گیاندار بکوترایه گوی لی ده گرت ، بیجکه له خویینو خوبه سندی
 به غهیری خیاناتی شهرمه نده له نیو کومه لی ایوه دا جیدی نمایانه . تا ایستا
 به هزاران جار ده ست سوتاو بوون ، په هزاران جار له شقامی ژبان
 دا هله نگوتوون که چی نازانم له به دبه ختی خوتانه یا له به دبه ختی نه و
 میلله ته بیچاره ی که ایوه مه زنو سردارانن هیچ فکریک له چاره ره شی
 خوتان ناکه نه وه . هوری قه مری باری به توندی به سرتاندا ده باری ،
 به لام هست به ته ری خوتان ناکن تاروژیکی خوتان له نیو جیکای
 شهرمه رگا ده بین ، وه کاتیک به شیمان ده بنه وه که په شیمانی بی سوده .

آموزگاری زه مانه ایوه ی خراب تی که باندوه ۹ . نه خیر ایوه
 بو خوتان خراب تی که بشتون . آموزگاری زه مانه باسی شیرینیو خوشی
 آزادی بو کردوون ، ایوه به قه اندی تی که بون بو به وا له قه ند وهر گرتن
 ماهر و به کارن .

نه ی سردارو مه زنانی کورد ؛ نه گهر بلیم چای ایوه به دبه ختیو
 ره زیلی ایوه نایینی درویه ، ایوه زور دوربین ، نه گهر بش لیم بیرله
 به دبه ختمان ناکه نه وه نه ویش درویه ، بیر لی ده که نه وه چاکی
 ده زانن . که وایی له چاخیکی به دبه ختمان بینن و بیر لی بکه نه وه

بوجی واستو بی کارن . به‌لی به که به ره‌ه‌لست بو. مستیو داماویتان ،
 به لکه‌ییکی گه‌وره بو پیده‌نکیتان له ژیر باری دیلیو به‌خسبریمان ؛
 بینتانه . خوینی ابو به بوته به‌ره‌ه‌لستی ته‌ته‌وهی کوردی بیچاره
 که بگه‌نه سه‌ره‌ه‌ستو آزادی . به‌لام آیا ده‌بی تم کرداره چوتانه‌ی
 ابو هه‌روا بینی ؟ بی ده‌نگیو مستیتان تاسه‌ره‌ی ؟ هه‌تابیر له‌ته‌حوالی
 ایوه ده‌که‌مه‌وه زبانه‌ له‌شه قامی راستی دور ده‌که‌ومه‌وه .

ته‌ی سه‌ردار . و مه‌زنانی کورد ؛ ایوه ده‌تانه‌وی له‌ریگای خوشی
 دا بگه‌نه سه‌ره‌فرای و آزادی— چونکه من بوخوم چاکان تی که‌یشتوم
 وه ته‌که‌ر ته‌ماشای میژوی میله‌تانی روی زه‌مینیش بگه‌ن ده‌بینت
 هیچان به‌ریگای خوشی دا نه‌که‌یشتونه سه‌برگای سعادته‌و آزادی .
 ده‌بی به‌تاریکی دا بروی تا بگه‌یه روناکی ، سه‌رمای زستان به‌چیژی
 تا بگه‌یه به‌هاری زنده‌گانی ، چونکه خدا بوخوی له‌قورآنی مجید دا
 ده‌فرموی :- ان مع العسرا یسرا .

ته‌ی سه‌ردار و مه‌زنانی کورد ؛ ته‌من به‌ناوی هه‌مو کوردیکی بیچاره
 ولی قه‌وماو هاوارتان بوده‌هینم و ته‌لیم : > ته‌که‌ر چاره‌به‌ک بوچاره‌ره‌شبو
 به‌ده‌بختیمان ناکه‌ت ؛ ته‌که‌ر داتان به‌دیلیو زه‌لیلی ایبه‌ناسوتی- هه‌ر
 چه‌نده دلی ایوه له‌وه ره‌ق‌تره‌ که به‌زه‌لیلی ایبه‌بسوچی- مه‌به‌ به‌ره‌ه‌لستی
 ته‌و کومه‌لانه‌ی که ژبانی سه‌ره‌ه‌ستی کورد و کوردستانیان ته‌وی، ته‌که‌ر
 باریکی سه‌رشانان بو سوک ناکه‌ن مه‌به‌ سه‌ره‌باریشان . هیزی ایوه
 له‌وه دوره که‌بیته مایه‌ی آزادیمان چون ته‌که‌ر وانه بوایه هه‌موتان
 له‌م هه‌لکه‌وته‌بی هاوتایه ، له‌م چاخه‌دا که زه‌مانه به‌هه‌مو کوره‌سته‌ی
 خو به‌ره آماده‌به بو دروست کردنی خانوی آزادیتان ، هه‌لده‌ستات

دهره ته وځي په کي دو گډسي

بايز — سه لام هه له يکم بايز وه حه لبي
 بايز — که سه لام بايز به خيريه ي که لي
 بايز — خوات لي ره ضاي زانيوته بايز
 پاشاي ته مير که و چرچيلي وه زير
 ته که له به حري په کتريات ديوه
 مژدبکي خوشيان بومه نوسيوه
 بايز — راسته ته حه قی سهرت بو گيژه ؟
 ته قلی آتلانتيک هه ي هوله ميزه
 بايز — به آغاشم کوت — تو خوا چي فرمو (بايز)
 بايز — متعقی نه کرد ليشم توره بو

په کداو به کرمان شان به شانی په که وه گوی سر به ستیو آزادیتان له مه بدانی
 ژبانه داده ستانده وه

میلله تانی روی زه مین به په کیه ترو بشت به بهک به ستن به کوشش بو
 دلنپای کومل که بشته قولله ی سعادته بو دلنپای کومل ی خویات
 دلیان به مالی دنیا نه به ستوه وه له هه موایش مالدار ترث ، ابو ه
 انسان و هه موایش انسان وه کوته وان خوا و نی دوچاو دوده ستو دولا قن
 خو ته که ره دوش لین ایمه ناتوانین بهم حاله په بره وی ته وان بکه بن ،
 ته وچاک بزانه که تازه له ته وانای به شهردانیه که ابو له قوریکي دیکه
 دروست بکا

فەرموی تەماتە بەدو ۲ تەغفال کە
 شەکری ئەو سالەم بە زاری تال کە
 هەتا تیر شەکرو شەقی بیکانەم
 داوای آزادی بکەم دیوانەم
 هەتا بی جوگم شەکر بە بارە
 دەستیشان رویی شاق بە خەروارە
 بایز — بوچی حە زناکا بە سەر بە خوبی
 بولە آزادی دەکا نامویی
 باپیر — هەقل سەرچاوی ئەمیشکودلە
 تەودرەش بو آغا گەلی مشکە
 بایز — تەدی مام باپیر کورد بە کبی دەلین
 بە وادی لە بەر خوشەختی هەلین ؟
 بایز — بوچی لە کتیب قوشقی وەل دە بن
 باپیر — تەگەر بخوینن بی عاقل دە بن
 بایز — بو درست نا کە بن (ئەو ی دە فری)
 باپیر — بایز لە هەولیر گیرەت دە گەری
 لە مەلام پرسی فەرموی بەتالان
 فروکە وەنە کەری دە جالان
 کوردیان کوتو و دروینە و گیرە !
 شوانی مەبارەک گەلوانی خیرە
 بایز — بەخوای مام باپیر لیمان شیواوە !
 بە آغاو نوکەر شیخ وەللاوە !

له ناو گومه له دا

له م مانگه دا سیامه ك ته ندامی ژماره ۵۷ دانشنوی شاری

آ ته فهریكی بو شاری $\frac{ب}{آ.م}$ كرده و اداره یكی محلی ته شكیل داوه ته وه په كم شاره كه كومه له ی ژ. ك له پارچه كوردستانیكی ده ره وه ی مه نعلیق ی نفوذی خوی ته ندامی لی وه رگرتوه له آگایانه ی پیمات كه هیستوه كه نجانی به شی (ب) له كوردستانی كه وره زور داو خوازی ته ندامه تی كومه لی ایست . اداره ی ناوه ندی له به را نهر نهر خدمه ته به نرخه ی سیامه ك سوپاسی ته كا و هیوای وایه كه هه موو ته ندامه كات هه روه كو ته م برابه بو پیشكه وتنی كاروباری كومه له تی بكوشن

بو وهلامی هیندیک له نه فام وتی نه گه یشتوكان به ندیکسی مه رانامه ی كومه له ده نووسین كومه له ی ژ. ك له سر چوار كوله کی اسلامه تی كوردایه تی مه ده نیت ، صلح و آشتی خوازی داندراوه و هه مو و قانونو نظامنامه كانی له گه ل شه ریمه تی مقدسی اسلام ته تطبیق نه کریو اینجا نه غربته كار .

قسه‌ی نه‌سته‌ق!

به دل نه‌رمی زامدار کردن گونا‌هیکه نابه خشری هتا
ده توانی خوت له زامدار کردنی ییگانه پیاریزه به لام ه‌که‌ر ناچار
بووی به زامدار کردنی ده‌ستی منودا و بشت تانیو جه‌رک زامداری که -
سه‌ره ک روز وه لت

۲ - له سبه ینیم نانه‌وسیم ، چونکه دینیم توش بوم ، بوبه
ایروم خوش ده وی وولیم تهن ه‌وا‌یت

۳ - مردن له ریگای نیشتمان به‌روه ریا ژبانیکی ه‌تا‌ه‌تاییه
م . نادری ۷۶

۴ - به‌ده‌خنی نه‌وه نیه که کویری ، به لکو نه‌وه به که
نه توانی تعلی بگی . میل‌تون

۵ - چرای ژبات چراییکی ته‌مه‌ت کورت نیه ،
به لکو و مه‌شعلیکی زور دره‌خشانه که ایستا به‌ده‌سته‌وهم گرتوه ،
آمیدیشم وایه که به روناکیه کی زیاتر به ده‌سته‌وه بینی ، بی نه‌وه‌ی
به دوا روژی بسپیرم . برنارد شو

۶ - هیللانه بی آوازی بولبول شوومو ناپه‌سنده ، باغی
بی گول دلیکی بی عشقه دنیای بی روژ ترسناکو تاریکه ژبانو
من بی تو نه‌ی کوردستان له هیللانه‌ی بی بولبولو باغی بی گوار
دنیای بی روژ به دشوومو تاریک‌تره .

م . نادری ۷۶

روژی کاره

ل. ب. ا. ل. ۰۲ ش. ۰۵ هین ۵۵

چا که بهر ژه وه ندیکې له خالی خومان بکه بن و برانین بوچی
واوه پاش که وتوین ؟ بو چا ایسه له ره که زی نهو میلله ته نه جیه بن
که به گوهری میژو و اقراری هه موو میژو زان و روژ هه لات
ناسیک به کیکه له میلله ته هه ره که وره و له میژنه کانی روژ هه لات ؟
مه کهر ایسه له نه تهومی نهو قومه غیوو و دلیره نین که لا به ره کانی
میژو پرن له شرحی آزاییه تی مووه به عالم ده سلینن که قوط له
هیچ ده ور وزمانیک دا هیچ دا و سیک نهی توانوه آسوک بهرینو
بچته ناو سنوری ملک و نیشانی نهو ؟

ته دی بوچی ایستا وامن به سار هاتوه ؟ بوچی هینده وه پاش
که و تووین و بووینه زیر چه پیر که ی هه مو و کسی ؟ نه کهر که
میک پیر بکه یته وه و توزیک له خالی خومان ووردیینه وه بومان
ده رده که وی که مایه ی چاره ده شیو بهد بهختی ایسه هه ره تم نفاق و
دوو بهره کیه ی ناو خومان که ری له ره هه موومان لازم به لکو
واجبه بو ریک خسته وه ی برا کانت تی کوشین و ده گ و ریشی
دوو بهره کیه ی له بن بینه ده ره و به کیه تیو برا به تی له هه ره

گوردستان دامه زرينين .

تهی براخوشه ويسته کښ ، تهی لاره بير دووناک و خوینده وارانی
گورد ! مایه اومیدی تهو قومو لی تهو ماره ایوه ن نه ورور وژبک
نه و اییده نگ و همت دابیشن و له قوژ بڼیک بغزن کانی آسایشو
ته مبه لی روی جه نگی هه ول دان و تیکوشین و ماندوو بوونه به لی
ته مرو روزی کاره و نایی . قه ط له کار کردن راره ستن دهنه تهو
هه له تان له کیس ده چيو زه حمت وه گیرتان ده که وینه وه

لازمه به دلیکی پر هیواوه به هموو هیزی خوتان بورزگار
کردنی نیشتان وه نه جات دانی هاو خوینه کاتان کوششت بکن هیچ
شیک نایی بیسته پیشگری کارتان - به نه پروی به کینو برابه نی تهو
که ساهی که دهنه بهر هلمستی پیشکورتسی ایوه و دهن به له ناو
چووتان ده کن له ناو بهرن .

ته گور روزگار یارمتهی ایوهی نه دا ته گور چهرخی چاپ گورد
به مرادی ایوه ته گور امه بزن و مهیدان به تالی مه کن و دلنیا بن
به سر هموو قورت و ته گریک دا زال دهن له هیچ که سو هیچ
شیک مه ترسن خوا پشيواتنه و همیشه تهو ووتاره ی به مبهری
گورمی اسلام و ناردراوی خوشه وستی بهزدان که ده نهمویت :

کار بکه و دل نه به آوات ده گهیت !

له بیر بیو بیکه نه سهره شقی هموو کاربکنتات تا به یارمتهی
بهزدان حقی مشرومی خوتان له ییکانه ده ستینه وه .

فلسفه‌ی ژیان

ع . بیژن ۲ . آ . ۵

ل . ب

گشت مروو ته‌بی بزائن بوچی هاوتوونه گیتی ی
همو مهردوم نه‌توانت بزائن ژیات چیه

ایوه به بهیستی ناوی فلسفه سل نه‌بن ؛ نه‌پرینگینه وه . . . .
بهیستوتانه که فلسفه و اتاشته‌کی گران و ه‌وداییکی آلوژوگری
گریاوی که کم که س تیه‌ی نه‌کات به‌لام به‌راستی نه‌مه باوهریکی زور
چوتهو فلسفه زور زو هاسانه به تایه‌تی فلسفه‌ی ژیان .

زاناو تیکه‌یشتوکانی رابوردور تازه‌ش جهخت (اثبات) یان کرده
که له گیتی‌دا «ه‌ل کهوت» نابی و له‌ه‌ره‌نگی وودی هینان (خلقت)
دا ووشی (خورایی — عبت) نه‌نووسراوه .

باساده‌کانه تر بلم ایرو له‌م جهان‌دا باوهری گشتی نه‌مه‌به
پچوو‌کترین شتیکی هه بیت باکاریکی رووده‌دا «خورایی وبی که‌لک»
یه ناتوانین به هبچ شتیکی بیژین «ه‌ل کهوت» و اتا «کاریکی
له‌خورایی» یه ته‌مه‌ش نه‌زانن که «زور» هه‌میشه له‌کو بوونه‌وی
«کم» دیشه‌به‌ره‌م نه‌گه‌ر ایبه نه‌توانین شتیکی پچوک به‌بی که‌لک و
خورایی بزائین چون نه‌سشی ب‌م کارگازله که ناوی «گیتی ی» یه

بیژن بی آمانج دوروست ڪراوه یاخو «ژبات» ی «پوچو
خورایی» په ؟ کهسیکی زانا بیت همه نا بیژیت .

ابوه کهسیکی ایشی خورایی ته کا پیتان شیت و نه فامه ته کهر
پیاویکش خانوبك بشیاد بنی که ته وایوو بی همه ی له ژیر سیبیریا
بعه سته وه دس به تيك دانی بکایی ده که نن حه ق تانه پیاوی مه زانا ته نا کا
جوتیر که سال دوا نزه ی مانك پشوونادا زه وی ته کیلی ، توری پی وه
ته کا ؛ آوی ده دبری ؛ دروینه ی ته کا که خه رمائی سوور بو آگری
تی به رنادا یاخو باغه وانیک نه مامیکی چه تاند باش چه ند سال
به دیار به وه دانیشن که هانه به رخاك بری نا کا .

که میک وورد یته وه تی بفکرن ده زانن له (ژبان) دا نه پنیو
نیکل پیکه لی نه بیریکی که وره ده ستیکی هیزدار و یستوویه نی مش
نمونه ی باریک بیوشتیکی بچوک نوینه ی زور ششتی که وره بیت .
به چاویکی وورد توزی سه رنج بدنه گولیکی بچوک ، ده کر .
ده وی میروو له ییکی بی هیز بفکرن آدمیزاده بهینه بهر چاو که له
پیشاچلون «نطفه» ییکی بی به هایه وله نه نجاماچی به سه ر دیت هه موو
کویره گریه ی ژبان ننان بو ته کر بته وه پیو بست نه فایله سووف بن تا
هم شتانه بزنان ششتیکی ته بی بیزانن و چاکیش له ده ست تان دیت
ته مه یه : بوزانین تی بکوشن ؛ له هه موو شتیک بیر بکه نه وه

قه‌لای نیشتمان

وه‌نن - روح و سه‌رو مالم فیدای تو
 له‌پینه‌اوت ده‌نیم سه‌ر تا بزان
 له‌بو باراستن و حفیظی سنورت
 مه‌ تو نادم به‌جه‌ننت مستمیده
 به‌شینکه و گول سه‌راسارشین و سووره
 ده‌بی من چون بیم مسرور و دلشاد
 ده‌بی کی سه‌ربغو بی‌ی تو هه‌تا من
 بووه به‌زدانی بی‌چون لاگری من
 وه‌کیانی من که‌وی دردو به‌لای تو
 منم رولیکی آزا و باوه‌فای تو
 له‌باتی «ماژینو» سینکم قه‌لای تو
 له‌بونیشو و تمام آوو هارای تو
 چی جوانه دیمه‌نی کیو و چپای تو
 که بت بینم له‌س بیگانه‌دای تو
 به‌سه‌ر به‌ستی بکه‌م سه‌یرو سه‌فای تو
 ووتی نه‌ی نیشتمان گرتومه‌لای تو

وه‌کر تو بو ناجانی نیشتمان

ده‌دن هین حول و بکرا برای تو

نالەیی دل

« ئە تە خەیسەیکە کە جە نابی مەلا حەسەنی »
« قاضی مە لە بیجە لە سەر خەزەلی »
« مەشهووی ئەحمەد مختار شەمان پاشای »
« کردووە »

دل لە مەجنەت کە یلە ساقی سەبەر ووی خەندانووە
بەدەری جامیک بە یادی تەلەتەنی جانانەووە
چونکە وایستە لە سازێ سێنەیی بریانەووە
دێتە کویم دەنگی بەسوزو شیوە نو کەربانەووە
نالەیی دلە لە حەسرەت حالی کوردستانەووە
چون نە نالی دل بە حالی میللەتی مەحرور و ملی کورد
چون نە گەری چار بە خوین بو طالەیی مەشئومی کورد
سێنە چون لەت لەت نە کەم بو ئەنصری مەحکوومی کورد
لە نەواز و بیکەس و مەظلوومن ئەمرو قەومی کورد
کالە دەستی تورکە کانو کالە دەست ایرانەووە
بوقەسی بی ئەصل و باطل قەط مە کەوئە جستجو
کوی مەدەن هەر گەیز بە وە عەدەیی پووج و بی مایە و درو
چوئ ئەبی باوەر بکا عەقل بە هەهەدی کینە جو
اسمی وجدان و عدالت بی مەمایە و درو
بو سیاسەت ئەم قەسە کەو تە سەر ایوانە وە
ما و یە تی

چوار

شیوه گویزان : قانع

چولر شتن نه ورو که بوونه نه کبه نی کوردی هزار
جه هل بهك ، بی عه قلی دوو ، دل بیسی سی ، دارا چوار
مه نی پیش که وتن نه کن لهم خاکمانه چوار گرووه
صوفی بهك ، ده رویش دوو ، به گزاده سی ، آغا چوار
نایه لن بوخوم ره حهت بم سه ربه خوتاوی بژیم
قهر بهك ، هاوسی دوان ، که بیانوسی ؛ کویغا چوار
من له داخی سه رکزی تم میلله ته چواره ردمه
سیل بهك ، مالاری دوو ، کورگازی سی ، ابسقا چوار
یادکاری ره نجی به نجه ی کورده کانه چوار نه ساس
قهر بهك ، آراس دوو ، شامات سی ؛ به غدا چوار
فه خره بومن اهتزاز و حورمه نی چوار طایفه
ساز بهك ، که لبافی دوو ، شیروانی سی ، میدیا چوار
باز بووم بالی شکندم چوار به لای نه حسی خه راپ
خانه قایهك ، ته کیه دوو ، عه مامه سی ، هابا چوار
چوار صفت مهر جووده بومنت بویه هیچ کهس نایه ویم
قانه ی بهك ، شیمر دوو ، رودخوشی سی ، (مه لالا) چوار

ییکه ین به چه هپووری

شاعریکی به ناو بانگ
ل-ب ا ل $\frac{آ}{ل}$

له روژ نامه‌ی مدیری که چ مه‌داری چه‌رخ‌ی شه‌نوری
ته نویسی روزی کوردی که‌وته که‌وچی بورچی بی نوری
بو غارو دوک‌لی بی اتفاقی و سونی ته‌خلاقی
مجسم بو به هه‌وری نه‌کبه‌و روژ که‌وته مه‌ستوری
له بهر بی فکر و اقدامی ده‌نیسانی هه‌شایر بو
که روزن بوته ظلمانی شوی تاریکی ده‌هجووری
هه‌مو میللات که‌بشته مه‌تولی مه‌مقصود و خوشنودی
قطعه‌ کوردن به‌حیی مانن به‌محرومی و مه‌هجووری
هه‌ریزم افتخاری خارجی هه‌م عله‌ هه‌م مه‌منعت
به‌ملیونو به‌فرساختوله‌ عله‌و مه‌عرفیت‌دوری
ته‌ماشا که‌له‌ به‌رشو‌هله‌ی چرا به‌رقو ته‌له‌تربیکی
کوردی تارخی هه‌مو به‌کبارچه‌ بو ته‌یه‌ک کوردی نوری
مه‌که‌رتوش هه‌ر به‌پشتیندی زلو پیچ و شه‌ده‌ی هه‌وری
بنازی ییکه‌ به‌ته‌سابی کیبر و فخر و مه‌فرووری
برایری چراییکی بکه‌ن تاریکه‌ شه‌ودادی
قیامیکی بکه‌ن تا‌فرسه‌ته‌ ییکه‌ن به‌جیهووری
کسی میللات به‌ر سئو‌خواه‌نی فیکرو سیاست بی
تازه‌ ققی میللاتو آسایش مه‌مقصود و مه‌نظوری

جوجه‌له‌ی نیشتمان $\frac{آ}{۲۱}$ - هزار ۲۰

راو که‌ری به‌د خو‌خوین ری‌ژی خو‌بن خویر نه تو بی‌و‌خودا به سیه‌ظلم و زور
 هم جاریش بم ده‌مولت و مه‌ودا روله‌ی شیرینم له شیرین خه‌ودا
 له زیر بالم دارای مه‌په‌رینه هیلانه که مان لیلی مه‌روخینه
 نه خویشی غوم دل نه ندیشی ناکا بلام ده‌ترکم تیرت خه‌ناکا
 له دری له‌مرت وه روله‌م که‌وی جه‌رکه‌که‌م بی‌یری له شیرین‌خه‌وی
 دندوکی شوشی شوشه‌ی گیانه خه‌نو خاله که‌ی خه‌تی ژبانمه

تو با خه‌به‌ر نیی له‌ایش و ده‌ردم دل ده بر‌ژینی هه‌نا‌سه‌ی سه‌ردم
 له دایکت پرسه‌پیت ده‌لی حال‌م اینجا نام ده‌که‌ی ژبانی تالم
 بیم خوشه به‌رم نه‌ک جوجه‌له‌کم بره‌نجیو بی‌شیمی به‌ندی دله‌که‌م

هه‌زار جوجه‌له‌ی نیشتمان نه‌توی وه‌های خوش ده‌وبه‌ی با وه‌نا به‌وی

به قینت بی له‌با‌وه‌ش ناگری قه‌ت شاهیدی مه‌تصوود

هه‌تا‌کو و بی نه‌نی به‌مالکی آزادی به‌مه‌رووری
 وه‌ده‌ستت نا که‌وی آزادی‌و شادی به‌آسانی
 که‌هه‌نگوین ناخوری بی‌ایشی ریشی نیشی زه‌نبووری
 هه‌تا ما بی له‌دندووقی سه‌رو سینه‌و ده‌ماغت‌دا

له‌باده‌ی غه‌قله‌تو کی‌یر و نی‌فاق آناری مه‌خمووری
 هه‌تا زنجیری مه‌حکومیت له‌ده‌ستو شانو مال دابی
 نه‌پوشی تالی‌بازی شیه‌بی کافووری به‌مه‌ج‌ووری
 له‌پیش چاوی هه‌مو و عالم چروو‌کو‌سو‌و‌کو‌مه‌تو‌و‌کی
 له‌نیو جه‌مع‌ی میلله‌ل بی‌احترامو قه‌در و مه‌نفووری

ژده من

ده يلیم و

د م . ش . هیمن له بهرانه (فانی)

دانه هم له بهرسته ی ژیره وهی هوندو

ته وه بهلام فانی هرچند که ده لی

ناو برم هیچی نه هیشته و ته وه

ته نانه هیمنی بی باکی ایملش

وه کو فانی ته کوتوه

بی باکم

هه چیکي بیه سهر زارم ته من ده يلیم و بی باکم

ته که رچی بیکه سو زارم ته من ده يلیم و بی باکم

ته وی آغا بی بیکاره جه بوو زقه لسولا ساره

دژیوو دیکرتنی کاره ته من ده يلیم و بی باکم

که لی بی فیکرو ایدراکن که لی بی خیر و ناپاکن

تو خوا که ی کامه یان چاکن ته من ده يلیم و بی باکم

ته وه نده گیزو بیموشن حیا و ناموس ده فروشن

له بو آزادی ناکوشن ته من ده يلیم و بی باکم

خودای تم میلله ته قه نده له بو قه ندن هه موو به نده

به حالی وان ته کهم خه نده ته من ده يلیم و بی باکم

نیا نه بیر ی سهر بهستی ده کهن فخری به ژیر دهستی

ده روون هه ر وابه ده و بهستی ته من ده يلیم و بی باکم

له تالانو برد و آزان له ریگرتن گه لی ووردیان
 درونا اکهم به شی زور وان نه من ده بلیم و بی باکم
 نه وانه ایسته سردارن جه فاجو وسته مکارن
 غولامی پور لودینارن نه من ده بلیم و بی باکم
 له بو باره ده کهن باره زگی اینسانی بیچاره
 ده کهن مندالی آواره نه من ده بلیم و بی باکم
 شهوی تاروژ ده کهن ته د پیرچی ملکیکی بکهن داگیر
 چی دا ماویک بکهن به خسیر نه من ده بلیم و بی باکم
 له بهر ظلمو جه فای وانه وه تن یه باره ویرانه
 هزار خوز گهم به ییکانه نه من ده بلیم و بی باکم
 له شهرمو شوو ده بی مهردوم بهخوم من چون بلیم کوردم
 که آغا آبروی بردم نه من ده بلیم و بی باکم
 نه من لاویکی بی بهر واله کهس ترسم نیه به خودا
 نه کهر آغاده حه بسیم کم نه من ده بلیم و بی باکم

به خدا

له ژماره‌ی پېشوودا له ژېر نارې تاران - آنکارا هیندېك له
جهور و ست مهي كه له لايېن تورك و ايرانيكانه وه له كورد كراوه
نور سېو داواشات لېكرد بووت كه له زاد يوو روژنامه كندا
وه لاهان بده نهوو به لام وه كور اداراتي ايه پي يان راكه يادووبن
نهم خوو حكومه ته بي داد وسته مكارانه له جياتي بير كرده وه له
داوايهي ايه و پېكهناني كهو نوونه سهرو كاري دېته وه چاپخانه ي
ژ - ك ايه مژده يان نه ده بني ته گه ر تووانيات پشي بلاو بوونه وه
تېشكي هه تا وېگرن اينجا ده شتوان چاپخانه كه ي ايه ش پيسته وه
چونكو حكومه لي ژ - ك به هېمه تي كه نجاني ووري اي خوي ابستاله
به شي زوري پاوچه كاني كوردستان ده ستي ده رواو ده تواني له كه ترين
وه خندا گه وره تربيت شت بو دورو ترين جيگي كور د و ستان
ره وانه بگات نهوا نهو جار ه ش حكومه تي به نداوو شيار ده كه ي نه وه
كه وه كو ايران و توركي ا نه كا بزاني كورد له يست سالي درايدا
چه ندين بو حكومه تي عراق كه لك بووه كه يكي ايه تا ابستا
كردو ماته نهم هه وو نه روه ت له به رازر و سهر چوه ي آيو ري
ورلانه كه مان داوه ته ده منيان نهوتي كار كړوك وه كو له خاكي
هه ر به كان دايي استفاده ي لي ده كه ن خه ا به مان نه ده نه وه درا ي
كورده كن به چاكي ته ماشا بگات و بو يان پيك يستن خويات نه

اقلابی گوردی او گتوبور

آ
ل. ب. ۴. فروروخ ۱۱

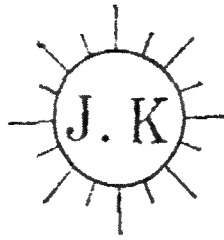
—۳—

... له نین که بناغی اقلابی مه حکم کرد و دل نیا بو که
اقلاب بی گومان سر نه که بیت فرمانی خوساز کردنی دا به هه وور
نه ورو هیزی کونسته کان له لایه شوه حکومت به جیگای له نینی
زاینو مرانه بیکي توند ده کرا تاله و ده که ونا بیگرن ده سته بیکي
چاند که سی پولیس که بوته و فیفی له نین نه مریان وهر گرتوو سواری
که رو کیت بوون که شوفیره که ی نه نداسی کومه لی کمو نیست بوو
که له متسوودیان که هیئت اوتومبیله که بوده ده و ی شار بروو خسته
نار که ندا لیکاره بوایسه کان مردن خوشی بویه فیدای رزگاری نه توره.
کی نه ده دوا و وژی که سانیکی بر آهانجیکی ډک قیده کوشن
له نین هر چونیک بوو خوی دهر باز کرد و چوه ناوچه ی هرکانی
... ماو به تی

که نه نیشانه ی تیری ایبه نه گور نه وایتس بیانه وی چاپخانه ی ژ. ک
بیینه و نه بی وو شتریک بین ده ستی به کلکی بگون رای بکیشن
بیکه هیته زه وی اینجا نه که نه آمانج دیسان ایبه ده مانه وی تاران
آنکارا و به غذا ره لاسی ایبه بده نه و به رادبرو روزنامه نه و کوردا
نهش که مه نه ووری دینه و ی جیگای چاپخانه ی ایبه نه گور تا
۴۸ سهات درای خورنده و ی نام ژماره به ده ست له کاره بی شه ره
فانه ی خویان هل نه گرت و به (عکس) و تارویی ژبانیات
چاپ نه که یین .

نژی کورد و
کوردانی هه وره!

نیشتمان

بلاو که ره وهی بیرى کومه لهی ژ. ک
کووارىکی نه دهی، خوینده واری، کومه لایه تی، سیاسیمانکی کوردیه

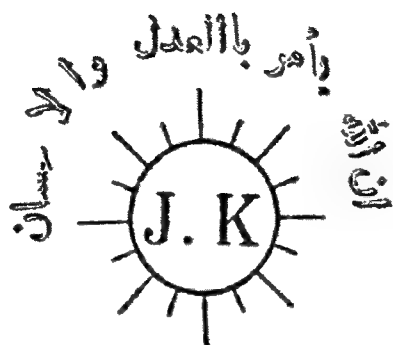
ژماره ٦ سالی یه که م ده شه مهی ١٣٢٢

تو نه مردووێ ئهێ جلاخالدینی نه بیووێ له قه
هه و بژیت نهی فخری کورد و حاکمی مولکی عه ره ب

بڑی کوردو کوردستانی گھورہ

لہدم برہنی تہوانی لہ کومہام بہد کرن
لہ بارو تیزہ دہمی موودہ کا مقہ شتوبرہ بیکم

نیشات

بلاو گہرہ وہی بیرى کومہ لہی ژ. ک

کوواریکى تہ دہی، خویدہ واری، کومہ لایہ تی ومانکی گوردہ

سالى به کهم

رہ شہ مہی ۱۳۲۲

ژمارہی ۶

بوچی گہورہ گانی «قریش» مسلمان نہدہ بوون؟

ل. ج. پ. ع. آ. بیژن - ۲

«آخو نام قسانی» تہ یانیو دلوای ناردراوی

لہ لایہن بہزدان تہ کا تہی راست بن یاتہم وہ عدانہی بہ شرطی مسلمان

بوون نه يانداټ به جى يان نه گه يښت ؟ » تمه پرسياريكه كه سى (۳) كه س له گوره وسه روكانى (قريش) « نه بوجهل » « نه بوسفيان » ۱ و « نه خنس » دواى گلى كوشت كه بو به ربه ست كردنى بلاو بوونه وهو په ربه ندنى دينى پاكي اسلام كرديان و هيووا براو بووون له دلى خوياندا ييريات لى ده كرده وهو به شوبن وهلامه كه يدا نه گران به لام وهلامى تمه پرسيارانه تنيا به نوورى راستى نه دوژراوه كه هميش له دلى تاريخى پياويكى وهك « نه بوجهل » وهاوناكاني دانه بوو .

بوته حقيق و بشكښنى نه حوالى (حضرت محمد صلى الله عليه وسلم) هريكه ربارى دا به پي تمه ي نه وانيت ربي بزائن شواهه بچى له گوشه ييكى خانووى پښه بهر كيشك بكيشيو آگاني له آكارى شهوانه ي تمه ووجوده مقدس وگوره به ييت . شهويكى چوون ثابري به يان غه بري قورآن خوښندن وعبادهت هيچيان نه ديت له گه رانه وه داتوشى به كه هاتن كه ليكيان لومه ي به كتر كرد كه بوچى هينده ضميمف النفس بوږت كه شهوانه ش ناتوانن له نيزيك مالى پښه بهر وه دوور كه ونه وه موښنديان خوارد شهويكى ديكه تمه كار ه ناره واپه دووياته نه كه نه وه به لام تاسى (۳) شهوان خويان پي رانه گيراونا به ياني خويان حاشارده دا بيگومان هيزى كيشه رى راستى (قوة جاذبة حقيقت) هممانى وا به سه ر ده هيناوله دليانا اقرارى پي ده كردن گوتارى (محمد صلى الله عليه وسلم) راسته و هه ر وه عده ييكى نه يدا به خه لك به جى ده گه يښى له ابره دا تمه پرسياره دپته پيش : نه ي كه وا بوو بوچى ايمانيان نه ده هينا؟ له م بابه ته وه جهنابى دوكتور محمد حسيني هه يكه له كتيبي بالاو به نرخی « ژباني

۱- تمه ذاته له دواييدا مسلمان بوه

محمد صلی الله علیه وسلم « داوا مه لی : > ۰۰۰ آخو به تی بهر بوونی
 روژگار جیود و کوته بهرهستی له بیرده چتهوه ؟ تنیا تهوکه سانی
 همیشه به شوین تهواویتی (کمال) دا مه گهرین و پیاوانی تیکه یشتوو
 ده توانن خوله جیود پیاوینو بهرابوردنی روژگار شتی کونو رزیو
 له بیر خوبه رنهوه . مه پیاوانه همیشه تهو راستیانه (حقایق) ی له پیش دا
 باوه ریان پی کرده سه روژیر مه کهن تارهنکی خه رافانو خه بالانی که
 به مروری روژان وهک توری جالجالووکه لده وری راستیه به رزه کان
 ته نریت له سه ر لا بهرن ؛ توتله ی گیانی وان کورره ییکه که همیشه
 پیرو راستیه تازه کانت له ناو آگری خویدا ته تونیه وه و قالی مه کار خلته ی
 لی نه گری تاراستیه جوانه کی بی وه ده ر خا ته م پیاوانه متعصبو خو بوست
 نین ؛ جویای راستین به شوین مه وون بو ی خویان له هه مو شوینیک
 و له لای هه مو کهس ده گهرین به لام ژماره ی مه پیاوه که و رانه له ناو
 هه مو ناتوه و قه و میکدا زور که مه و همیشه له گهل خاوه ندانی (مال و
 مقام) به در بهر کاینو کیشه کیشیانه ، چونکو خاوه ندانی (مال و مقام)
 له بیر و باوه ر ی تازه زور ته ترسیه که مه بادا باری گیتی ی بگور یو
 مه وان مال و دوا ته که بان لده ست بچیوینه ریزه ی مهردومه وه ؛ چونکو
 له گیتی دا بووان له (مال و مقام) زیاتر هیچ راستی بیک نه وهیج
 شتی قابل علاقه نازانن ، هه مو شتیکی به ته رازوی (مال و مقام) .
 که بان بهر آوهرده کهن مه گهر مالیان بی زور بیو جیکایان پی قایم تربیت ؛
 تهوا راستیکی گهره و آشکرایه به لام مه گهر که مه ترین زیانیکیان بی
 بگه هینی ته مه خه یال پلاوه . له بهر چاری تهوانی دراو کورده وه
 آمانجی هه ره به رزیانه (فضیلت) مه گهر دراوی بی زور بی راستیکی

بی‌هاوتایه خو ته‌گەر (فضلیت) بیویستی بی‌هیندیک له‌ده‌ولی‌تی نه‌وان
 کهم بکانه‌وه بیریکی خاوه ؛ هه‌ربه‌م‌جووه ته‌گەر (دین) آرزوو‌وه‌ه‌وا و
 هه‌وه‌سیان تیربکا هیچ شتیکی لی باشت‌ینه به‌لام ته‌گەر بیسته په‌رده‌بیک
 له‌نیوان خویانو آرم‌زوی ناباکیان له به‌ری راده‌که‌نو به‌هیچ‌وو‌بووچی
 ده‌زانن .

خاوه‌ند جیگا‌و مقامه‌کانش هه‌روا بیر و‌باوه‌ری تازه به‌پی‌ی
 مه‌قامی خویان لیک ته‌ده‌نه‌وه ته‌م ده‌سته‌به یو راگرتنی مال وجیگیای
 خوبات عوامی قوربه‌سه‌ر که خاوه‌نی راو ته‌دی‌یه‌نین ووه‌کو‌و‌گوله
 به‌روژه هه‌تاو له هه‌رلاییک هه‌لات رو‌و له‌وی ته‌که‌ن بوسه‌ر
 راستی تازه هان نه‌دن تا‌بیسته به‌ره‌لستی بلا‌بو‌ونه‌وه‌ی ، بو ته‌م
 کاره‌ خانوانی ویران و‌دانه بیوی بیره‌ کونه‌کان که گیانی راستی‌بان
 (روح حقیقت) ده‌به‌ردانه‌ماوه سه‌رله نوی ته‌راز یننه‌وه تا‌به‌م جو‌وه
 هوامی چاره‌رش هه‌ل‌خه‌له‌بشن و‌بی به‌ته مېشکیانه‌وه که گیانی راستی
 له‌ناو ته‌م دیواره رژیوانه‌دایه‌م‌ردوم چو‌وزانن که راستیو حقیقت‌وه‌ک
 مه‌لیکی‌کی‌و‌ی چه‌ندین‌ساله هه‌لفریوه و ته‌مه‌که‌لاکه که‌یه‌تی که به‌خه‌لانی
 خه‌یالات دا‌بو‌شراره، که‌سیکی خاوه‌ندی ده‌نیو‌ییری خوی نه‌بی‌له‌کوی
 ده‌زانی که حقیقت ناتوانی له‌پواز دیواری (معابد) دا‌بی‌ینه‌وه ، ته‌گەر
 به‌په‌رو و‌بالی خه‌یالات و‌خه‌رافات دای نه‌پوشن هه‌رنیشه‌بکی‌دو‌نیا-
 به‌ک رووناک ته‌کار و‌ه‌کو هه‌تاو له هه‌موو جیگابه‌ک ته‌داو هیچ شتیکی
 ناتوانی بیسته به‌ره‌لستی بلا‌بو‌ونه‌وه‌ی . ۲۰۰

به‌م جو‌وه چون ته‌بی توقع‌مان بیت که‌وره‌کانی (قربش) که
 هه‌ری‌که به‌جوی جوی ته‌چو‌ن بو‌پشک‌ینی ته‌حوالی بی‌هه‌به‌به‌ریکی

سکالایه له گهل نیشتمان

آ
ل. ب. ال. م. ش. هېمن ۵۵

تهی نیشتمانی خوشه وېستم - بوبه هیندم خوش ده وبه ی چورنکو
ته من که ایستلاو یسکی توندو تولم له پېشا کور به یسکی لاواز و
ساوا بوموو له دامینې تودا گوره پوره وازه بومو گېشتمه ته م روژه
گوره ی وهک (حضرتی محمد صلی الله علیه وسلم) وگویی بان له قورآن
خویندنی ده بوو ایمانیان بی هینایا له حالیکه کتیبه آسانیکې ته م
ذاته پوره یسکی ته ستووری له نیوان خویانو هرا وههوه می ناپا که
که بان ته کیشا و پیاوه زانار تیگه یشتوکانی لهوان به زیار ده زانیو
ده یفرمو «هل یستوی الذین لا یعلمون ؟» .

خویندنه خوشه وېسته کان ته م باسه تان که خویندوه ته گور نونه
یسکو له ژبانی عصری خومان نیشان بده بن سرتاس سورر نامینې
تهویش ته م به :

آغایسکی کوردی عراق به لکو سردار هه شیره تیک بهك دوو سال
له موبه ر نامه یسکی بو آغایسکی کوردی ایران نویسو د که دهستی
منو دامانی تو نه کی به هیچ باریک له پیناوی کوردایه تی دا تی بکوشی
چونکو کوردایه تی مستازمی ته م به هه مولاوله خوینده وارو گنجه
تازه بی گه بشتوکان بینه سرکار وایه له ژووری دپوه خانا دابشین
ایه نازانین خویندوه به مېزه کانهات چنده فرق له نیوان ته م
آغا کورده عراقیه خوشه وېسته ! و «ته بجه هل» و «ته خنهس» دانه نیز
بهلام ایه تهلی بن : تهی به برین چی دهستیکی بو ژبانی ته تهوه ی خوی
داوینی مهردوم ته گربت ایوهش بلین آمین ! . ژ . ک

و یا خواهه له آمیزی تو داکیان بدهم و له خاکی پبروزی تودا به نیژریم
هی نیشتمان له عالمی خیالیش دانا توانم بیجکه له تو جیگایه بولی
دانیشن و تیدا ژبانم هل به ژیرم .

آو و هه وای خاوبن و ده خهل به ربنی تو بومن سازگاره نه گره
له نوم به پچکرنه وه ناژیم و له هیچ و ولانیکی تر داهل ناکهم
به هاران هه مو روژیک یا پیش تاو هه لانی به یان یا کانی بولیلی ابواره
له آوه دانی وه درده کرم و له سرلو تکه ی کیویکی بهرز داده نیشمو
چاوله دبه نه جوانه کانی توده برم : شه بای فینکی تو آگری دلم داده
مرکینی : دبه نی کویستانه ره نگیته کانت که لو تکه یات به بفردا
بوشراوه و آت کیان به گولوک و هه لاله و سویسن و بی بون خه ملیوه
روحی دژ و دامام شاد نه کات و رینگه و رینگی بلبلان و قاسی که وان
غه م ده روه بنت : هاره هاری روباروتا نکه کانت و قه لبهزی آوه
جوانه که یان نشاء یکی فوق العاده له منا به یداده کا : به لام داخی گرانم
هم نشائه یه زوتیک ده چی چونکو دینه وه پیرم که نه توله ژیرده سستی دراوسیکان
دای — نه و چاره ناسیکی سارده هل ده کیشم دو دلوب فریسک له چاوم
دینه خوار له گل آونگی سه رگولان تی که ل ده بی و به کزیو و به مهل
که چی ریکه ی مال ده گرمه وه بهر

هی نیشتمان هی مایه ی ژبانم — نه من له ته مه نه دا که هه ره تی
لاوه یتنه و دلیکی پرله آرزو و آواتم هه به

هه ره که بشتن بهم آواتم ده وی که خاکی پاکی توله وجودی
بیگانه کانت پاک به یتنه وه و من وها و جوته کانم له باوه ششی تودا
به سه به سستی و آزادی بژین — بزی کورد و کوردستان به سه به سستی
و سه به سستی .

خوشبختی چیه؟

ل. ج. آ. م. ش. آذر ۸۲۱

له مه‌بدانی پانو به‌رینی زینده گانی دا هه‌مو کس . کوششی خوی
بوکه یشتنی ته‌م آمانچه که « خوشبختی ناوه » ده‌ره‌تینی ،
هیچ کس نیه ته‌م آره‌زوه له‌دلی دا په‌روه‌رش نه‌کات . و
هه‌ر که سه‌شتیک به‌ییوستی خوشبختی خوی ته‌زانی . مثلاً : انسان
له‌به‌هاری که‌نجی دا په‌یدا کردنی هه‌موه‌ریکی جوانو داوین پاک ؛
وه‌نه‌خوشیکی حال نه‌زار چاپونه‌وه و رزگاری له‌ده‌ردی خوی
به‌خوشبختی دانه‌نی ؛ اما خوشبختیکی چه‌ندان پابدار نه‌ییت قابل
دل‌پی‌گرتن نیه . رای هه‌مو کس له‌هه‌ل‌بژاردنی خوشبختی دا جوی
جوی و مخالفه ؛ « کتیبی بودای ته‌لی » له‌سه‌ره‌وه‌ی کارپاکی
و دروست کاری خوشبختی نیه ؛

البرت هوبارد . ته‌لی « چاکترینی خوشبختی یاریده‌کردن
به‌خه‌لکيه » ؛

ته‌که‌رچی ته‌م دو ره‌ایانه‌ی سه‌ره‌وه‌زور به‌نرخه‌بلام به‌عضیک
ته‌بیته‌مایه‌ی خوشبختی . وه‌بو هه‌مو کس به‌وه‌سیله‌ی به‌ختیاری
ناناسرین ؛ هه‌روه‌ها . علم و صنعت و ثروت و کوشش - راجعه‌به
موقیتی ته‌شخاص و به‌پی‌ده‌کار هینانیاں یا ته‌بیته‌وه‌سیله‌ی نصبت و
آسایش وه‌یا ته‌بیته‌مایه‌ی به‌ده‌بختی ؛

خوشبختی ته‌صای ته‌مه‌یه‌که‌انسان له‌سایه‌ی دا به‌به‌رزترین

سه هاده تو خوشی بگات ؟

چون به ختیارى له كوشه وه دیته بهر هم و له زینده گانیدا
كوشه و كار ته بیته ته نجامی وه ظیفه بویه پیوسته انسان بو خوشبهختی
خوی ههول بدات چون - ماکس مولر تهلی > گوناوی زور گه وره
ته مه به كه انسان خوشبهخت ته بی ؟ !

له م ماوه دورو درێژدا كه نه تهمی كورد زنجیری دبلې له ملو
كردتی بهد بهختی له بی له حاله تی گیانه للادا به چا وی پرخونو
دلی پر خه وخاتیوه به داوی زولم و بیدادیوه ! باله فرکه ی بو !
له بهر ته مه بو كه قه در و قیمة تی ژیا نی نه ده زانی وه له هه ولی
كاردا نیان ده توانی كوششیکى وا بکهت كه بتوانه به سه ره مو
به ره لستی ژیا ن دا زال بین ! بویه تا ایستا له حه قی ژیا نیش مه حروم و
بی بهش بوون ؟

- سلان تهلی - تاله ژیا ن دای له به هره و به ره كه تی استفاده بکه
چون دنیا بویه خهلق كراوه كه انسان له كه شوتهوشی زینده گانی دا
دلكیر و مات ته بیت . بهلكو پیواسته انسان خوی له مه زیانتر بزانی
كه سهختی و كویره وه ری بتوانی به - هری دا زال بیت . وه تهوانی كه
قرار و میزانی زینده گانی نازانن بو ژبانه نابن و حه قی خوشبهختیان
نیه . چونكه ! خوشبهختی سزای ته نجامی وه ظیفه به . وانا به ختیارى
شیکه له مقابل پیک هنیانی وه ظیفه دا به انسان ده به خشری بویه
خوشبهختی په کیکه له گه وره ترین وه ظایفی ژینی ایبه ؟

ته گه كه میک بیرله میژوری چه ند سال له مه و پیشی خومان
بکهینه وه و مهوضای بهد بهختی و گرفتاری خومان بی نینه بهرچاوبه چاکی

دهمه نهقه پیکي دوو گهسی

بایز — بایر له کوی بووی ؟ > چوو بوومه شاری

بایز — ده نک وباس چوو و له ناو بازاری؟

بایر — ده لین رووسه کان هېچکار له پېشن
بهم زواه کاځی هیتلر ده کیشن

بومان نه راندري که بو نه ته ووی کورد غیر از آزادی هېچ شتيک نايسته
مايهی خوشبهختی... وه سه عاده نو خوشی ژبانی کورد نايه ته بهرهم
به آزادی نه بی... میلله تی کورد له آزادی و سر بهستی زیانتر
هېچ شتيک به بناغهی خوشبهختی و نه جانی خوی نازانی!!
کورد راضی نه که له ریزه ی نه ته وه کانی گیتی دا
به گوناھکار بنوسريت و آماده به تا دوامین ده رهجه بو نهنجامی نه
آمانجه پاکه کوشش بکات وه به هم موهیزو توانایه وه تی نه کوشی
تاله به رامهر نه نجامی وه وظیفه دا شاهی خوشبهختی وانا: حوربهت،
و آزادی، بگریته باومش!

شه مالی کوشش هوری نه گبه تی له سر روی کورد و کوردو-
ستان لادا. شهری بهد بهختی و چاره رهشی دواپی هات وابسته
به بانی سه عاده ته.

کورد ته بی: بو جیزنه پیروزه بی تم جیزنه گه دره به! وه بو
وه ده ست هینانی سر بهستی و آزادی. وه را زانده ووی به هاری
کوردوستان. گولالای نیشتمان به خوینی که شی خوی بکه شه به
بزی کوردو و کوردوستان و کومه له ی ژ. ک

سو پای هه شته میش له ولا آزایه

خه ربکی کرتنی اینالایه

بایز — ته دی آغامان خه ربکی چیه ؟

له میزه آگام له حاله نیه

بایز — همن چو زانم هیچ ناسه لینی

خه ربکه دیسان قهندی بستینی

بایز — چاقهندی بو چی ده ده نی کا که ؟

خو آغانه ی بوه قهط بووان چا که

بایز — قهندی ده ده نی ، ده بهستن ده ستری

هه تا کوو نه کا بیری سهر به ستری

بایز — له باتی قهندی چی ده دا قبهت ؟

بایز — شهرهف و نامووس و بجدانو غیرهت

بایز — دهك با خوا جهرگی بی پاره پاره

شهرهف ده فروشی به پوول و پاره ؟

هه لا هه لایی هکهم ده وله مهنده ؟

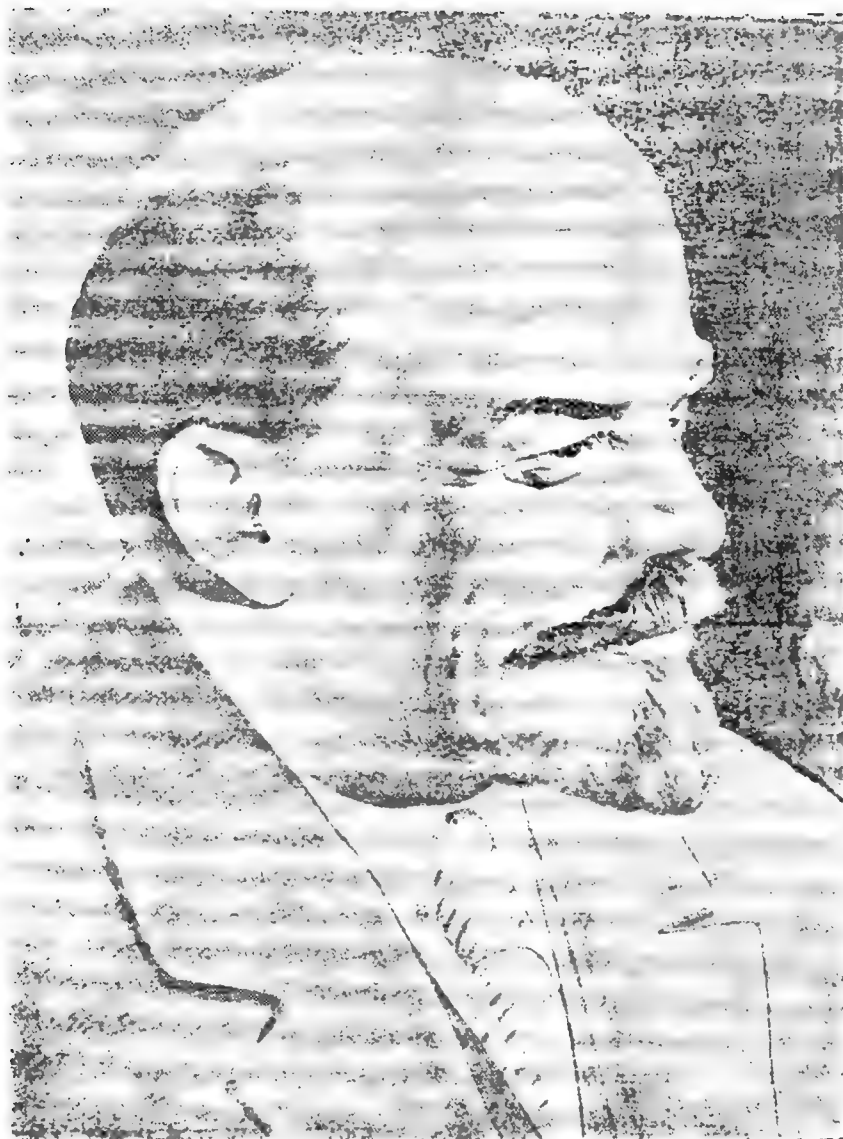
چی احتیاجی به پوول و قهنده

بایز — هه کهر نهت بهستوه بایزه رووت هه تو

که شک رهق تره تا پتربی دو

بایز — به خیر نه یه وه نه فامی بی هوش

نهم دی قهط ییت بی خه به ربکی خوش

باقیه ناووت نه تو، که رچی ده میکه مردووی
نا، له نین! ماوی هه تارووی قیامت زبندووی

تکاله کورده ناو داره کانی ایستا

بشپوان ۱۰۴۲ $\frac{T}{K}$

چەندیکە کە من تەماشای هەلسوورانی ئەم چەرخی کون و شپە دەکەم و جار چاریش میژوی نەتەرە کانی ئەم سەرزمینە دە خونبەو و وادە بینم لە ناو هەرقەومیکدا کە بەستبو چارەدەشی، بروزی سەندیی وورده لە سایە فیکر و هیمەتی بەرزو نیشتمان بەروەری چەندکەسی خاوەن هوش و ارادە کە شەقی هیمەتیان لە تەماع و دروو ناراستی هەلداوێ کارێ ئەرقلە و مە رووی کردووە چاک بوون و ژيانیکێ سەر بەستو آزادبان وەگیر کەوتووە بێجگە لە نەتەرە هەزاری کورد کە چەند چەرخی گرفتاری هەوار هەوێ سوکین و حەسەد بکێ هیچ و خورایی بووت و بە یی مەرام بوکیان و مالی یە کتیری سەمکول دە کەن لەخول

نازانم بوچی رەگی غیرەتی پیاوێ کە وەرە کانمان پساوێ؟ بوچی عەقل و مەعرفەت لە میشکیان دانەماوێ لام وایە رەگ و شارە گەزەلە کانمان هەمو بە ماشەیی جەورو ستەمی تورک — ایران و عەرەکان لە بەر هاتووە دەر بەلام تیکە بشتو فاینان چی بە سەر هاتو؟

ئەمن کە کورد بکێ بچوک و خەم خوری ئەرقلە و مەم تکالە مەزەنە کە وەرە کان؟ شیخ و قاضی و مەلاکان، خوبە گەورە زانەکان و تاجەرە دراو زورەکان دە کەم لە خەوی غەفلەت راپەرت چی وەختی خەو دەستبک بە چاوی خەو الودا بینن و فیکریک بو حالی خوتان و ئەم قەرەمە کە هەمو

میژونوسه‌کان ددان به نه‌جابه‌ت و غیره‌ت و ییاوچاکی له‌میژی (قدیمی)
داده‌هین بکه‌نه‌وه و بو رزگارکردنی قومی‌ه‌زاری ه‌کورد حه‌ولیک
یده‌ن هیوام وایه به‌زدانی که‌وره و به‌رز یارمه‌تی‌دان بدا وه‌بزیکو
بینته به‌ر و سه‌ربکه‌وون .

به‌زه‌بیکو به‌حالی من‌داله بی‌گونه‌ه‌کاتان که‌میوه‌ی باغی کوردستان
داییت بانه‌وانیش به‌ده‌بخت نه‌بن زنجیری دیلی و ژبرده‌ستی‌بان نه‌کریته
ته‌ستی شه‌رف و قاره‌ مانیه‌وه .

ته‌ی سه‌ردار عه‌شایر و پیشوایانی کورد ه‌وورو روژیکه سه‌رومال
ده‌پناو راگرتنی ح‌قوقی ه‌کورد و کوردستانی که‌وره ته‌رجیکی نه
مردن له‌ریگای آزادی به‌شه‌رافت ک‌لیک خوشتره له‌ژبانی ژبر-
ده‌ستی و ته‌سارمت

دیان له‌و که‌ردانه‌تی‌کو بوونه ه‌وی دووبه‌ره‌کی قومی. کورد
و وه‌کو فریزو ره‌گیان له‌باغ و یستانی به‌ختی کورد هالانه‌وه و سیس
و بی‌به‌ریان کردوه تکه‌ده‌کم ده‌ست له‌م‌کاره په‌سته هه‌لگرت حه‌یفه
با باغی کوردایه‌تی وازه‌رد و بی‌وه‌نگ نه‌بی

چه‌نگالی شیری ییشه لانی کوردستان بوده ره‌هینانی ره‌گی
خوار و خ‌چی وان زور به‌هیزو له‌باره

به‌تایه‌تی نه‌ته‌ویکانی کومه‌لی (ژ. ک) ووشیار ده‌که‌مه‌وه که
ریگا هه‌تله نه‌که‌ن و بی‌بان وانه‌بی ته‌م‌کومه‌لی ایبه‌گاله‌یه سه‌ری
کوشتینی خویان له‌ستی آسیتی ایبه‌یارین- بژی کوردو کوردستانی که‌وره
و کومه‌لی ژ. ک .

گوردستان

« له ژماره ۱۰۵۳ سالی پينځه‌ی روژنامه‌ی »

« اللوا چاپی بیروت وهرگیراوه »

« نوومه‌ر : یوسف مه‌لیک »

« وهرگیر : م . نادری ۷۶ »

خوردسکاو (طبیعت) به شیکي زوری له جوانبو پیتی (خیرات)
خوی به‌سەر کوردستاندا به‌ش کردوه ، نه‌گەر دهستی وراث کاری
آدمیزاد نه‌با به‌راستی سوپسرای روز هلات بووو .
پیاوله‌گوردستاندا به‌ته‌واوی خوردسکاو به‌هموو جوانبو ده‌نکینه‌وه
د . ینیت

یه‌کیک له‌وضایطانه‌ی که‌بهم نیزیکانه له‌گه‌ل سه‌ربازه‌کانی بوکاریک
خاردراپوونه کوردستان گوتوبه‌تی : فرمانیکی درابوومانی ناچاری کرد
بووین به‌خیرایی کار بکه‌ین و بیویست بووماوه‌ییکی زوور درېژ به‌شیوو
دول وده‌رده‌دا یروین تابگه‌ینه‌خاکی کورد ، ماندوه‌تی هیزلا لی بردی
بووین ، ییزاری له‌سەر ههموو سه‌ربازه‌کان کار یگه‌ریوو زیاتر خوبان
ده‌هات ، به‌لام که پشان له‌خاکی کورد نا حالان ده‌ست به‌چی گورا ،
هه‌ستان به‌له‌شووکی خومان کورد و شادی له‌دلاندا په‌ره‌ی گرت
سه‌ربازه‌کان له‌په‌ر خوبانه‌وه ده‌ستیان کرد به‌گورانی گوتن به‌بی ته‌وی
له‌هه‌ره‌له‌وه هه‌و-واسطه‌ی ته‌م شادبو دلخووشی به‌بزانین له‌حاله‌دا ایبه
له‌دولیک دا بووین که‌وینه‌ییکی ترسناک به‌لام جوانیکی میواندارانه‌ی هه‌بوو

له وکپوهه بلیندانه که سهریان بو آسمان کیشاوه وله زستاندا بهر
 دایات ده پوشیت دانیشتوانی خویان بهی ماندو و بونیکي زور تیرنه کهن
 که ندوشیو دولی کوردستان هه میسه بهرگی قه شنگی خوا کردیات
 له بهره ، نهو آوه شیرینانه بهی برانه وه بهوشیو دولاندا سر بهر ژیر
 دهین ، میوهی هه موو رنگه بهوداره تیک چرموانه راهاتونه خواو
 میله تني کورد که لره گزی آرین امتیازیکی تایه نی هه په که
 خورسکای زمینی کوردستان له وانیدا هیناوه ته دی وه به چه شنکی وا
 تیکي ل خو و ده ووشتی کوردان بووه که ناتوازی لیک جوی بکری نه وه
 کورد میله تیکي راست پیژ بو میوانداران ، فیل باژین ، پی به
 چاکه داده هینن وله بیریان ناچی ، کین ل دل نین ، نه گره به عدالت
 ده که لیان زه فشار بکن لی ده بوورن ، به لام نه گره دوژمن هه به پیدادی
 له که لیان به جوولیت وه له بیریان ناچی چونکو ده زانن کورد به بهر بهستی
 آفریده کراوه و بو که س نه هانوه نهو بهشی خوا له ژمان دایبی
 به خشیوه لی داگیریکا کورد میله تیکه کار کر ، هه چنده کار به آزار
 پی نه وه نده یان له کن خوشه وسته .

کورد زبانرینی له کیوان دا نیشتون له کهل نهوش شاره کان
 غیره کوردی کهم تیدایه ، نه نانت « له بهنی کونت ته لکی » که له
 نه حوالی کورد اشاره زاییکی قولیان هه بوو له نوو سراوی به نار
 بانگی خوی دا که بو عصبه الامم نووسیو واده لی

پاښهختی کوردستانی ژيرو که گوره ترین شاری کوردانه وله
 سهرزه و ییکی سی سووچی کوورر دا هل که وتوه بیجکه له دوکانداریک
 هه مووی کورد بوون
 به بی ژماره ییکی که له دوا یه دا کراوه ژماره ی کوردان نو میلیونه

عه شایری کورد

ای ع. داد ه

له ژماره گانی پیشوو دا باسمان کرد که میله ئی کورد
نا به بشکینیکی که میژو نووسه گانی گیتی کردوبانه زور نه جیب
و آزات و نیشتمانی نه وان وهك به هه شته ، دارو به و دی جیا و
کیوانیان هه مووی زیرو زیوه به لام داخی گرانم کوردستان له بهر ناته.
بایبو خو خوربو ته ماع بوته چهند کورت و هه ر پارچه ی به دست
به کیکه وه ده نالین .

ماپه ی ته م نفاق و دوو بهره کبه چهند سهر دار هه شیره تیکن
که بیرله ته حوالی خویان نا که نه وه و خهریکی دراو کو کردنه وهن
ته گهر بیربان کردبا وه ده یان زانی که مالی دنیا به دلیو ژیردستی
هیچ سوودیکی نه ته وهندهش وه بی بزانش که نه ته وه ی کورد
هبارت نه لهو چهند سهر دار هه شیره تانی که بهختاری ته نه وه که یان
له پیناو ماددیات ده نین بو آگاداری له ته حوالی عه شایری کورد
ناوی هه هه شیره تانی که له که لینو قوژمی کوردستان خهریکی ایش
و کارن و به پیاوه تیو جوانمیری چاره ده ی کانیگت که خوبات
له دلیو ژیر چه پوکی هه و ته و نه جات دن لا بهره گانی ۵۷ تا ۷۲
(جغرافیای سیاسی ایران) که به درپۆی له عه شایری کورد ته دوی
له کوواری نیشتماندا ته نووسین

له‌ناو کومه له‌دا

چهند باندیک له مه‌رامنامه‌ی کومه‌له

۷- بونه‌ی متدین بوونی به‌شی زوری نه‌تو‌ه‌ی کورد به

دینی اسلام کومه‌له له‌کوردستان به‌نیا دینی مقدس اسلام

به‌ره‌سی ده‌ناسیو بو‌ته‌رو‌جی ش‌ریعه‌تی خا‌وینی اسلام

و به‌جی که‌یشتنی هه‌و و و‌یووشو‌ینیکی اسلامه‌تی تیده

کوشبو له‌که‌ل منافقات به‌ز به‌ره‌کانیکی به‌شیده‌ت هه‌کا

۸- مه‌سله‌کی کومه‌له دی‌موکراتیه و له‌م پیناره‌دا

بو‌خوشی ژبانی به‌شهر کوششت هه‌ک‌ریت

۱۱- کومه‌له هه‌موو قه‌یله و عه‌شیره‌ته‌کانی کورد به‌چاو‌یک

ته‌ماشاده‌کا و بو‌برایه‌تی هه‌موان کوششت هه‌کا-ره‌خنه‌گریو انتقاداتی

کومه‌له له‌آکاری نه‌وان ته‌نیا له‌ردوی دلسوری کوردا به‌تیوه‌به‌که

حه‌ز به‌له‌ناو چوونی آکاره‌و ره‌فتاری ناشیرین له‌ناو کورده‌واریدا ده‌کا

گه نڄينه ٿي نه ده بيا

ٽه گهر مردم ...!

شيوه کويران - قانع

ٽه گهر مردم وه تن لاواني تو خوش
ٽه گهر قهصر نه ما گاراني تو خوش

به دس خوم بي له به ښي تو و به هه شيا

چه هه تنم پر له ټو سه يراني تو خوش

هه موو حوري مبارک بي به يا شيخ
له بو من هه ر کچ و غيلاماني تو خوش

هه موو هه نکوين و شيري بو مه لاکيان

من و سر چاوه ني آواني تو خوش

به من چي سه ږي باغ و قهصري لوبان

وه تن صحره و کهڙ و کيواني تو خوش

ٽه گهر دونيا نه مایهک سر به هاري

وه تن گهر مينو هم کويستاني تو خوش

ٽه گهر نه فني خصوصيت تيا نه ميني

مبارک بي وه تن ده وراني تو خوش

فه ره عشا قانع ټه مرو نه ميني

وه تن ره بي هوا خواهاني تو خوش

نالەیی دل

له ژماره‌ی پینجهم ماوه‌نوه

اسمی بی جسمی مرووت ته‌ی خیره‌د مه‌ندانی کورد
لازمه‌ باش تی بگن شیرانو شیر به‌ چچانی کورد
ره‌ حمو انصاف ماوه‌ گهر ؟ بو عابله‌ی مه‌ردانی کورد

راسته‌ گهر اسمی عه‌دالت بو چی مندالانی کورد
ویلۆ سهر گهر دان بسووریت وا به‌ سهر کیوانه‌وه

کورد گاهله‌ی که‌وته‌ لیژی کویر بووه‌ دیوانیان
ته‌ گبه‌تی رووی کرده‌ چاهو سه‌شه‌نی مه‌ردانیان
جاری وا گیراوه‌ روژی جیلوه‌ وو جه‌ولانیان

هیندسیابه‌ به‌ختی کورد بو کوشتنو تالانیان

کومه‌ لی هاتوون به‌ سواری ووشتی بی یانه‌وه

کوا به‌لانی سه‌ف ده‌ ری روستم ته‌ زادی خوش له‌ته‌پ
چی به‌ سهر هات که‌ و که‌ به‌ی کوردانی با ته‌سلو ته‌سه‌پ
بوچ وه‌ما گوم بوون خوداره‌ندانی شه‌شیر و سه‌سه‌پ

حالی کورد ایستاله‌ به‌ین تورک و ایراث و عه‌رپ

یجوه‌ طه‌یره‌ که‌وت - ووته‌ داوی مندالا ته‌ وه

ههر کسی هیوای به‌ نامه‌رد بی ته‌ویش نامه‌رد ته‌بی
قومی باوه‌ رکا به‌ دوژمن ابشی ههر به‌ل خورده‌ ته‌بی
ههر چی که‌وته‌ شوین قه‌ه‌ی بیگانه‌ ته‌ستوی وورد ته‌بی

ته‌م قرارای عصبه‌ وا خه‌لقی ته‌لین بو کورد ته‌بی

ههر قسای رووته‌و قسه‌ ناچیه‌ نا و گیرفانه‌وه‌ . . . .

دلی دایک

« بویزی به ناو بانگی ایران میره ج میرزای به ناو » قلب
 مادر « هوندوبه تهوه هزار ۲۰ له شاری $\frac{T}{L}$ وهری-
 گیراوه ته سهر کوردی »

دلبری نارد یه لای دلبداری	آخ له بهر دلبر وداخ بو دلدار
دایکی توکیشه به من ده فروشی	زور خرایه له گهلم سهر به دهوار
هر بیان بهر بو هه تا ایواری	تهوه گر تومیه نیو تهوسو پلار
تابلی بهس له گهلم روونا خوش	خوجنیویش چی بلم دور له شمار
چاوی مونی له دلم تیری و مهان	داوه-گیرانه هه هر خوشه بهزار
تا تهوه هاوه بهزاری من و تو	قندهوه نگوینه له گوین ژمهری مار
ناجه یه له گهلهت تا نه کوژی	پیره دایکت که منی دا آزار
دهتهوی یسه ژنت هه لسه برو	بیکوژه سینگى به خنجهر که شقاو
دلی ده رینه به گهرمی و بهخوین	بومنی یته ابات سیو و هه نار
آگری توره یی من داده مری	کاری توش سازه نه مینی به دکار
کوری می بهش له هه مو زانستیک	شیت و دیوانه و به خه و به تیار
که ووه یی دایکی له بیر چووه که بوی	ده چرووساونه ده هه جمی به چی بار
دایکی کوشت سینگى درى گور گانه	دلی هینا به ده رو کردیه غار
رو به خانووی که به که و هه شتابو	دلی دایک له له پی دا گیاندار
کهو ته هه دای له یو به هانیشکی	که می دوشاو دلی دایکی به تلار
کهو ته نیو خول-که هه لستا بووی چو	بستی دهنگی له دل نه بکوت-هاوار
کوره کهم لاقی به بهرد ایشاوه	داخه کهم ده ستوبلی بو زاسار
نیشتمان دایکه کوری چابه نه کی	دلی بیشینی به هجج باری هه ژار

که می ماوه

$\frac{T}{J \cdot b}$ بومژیکى ناودار

له شوقى نیشتمان و شوعلى نهستیره ی که لاویژه
 برینی روح و قلب و قاله فی الجمله صاریزه
 مه کهر باور ده کهن یاران صدای ته پلى به شارته دى
 مه لیت مه شاعیره دبوانه به یا شیته یا کیزه
 ده لین نه کاروانی قافله ی کوردی وه باش که و توره
 که می ماوه نه جانیان بی له نه م هورازو نه م لیزه
برا کهردن که چى و مه حکومى خوراکیکه زه هراوى

ده خیل بیه نه چى بیخوى پروتیه ی هه لده بیریزه
 له میوه ی باغی آزادی که سی به واده کا ته صدیق
 که میوه ی جهنمه ته هاتوته دنیا - ههسته بیچیزه
 که سی مونکیر به آزادیو به استقلالى میللت بی
 به سوورته زیندوو دل مرد ووه بی نیره بی نیزه
که سبکی هه ر ته ره قى شخمی خوی مه نظور و ماطله ب بی
به سوورته کهرچی گوی کورته به لام بیچاره گوی دریزه
 خوداوهندا به حقه و حورمه تی خاصانی ده رکاهت
 نه وانه ی روو به قیله ن دایما ده ستیانت به ده سنویزه
که سی حیفظی حقووقی میلله تی مه نظور نه بی ره ب بی
که درولال بی له باش کویری به خرویکه و به سوورزه

خه‌وی غه‌فله‌ت به‌سه‌ه ۱۰۰۰!

« د . هونەر که هو تاریکی هوونه رهندهو »

« نه‌ندامیکی به‌نرخه‌تم ته‌رجیخ به‌ندهی »

« د‌هوناردوین که‌م که‌م له‌چایی نه‌ده‌بیت »

خه‌وی غه‌فله‌ت به‌سه‌ه‌ستن له‌خه‌وی	گهر ژبیانیکی به‌آزادو ده‌وی
نه‌و به‌هارمو کوله‌کان بشکوتن	سوسن ونه‌رگیس ونه‌سرین له‌ووی
لاله‌و گل ده‌دره‌وشن له‌چمه‌بیت	وه‌کوته‌ستیره به‌تاریکه‌شوی
بونئی وک‌ه‌طره‌نه‌سیم سه‌جهری	پیش‌گزینکی که‌له‌کیوان‌ده‌کوی
نیشنبو بولبولی شه‌یدا له‌گولی	وای ده‌فهرمو له‌زمان‌خاصه‌کوی
ته‌توی‌گهره‌مو دونیات بدنی	به‌دلیکی به‌خهم و لیرو له‌وی
به‌خودای‌عزمو جه‌ل‌سویندو ده‌دم	پیو ده‌لیم به‌ک قصه‌بیگرنه‌گوی
تا‌کو فرصت‌ه‌یه‌کاریکی بیکهن	له‌ه‌مو لاوه‌سه‌ری ناله‌سوی
خاکی‌ایه‌که‌نمو نه‌ی اره‌مه	حیفه‌چی‌دیکه‌وه‌دس‌خه‌لکی‌کوی
خوبه‌خوریک‌بیکه‌ون‌ریک‌مه‌که‌ون	دژمن‌نه‌و ری‌نه‌که‌وی ریت‌ده‌کوی
ده‌س له‌ده‌س قووه‌تو یاری له‌خودا	ری‌ی‌که‌ون تاسی نه‌سپوده‌سوی
به‌س له‌زه‌رکی‌ته‌م ونه‌و ته‌فره‌قه‌بن	به‌س بنان‌له‌وقایف‌ایرو نه‌وی
هومری مه‌حکومیت وده‌س به‌سه‌ری	نی‌یه‌تی قیه‌تی به‌ک دانه‌جه‌وی
ده‌س‌ه‌الی‌نن‌نه‌خودای‌مه‌عال	سه‌ربه‌خوتی‌گی‌له‌ی‌کوردان‌وبوی
دیده‌کویم ده‌نگی‌فرشتی‌رحمت	به‌ه‌مو نه‌ظمی‌ده‌لیونا سره‌وی
خه‌وی غه‌فله‌ت به‌سه‌ه‌ستن له‌خه‌وی	گهر ژبیانیکی به‌آزادو ده‌وی

تیفوس

ای ۲۰۰ م. نیرم ج ۲۱۵
ر

یه کیک له نه خوشه گیره وه و زور مرینه کان تیفوسه هم نه خوشیه
له سالی ۱۹۱۴ داله و ولاته کانی بالکات و بولکار یا بلاو بیووه
له نه نجاما زور له دا نیشتوه چاره ره شه کانی مراند ، له روسیای
چاریزم دا نیزیکه بی دوو میلیون کس به تیفوس له نار چووت
مهو نه خوشیه مهرك آورده هر له ۸۰۰۰ کسه له اردوی
فره نسا بو وولانی نه بوونی رفاند و هروا له شایاژیره کهی یونان
یه کروی تیفوس له « ویوس » که گیانداری
بچوکن و به بالوبنی « شامبرلین » دانی بهرده بن هاتوته بهرهم
میکروی تیفوس به هوی نه سبی له نه خوش را ده چینه نیو
به ده نی ساغ و نه خوشی نه کا — که سانیکی نورشی مهو
بیمار به ده بن اه پیشدا تاییکی ۴۰ ده ره جه ده کرن زکیانت له کار
ده که ویت دم و چاوی سوور هه لده که ریت له روزی چواره مو
پینجهم دا تهوای به ده نی بیمار ژبیکهی سوور وه دهر ده نیت
مه بلی خرا دت کهم ده بیو تینوایه تی له نه ندازه به دهر زور
ده بی — ربگی پیشگرتن به بلاو بوونه وی مهو نه خوشیه به سامه
له ژ ماری حوتهم دا بخویننه وه

داسیاوی بو چاپ؛

له ژماره یې پنځه، دا نارې هیندیک له هندهامه کان که بو زور کړدنی
انتشاراتی کومه له یارمته صندوقی کومه لایان کړدبوو نووسی دیسان
له ژیره نووی چهند هندهامیکی دیکه ده نووسین :

<u>پوولی عراق</u>	<u>پوولی ایران</u>	<u>پوولی تورکیا</u>	<u>نہوی ۴۰۰۰۰۰</u>
۲/- دینار	۲۵۰/- ریال	۱۲/۵۰ لیرہ	۱- ع . ضرزاتہ
۲/-	۲۵۰/-	۱۲/۵۰	۲- خ. م. شاپاز
۲/-	۲۵۰/-	۱۲/۵۰	۳- ع . بیژن
۳/-	۴۰۰/-	۲۰/-	۴- ح . و. مدخی
۳/-	۳۸۰/-	۱۹/-	۵- ا. آزاد
۴/-	۵۰۰/-	۲۵/-	۶- ا. ا. آرا
۱۵/-	۲۰۰۰/-	۱۰۰/-	۷- و. چوینہ
۳۰/۳۰۰	۴۰۰۰/-	۲۰۰/-	۸- و. برای راسہ
<u>۶۱/۳۰۰ دینار</u>	<u>۸۰۳/- ریال</u>	<u>۴۰۱/۵ لیرہ</u>	تیکرا

له ژماره‌ی دواييدا ديسان نه‌وانه‌ی که کومه‌گی صندوقيان کرد
نيرويان چاب نه‌که يږي •

✽ ۱۰ ✽

نیتان

گوروار جیسی لہ دہاں ، خوبند ہزاری . کومہ لایہ اے ، میاچو ہانگی گورندی

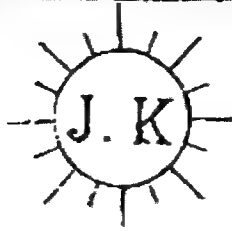
ژماره‌ی ۸-۷-۹ سالی پنجم   ۱۴۲۳ هجری قمری - ۱۳۴۳ شمسی

سلطان صلاح الدین ایوبی

ژی کورد و کوردستانی مه و ره!

نیشتمان

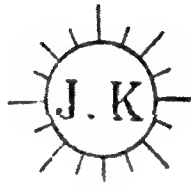
پلاو که ره وه ی ای ی کومه که ی ژ - ک

کورداری بختی که ده بی ، خویند هه واری . کومه لا به لی ، سپاسبو مانگی کوردی

ژماره ی ۷ - ۸ - ۹ سالی یه بختم شاکه لیوه ، یانه مار - جوژمه رۆن ۱۹۹۳

سازمان علاج النالی ایوی

نیشتمان

بلا گه ره وهی بیری کومه لهی ژه ک

سواریکی له دمی، عسپنده واری، کومه لایه تی، عیاسی و ماکی کوردیه

بهاره ی ۱۳۳۳

۵

ساله ی که م

ژماره ی ۷

«(کوردستان قوت نادریت)»

آ . ل . ب . ع . ی . ژ . م - ۴

نوندوو که له جه گکی رابورد و دا له دمی له وده و له
استعماری یانه دراو حالی کردن: کورد هتا هتا به له
زیر ده سی له وان دانامینته و یی هومان هفی خوی داوا
ده که ره و تکر کردنی به لام ته به الام «جامعی به له
یا وه کو بوژی بکی کورد دژ بویتی: ده کونه کی ده سی به ستر
هینده رسون «چلون که نه یی توانی بیتنه هوی راوه ستالی
آشتی له تینی دا هه ره و ها هفی ایسه زو نه ناوه ی (چوو گکی
دیکه کی خسته گوری ته مای خاوه نه کی خوی وه

دوو رووی، که زو بزو حلی کوزی له وه کارخانه ی
له ساده له لایکا هفی ایسه که مشاهده نامی (سور) دم
تصدیق ده که له لایکی دیکه نه وه (به یسانی لوزان) قیامی
کمال باشا به ره سی ده ناسی اجازه ده دا سه ره له نوی کوردستان
له نیوان تورسمیا، ایران، عراق و سووریا دا به یگریت
سهیری له راستی و حقیقه! سهیری له و عداقتو داد به ره و ره!!
سهیری له شه ره و و بیجده!!!
هه مو که س ده یزانی کرداری عصبه الامبکی وه ها

«... سکوردن هیچ نی ناهن چاند یاویکی زیرنگ
هیندک مال و دراو ده مهل چهند وه نه دیککی درو بو فربو
دانی گه و ره کایان به سه مه نه کاشین به زوری له م هه و ره
داده مرکتین «له ورته به بیرو خه یالی ده و له تانی تورکیا،
ایران و عراق که چندان - الله وه که زه و وه کوردستان وه
نوساون، خوینی ده مژنو بی هیزی ده که ن، به ای خوین خوری
به ره دیککی له ستور له نیوان عه قلو به شک دا بهیدا ده که و ده
«بیتنه هوی نی له هه هینته نه فامین! جایای له فامین آره ز-
ووی سهیری دینه به کیو وه کو وه هینته ده که ویتنه خولای
جیها که گریو شاه نشاهی - ایتر نازانی له م هه و دو دویا به
ناخریته ده ست به کیگه وه نا آغایینی به سهردا بگات
ده و له تانی تورسمیا، ایران عراقین یتو به ره که نی

سکوردستان زور له میژه چاوی سوور گردو نو غتو و نه
خولای قوت دانی له م و له نه گه و ره به که نیر به سکی
۴۰۰۰۰ کیلومتره ی چوارموش پانایو نو (۹) میلیون
دانستو هه به لام ووشیار بو نه وه ی کورد فامچکی زور

له دمی نو دمی بیری کومه لهی ژه ک

نیشتمان

عادل! خویند زین و هموهری (که چنده سالدو نیاد دایشتو- کالی له آگرده ده سوو کینیو چندان هزار دایکی له کینیو له هرینه کالاندا ده ستو له زو- داناو) به شوینو وهه به

هر له و عصبه الامهش یوو به کرداری ناروای خوئی ده بره‌ری کوردی چاره‌ره‌ش ماره‌ی به‌شتی زورمه‌شده‌ی دابه‌ایرانو سورگیا بوقلی عای کوردی بی‌چه له و سلاح له هموهری خوینی سکوردی له نیوان دوو جه‌نگ دارژاوه گشتی وه‌بالسی له‌توی د کومه‌لی له زویر و ده کارخانه‌ی له‌ساده وانا: عصبه الامه جامه‌ی میله‌ل!

سکوردی مظلوم و چاره‌ره‌ش هیندی ده‌ردو داخ! زورمه له وه‌نده‌ی ظلم‌لی گراوه‌نا بیایو په‌کک له‌م ده‌ردانه ده‌میشته برچاو یو چاره‌کردلی یوو له ظلم‌ک ده‌ک‌لوه یو لای‌دلی هزارانی دیکه‌ی به‌وینتو و دینو له برچاو پاریز و ده‌میشته هریکی نایه‌ای که له‌لیام تللو و مان وسته‌مدیتوان همتی بی‌ده‌گن ده‌ک‌لهر ره‌انو فرسک و ده‌گوبارانی به‌هاری له‌چاوه‌له‌ده‌کوئو پرده‌ی سه‌ره‌لو کولسی له‌و هموهره‌دو ستمانه له‌یش چاو وون ده‌کات

ده‌ه‌وینت پاسی قوت دانی کوردستانان یو بک‌م که تورکیا و ایران و عراق به‌هوی په‌پمانی سالی ۱۹۷۵ و معاهده‌ی هووی به‌عدآباد پلایان بودا نوو که‌چی کرداره‌ناره‌و اکا- لی عصبه الامه هاته‌و به‌یم و شاه‌و‌دای و وتاری له‌ده‌ست و ده‌رگر تم باسیم کردله و حکومت زور کار و استعاری یانه له‌جه‌لی را بور دو و را یو بان ثابت یوو که کورد هر میز چاو له‌جه‌لی خوئی نا پوښت یو په‌که و نه‌سه‌و‌دای له‌لو پر دنی کورد له‌ تورکیا زمانی کوردی یاساگر اقلی عام و نه‌هیر به‌شیده‌ی کی بی‌مانه‌ند هیرا په‌ اجرا کردن، له‌ ایران پیاوای نیگه‌یشته‌و خراغه په‌لوریندن بوله‌ناو پر دنی آساکانی (عادات) میلی سکورد هه‌را جوړه پلان ریگتر ا به‌لام نه‌جانی کورد به‌همه‌نیک بی‌مانه‌ند، به‌کوشنیک یوو چان، به‌نه‌را سلیکس سر آجا- و په‌ پارمه‌نی هیری شهراده‌ی میلیته و معجزه‌ی آزادی

له‌ به‌راپه‌ر له‌م هموهری پداده (که له‌ به‌ر چای هه‌موو ده‌وله‌ته سکوره‌کالی گیتی ده‌پان هغوت جه‌گس را یوردو -پان یو وه‌رگر تکی- ه‌لی مظلوم له‌ظالم کرد یوو له‌ایمه ده‌گرا) دلیرانه‌و شیرانه‌ راوه‌ستان، هه‌و وروژ یو ووفیار کرد له‌و‌ی لاوان نیکو شان سوپاس یوو! مانوو یوون و کوشنجان به‌لیر و نه‌چو وایسته‌ل هشت شوینکی کوردستان کومه‌لی‌سای بنیاد لراوون، اتر ایستاهزی کلبا و آله‌ ناک نین که یو رزم‌کار کردن و نیک‌نشته‌و‌ی پارچه‌ ستانی سکوردستان کوشته‌ده‌ن به‌نگوهری کومه‌ل، هیری گشتی سکورد خراوه‌ته مه‌بدان آمو نیروه‌ پنهانی و ده‌م‌و‌ز و ده‌کو به‌رداش هر کالی ده‌ست به‌گاری سووران بی دوشمنانی سکورد له‌ژیر به‌گیتی خویدا بی‌مال ده‌کات

آه‌و هموهرانه‌ش که حکومتانی تورکیا، ایران و عراق بیرمان لی کرد له‌و فریویان دهنو بیرمان که‌نه‌دانی قیامی لاوانی کورد ه‌پنه‌ی نام نین آه‌وایش ده‌زان دواروژ پان ده‌مه‌ل آزاد یوونی سکوردستان به‌ستر او له‌و‌ه آه‌مه‌ر کوردستان آزاد نه‌ی، آه‌مه‌ر قومی کورد زنجیری دینسی له‌شان و ملی‌دا نه‌مالدریتو حکومتیکی مثل له‌کوردستان دان‌م‌شیرت آه‌وایش نا توان بژین مه‌مه‌ر له‌ به‌لند پخانه‌کاندا نه‌مه‌مه‌ر له‌جنگ‌بانی دور له‌و‌لانی خوین له‌ژیر چاوه - دیری به‌ربازانی کینو به‌خوینی به‌ری خوینانو مال و منصف ائیان یو په‌به‌شی زوربان باسکی هیمه‌ت پان هه‌ل مالیه و داوینی مه‌ردا به‌تبان به‌لادا کردووه به‌کویراپی چاوی دوشمنان، شان به‌خانی لاوان، له‌ژیر لمرمان ویشرا بی‌گور- مه‌لانی سیاسي کورد یو آزاد کردلی بشتانی خوښه و پست تپه‌کو دسنو هچ شیک نایته‌مانی کاریان

له‌مه‌ر هیندک نه‌غام ده‌سه‌رو‌ی دروښه‌له‌سی دوشمنان یو یوین لازمه‌ برانی: کومه‌لانی سیاسي کورد هر کالی اراده‌بکن وایان به‌سر دین و ده‌کو نه‌هالند و نا‌بهر و ده‌بالی خو پان و ده‌ست‌و‌ی یو یان و مساعلی الرسول الا‌بلاغ

== (کوواری نیتھان) ==

آ: ج.ب.م. ناسری ۷۸

هنگامی که او خود را می‌نگرد به سوی پرده‌های بار
همیشه خار و راه روزگار به ده کانی وی می‌نگرد
به ناله‌های بی‌گردد

لهذا نجما فيستان را که لدلی رهمن و دمر ده
لهویر لهحرری آسمان جی میر ده بی لاپهراکی سورده
بنی دوزخایی وه لارزی خستوه

لېږدا ده هکله پړاوو مني خسته فکر او نه پته وه
 او چار اړمکتوت: دېک اړه نه ده هیز دارې، باور پک
 نه ده قائم یې کوان او دایې پته مانع ؟ کام دست
 نوازې غایت گردنې ده تل هڅه پک باور او نه غایمکړ او که
 بلې هر آمانجیکې «پښتان» ره چاوی کړدې لایکاني وه
 همو او اتو او زړو کانی پک لایه نه؟؟

به تصویرایی جلوی دوستان پنهان جاده سال
جاری چاکرو جواتر دیو له آخرین دینه گوله بو
سینه یاران
لاو ۱۰۰

«(راسپیری شہ مال بو کورڈ)»

سروہی شمال لہ کانی به پاشا که راده برد

دوینی ووتی له فوولی نه و توپنی به کورد؛

پریکھ من له مجلسی ویلسی له آقاره

گویم ای نو و بر که کان هم و تدبیر یان ده کرد

پی: انرا • هایه عیله نی کوردی نه رووی زه وی

هرچی هست به له باوی بهرن زور به ده سنو برد

لہم کیردہ یی سارہ و بارہ و یوونہ جیرلہ کہ

بمروا علی زہرا زہرا لام زیبہ لاوی سکورد

۱۰ سوال گرامر اور دو سو مکالماتی سوالات

(١ - ٢ : آواں

هەزارى ئېلەرى ژاپان: نيشتمان سوپاس بوخا
 و. وات حواز بويىن ئەسلىرىكى فەجىبارى لە
 سەمى زىي كوردستان هەلبى آوان دەستە
 جەند حوتە دەموو جارى كەدەر چە دەستە

[illegible]

همره چاووم به بهرمی جوانت کهوت به جابلک
 دهرمای شادو خوشبلی دهرکته وه، کانی ووته وینه
 کانم دپته بهرجاو دم له زیرباری بهررابو بهرمی دپته
 دهرم له آسمانی جوانی هکوردستان له جی شوینی بایو
 بابریان خدیگر بهروازو همرانو بهیران دهی

شوی راپوردوو تفهائو متکرا نه له شوبکي بهرزي شارد
راوړه تا يووم بيرم له «ښښمان» ډکړه ده که کوو ارزي
کورډيوه دم هموت :آهه ښښمان» عباره نه له چنډ لاپه
بک اغه زو چنډ ووتارک له ناکو آوازيکي له ډلمه وه

ہمارے گونئی: نہ فامی بیت «نیتماں» رور لہوہ بالاترہ کہ

کانه ذو وونارې، نېتمان کيرېکه بلېد هر داروېرې مه لای

دو ذی ناصبه از تنی ، ده نیکه هاواری بابو پیراسان ۴

مروی داده‌ها تولد استیپچه به پشتیبانی اوجدادمان هانوته

لاپڙهي ووجوود، حرطه دهريکه ايللا بهرماي دادو به

لوغنی حەسەن پارسى ۋە ۱۵۰۰ دىرى، بولمىگە لەزەمىي دىندەر

وہ کہ شہر لہمہل آسمان کا توہالا دھجی

نیشمار پامخته آماده وه کو ره مالده ریک رووی

ده زهنامه کردوو و دهی ارارویدم ههیه لاریه بوم یی

1. 100 - 200 = 80

دو لاریکی میخ به عید و شوی افلاهی لی سکورد

له ژمړه ی ۲۴ کالۍ په کبی کوواری هاوار

دهم یو تر سونک هه زاران چار! مردن! ناسرس ناغوش وکاله
 ده لا کوون د نال، وولاتو ناموسی خوی ده و
 ژبو کلاکۍ بی کاري داویژنه تاریکۍ و چاره ره سی .
 راوه ست! باینگان به غول لان له هری نیشنال هه
 بشکون بویوان رووی زه دنا بیلی غوښتن جیوانه!
 راوه ست! بلا خیرینی سووور هممرتان له بیگه جاری
 بی آه نلای غوښاوی لاونک دناو مرگ و چیمه نی کیرده
 ستان دا تازه یوکان جولن ژوبارتو.

راین! راین! شرو کوشن هیر شو هجوم زور زور
 لراگردو بی بهنۍ هاسان ژه
 دویکرا هیرش بون لوانی آزادی سکورد ستان
 دت به شرو قشک وک شری نیر به نسره لی دان
 وک بایرانی خومان ابعش خو پندان سره.

د نیشنال بزی آزاده! آهی آلی کور ستان پلنډبه
 کورانی راستی سکورد ستان راین واده سی هره راین به
 موانی! یزدان پاری لمر وی خودان لیموس و چیاو په
 ژماره ی دوژمن زور و بوریان هیچ په هجوم بگه
 له زیانی خو ترسو له بی بادل غوشین

آزادی و استقلال و ولات بهت پاری و آسایش
 سکوردی دماو گه وره پانی و ناو بانگی خوتان دین
 سیرۍ مردنۍ آیه دایه

آیه تالوی زبردستی و دلی، زهراوی چاره
 بیایی مردمان زور جار نام گردوه نایی لیان ترسین
 دایگی هوره، نیشنالی آزر، سکورد ستانی غوښه و پستان

پرینداره! دلستان یخوین و لومان بوی به باره بی ترس
 و پیاوانه هه لمت بهرن یو دوژمن دل باین ناکوون!

پیاوی تره نونک حالی خو، وولاتی خو، ناموسی
 خویان به با دهن آیه دهی وولاتی خو و هژین کسۍ
 له شتر ترسو دت له ناموسی خو به رید! له کاره
 هره لمر چاکۍ بی لکرت

لاریکۍ نیشنال! مرغا! چاچی لی جوان تره!
 ده ست له وولات به ریدن! آواره بون له مال و منال له
 باغو پستان، له میخ چیمه نی وکتن دوور بونه و! له
 خرچو بی کسۍ! په پستان بون! چاچی لی خراب تره
 له والی ده ست له نیشنال هه ده گرن! بی دایک و باب، بی
 ژبو منال له وولاتی پستان بی له درو حرمت ده گرن
 دلی که بیان بده آگری دویانه نی و غوش و پستان دانی به
 هه و کسۍ بیان لی زیار و دل سارده

سرووی ای ناموس! چاره ره سی. بی بهنۍ له
 اگشت لاره دمووی ده گرن ده پرن وولاتی تو کوی به
 تو پیری وولاتی غوت بهی هیتووه! لارسۍ دوژمن
 له گره تو دوژمن بو دویو وولاتی غوت پاریزت.

کالی له پرسیارانی بیست دلی ده دوی ره گ
 ورووی ده چرژو بهی ده لی نای بونی بی به خوجاره
 ره ش! له لای دلی تو بی ناموسی و قبول ناک لازمه
 پیاوانه بی ترسو غوت بهاوژنه زیر پستی وولات
 بورزگاری نیشنال و بویانی غوت ده ست له پایداری و
 خطرات هه لمره بیگی خو به یزاده لی خو بو وولات
 وژمن و منال و خیزان بکه مه تال

(آخ! بیخ سید ساهریه دهر بانه (هین) به زمان لاو-
 لی سکورد خصوصاً له لیانی. ژ. ک. هاولر ده گانه وولات
 و نیشنالی آزر و ده سی:

له یو پارازنوکسۍ سورت له بالی ماژینو بیگم هه لای تو)
 راین! راین! هو لوان آماده ی جهگ بی دکتان ست

له بی وای بو دلی تره نونک! وای یو زه ند و پاسکانه ی
 روژی هیرش ست ده یو دینه لمر زین

دهی زوی زوی بی تان و دژمنی روو بهرو تان
 له آرای آیه ترسو ست بین

دهی دل تان و لایین و قایمۍ بی بهمه تال بولکان!
 وک منالان دلیان به دی آیه نه ی مروی جوانمیر جاربت

اموسکوا واسٹون
لندن

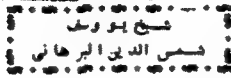
٦ : ك. ع. مر و ٦٧

واژېر چاړې ککو سووټو جرړوټو بهی خورواو ډیو،
 درو-بگانی اینه (تورک، عرب و فارس) اینه یان
 له ناو خو پالنه بهی کړدو، به جاوی دیلیو پلستری
 که ما دمان ده گن-وهج چاکسماں پوره وانا نیتو له هج
 غریک ددر باره مان خو نا بار یز

برای خودی وورد وورد له ناو خویاندان بمان
نویسنه ناپهلی به زمانی خو مان بخو پین و بنویسن
له نه ناهت له ورتا پمانه گندا ده بی آخاوتنه شان به زمانی
وان بی ، ناپهلی خو به خوریک بکون هه گهر دوو گهر
س پیکره هه گهر پیکره به ناوی جهات ده مان گهر و
ده مان گهر و

خبريكن له لای ايوه كه برياري ژباني سر به خونا
ن بوهه موو له تويكي پچوك داوه ره گز مان بهر دوه
سرخويان : ٢ (تورك ، عرب و فارس) مان بنسټين نا
هاوار مان نه سماته پيشگای عدالتي اړه .

[illegible][illegible]

آ. ل. ب. ل. م. ش. هین

و به دپرزیه‌ی هاتونه دهستان کرده سب پی دان و
 «له یو، فو» یان لی دانوه؛ مع رقی هه لئا سراهه
 کوشناریکی زلی لی کردن، تلایانیک به کوریکسی ساوای
 معک هه وه ره زهاری بوو یو لای (سابلخ) هه لات له
 هوندی (عیا که ند) جیگیر بوو کوره که ی (ووسو) به خیر
 کرد لاسوره بوو کرا به سولیکه وانی (آغا) به لام
 (ووسو) که دپزبوی له سزموونی، لهقی یان ده خوین
 لهویش آره زوی خویندن کرد، هه مو به پانیک ده چوه
 کرمه لای آوه دانی دهرسی ده خویند نا بیته (مه لای).
 «آغا» که زانی «ووسو» دهرسی ده خوینی بانگی
 کردو لیسی نووره بوو کوونی: «هه سهر جاریکی دیکه
 بزالم دهرت خوینسه ده تکووم» به لام هه ره شای آغا
 گیانی بانگی «ووسو» ی له خویندن نه سیراوه و اجاره ی له
 دایکی وهرمرت رو بیته شاری «سابلخ» له منسه وانی
 «روسته به س» ده بی به خویندن کرد، چندانیک علومی
 دینی خویند پانان سهو دای تسو لی که ونه میشکی وه کو
 ده سیرنه وه خه و نیک دهینی پی-ی ده قین وهره شیخ عه
 بانگت ده کا، آهوش له بهر سادیه ی خوی وا ده زانیت
 شیخ غلط له سکه ده دهینه ی دهین ده ست ده دانه مرچان
 و توو رینی نان، سلی ریگاده سهریت
 نازانم له چی خاریکی کوردستانی عراق پیاوینک
 برسیاری لی ده کا: «بو کو ی ده چی؟» وه لای ده دانه وه
 ده لی: «ده، چم بو (مکه) ی خلمه ت شیخ عثمان، کارا پیه
 ده که بوده لی: «لهقی! شیخ عثمان وا له طه-وله» آه
 لیزیک برونه وه ریگاس دلوخربو (ووسو) ساز ده
 کارنگای طه وینه ده هر رته پیش ده خدمت حضره لی
 شیخ عثمان «سراج الدین» داچند-الی ریاضت ده کیلیت پانان

«چهلدیک له مویش به سهره هاکی دوورو دویزی
 اتم دله کم لوو سیووه و شکشی اداره ی ناوه ندیم کرد
 -بو نا یو چاپ بی له له دایره ی چاپه کانی کومنه به لام
 عینی رساله پان بو رده کردسه وه نا چاوکی گری یان دا
 به شیم اید: خاریکی آهه کارم به لام نا حاضر یوونی
 به سراهانی مصلی شیخ چند دیریک دهر باره ی ژبانی
 له دانه ده آهه س»

که مری سهو ره ی وه اندز له دا سهر کر دلی وولا
 نانی (سهو او برادوست) یو-وه (۱۳۳۹-۸۰) به وولانی لاجان
 دا ده سراهه ره واندز، به سوندی (نه لوس) دا که سوندی
 زل و داری قه لایکی بلند براد، د خه لکی اتم سوند
 که به به سراهه ی لیسان کردبو یو یان وایوو میر شکوه
 پدووزی (ره ساری آزادی) بهو تازه ناسه وه ژیر باره
 آغا و نوکری هیچ که ره؛ دهرکس به نه مای داگیر کرد
 -لی سکردستان لی لازمه سهر له فی سهر بارانی خوی و
 سکردان بکاله پرده باز و سخته شتی تله زه-به ی خوینی
 خویو کوردان پیرنه وه بهری کوردستانی سهو ره،

سکرد سهریکی سهو ره، داری وولانکی سهو ره
 ی بر خیر و بهر ده که به خوین کسراومو باریزراوه
 رسته یکی گوردی هه به که هه مو کورد باور دزان بی
 هه به و ده لین؛ ژین وه لی یان کردونه هه را و اخوش
 نه، مرد پشی وه لی یان کردونه هه را و اخوش نه.
 بی داو بیته (هه ره پ، ژورک و غارس) ده کان چانک
 بیر له هاوای میانی ایسه (کوردان) بکه نه وه چی دیرسته
 خومان لی میل نه که لو لی مان نه به (ووشتری ناو پهمیو)
 ده شتی ایسه و داوین: ایوه! نه لی حکومته سهو ره و
 داد بهر وهره کالی مری

☆ (فهرستی کورد لایه‌ری ژبانه) ☆

آ: ل، ب: ا، م. آریا

نه و همو موافق و بهر هه لاله‌ش که دودمانی برهان سازم کردوه به‌جی زانایان و بلخه گانی خوی به‌رلبهر سورانی چهرخی زه‌مان ده‌مانه زاومستاووه لاقاوی روزگار نه‌پوانیوه له ناوی بیات .

هه لاپه‌ریکی له دیر و کنا هه‌لی به‌دینه‌وه به‌زمانی بی‌ده‌گی بوت ده‌میرته‌وه که له قرونی پیشوو دا کورد چهند حکومته‌کی مه‌وره‌بان بنیاد ناوه‌وه له‌م دواپا نه‌فیدا که سکورد ده‌ژیر به‌یدانی ده‌وله‌کی عثمانی دا ژا‌وون وه نه‌بی به‌زوری شمشیر ملوان یز آهم ده‌وله‌نه که‌ج کرد بی یلکو حکومته‌کی عثمانی که آدو ده‌می به‌ ناوی (خه‌لله‌لی اسلام) ده‌وه اداره‌ده‌کرا آهوانی بانک کرده ژیر به‌یدانی اسلام! کوردی به‌سته‌زمانیش که دلیکی ساده و پاک و خاویشی هه‌یه هه‌موو کس وه‌کو خوی ده‌زانی بو ییشه‌که وتنی کاروباری اسلام ملی بو جه‌نایی خه‌لیه! که‌ج کرد، اینر خو نه‌نیش دلی خه‌لکیش کوردی ساده‌ودل پاک به‌جه‌می خوی له‌نه‌وه ییشه‌که‌و توکا‌نیش زور کس‌ی تی ده‌مهن سکورد وای ده‌زانی خه‌لیه! سیه‌ری خواپه له‌سهر زه‌وی هه‌ر کس له‌قه‌رمسانی ده‌رچیت خوا ده‌ی با‌ته‌جه‌نه‌م! ایندی له‌پنده‌زانی له‌دولتی دا ده‌ستی ده‌کریت به‌راخا، هه‌موو ری‌وو شوپیکی کوردایه‌نی لی مه‌نغ ده‌کریت، کوغزو برینگی یو‌مانه‌لدی تی‌د‌خیری‌و هه‌موو حنوفیکی لی‌غشبه‌ده‌ک‌ن.

بی‌گومان یوونی نه‌ته‌وی کورد له‌چهرخی ۲۰هه‌ما به‌و جه‌ختی (البانی) نه‌میری آهم‌روه آزاو زر یه‌گی ره‌مه‌زی «آریه‌دملیکی مه‌وره‌و به‌هیزه‌وه هه‌ر وه‌ها ییشان ده‌دا له‌وه‌و دواش (سکورد) بو ژبان‌لانی هه‌یه زور مپله‌نی هیز دار و گه‌نیک حکومتی زلی وای یوون که‌بو مه‌نه‌وه‌وه نه‌میدانی خویان نه‌وه‌نده‌تی کونا‌ه وون تا به‌جاریک له‌ناو چوونو پووج بو‌وه‌نه‌وه‌پانی‌ک‌ل به‌له‌نوینکی له‌خویان جیاوار یوون! به‌لام کورد ده‌م‌ل

***

له‌لاین له‌م‌ذاته‌م‌ظلمه‌فهرمانی ارشادی یو موکوریان ده‌دریتی یارانه‌وه‌و تکی زور یتن نه‌پسوانی بری له‌م وه‌ظنجه‌قورسه له‌سهر شانی (وو‌سو) یا وه‌کو حشره‌تی سراج‌الدین فهرموو‌پانه ده‌مه‌لاووه‌وی لایه‌ریت به‌ناچاری دینه موکوریان له‌م‌و‌لندی (یور‌هان) داده‌نیشت مه‌نه‌هور ده‌بی به‌ (شمس‌الدین البرهانی)! دوا‌ی‌چهند سالک ده‌چینه م‌و‌لندی ده‌سهره‌ف‌کننده له‌زه‌و ییکی بی که‌ک خان‌ه‌قایک بنا ده‌لیو ده‌ست ده‌کا به‌ارشاد! له‌سالی ۱۳۳۸- ده‌ته‌مه‌نی ۷۷ سالی دا له‌م‌جیگایه وه‌فاتی کردوه و نیزاوه

فیخ یوسف ییناویکی زور مستحب بووه بو قومی سکورد، هه‌میشه به‌کوردیکی پتی دواوه، به‌فهرمانی له‌م. ذلله‌ه‌قدسه مه‌لیک، کبیری شاری وه‌کو (این‌حجر) له‌لاین مه‌لاکانه‌وه کراوه‌ته‌کوردی، مال و دراو له‌پوانیوه هیز بخانه‌سهره‌شتکی، ده‌وله‌م‌هند وه‌زار له‌بهر چاوی وه‌کوو پاک‌بو‌ه‌خوا‌ی لی خوش بی.

هاوای

آ: ل، پ؛ م. ش. آذر ۸۴۱

زیارت‌الاولی زبردستان به هر وی دادگری چونکو که یک به شدی مصالحی میله‌ای خدی و نه نیایو خاطر منای خنصیه خدمتی بیگانه بکا همیشه سوکو و چرو وک و ره‌ذیو سه‌لیله، نه معوشی مناسبدا ره‌وانی سردنی ده‌کمن نه‌وه‌ک نه پاکت به‌وانی بکات:

لایو گله‌یو هاوارش نابی بیته واسطی خو لی مورانی له‌وانی روی شپان تی گراوه و ایران که ووجودیان پزنیانی نه‌لوهی سکورد و دوا روئی سکوردستان دا چاکو خراپی لی ده‌وشینه وه نه‌لایه هر میز نای له و خیال پلاوانه بهر مومن؛ دواوژی هموو میله‌یو سرپو به کوشد وخته‌بانی لاوانی نه‌م له‌وانی به‌وه‌ها مفراتی کوردو سکوردستان به‌دهت نه‌نجانی به‌غیره‌نو ناموسه که له هموو شوینکی‌وولان پالین ریک دایو شه‌رانو میرانه بو به‌زیتی له‌وی کورد و رزماری کوردستان به‌گیانو دل نیله‌کوش، هرچی کوشنیک له‌قابل خه‌بانی له‌وان دا بگریه به‌فیو ده‌چیو هر تریک بو له و آمایه پرتاو بکوه وه سوپاری غم و اراده‌ی آسیننی لاوانی نیشتمان په‌روهر ده‌که‌و بو ده‌سینه‌وه بو سینه‌ی پز گیتی تی نه‌اند آری به‌دگر.

ایسه‌له روی دلوزی کوردایه‌کیوه آموزماریان ده‌کین که نه‌م ریگیا خوارگی سرکوپانه به‌رینه‌وه ریگی راستی بگر نه‌پنی تا له‌دوایی دا خه‌جالت نه‌بیه‌وه و به‌شیمانی نه‌گیشن که بی‌که‌لکوسوو ده‌سینه‌وه

کورد نه‌دند کورن به‌صده‌خشان که کوردی ناکه‌زون آیکه خه‌لکسی بوچی؟ بو خه‌و ده‌ردی به‌ره‌پیدا ده‌کمن

بیجگه له‌چند که‌سک که وه‌ک درگو دالی نه‌فاته به زه‌ویو زاری کوردستاندا پلاو بو نه‌وه‌وو دزانی هم‌وو مقدراتی له‌وی سکورد به‌دهت وانه‌وه‌به، لازم نه‌باسی دایشتوانی آری کوردستان به‌نه‌پنی چاری خو پنده‌وا رانی خوشه ویت چونکو جهره‌کائی میلی کورد ایرو له سقس پزیده‌یو به‌وو و میله‌لانی روی زه‌وی ده‌زان که نه‌وه‌ی کورد به‌زورو کهم و سه‌وره‌وچوک له‌خه‌وی به‌فالت هه‌لستاو و نه‌پنی و جلدانی خویان تی‌مه‌یشتو و.

روزگار ی پشوو ده‌رسی غیره‌ت بوو ایتر کورد ده‌سغروی دروو ده‌له‌و و غریقی هیچ سقس نایه‌ت نه‌نیا عافی راسبو حقه‌نه.

نالای دایکی نیشتمان که به‌چاری فرم‌بکاو بو دلی پزخم له‌سره‌مه‌رما ده‌لالوه به‌جاریک کوردی خه‌وا. لوی راپه‌راند و سه‌ودای خورزمار گردانی له‌میشکی‌گشت منورانی کورد دا به‌خطیکی نورانی هه‌لکه‌ند، کوردی پلاو پالی ریک دای په‌رده‌ی ره‌شی دوو به‌ر‌کیو تاتی به‌ده‌ستی پز زوری برایتی له‌روی کوردستان لادرا، سه‌ره‌نجام ایرو جمله‌ی: «یا مه‌رم یار زمار» بوته‌وردی زمانی هه‌وو کوردیک.

به‌ای هاواری من نه‌دهت له‌و که‌سه‌نه‌به‌که‌پرده ی خویی و نه‌فای به‌سەر چاو یان کشاو به‌آتریکاتی دوزمان وه‌ک هیکرویی طایع و نه‌کوردستان خه‌ریکی پزگیری و به‌رست کردنی له‌عالمی مه‌نجان

نه‌مانه هه‌لعه‌له‌لای دروو ده‌له‌سی دو ژمانی درای کاسی سکوردون ده‌نازور چاکه ده‌زانی نه‌مه‌ر له‌وچار کورد به‌نواوی آزاد نه‌گریه بوخویان له‌هه‌وو که‌س

***
 *** ۱۰۸۰۷۰۸۰۹ ***
 ***

دیکتاتورو استعماریانہ لہ پیٹکولنی کومہ لہی (ژ.ک) و ہلاو پوونہ و ہی کوواری نیشتمان
 کہوٹوونہ ترسو لڑوہ ؛ پو پیٹگی عملیاتی ایہہ بریاریان دلہ لہیلن « نیشتمان »
 دہر بجیت لہشارانی : ہولیر ، سلیمانی ، بغداد ، کرمانخان و سہ ، چا پخانہ کالیان پشکینوہ
 پالیوزی ایران لہہ بغداد راستہ خو نامہ یکی یو حاکمی یہ کیٹ لہ ہارانی ایران نووسیوہ
 کہ گویا ناوچی « ژ.ک » و ادفرہ خانہ ی نیشتمان لہم شارہ یہ لازمہ کہ دف ویشی بگریٹ
 کوواری خوشہ ویشی گہلاویژ کہ بہ پوسہ یو ایران دہ چوو لہ لایہن « پوسہ » ی ایران
 رددی کروہ ، لہ مقابلہ لہم کارہ پستہ ی حکومتی ایران ایسا (پوسہ ی « ژ.ک ») یو
 زور شارانی سکوردستانی ایران گہلاویژ ، نیشتمان ، روزانوی ورو لاهی دہ باو ارتباطی
 نیوان دوو پارچی کوردستان جہظ دہ کات .

لہم حکومتانی ایران و عراق بہ عملیاتی ایہہ راضی نین لازمہ دہم حکومتی
 استعماری تورکیا یو اجرا کردنی پیمانی شومی (سہ عد آباد) و اکثرانیک بگرن اما
 لازمہ لہ پشدا بران دونای آزادی ایرو یو لہم کارہ کہ وہہ پیٹکولنی لہ ریو شویی
 فاشیستہ نہ گریہ کان اجازہ یان دہ داتا

***
 *** ۱۰۸۰۷۰۸۰۹ ***
 ***

داویانہ دہ دواپی کووارہ کہمان دا دہ پوسہ

کہ سانیکی نوو سراو و ہلہستان بودہ نین لازمہ
 لہ سر روویکی کاغذ بہ لہندازہ ی لاپہرہ ی لہم ژمارہ
 بہ پاک و خاوبنی یینوس ؛ نیو نیشان و ژمارہ ی
 لہندامہ تی ، جیمای دانستن و لہم کیلاتی حکومتیان
 زور چاک لہ سرہ و ہی نوو سراو کہ دا دہر ج بگریٹ
 گہرہ بندہ ی چاہ کانی کومہ لہی « ژ.ک » ع . یژہن - ۲

آشتی

له گمی دا به هوی ری و شوینی سروکی دایدار زایت پیوسته
بهنا بیرته بهر قانونیکی بهزدانی و آسمانی

آ : ل ، ب ؛ ا ، ا . روژی-۲۴

زور چاک دهزانی له وروژموه که گیتی دروست سکراره و باوک آدیم له بهر
سهلم خواردن فریدرایه سهرزه وی چنک و آژامو ویشوی له ناو آده میراده نه براوه نه.
وه به کهم چار «قایل» «هایل» ی کوشو ارخی برا کوشتنی بلو کرد بهم جیره قایبروو
دو یک زور هه لکهوت (حادله) مان پیشان دده که هه ریکای چهند سالیله گیتی شه زانده
و ههردویی خستوله داماوو ره بوو نیوه؛ له نه نجایی هه رجه تکیک دا بو ریکو آفتیکی
هه میته یی هیندیک ری و شوینی دا ندر اوه بهلام هیچ کام سکیان نه بان توانیوه تا بهر
لهم آرموه بهک بهی که نه لنت «عصبه الام» ی جه تگی رابردوو ش که زور که یی
هل لیا بوو که به بهی وستی بو بهر بهست نه کرا.

لهمن له کتم وایه هه ر وه کوو قوانینی باری قایبرو نه بان توانیوه آسایش و
خوشی له گیتی دابلاو بکه نه وه له مه و دواش لهو که که سکیان لی وه ر لا سیریت، چو تکوو
ده ستووریکی سروک (بشر) دای بنی عه دالت و دادی بان ته و او تپدا نایت بان تیشی دایی
به ته و او ای اجرا نا کریت حه قی به کیکی دیکه اینجا گله یی له نا واپیدا
ده بیو جه نک و شرو شوور له هه موو گیتی ما هل هایشیت، دوور نه چین لهم سکورد
سه تانه ی خومان که سیاه تی استعمار خستوبه ته ژبر جه تگالی جه ورو سه می ده و له تانی
تور سکیا، لپرون و عراقی هیچ و بوج؛ چاوی ووره یینی دونیای متعنه سه وایه که
ماوه ییکی زور هر یژه هیچ کویک لهم حکومت نه لاند فانی رحه تیان نه خواردوه و دایما
له گوته ییکی کوردستاندا آگری هه راو شووش گموری بر آسمان به وز بوو سه لیک
زیانی مالی و سیمانی لهم ده و له ته نه گریسه ده و بوجی؟! له بهر نه وه ی کورد ههستی
به مظلومی خوی کسردوه و ده به ویت خو رزگار بکات.

لهم چهند دبررانه ی سهره وه چاک دهه ده که و ی که هه ر قانونیک بشر دای بنی
بو آشتی و صلحی گیتی کفایت نه، جا بو به ده بی بهنا بیرته بهر ده ستووریکی آسمانیو
بهزدانی، من لهم بابه ته وه یم وایه له نیوان ده ستوور کانی آسمانی دا بو پلاو کر نه.
وه ی عدالت و خوشی له گیتی دا هیچ بان ناهه نه (ده ستووری اسلام)، له ژماره کانی دیکه دا
لهم موضوعه به درازی ددویم:

برون: برون

آئیل . پ : م که رروخ - ۱۱

ایره سکوردوستانه - ایره نیشتمانی خوڤه ویستی مه یه : ایره به خوینی
مه ش و پاکتی لاوانی کوورد کرداوه - و له لایه ن پاییره کانی ایچه وه داسه
کراوه - ایره به زوری هلیکی سکوردان آوه دان کراوه نه وه - ایره مالی
کوورده و به هیرات بوی بهی ماوه نه دی له و دراوسه ظالمانه : لهو هینگانه
عزیز مه زانه لیره دا چه دهسکه چیان له گیانی مه دهوی : بوده ستان لی هه تانگین
مه گهر هیشا چایان لیر نه بووه هیشا ههر به هه ویان وه له چاران له و
خاکه بر پیت و به ریژه وه ی کووردوستان وه و زه و بوی زار و سیکله : به
برستانه ی ایچه کملک به سینگ و بو خومان له برسان بکوژن - نوف مه گهر به تمان
له وه ش زیاتر آزلر و جزیره به مان بدهن - بوچما ده یا نه وی دهمان هه لمان
خه له تین و به درو و ده له سه و به زمانی شیرین بمان لایینه وه و بمان که نه وه به
میل و زیر چه پوخته ی خویان .

ذا نا - ده بی له و بهانه له ساری خویان وه ده رنین : خواهی و نه خواهی
یزان که دنیای له ورو دنیای زور و استبداد نیه : کووردیش له خه وی نه فانی
راپه ریره : و چاه و گوی کواوه له وه و له وان تازه نا توانی ظلم له پسته ن
و حه لی بخور .

چه لی ره و راست بی یان ده لیم - تازه زور دژواره له وان بتوانی له سار
کووردوستان حکمرانی نو له سار کوورد آغایه نی بکه ن .

ایچه ایتر له نوکری و زیر ده ستی جازز بوین و حاضر نین چه بیکله نوکری
وان بکین و ده مالهوی له وه ی پاش آزاد و سه ربهت له نیشتمانه کی خوماندا
بزی ن له ییگانه خوین مژه کان : برون : برون و لیمان گهری باایمهش وه له نه نه وه
کانی دیکه ی میخی له آزادی و دیموکراتی بهش دار بین
برون برون و دلتیان تازه نه نه وه ی کووردنایه نه وه زیر باری ظلم و استبدادی
ایوه وه هیچ کووردت حاضر نیه چیدی زیر ده ستی کا

ده ردي دد روي ۱

دغه ته په ييكي دو كه سي ۱

باير - كه هوى دام باير خه راره هره
 باير - دوو خاست لي دا چت ده وي كوره
 باير - آي هم كارايه بوچ وا نوره په ۱
 مگويت لي يي له ي حسايم ده ۱
 باير - ده ها مگويم لي به نوچت رستوه ۱
 باير - چم ده كوت ، په كوو له بوم چوه
 باير - ده ناووت رهش يي چه ووربا و ژري
 جا چون پيا و له ي ده چي له بزي ۱
 باير - ايم نوره به به باب و باير م
 راهه به له وا هالهوه بوم
 دوو يني له و دمه ي له لاي آغا بوم
 باير - ده كلت چون بو ۱ (باير) والله دا بنا بوم
 باير - آغا كه گلي وا به استرايه ۱
 غزيري وه كو نو دا بني ماعه
 باير - به كوبري چاوت دا بنام له لاي غوي
 بو مني دانا اكه چاش هات له بوي
 باير - چاكه ، چي ده كوت - (باير) ده يكووت له فيره
 باير - لاري نو - و له م مام بايره
 ده خه كه مان و بوچي كيشلوم
 بوچ به غورايي پس ده كه ن ناووم
 چه سوچم هه په ناوالم چه ۱
 خوس بو ايوه ز با لم له
 وازم لي يينزو وازو لي ديم
 هولوو يي ده دهم هه ندي له ستيم ۱
 باير - لاري نو له جوا با چت كوت باير يي - ي
 باير - كويم آغا ميان اكه ر رات ده لي يي
 به له ند و كوئال نه ر ه ف به فروغه
 له بو آزادي كورباو لي كوشه
 به منو دام باير اوت ده كه يي دوعا
 ده لين ياره يي هه ر بزي آغا
 كه ده ست هال نه غري هه ر هه چووت ده كه يي
 به (دمه ته له) آبروت ده به يي
 باير - هدي دارك الله آله رين لاره
 وه بال به له ستوم چاكت جواب داره
 كه نم بروسى هيچ به خوشي
 له و كه وا هره ي خوت ده دي
 باير - عودا دوزمتان له وت وله ناك
 له من و له نو ، آغاشمان چاك

یا سهر به‌ستی یا مردن!

م. تهری ۷۶

برایانی خوښه ویت و دلوز!

هه‌مو کایک دا به ئایه‌س لهم رورانە دا که بیهی جهنگی عالمگیر خاموش
جوگوه گورو پچوکه‌کان له لایەن دوا رووی کوردستان هەر کەس به مه‌بلو مرایی
عوی هه‌دوی هه‌ر گوهی زورار له ایمنی له شه‌قامی راستی دور ده‌سه‌که‌ونه‌وه به
چانی ده‌زانم که چه‌ند وایه‌یه‌کان پیش کەش بکەم چونکە روز ناعوڤه به چاوی
هو بینی لایه‌را (سهر) هه‌زایه‌ری ریکای ئێشان نه‌دهی.

زور منه‌ پێ ئوه‌ی له‌ کارێک آه‌دار بێ که‌نجایی بوانی که‌ وایه‌ پیش نه‌
وه‌ی هه‌راسی مېروێ - بێ جفرایی کوردوستان لا بواندەری زور منه‌ دوا
ری لێکه‌ بده‌ هه‌وه‌

چاوی خایکی هم به‌ نه‌قشی آسپا نه‌ هیه‌تی کوردستان ئێشان ده‌دا که‌ له
ئێلەن و خه‌یتی اسراڤێزیه‌وه‌ که‌وه‌وه‌ هه‌ر ئاوه‌ یه‌کی زورمه‌م و بوته‌ مایه‌ی بیه‌ند
ی چه‌ند هه‌رێک هه‌وه‌

له‌ لایەن هه‌وایی آه‌ریه‌وه‌ (هه‌سه‌لای) کوردستان هه‌ر گه‌و کوردستانه‌یه‌ که‌
پێ یه‌کل سێ ده‌وه‌ نه‌ی وه‌ه‌ ئورکیا ئێران و عێراق یه‌ک ده‌نی چه‌ له‌ لایەن ده‌غل و
دان و چی له‌ لایەن متوجانی حیوانێ ئێزایی

خو له‌ لایەن هه‌دایه‌وه‌ هه‌ر مه‌ پرسه‌ به‌ ئایه‌نی چه‌وه‌هه‌ری ژبایی مێکالیستی
که‌ نه‌ به‌ زوری له‌ کوردستان دا هه‌یه‌

دانێشتانی کوردستانیش چه‌ له‌ ئورکیا چه‌ له‌ ئێران چه‌ له‌ عێراق ئاراده‌یه‌که‌
هه‌سه‌رستانه‌تی «مەحیت» دواکه‌وتوون ما که‌ نه‌داوه‌ به‌ نه‌زالین له‌ ئاویان دا ماوه‌ نه‌وه‌
که‌ زوری دانێشتانی کوردستان ئازانی حقی مه‌شروعی خه‌سب و سامانی پابه‌مال
کراوه‌ وه‌ به‌م هه‌ویه‌ گوردی ئورکیا له‌ براک‌ور ده‌کالی عێراق و ئێران آه‌ دارن
گوردی ئێران و عێراقیش به‌م چه‌شه‌ له‌ گوی سا و ئوستوون

لهش کوردان دا بیهی ، هتا له بده نیاندا بلیسه په کی زبان مایت بی گومان پوهه -
دهست خسته ووی سر بهستی و آزادبان له دلوپه خوینه و له بلیسه زیانه شی له ریگای
سر به خوینی نیشتمانا بهخت ده کری .

برایانی سهوره دلولوز : بیچوه شیرانی زامروسی ، پله تانی پینه لالی سره -
بهستی گورد : سره هلین جیدی سر به زانوی بیچاره ی دامه خن ، له لپه ته همر
دهردیک دهرمانیک و همر گونا هیک توبه په کی هه په ، بی شک دهردی ایمش دهره -
مانیک و هوواهیکی چند چهره گورد گردویه ن نوپه په کی هه په .

برایانی دلولوز : بی گومان یی ، تازه کوردوستان بی آزادی و سر به خوینی بو
هه مو گوردیک زیندایکی هتا هه ناپو مهریگی له سره خویه ، زیندایکی عزت نفس
پاکداوین لیدانه ، مهریگی هیچ افتخار و شهره یی پیدا نایستری ، له لایانه وه
آیا حس نیشتمان به وهریت رهوا دهینی که دایکی به آب و هوا و پیت و لهرزان
خاکی سهوره ی کردیی دهستی خه یا خکاری بو دریز بکری و توش مل کج و کزوز
بی دهسته لاتا ره راوهستی و سر به رده په وه ؟ آیا ویزدان قبری دهکا داوینی پاک
زیات له که دار و دارای سر و سلامت یا به مال بکری توش بی دهنگ دینسی
و متهی نه کی ؟ آیا ده ترانی له سر برین خاله ی یادا هاو خوینت به په تی ظلم و
زوری بختکین و توش دهست به ستر او راوهستی چاوه نوری نرینه تی خوت بکه ی ؟
بروا ناکم آفریده بهک دینو ایمان شهرف و ویزدانی هه یی و توانی زیانکی وا
سهرپا له که دار را بویری . سردیکی شرافت مه ندانه له ریگای پاراستی نیشتمان
به شهرع و به عیری به ایمان و به ویزدان زور زور پا - نره له و زیانه ی که بی
شرافت و افتخار بی ، شرافت و افتخاریکی له ریای نیشتمان په رومریا به جهت
دهسه وی هتا هه ناپه له لاپه رهی روزگرا دهی و نهانی بو یه . چوکه ! همر
که سی کوژرا له پشای تهانی دپله تا - توبه سردوی قط مراره قاقامت زیندوه .
برایانی خورشویت : روانی ژالمان وهتیک له پیش چاو اریکی هه په که
کوردوستان آزادی ! آوی زوال ، شنه ی شمال هه تکامیک شادی به خشن سکه
نیشتمان سر به خوینی ! آزادی بولبول جوانی مل چنیک دلناده گران که وه کن
آواره له بی ، نه سیچی ملایمی به همر زه مانیک دنگوشایه سکه به پدافعی آزادی
کوردوستان بیهیسه وه ، له مجا نه گهر وهتیک آزادی و سر به خوینت له دهست ها

عشق و ایمان و کرمی خیرت و آقا راسته قیسی زینده گنایت له دهست داوه
روژ له روژ هه « دویا له هجران ده که وی : روژیک دی کیه و دول
بهرد وینا ، پایید و له لو برون ، بهلام خوشه ویتسی تو له ی کوردوستان
وها له دلی نیشتمان پروه راقا جیگیره که له بن بهردی الحیدیا له دل دهر ناچی ،
له مچا له لم رومیا نهوانی حهز به سر بهستی و سه ربهزی تو ناگن ، له وانهی له
بهرامهر کو دا واجتی مقدسی کوردایهانی به جی نایه لن ، له وانهی ههول بوسه
فرازی تر نه ده و دهت فروشن له آبن و له ایمان له دهره و له ویزدان
بی به شن

— ❖ ❖ ❖ —

❖ (سه ربهستی نادری دهستیندزی) ❖

یستون

« بوله و اراسه نهجانی که ریگی راستیان هه له کردوه ، و به ریگی
چهونا نهرون ، و پاشه روژی وولات و نیشته هواره بی که ته پان له بهرچاو
یه ، که تا ایستا آلا ی آدهکرای ی هه له کراوه ، »
لهم چهند وانه یه م پیتی کهش له کم

لهم کاله دا که هه مو نه ته وه به کی سه ر زمین ، په لمار له دا و خویستی سوری
سهشی سه نهجانی له بریزت بو ته وه ی به گاته آمانجی خری ، و له زیر سیمبیری
سه ر بهستیدا ، به شادی و آزادی بۆی ، که چی داخی مرانم :
بهشیکی زور له سه نهجانه کانمان به تابهانی له ماموهیتا کانمان و راهاتون : که
له ایواره وه له سه ر کورس و میزی قماردانیش ، کانی ههشن ، انومیلی آورشیته که
که شهقامه کان آو رشین له کات ، . . . . دوا ی له وه به لهز (خیرایی) لهرون بو
فوتابخانه جا له سه ر ویراپشگن یا نا ؟ . . . .
لهرون دهرس پینه وه ، سه نهجی پاشه روژی یی بگه پین . . . . اراکانم توخوا

په بلن : هر په هکې دواړه د هات چاوی به سر قومار دا وځ کړدیتوه ،
آیا توانیت درای لهوه به خیرای پښته مکتب درس بلیتوه ؟ آیا له هکې فوټای
سته لکې لی وهر مری ؟ . . . . .

به شیکې که میش دیناری شین بیر کړدیتوه له بیر بردونه توه ، وای لی
کردون بین نا پاکیکې له هکې براکلیان بکن ، دینه ناو براکلیان توه به وای
هولدن یو هکړدنې آلای کوود ، بهلام دهستی شکوم : نالیری دینار شیکان
زور به هیزه ، له اناکت به درک له ریگای پشکوټی کومه که یاندا ، وبه ههم
نوازیانه وه لی له کوشن به روخاندن و له ناو چونی کو کومه .

— به شیکې بچوکی تریشمان کوو شو دوی دلماری یون و پیوینی نینته نین
له بیراچولهوه ، به جوریکې وا که هکینن به یاره کړی لاسای تړه له سرپستنی و
بیدا هغوی وولات و پشتهانه ستی .

زهموای کولیتوه و بس کړدیکې له سر چاوی کال و لایه زرو ووقه باریکه .
ماوه توه یو اوه به شیکې له ههم به شیکې کان که تر هکې بین به پاک و
راستی لی بسکوشین یو رزمگار کړدنې وولاته که ان اهر هزاری و که ساسی و
دهست به ستراو به

لهلمان وایتلیا به فدا کړدن و خوین رژی و یکه هینانی لهو ههمو
چک و فروکه و که شتی و تانک و بومایه یان توانی له زینی سره خویدا
بمین ، لجا ایه چون به قومار و غرامیات و جاسوسی له ناو ییسترا له هکین
به آمانچته بلززه . . . . .

براهیم : دنیایه بهم جوړه نا هکینه آمانجت ، هیچ که سیک نایه به
زور ریکاکت به زور یی رامت کانهوه ، پیوینه خوت بیر به توه ، و لهو
ریکا چه و تاله به جی پلین و پینه سر ریگای رامت و پالی و دهست به توه دهست
براکات به دایکې پاک و خدیکې کهرم نیکو هیکې یواونه سر به خیری بیزیت .

— یو زانین —

پیداویسته هر نویین و هونه راویکی به له لایین له اندامانهوه یو چلپ
کړدن یو کومه له ده لیر دری کو مادانه ی حواره وه سرانان بکری :
۱- به خطیکې دپار بوله لایه کی کانهز و به مرکب بنوسریت . به لدرسی : هه پیکلی
اشارانی کومه لی ژک پیردریت . له لایر هه پیکلی له هکې کومال : ندری

گنجینه‌ی نه‌ده‌بیا

خه‌وی خه‌فلهت به‌سه . . . . .

« باهماده‌ی هینه‌راوی : ع - هوله »

هاله آخر نه‌فاسی مه‌لانی
به‌مول و یاسه‌من و ریجانی
له‌شکری لاله‌له‌پای کویستانی
له‌تره‌له‌تره به‌له‌ی بارانی
آبروی عه‌طری مولی کافانی
بو به‌یالانه نه‌ده‌ک چیشستانی
به‌و د چاوانه‌ک‌وا ده‌روانی
له‌له‌سیری له‌به‌دی زیندانی
پاشی اسلامیت و ایمانی
له‌سره‌له‌ریبه‌ه‌ری بخوت دانی
که‌چلون ده‌چیه به‌ری مه‌بدانی
وه‌له‌چیلکی ده‌چی بو ژوانی
حه‌مله به‌کی که‌له‌ک نه‌ترانی
نیه به‌ده‌رده مه‌سره‌ده‌رمانی
سهر ژپانوسکی به‌آزادی و ده‌وی

پیره هه‌دی « نه‌فاسی زستانی
باسی رازانده‌وه نه‌فاسی له‌ده‌ر
هادی میلان چادی هه‌ندا له‌چینه‌ن
له‌سه‌زی سیزه‌ره‌شو نه‌ده‌که‌وی
با به‌ری یونی هه‌لانه به‌په‌جون
له‌نه‌لی دین له‌وه‌نظه‌ره‌به
به‌پری خوشر له‌وه‌به‌ده‌ی به‌نیم
له‌له‌دمس سکوتی له‌من زلجیره
وه‌ره‌با تیت که‌پینم چاره‌چیه
که‌له‌سره‌تایه هه‌وای « ره‌به‌ریزی
به‌ی و بت به‌نیم و تارینت کم
وا به‌قاو حمله به‌ری بو دوزمن
حه‌مله به‌کی که‌به‌سره‌نه‌ی دیسی
پینم ده‌لی هه‌فاسی خه‌یسی له‌نگو
خه‌وی خه‌فلهت به‌ره‌هه‌ستن له‌خه‌وی

« کورده گیان »

ا . م . ش . هیم

له‌غرابی خه‌به‌دی دوزمنیت یه‌داره کورده گیان
هه‌لته له‌م خه‌وه ایمرو که‌چه‌نگه‌ی کاره کورده گیان

خه ونم دیت

هېښ ۵۵

دوی دوی هاله خاوم داځی وه تن جلگی ره غښی
 بوو له بهر دا - ده لوړول وایو به لا رووی به غښی
 هاله پښی لیم و سکولی رولای من چاره ره غښی
 نو له آزادی و سه رښی چه یی بهره و به غښی
 راپاره له و خه وه بیداره وه به
 وه غښی خه هله ت زه ووښاره وه به
 من - : دایه من ماوه په کی زوره له خه و بوم بیدار
 نه ت ووچان نادم و په پوهنه ده کم ایی و کار
 یی ده کوشم به شه و روز ده میک نېمه قه رار
 هر خه رینکم که بکم خوت و کورات رزمبار
 له و : کزانی مگر راست ده کی هه ول بده
 - دایکی خوت یی ته سه رزمباری بکه
 من - چم له دس دی به نهی ایتیکه حولم وه به ری
 هر چی هه ول ده دم و کار ده حکم نېه لمری
 له و : خویری و چیزی له تو بویه وه سا کوی ده به ری
 به نهی کار بکه روله بکه صاحب هولاری
 من - دایه جا چت له من ایتکه ده وی
 له و - به کورالم یی هه ستی له خوی
 له و قنالی به ره وه ی دایکی وه تن به رمویه پیم
 به له به بکه - دووایه هه لسا به کزی وور بوو لیم

کہ تھو م بھنی مٹی ہائے دہری گورج لہ جیم
 ایستہ کالہ لہ زمان وویوہ بہ سکوردان دہ لیم
 تا بہ سکھی ایوہ وہا ہی ہوشن
 کار ہسکن ہول بدن تی ہکوشن
 شیرہ یی و عارہ لہ بو ایوہ لہ وندہ پاست یں
 عیہ واقورہ سر و دہر بہ دہر وزیر دہست یں
 لہ لکھ : زیر نہ لکھ کہ وا گیز و ہور و سہر بہست یں
 ریک کہ وون تا زوہ کاریکی ہکن سہر بہست یں
 سکوردہ : آخر بہ سہ لہ و بندہ گیہ
 سہر بہ زور حوشترہ لہ و زیندہ گیہ

وہ وطن ! !

م . م . نس

وہ نکلن گیان و دلہ قوربانی تو ہی	سہر و مالم بہ لا گردانی تو ہی
لہ ہر تینی جہ فہای ییگاہ یا عرا	ہمیشہ سبکی من قہ لسانی تو ہی
وہ کو کیوالی خیرت ہیمنت بلیندہ	کہ سبکی ساکن کوستانی تو ہی
گورہرات بابہ لن ہر گیز کہ دوزمن	طماع کارانہ چاوہ پروانی تو ہی
شطاو و باغ و سرکاری سہر سہر	بہ ہشت بی وانہ ہی ہاوشانی تو ہی
دہ کوشین تاکو آلائی سہر بہ خوالی	وہ کو چاران لہ سہر کیوانی تو ہی
مجالہ خور ہکا فہ و تانی کوردی	کہ سیک پڑوہ ردی دامانی تو ہی
لہ مہم کویری ہکا سہر نا سپاسک	خواریکی ذیللٹ و فہ و تانی تو ہی
لہ وطن پارہ ہی ہر کہیں غیر خرا لہ	نصیبی رہ و ذہی ریشوانی تو ہی

میر غه پلي عزت و آسایشی نو   په داسې مارانی یی آمانی نوی
 خه پالی چونت و فردوسی نا کا   که سی له جیانی دانستوانی نوی
 مه تاع و مال و روح و جمان و له ولاد   له ری سهره رزی دا فوربانی نوی
 هه نا وینا که دووژمن سرفراز بوو   بلا نه و جاره ژیر فهرمانی نوی
 له یو را فراندلی شو یی سر به خوی   ددیی کورده هونه مرچانی نوی
 مدار و اتحاد و عیلم و صنعت   قه نگ و توپ و فېشه کدانی نوی
 ده یینی مورغی اقبال و سعاده ت   له پاش به ندیک له سربانی نوی
 له سایه ی چه کچو و داسی روسی   به ری دووژمن بلا سندانن نوی
 به هاری به ره خولی زور فریسه
 نزیکه نو به ای سیرانی نوی

دده ته قه ی دوباز پیکه وه

ع . هه زار

دووین له وده مه ی کوچی ده کرد نه و   یو موزده به بیان له قاپه پدا که و
 چو ورره یو پسته که و نه و سه ما   به هیز ده ی چیراند روژه شه و نه ما
 چاری خه وایوم له خه و را به ران   چوم یو دهشت و دهر یو به بر به ران
 چاوی پیکه ووت به زه رد پیکه وه . .   گنزی و گریان یو دوباز پیکه وه
 * بازی ییسم *

براده ر تا که ی ژینی خو رای ی   ویلگه رد و چول بهرر دوور له آوایی
 لوی ژینت قه لسته به رد جریته   زانیو له کویلی نه زان و شپته
 شه لک چلکن و له ندام دژ وینی .   له کزوی شپو ده که ی نی ده وه شنی
 چیا و که ژ ده مری ده، فری له خیره   که ویک قوت نه ده ی به بهر و پاره
 له خواره مه نیت پوخت و پا را وه   نه هر میز مالت شه سات دراوه

نه باوه سینک له جالگه ی سرما
سه رینت به رد و دوشهغت خوله
به ناله ی درلج هه لده ستی له خه و
له کس آسما دار له لیست و هه ست
بی دا و ده رمان له شعری ده سری .
کی له رات دوزمن داژ داریت ده کا
له وه سهک مهرمه هه لیری ژیننه
لیم ناپه بلیم تیره ی . . . بالدارم
بو به له ژینت نایینی . . . خوشی

ن بازی دوهم

به ته وس و پلار مه مکوژه چی دی
به د هیندی کوت بی کسم و بی دهر
به چه ند آخ و دنج له دولیا دژیم
له سر ده زانی کوانی شوین و ریم .
تا ده سرم برام له تو کاکم به . . .

ن بازی یکم

له مهل من وه ره پچینه شاری .
له مهل کورری شاده یته ها و دم
له سه رده ستی شا بچوره . . . راوی
سزیت له شمشاد هه ناکانی خه و
پهوه ، به خوشی هه ر به یان بهر بوو
سینگه مسینکت بهر چا بو دین .
ز ره بات بی هه لپاچی ده سکن
له کن شاد رووی زور خروشه ویتیت
چل ده رمان فروشی ده سگاته سه رت

نه کووره و کوورسی به سار . و سه رما
سه و به تاریکی له و چول و هوله
به سالی کووندی ده نووی سه ری خه و
به ژه مکی باش دیننه بهر ده ست
هه رار له خوشی و سه ر اینی بگری .
له کاری چه ژون کی یاریت ده کا
که واکت شرابی کی یگا پیننه
له من وه کی تو بی این و کارم
به آسوده ی هیچ تی ناکوشی

تا بوو شتم نیه مه شپله ایدی
چهرم له ت له ت بوو لیم ماده ته دهر
له تو وه سکوو من نازانی من چیم
لیم خوشه له مینش وه خوشی مگریم .
ده رمان که ده ردم برای چاکم به .

پیت خوشه نوش بی شوینی رزگاری
له مالی پاشا پالکوهه بی خه م
له سه ر ته ختی زیر هه لینه تاوی
له بهر چرا بهرق هه لینه به شپه و
له بان لینی زیو به سه رینی قوو .
سه ر په فچت ده کووشن ههات ده مینش
زه انگووله ی زیرت له قاچی ده کفن
چه ند مال له رخانی روژی پو بست
چیکا نیک بی شی چه زوور چ ده رت

کاشي ته رما و سول له په لاسه به
 به چله هاوین څه راو کوله کول
 هه رما ځي کولک هه سکر بو چینه
 هه رچی به وی هه رزان و تالان

د دې باري دوه م ده پر سې

که و شاري کووت شاري بازه
 ده ست و پوه لدی هه سو هه ر باز
 له و شگري کووت باز ده بدا به بیاو
 ده رمان باز ده ځا ساز بو زام دایي
 که ختي زیر زیری خاکی خومانه
 باز هه لیده کا چرا به شال
 به زمانې بازان ده مان دووین
 بو بلر راو ده کښل کویي بو دگرین

ده باز ، یکه م ده

که وه نو غښتي بان وا ده نویي
 که ی باز های یوه تا ایستایي یی
 کوا به لږه بان دوروت که شاران
 چون بیاو نه خوینی هه لده کا چرا
 ایډه و زه لگی زیر ده لگ بداته وه
 به لږه ی ده وی دوروت که ی چه تر
 دندوکی بازی بو شغال لایه
 ایډه و زه لگی زیر ده لگ بداته وه
 له وه بو ایډه که لیک حه سته من
 خو ښدیان هه په ریځای ده زانو
 هه مو تړه لیک به راو سکه لې

له وه تا له چن ده بان راوینی ..
 یسراوی سترې ډنچ و نه ختي یی
 هه ر بازبان ککوه اچال له لزاران
 به ست له کوی په به لې خورا و بړم
 بو هوش و خوت هاوار و درو
 خو بدنی ده وی کارخانه ی هه کر
 زیر له خاله ده رهین ده ی زالا یی
 ییم وایه میژی خه و ده کښاله وه
 له وه ی من ده لیم بانی آده من
 آره زوی هه راښي بکه ده توان
 له داوای بهش دا له مه ښان کښل

خو پښان دهر یژن له سره لمری رمز
 لږوکیان ده ن سکه لسی ده خورن
 سکه روځکبان ده په خوی بسزو پښی
 غټه ځکبان ده په کاری کاره با
 له لاندن ددووپن لیره گوټ لی په
 موورریان ده نین پښان لیر ددبی
 زیری ځاکی مه له و دهری دیس
 کن هیلان که ت پرره له جیوه
 ره ریلی تویه له پښتی دد به ن
 ده کاری دیس به خو به خوی
 پښتی تویه ددی که ن به آساز
 پوښته ایله وده ی وان لیر این
 سه د باز و بازی لیز بال و راوی
 ده و لک ت بو بازی چون ده بی کاکه
 له ری آزادی ده کرین شه ق و پاتی
 له وان له ایله چا تر ده قرن . .
 بیست وه سکو ایله به جی ده مپنی
 ووته ی کو پښانی بو سهرمین ده با
 پاک ده تگ و هه رای سر زه وی بی په
 هوژ له سره وای سکه ر چون دد بی
 له وتی ایله په نه و ده یوتنی . .
 دارسفانه که ت خره له مپوه
 خوی ځاکی تویه له جپښتی ده که ن
 لو که لگی کردت سرده وه کو پښی
 نه به بی خوت ده روون چاوی باز
 له ایشی وان دا آزا و دلیرین
 بوله لوکه ریان تو به جی مساوی
 له وه ی من ده ایم وابځکه ی جاکه
 « بازی دووه م »

که وای هوښ و به سته زمانین
 پښتی وان بومه ریگه ی تی له پری
 ایله ی بو ده وی به کاری چی دین
 حورمه ت له به ر چی بو خونه وپښن
 بیکاره و خو پری چه لگی سکه ماین
 پاغاله به ر چی ایله راده سگری
 بو له و نازانی ایله چین و سکین
 بو کام ایشی له وایله پو پښن

— بازی یسکه م —

لو به ورو نرام هوښ له کووی په
 میانی خاله که ت ده کیشی بو خوی
 چا ووت ده به سته هه ر نه و پښی
 ده ت لږ به راو که وی بو پگری
 باسی روسته هه لیره پان می په
 ده زالی خاوه ن له سره بی له نوی
 ریت لی وون ده کا کوورت و پلباسی
 مدرک بو له و هات دد بی تو پری
 به هی خوشتری ماوه له زماره ی ده به م دا دپته به رچاو —

خوشبه ختی ۱۹

م . نادری ۷۹

له ژماره ی شه شل نیشتمانی سالی پیکم ته ندای خوشه ویت آره ر
۸۴۱ له لایه ن خوشبه ختی وه چه ند ووقار یکی پین که ش کردون : له وا
مینی به او به ی خوم به چاک د زانم له و لایه نه وه چه ند شیکستان
عرش پیکم م

به یانی بزندی شه مال له سه ره خولک و پویی داره کالی به هه ختی
ده له زانده وه که عیزالیل له اره ماهی سه ره ی خوداره ندی ها له خوار
و رووی له به هه شت کرد و موی : وه ره له ی آله ریده له ی آده می ،
وه ره نابیکه وه پچینه دونیا ، پچینه به هه ختی دی ، آ-رده و دلنیا به له و پین
به شل تو هه ر خوشبه ختی .

هاتمه دونیا وه ، خوم له باوه ش خودای خوشه ویتی دا دیت که ب
دایک - او ، شاد و خندان له باوه ش دا سه وره بوم ، به لام هینتا به غه پری
زه رده خنده ی دایک ، ده سنی دل له رمی ، آوازی بی کینه یی ، دلی هادی
و دامانی پاکیزه و باوه ش پر مهری له بی هیچی دیم نه دیو ، باوه ریم به
هیچ نه بو ، بز له وهی دلتیا بوم . له باوه ش دایک دا هه لاتم ، بوم له ریگی
زیان دانا ، سه ر به ستانه و لویه وار چومه پین که : خوشبه خت بوم .

به هار بو ، دار و هرد ، زه وی و وه رد ، میا و مول و زه مین
و آسمان به را پا جلگی خردا کردی جیهانیان له به ر بو ، ده رو پیشتم که
خوشبه ختی بته وه توشی بولویک بوم له سه ر چلوت آوازه خووان ،
او مولک ، بی ارماییم پرسی : ده ر به ده ر و ره لیج کیشاووم خوشبه ختیم
لینان ده . هه ر د ک باله کالی په ک دیو جار لیک دا سه ری بلند کرد و
مولی : له کمال من به ، خوشبه ختی ده ، پینی ا هه وه لجار له نیوان موله کالی
زه رد و سووری چه من دا سه را ، له کمال هه ر په کیک نیازیک و به موی ی

همه ربه کا آواز یسکی خوبند، مه نت و بی خه به ر شنه و و روژی خوی
را بوارد، به هاری ژبانی تی به ر بو، خه زان سه لا و به رسی دار و چه مه ن
زاری وه راند، نو جار بولبول، بولبولیگی که ده ی ویت خوشه خیم لیسان
دا هاواری کرد و گونی: وه ره یکه وه بگر بین خوشه ختی له گریبان دایه،
بولبولی شه بدایی گول ده به ویت یم به لبنی که: خوشه ختی له مه ستی و
بی خه به ری: له اه نجاما له نا نومیدی و گریبان دایه. به لام من فریوی
بولبولم نه حزارد رویتتم و له جستجوی خوم وارم نه هیتا

ترشی به ک آهه ریده ی دل روانک و دامن پاک بوم، نیشانه ی
که وره یی و زابینی له بی جاواندا دیار بو: چومه پوس روز باشم لی کرد
پرسم: له ی راهنا ریگای رات: خوشه ختی له چی دایه؟ له وه دا راما هیچی
له گرت: قه له میکی دا ده - تم، ده فته ریگی لیل کرده وه و له پیشی دالام،
گوشی کرد یم بدلینی خوشه ختی - راست - به لام من مدورج قه له مه که م
دانا و ده فته ره که م یکه وه نا، رویتتم فریزی له ویتتم نه حزارد.

نوشی فرشته به کپ زه یینی بیوم، دو چاوی مه نت دو گیزی وه ک
حه رمان به سر شاندا په ریشانه، له لایسکه وه خودا و خورسکا و، له لاییکی
دیکه وه جل و به رسی به هاری له نا امیکی یو دادا نه ی بی به خشیو بیگوت بوو
له و کچرله نه شیلانه ی که خودا جز جار و شایه نه هر بیره آهه ریده بان ده کا
مسکه نودانی خوی به دانیشترانی ره من لیسان بدا، چومه پیشی و یم پرس: ی
له ی خودای جزوانی: خوشه ختی چیه؟ چاوی نیر جینگای حه والوی بریک
بیلد سکود به عینی و نار ده ستی دریز کرد و مدونی: ده ستی من بگره و
دل به من بپیره تا وه رات بدنه وه: ده - تم گرت و دل به یی له سپارد، تا
سه ییشینه نه و سیزه ی که آتری آره زو: دا ده سرکینه وه، هیوه ی شیرینی
زبان که له داری ریده ۱۳ نی دینه، ره م، به له موجودی دل به ندی له باوهشی
نام و گونی: نه وه کوری نری به ماچی که، خوشه ختی له وه دایه: به لام
مه بیات، خوشه ختیگی له به هه شت دا دیپریم زور له وانه بالانر بو

له له لچاما بیچاره و سر لې شپواو ، به له ندا مېکې چه ماو ،
پښتېکې شکاو ، شه قامې ژيانم به پا یان مه ینت ، سپه ری مهرگ له سره خو
رو لاکې ژپانی دا پوښی ، بشت شکاو ، چه رس سرتاو و هیز نه ما و ناله پیکم
له دل ها ته دهر و مو تم : خودایا به اومیدی دپتنه وه ی خوشه غتی له مه نم
به پا یان مه ینت ههر چه ندی سکرم رازی خوشه غتی بز انم ای هوده بو ،
کوشتم کرد خوشه غتی بینه وه ی سود بو ، آیا له رویی خاک خوشه غتی
آفه ریده نه کراوه ؟

آواز ېک له ده رسا هی آسمانی دانه دلم نه ی ست : بی شک ههر
چېک په ک خودای ای ی خوشه غتی له وی په ا له ژياندا چه نده خوشه غت و
د لشد ده بو وی له رسا به مو کا تبت دات زانیا بالانرا له ده بو رسا
چا ویک هره په ده ینتی ، بی نیاز ېک هره په نیازت ره واده کا ، گزی په ک هره په
ده ییسی ، به خشنده په ک هره په ده به خنی : چه ند خوشه غت ده بو ی له کهر له
هره مو کار ېک دا چا وی نومبت بو آسمان بلنډ سکردیا ، ده ستی داوات
بو بالا برد با و بت زانیا خودا ده په ۱۱۶ .

کورد چی ده وی

هېم ۵۵

ه به نا به خودای مرن ه

آمری چه تک داسر کاوه : اوردوی آلمان کشاوه و به شپ روی ۳، راوه
دوواوه : هېته ری نازی نازی لی تک چو و له شکری قرر بو : کارما کالی
نهرت و تونا و سکوشکه کانی خاپور کران .

فروکسی له بهر نه بو ای نه وت له که لک که وت : تو پی بی اړووت و
سربازی له بهر به فرو پا رووت ماوه به ل : له وه په له نجایی ظلم و
زور : له وه په دووا روژی که بیک که بو خرنسی ژپانی مه رولک تال بکات :

ایتر به و زووانه گیتی له هومن ده بیته وه ، صلح و آشتی جیگای چه لگ و خوین ریژی ده گریته وه دنیایه کی وه لگ - باران به لکه صد چه ندان خوشتر له جاران داده مه زریچه وه .

و له و سه رهاز و له فله رانی که له و ماوه دور و در یزه دا آسایشی خویان له پینا و آسایشی می دوما به خت سکر دوه و مه ردانه له به رامه به به لاماری دوزما روه ستان و گیایان له سه به ری ده ست داناه و بر پاراستی لیشتمالی خوشه ویتی خویان لی کرمان : جانکی ره زم غری ده دهن و به رگی به زم ده پاش : و له و له وه پوک و بی ده ست لاتی نه ی که بی سوچ و تاوان له آزادی به ش بر او بر او ولایتان له لایه ن آلمانی فاشسته وه دامیر گراوه : له به ده خنی و چاره ره غی و زیر ده ستی و له لگاله رزگار ده بن و دیسان ده که ونه وه فرتانه و سه به لوی آزاده بیته وه وه ره آمان ده بیته وه به صاحبی تاج و له خت طبل و آلا .

ایه ش له و کاته به هله ده زان و به و ده وله ته داد مه رانه که له سه به حتی میله له به چو که کان به گز ده و له یکی زل و در و شه رانی وه لگ آلمان دا هاتی وه و پینا وه دا خویانی هه راران لاو چاک و نه و جوانی خویان به ره شتی دا « راده که بین » .

که کوردیش نه که وه به کی تاریخی و له میزینه به : کوردیشی خاوه لی هیزو یکی بر الصغارده سکوردیشی به پیچه واله باوه ری دوزمه کانی که به وه حتی ده زانی له کم کردن بی به ش به کوردیشی قه و به کی لی قه و ماوه و به ش خوراوه و به به یسه نه پیروزه که ی « آتلاتیک » شامه پلی حالی له ویشه : و ایستاده به وی چه لندی چا و له ده ست و زیر چه پوکی لیگمانان له بی و له به نده کی و له سارته رزگاریت و حتی مشروعی به فیرو له خوری .

و بر به ده م هاوار ده بکا و ده ای : له ی حکومت له سه وره و دلوزه کان به زه بیتان بیم دا بیت و له جانم بده ن .

به لای بزیښکې

تېفوس

(چون بیاو له توش بون رزگاری ده بیت)

آمرل . م . پ . م . نیرج ۲۱۵

له ژماره ی پېښوو دا باسی تېفوس (رهنه که وتویسی - گرانه نا) م
بو کړدن له م ژماره به دا چنډ ده ستوریک بو توش نه بون به م نه خوشه
به یان ده کړی .

هر وه کو ده زان تېفوس به هوی (له سپی) په یسدا
ده بیت بویه پاک و خواوینی به په که - وه سیله رزگار بوون له
مه ترسی تېفوس ده زهیر دریت - له کاتیکا له م نه خوشه له جیگا
په ک په یدا بوو پویسته واکینی ضدی تېفوس له به دهن بدریت
له م واکینه نیزیکه ی سالیک نا لیری ده مینت و ده پیسته هوی
رزگاری له تووش بوون .

خواوینی ته خسته خدی و پیڅه ی ده پی زور زور به چاکۍ را بگری و
چاوه دیری بکړیت به هری ده کار هینای «رونی خاکی» با
«آلکل کامره» پېښ به نیزیک بونه وهی «له سپی» بگرن ته توریودیش
له م آمانجه پیک دینت تېفوس هر وه کو ده زان له جیگای پر
دا نېستوو : به ر بازخانه . گرنو خانه ، کارما ، ایستگای ریگای آسن
و که شتی په یدا ده بیت بویه لازمه له وه خنن بالا و بونه وهی له م
نه خوشه له و جوړه جیگایانه و نیزیک بونه وهی نه خوشی خو بباریزن .

هر کس جزو بدابه که سیک پل- ی دهلی برو
 بی غیره تیت و هک وو زنی دهر پیت ژنانه بی
 کوانی له گیتیا و هک وو نه و دوو کچه کوریک
 بو نیشمار له داری سیا سهت نیشانه بی !
 نه و دیو نه هاله بوون به فیدای نیشمانی کرد
 نه ی خورگه به و کوره ی و هک وو نه و دوو کچا نه بی

فهرست

مطلب	لا بهره	نومبر
۱- کووردستان قوت نادری	۱	بیمز من
۲- گوواری نیشتمان	۳	نادری
۳- وولارپسکی شیخ سجد	۴	گوواری هاولر
۴- موسکو - واشنگتون - لوندون	۵	سرو
۵- شیخ یوسف شمس الدین البرهانی	۶	هیمین
۶- له ویدی سکوره لایلی زیاده	۷	آر یا
۷- هاوار	۸	آذر
۸- دوکجه لوورد له نوکجه دا له داری میاست هوان	۱۰	نیشتمان
۹- آشنی	۱۲	رزدی
۱۰- بروه : برون	۱۲	له دروخ
۱۱- دمه له له ییکی دیکه سری	۱۲	هزار
۱۲- یاسر به منی یا سر د ن	۱۵	نادری
۱۲- گانجینه ی له ده بیات (خاوی غه فوات به له)	۲۰	هونه ر
۱۲- حه ونم دیت	۲۱	هیمین
۱۵- وه نه ن ۱۱	۲۲	عیشنی
۱۶- ده مه له له ی د وبار به سته ره	۲۲	هزار
۱۷- حوشه خنی	۲۷	نادری
۱۸- سکورد چی ده وی	۲۹	هیمین
۱۹- مه لاعلی الهوی مبر	۳۱	مشراسی
۲۰- بلوس	۳۴	نوده ج

وه مه پک پاس به س ده عویندرجه وه

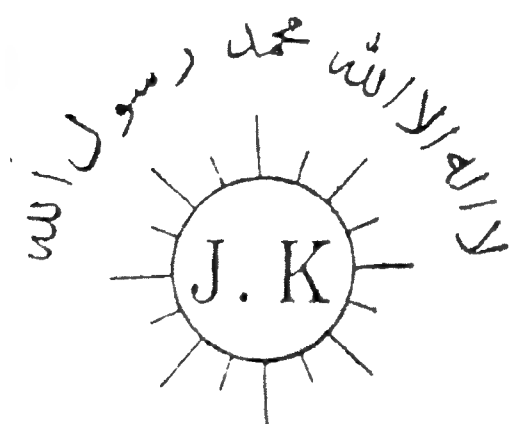

پاشکو

اژی سەروك و كوردو
سكوردستان و ههوا !

ديارى گومه لهى ژ. ك
بولاوه كانى كورد

١٩٤٣ - ١٣٢٢

خوپنه ره به رزمكان :

نهم كتيبہ بچوكهی له پيش چاوتانه له مـسی
ناميلكهيه :

۱- ديارى مهلا محمدى كويى

۲- گول بژيريك له ديوانى حاجى قادري كويى

۳- دسته گوليكي جوانو پونخوش له باغى

نيشتمان پهروهري هاتوته بهرهم .

کومه له ی ژ . لك بو پيش خستن وه

سه ر خستنى كورد له شه قاي شارستا نيټي

(تمدن) دابه هه مو هيز و تواناي خوي

تي نه كوشيت تابه يارهه تي خواړهك وریشه ی

هه شيره تو هه شيره تبازي كه سه رجاره ی هه مو

جاره ره شيو و به سه ر هاتيكي تالو گرینگ

(سخت) . بينينه دهر

(ابن حجر) کراوه به کوردی داخه کم وه گیر
ایمه نه که و تو .

ه وانهی که واحاجی قادر و مهلا محمد چونت
به کزباننا متشیخ و کولکه مهلا کاسن که خوله نوین ؛
کرامت به خه لک نشان نه دهن اهن دهسته به به هیچ کلوجیک
ریگای حقیقتیان نه دوزیوه نه وه به لکو نابو (شح) شبان
به ر جاو نه که وتوه ده ناوه کو سمدی شیرازی له دیباچه ی
کاستانه که یدا نه لیت «کانرا که خبر شد خبری باز نیامد»
بی دهنگ دانه نشتن وه وازیان له خه لک نه هینا به لام
هه شیره ته کاسنان کی هه به له ده سیان وه ره ز نه بویت
باوه ربیکه ن کاره ساتی وایان هینا وه ته دی که دونیای
شارستانی لی بات بیزاره نه نیا آغاوات و سردار
هه شیره ته کاسن که یوه مایه ی دویه وه کی یاچه نه به ره کی
له کوردستانا ته نیاله وانن به ره هه لست بو پیش که وتنه
کورد

کومدهای ژ . ل هه ره نه وان به مسلول
نه ز ایت .

نه مه تو مانجی کی (بهتان) زور ز له
 که ایه بلین مه لا و شیخه کان بونه به ره لستی
 پیش که وتنی کورد چونکو دیر بک (تاریخ)
 بومان دهر نه خاکه نه م دهسته به گهلی کاری
 باش و به که لکیان نه انجام داوه و بوخنده تی
 کوردایه تی تیگوشیون ؛ چون نه بی به ذاتیکی
 وه که لا ادريس بتلمیسی بیثريت به ره لستی
 سهر که وتنی کورد ؛ باوه رمان نیه هیچ کورد بک
 خدمه تی نه م پیاوه نیشتمان به روه ری له بیر بجیت
 له نیو شیخه کانمانا چه نابی شیخ عبیداله ،
 شیخ عبدالقادر ، شیخ سعید نه بیندین که مه مو
 کورد بک نه زانی نه نیا له پیناوی کوردایه تی
 داخویان مانده کرده وه تاسه ریان له سهر داناوه
 خلاسه له نیو شیخه کانا پیاری وه کو
 (شیخ یوسف شمس الدین البرهالی) نه ینرت
 که به دهستوری نه م دانه کتیبکی زلی وه کو

« چه زنه کدی بیت بلیم چیه کوردی »
« عاقلی و جابگی و جهوان مهردی »

دیاری مهلا محمدی گویشی

به باره‌ی کومه‌له‌ی ژ . لی بووه‌اساندنی
آغاوات و سه‌ردار عه‌شیره ته‌کالی کورد
له‌خه‌وی نه‌فانی چاپ کرا

۱۳۲۲

بسم الله الرحمن الرحيم

آرلازو

زور بووه بهر خيكي لهر و لاواز
 بوته خهر تيكي دوگك زهلام و قهلهو
 يا مناليكي سيس و مردوخه
 بوته پياويكي گورج و گول و پتهو
 كه لي ملت و مها و مسهر كه و تورن
 كه نه يته خه بال و و هم و خه و
 بويه او ميد نه كم له لطفی خووا
 خالقي مانك و روز و روز و شه

له لایهن هه بته تی ناوه ندی کومه له ی
ژ . لی پیشکەشی هه مو لاوه نیشتمان
بهرومه کانی کورد نه کریت .

کورده کانیش بکانه صاحب جهان
 سنه الله فی الذین خلوا
 ته له فوائی بخساته نثار کوردان
 بانگی به کتر بکن به ده نگی هلهو
 هه وهوی میره وان له مهیدان
 زه ازلهی دا ته ملکی که بخوره
 بیسته زیر دهستی ملتی کوردی
 هه راه بانو مهوه هه تاده هلهو
 یسه نظر تو خدا به هاسانه
 بازو شاهین هه لین له دهستی کهو
 آه و ناله بوژیانه وهی ملت

هه تاده سرم لهو کوردان ده نالم
 عیلاجیان چون بکهم هوار به نالم
 فه قیر و جامل و ناخوینده وارن
 له لای نه وعی به شهر بیقدر و خوارن
 که سی قه دری له لای خزمان نه میننی
 له لای بیگانه قه دری چی نه میننی

له گهل په ك به د ره ووشتو به د نهادن
 له بویه و اكه ساد و پيمرادن
 له علم و معرفت روښ به كلې
 خه يالى خاوه لايان فكري ملي
 ده سودن بويه بازاريان كه ساده
 نه زانن بويه طاعتيان نه سنده
 له سره دى نه وي كوردى زمان بى
 له لای وايه نه بى سوك و نه زان بى
 ده بى حمال و گاوآن و شوان بى
 ده بى زه ببال و كه نملس وسه پان بى
 ده بى هر ريش درنر و پانولول بى
 ده بى هر عاجز و كرز و مهلول بى
 ده بى هر به نده بى . . . و . . . بى
 ده بى بيملم و بى املا و قهلم بى
 نه وند بيهوش و بيدين و نه زانه
 له لای وايه خدای وی ريشی پسانه

مه لا کانش له حه قيان زور خه يانن
 نه وانيش هه ده له ی که وجو نه زانن
 له باتي باسی دین و رکني ایمان
 مه لا بویان نه خوینی مدحی شیخان
 نه لی شیخی هه به صاحب کرامت
 نکاتان بوئه کا روزی قیامت
 شه و روزی به ذکر ی خواخریکه
 دیاره زور له خدمت خوا نزیکه
 که لی جار ان ده جیته فوقی عدرشی
 نه کهر حه زکا له لای خوا داده نیشی
 خلاصه چند خه رافاتیککی دیکه
 مه لا نه قلی ده کا به و فاک و فیکه
 عه وای قور به سه روه ک و انه زانن
 جه نابی شیخ به خزمی خوا نه زانن
 خصوصاً کهر نه لین یا .....
 جی وه همیککی نه دانه ذهنی عالم

نهوانه‌ی شیخیان لایسان خدایه
 حسابی و ان له سه‌ر توقی مه‌لایه
 (مه‌لا) تو بایسی خوایان بو بفرمو
 و ها باشه له بو وان و له بو تو
 ((قازانجی شیخه کانمان))

هه‌تا شیخی له کوردستان بمینی
 اومیدی زنده‌گسایت بی نه‌مینی
 طریق و ..... و .....
 به‌بای دا رونه‌قو آهه‌نگی کوردی
 هه‌مویان بونه‌صوفی و پیرو ده‌رویش
 به‌به‌ر مال و سه‌بیحه‌و رشته و ریش
 هه‌مو بی‌ایش و بی‌کار و ته‌وه‌ززل
 و ورک‌پان و مل نه‌ستور و سه‌لک‌زل
 له‌وان و نه‌رضروم تاحه‌ددی جافان
 ته‌وه‌للا بون له‌عقل و علم و عرفان

به وی شول و به وی عقل و تحیزی
 محقق قهرمی سکورد نایبته ریزی
 بدریشی گرز و پرچی پرله تهسپی
 بناغهی ابشی کوردان چون نه چهسپی
 به کهشکول و سووال و فقر و ذلت
 محاله کاکی خوم تهشکیلی دهولت
 همه و بی هوش و بی گوش و نه زانن
 اداره ی ملک و دهولت چون نه زانن
 امید و قهط نه بی کورد بیه دهولت
 له به دبه ختی نه ویستا بونه سهولت
 نه ووی زانایه نار جهرگی به لاسه
 نه ووی نادانه نسازانی چه بلسه
 جدایی شیخ نه لیت آخر زه مانه
 قیامت را ده بی هه ربه و زووانه
 اراده ی خوابه ایوه هه روه هابن
 وه کو هاروت و ماروت بن سه روبن

بلی با شیخ قیامت لیوه را بو
 بهجه هلو تهنبه لی مالمان خه را بو
 له بهر قهولی پرو بوجی نه مانه
 له دهس کوردا نه ما غیری هه مانه
 له بهر ته زویری وان شیخانی بهد بهخت
 گه لی کورد نابنه صاحب رایه تو تهخت
 له بهر چی کاری خه لکی وادورسته
 نه گهر هیندو که گهر آگر بهرسته
 نه گهر (لازه) نه گهر (رومه) نه گهر (جور)
 له زیر نیری نه م و نه و باکی ده رجو
 نه گهر راسته نه لاهی دونیا خه راوه
 له بوچته نه و هه مو جو تو بهد راوه
 نه گهر دونیا خه را بی به و نیزیکه
 چه نابت بو به دونیا و اخه ریکه
 نه گهر عزت دوی ههسته به همت
 به فکرو صبرو ته دبیرو کیامت

نه بی ملت هه مو به ک بی له کهل به ک
 له نه ربابی قه له م تا خاو ه نی چه ک
 نه کهر کوردیک اهانهت کهن له به صره
 هه مو بینه خروش و جوش و نه عره
 هه تا حقی نه سینن را نه وهستن
 له بهر بی اتفاقی خوار و بهستن
 خه زینیکو هه بی مال عمومی
 وه کو (جوو) و (نهرمه نی داشناک) و (رومی)
 له روپیه و آنه و چاریک و غازی
 به که لکودی له روزی په نجه بازی
 فریدن مه نته شاو بهر مال و که شکول
 تهرک کهن ته بل و ره قص و خدمت وشول
 تفهنگ و توپ و ته یبار به یاکه
 به عهزمی دین و دونیا رو له خوا کهن
 وه کو شیر وهر نه مهیدانی جهراروت
 به غیرت بن به غیرت بن به غیرت

پیاوی ترسه فوك وهك پوشكه سوكه
 زنی بیوه به کورکه و نوکه نوکه
 صه حاجه ی رهش كهوا قه بری دباره
 هه سافه ی سی عات دوری له شاره
 صه حاجه ی مصطفی گهر ترسه فوك بان
 چی ایشیان بو له تورکستان و ایران
 نه که ن خوفی نه که ن ترسی له هیچ کهس
 به غه بری پادشای داداری نه قدمس
 ده بی بی شك و شبهه وانه زانی
 به ته حقیری حه بساته و زنده گانی
 نه وهی دونیای نه بی دینی ضه عیفه
 هه لابی یانه شیخ بی یاف خه لیفه
 هه داری دین و دنیا هه ر غینایه
 بلی (الفقر فخری) افترا یه
 هه وایی که وره بی دهر که ن له نیوسه ر
 به بی توپو تفه نگو مال و عه سه که ر

محقق تاسا قیامت نتابه به کن لک
 نه گور تو بو ته بی یان اون ایکی لک
 به غه و واصل و به پسا پوری زر هلی
 به بالوت و به زیلینی زر هلی
 له دو تیا هه رچی بیت کوردی محقر
 به بی یاره له بوت نابی میسر
 وولا نیکستان هه به برکان و هه عدم
 به بیل و پیله ره دو قور تی لیده
 ده زانن نادی نه رزی چه تیایه
 وهلی مه ر قومی نه مری کیمیا یه
 هه تا نه و علمه زور چاکی نه خونین
 ده بی هه ر باقله و سلقان به چین
 مه لای ندادان به عنوانی شریعت
 حرامی کرد له تو علتی طایعیت
 له بویه هه رچی له و خاکه وهدهر کهوت
 له (رادبوم) و له (زیر) و (باقر) و (نهوت)

هـ موی که داتوته زیرده سستی فـ ره نـ گـ نـ
 چیا و چولان نه نورن وهك پله نـ گـ نـ
 بیان نورن چیا بیان چون نه کولن
 هـ تاکه ی ابوه هـ ر به ر مال به کولن
 (خوری) و (مازور) و (کته ر) و (جهوت) و (گهلوان)
 وه کو (سیچکه) و (بنیشت) و (رون) و (فـ زوان)
 ده خیلو بم نه کن بیسدهن له ده ستو
 و الا و ایزانن ر و حو ده ر چو
 هـ تاکو نه بنه خواهنندی هـ نایع
 هـ مو نه نعامی خوا نه ر و ا به ضایع
 به خورایی نه چی عومری عـ زیرتان
 به هاوین و به هار پاییز و زستان
 هـ چو نه خانه قار و چایی خانان
 او میدم وایه بینه خانی خانان
 نه که ر خواهیش نه کن خوار لی بی رازی
 هـ چونه ته کیه کان بو حوقه بازی

قمارى قطمه کن ایوه و خدا نان
 دونا بهر باد نه بی مال و منالان
 به جی بینن نه وه ی واجب کرایه
 به وی نه وعی که مه طلویی خدایه
 نه که ر باب جاهله باکور مه لابی
 له نه حوالی امم بسا شاره زابی
 «سه یاحات کن بیجن بو سووه تستان»
 «بزانن چون به خیرانی هه لستان»
 «له قهومی روس چه ظلمیکی نه کرد (چار)»
 «هه موی زه مری نه خوارد ملت به ناچار»
 «له پر (له نین) هه لستاو هک دلیران»
 «بناغهی ظلمی جاری کرد ویران»
 «بنای نا ده و له تیگی سوسیالیست»
 «له ناوی برد به جاریک ایمیرالیست»

۱- له شرافهی له یو قولابه کانا نوسراوت
 له لایف بیژن نووسه ری کومه له موئراونه وه

« له ناو کومهل به زوری دهر کرا (خان) »
 « به تیللا (به گ) خرایه بهندو زبندان »
 « بهمه حضی همل کرانی بهیره قی سوور »
 « له ناو خه لکانه مافیتنهو شهرو شوور »
 « نه له رزیت کاکی (آغا) وک بنی آر »
 « که آلاي سوور و آلی دیته بهرجاو »
 « ته ماشا کهن له مهیدانی ههراو شهر »
 « چلون سهر بازی سور؛ آزار دلاوهر »
 « شهو و روز بی ووجان واتنی نه کوشن »
 « له جه بهی شهر نه لهی شهر بهت نه نوشن »
 « به فهرمانی ستالین : پیای شهر کهر »
 « نه دهن بهر باهه مو نه یروی هیتلهر »
 « به یانی بلبلی سوتا و له بوگول »
 « وههاته یخویند به دلسوزی له سرچل »
 « له دونیادا ده بی ههر کوردی بهد فهر »
 « نه بیته خاوه نی ده بهیم و نه فسر

وه ژیر که و نوو ره زیلی کلی ملت
 به لای لیدا ژبانی وا به ذلت
 نه مان خویند و نه مان دیتو نه مان بیست
 نه له مداریک له نیو کوردان هه لستیت
 نه تو نهی مامه کورده بیم بلی چیت ؟
 که لاش خواری کراس دریا که وا چیت
 که بو قیج و لیج نه ستورو ددان گر
 که تو کویر و که روو گیر و سه لک خر
 هه تاده مری به خواری رای ده بویری
 به بهد به ختیو به بی ده ستیو فقیری
 به جان و دل له ره بیی خوت نه خوازی
 زگت پر بی له نه ستورک و بیازی
 به کور دی بیت بلیم ایش شلوکه
 دووای چی که و نووی بهم کور که اوکه
 کسر بنی من له بو تو یه و الا
 نه مامه پیت نه حاشا و کلا

ته تو چونيك ده ژى من هدر (مه لا) مه
 ايتر به سیه برام خه تى که لاسه
 من به خه خه خوايه بويه دانه درم
 ايوه نابن به هيچ و من نه سرم
 ده بى من که يفي جيم به دونيا بى
 قهوى من وا ره زيل و رسوا بى
 بى کس و بيدهر و فقير و هه ژار
 بى سهر و سهر فنه راز و بى سهر دار
 نهوى ريگای له کورده کان کورى
 له عنه تى خوواى له نه له ده دو کورى
 ملتى کورد فقير و به سته زمان
 به قهوى نهو که سانه جون، خه، تان
 وانه زانن که عنصرى کوردى
 به ذه ليلى بژيت و نامه ردی
 نهوى کورده جى که وره و جى صفر
 ايشكى . . . . . گوید ريزی . . . . .

نهوی کوردی له نهسلی باب آدم
 دهبی بارکیشی . . . . . عهدهی . . . . .
 قوری کام جی بگره و . بوتان
 بو برایانی جزیره و بوتان
 خمی دونیا بکه ین به سهر خومان
 بو عه زیرانی نه ر ضروم و وان
 ایوه ههر چند که قومبکی زورن
 فادهی جی که توخمی خو خورن
 وانه زانن که کورد گهلی زیندون
 من نه بینم علی العموم مردون
 واره زیر که و توون بهبی دمه لات
 ره بی نه و قهوه بوچی وای به سهرات
 پاشی سلطان صلاح نه یو بی
 زور نه چو بو به دهوری مده کوبی
 جی عه شیرت جه نه هلی شارستان
 له هه مو طول و عه رضی کوردستان

بوله به خسیرو نوکری نه و نه و
 باری خه لکی ده بن به روز و به شه و
 له سه ر نه و خاله به کتری نه کوژن
 خوینی به کتر مثالی شیر نه مژن
 ده رحه قی به ک نه و نه زور نه و مرن
 که له که ی به ک به شیر و رومب نه برن
 به زکیک تیر به دوزگان برسی
 هیچ له چاکه و خه رای به ناپرسی
 جاهل و بی که مال و شه ری حضور
 ابغضی خه لکی خوا فقیر و فخور
 حه یفه بو غیره تی (صلاح الدین)
 نه و که سانه ش بلین نه مه ش کوردین
 حه ز نه که ی پیت بلیم چیه کوردی
 عاقلی و جابو کی و جه و انمه ردی
 عاشر بکی له فوقی ..... و .....
 صاحبی حه زم و ره زم و به زم و که زم

لاوه کان قه دری نه صلی خو نه کرن
 پیره کات بباله ذلتا بعرن
 خاصه نهو باوه کانی مه کته پی (کو)
 ده بنه پشت و په ناهی ملتی خو
 ایوه نهولاد و جه رک وناوی منن
 ایوه نوری گلینه جیاری منن
 عومری خوتان مه بدت به خورابی
 تی بکوشن به علم و آزایی

بو آگاهاری و ووشاری لاوان

هسته پیشکوه نهی لاوی کوردی
 آگات له خوبی کاروان رابردی
 به نوری علم رهگا وه ده ر خه
 به زوری باسکان باری وه سه ر خه
 به بالی علم بفره وه ک طه یران
 به قووه تی علم هه روین به حران

علمی طایفه ت علمی خدایه
 قاتله ویه قوله گشتی هه وایه
 علمی حکایت گهر که لکی هه با
 ده بوايه دونیا هه موی بومه با
 علمی کیمیات گهر نه خوبند ووه
 به خواند زانی خواچی کرد ووه
 ایله پایا به ندی وه همو خه یالین
 ایله خوریک کی کوری ده ججالین
 علمی سه نسایع لای ایله نیله
 گهر شتیک هه بی نه ویش قه ولیه
 به نیر و ژازیو شیریز و لورک
 نه نیجه ی علمی کیمیا به بی شک
 به کلیه کی سپی و به آوی تری
 دوشاوی شیرلت چو نه کری
 کار دوی وه ک گیرد زبانت ده بری
 به ترش و سماق زه هری چون نه بری

علميكي گه وره له ناو كوردان بو
 به قسه ي پروېوچ چون له كيسمان چو
 به ددې و دمه بېك بهر د قس و سه ها
 علم و مه عريفة ت لای كوردان نه ها
 به خووا زور حه يفه حه بف و مه خاين
 ملتي كوردی هه تا كه ي و اين
 جه هاله ت بروا ددوري عيز فانه
 كو نه باب بمری نوري كوران
 ابي لاوي كوردی نوري دوچارم
 قورود تي دلم جه رگ و هه ناوم
 باواني بابم لاواني مه كته ب
 به عقل و غير فان به علم و نه دد ب
 به نه خلاقى چاك به دين و ايمن
 به ريك و پيكي و كور ايان
 له گل به كتری و هك روح و به دمن
 ايغتراج بكن بو عزی و نه دن

ایوه بووه تات : ولادی سولبی
 خدا توفیقاتان بدا یساره بیی
 هیچ نه رغو ناکم اه گهل مه سعودی
 خوا بو باریزی له چه ننگ جه سودی
 مجید و صلاح لای من وه كه ایومن
 ایومش برازان بیم باوه ر بهکن

چلوننی باورهی جاهلانی خهله تاو

ته لین بلران به نه مری شیخ نه باری
 به نه مری «کن فکان» وه كه نه مری باری
 خلاصه کافه بی ذره راتی عالم
 چی افلاک و چی املاک و چی نه نجه م (نه نجوم)
 به نه مری جه ضره تی پیره دهوامی
 حیات و مهوت و تهریب و فظای
 (لا) گهر بیت بلی نابی و ماهابی
 ته لین نه و فاسقه بوتسه و ماهابی

نه‌ری نه‌ی شیخه پیسی بوری چلکن
 نه‌ری نه‌ی وورك هه‌مانه‌ی زار بوگن ؟
 نه‌تو ده‌رواری چه‌رخ‌ی بی‌سنونی !!
 " نه‌تو توقینه‌زی چه‌شه‌ه وعیونی !! "
 نه‌ری نه‌ی شیخه کویری خواری مه‌جنوم ؟
 نه‌توی نایب مه‌نابی حی قیوم !!
 نه‌ری نه‌ی ایسته‌خوری لیناک گوداری
 اه‌گهل ده‌ر راتی عالم تیکه‌لای
 نه‌تو ممتازی رزقی مار و موری !!
 نه‌تو انشا‌کننده‌ی نار و نوری !!
 به‌حکمی تو نه‌بی . عفوی گوناهان ؟
 وه‌کو پاپای نه‌سارای خیوی غفران ؟
 نه‌وی عه‌فوی بکه‌ی جیکای نه‌عبه ؟
 نه‌وی عه‌فوی نه‌که‌ی ماوای جه‌حیه ؟
 هه‌مو عالم له‌ژیر فەرمانی نوبه ؟
 چه‌یاتی توش ؟ به‌مستیاک آرده‌جوبه !!

نه گره ملکه هه مو مالکی خدایه
 نه گره شیخه نه گره قطبه هه بایه
 اراده و قدره تی خوی من ته واره
 چه حاجه تهن به شیخ نابی کراوه (متوح-دوا)
 به نه قطاب و به نه وتاد و به نه بدال
 نه بویه (آدیسون) نهی هه دردی به تنال
 له علم و اختراعها چسی و هه در خست
 بنوره ملتی خوی صکو و هه در خست
 به علمی کیمیا و و قور و هه تی نور
 به ته پیاره و به زیلینو به واپور
 جلون قطبی نه قیریلن بی نیشان کرد
 ربا و ته زویری شیخیشیان عهیان کرد
 موسلمانان له جهنگ وان کورد ذلیل بون
 ده فهرمو شیخه شیتی گیرژی مه جنون
 بزائم تونه و یستاجت له دست دی ۱۲
 له به حر و به در و چول و شار ولادی

وەرن ئەى اومتى خیر البریه
 لە باتى تە قەدىمى اخلاص و تەحیە
 بە علم و عقل و هوش و فکر و عرفان
 بە قەولى مصطفى و آیاتى قورآن
 یزانن ئە و قسانە پاکى یوچن
 ئەگەر خوامان ھەبى اقطاب یوچن
 بە قەولى جاملان خونان مەگورن
 بە چارەى دل لە دونیایى بنورن
 لەزیز ئەرزى ھەتا کوزور و ژارو
 لە مانگ و روژ ھە تا کو مار و میرو
 بە کەمبو کەیف و وەضع و چەند و چونی
 بە ئەطوار و بە ئەدوار و سەکونی
 (کەلاویز) چەند زەلامە چەندە دورە
 (سوها) تاریکە یا خوزور بە نورە
 ھە یا چوئە لەجى تە رکیب کراوہ
 نطنى نمو گەر راہ چوئە دراوہ

« گهرانی چونه کی نه یکا اداره
 له بوکی دینه ته عداد و ژماره
 به غه یری قودره تر داداری جبار
 به غه یری پادشای خلاق و قهار
 به قطییکې نه عیف و ناتوانا
 اداره ی چون نه بی نه ی مهربدی دانا
 نهوی لای ایوه داواری امورن
 له بهر دمسای خوا که متر له مورن
 کهسی ایمانی به خوا و قودره تی بی
 جانون نهو اعتقاد می ده چته قهلبی

قییکت بو له که م چاکې بزافه
 قبولی که به بی عذر و به هانه
 له سهرزار و زمانان که رچی سوکه
 له میزانی حه قیقه ت زور گرانه
 به خیری خوت به خه لکی را که ینه
 هه تا ظاهر بی نهو سری نیهانه

هه تا کو نه هلی شار و دهشت و لادی
 خه به ر دار بن له ته حوالی زه مانه
 بوخوت ته حوالی لادی چاک نه زانی
 یه کی جوتیار به کیکی به رخه وانه
 فلان آودیره نهویات عهد نه کیلی
 شورانه زم ته و یقریان سه بانه
 خه ریکی کار و بار و جوتو شولن
 له فیلی فیل که ران ناشاره زانه
 مه لا یسکیان هه به سندانی لیجا
 نه خوینده و نه حمق و پوچ و نه زانه
 وه کو کهر کر نه خوا دایم له دی دا
 به ریشی بان نه له ی مالمی جووانه
 نه ویش بوشیخ وه کو کلبی معلم
 به دم کهر و بشکی بوته کری له لانه
 نه لی توبه ی بکه ن لای شیخ به کورجی
 قیامت راده بی ههر به و زو واته

دوزو چىشتى له بو شىخى دورست كړن
 بلاوساوار وشلکینه و که لانه
 به هم کويخا بلين نه سبابى ريک بى
 له بو شىخ شه و دهیته دیوه خانه
 که نيزیک ساء تى دو بو هه تاسى
 له بو پیاوان به سه نوره ی زفانه
 زنى کويخاو نه هالى دینه جه ذبه
 ايتر هاوار گریاب و فغانه
 له پاش نه ها پوهو، و تیکوتانه
 دهلى نه قهوم و گول کرکه ت اعانه
 مریشک و هیلکه و چویشتر و کاوور
 که ره و نه ندرک و ساوار و هه مانه
 گوریسو سپیه ک و نار دوکو هه شکه
 جه وال و توره که و نیروک و خانه
 له نه قدینه ش نه وی حاضر به دهسته
 له روپیه و جوته و و چاریک و آانه

هموی حاضر بکن بی خو خوراندن
 ده خیر ابن به چوستیو عاقلانه
 به نه نه وعی که شیخ نه شریفی روی
 به کی عاقل نه نه سستی له و میانه
 نه لی نه ی قوم و گل ابو به نه دین
 له که پدر فیل و نه یرنهک و نه سانه
 له لام نه علوم بووه بی شک و شبهه
 به آثار و به نه توار و نه نشانه
 نه نه می نه قصه دی شیخی ز نه مانه
 له نه دهوره دراو و نه و ۰

نه و او بو

نووسه ری کوه له ای ژ له به بونهی
 نه نندی دهستکاری شعره کانی نه م دیاریه
 له جه نابی نه لا محمدی کوپی نکاو داوای
 چاو بوشین نه کات

کوردستانی مو کوریان - لاجان ۱۳۲۲ - ۱۹۴۳

«نه‌نبه‌لی کاری حیزو بی خیره»
«ده‌ستی ماند و له سهرزگی تیره»

۳

گول بژیریکی

له دیوانی حاجی قلاری گویی
بلیلی نیشتمانی کورد

به باره‌ی کومه له ی ژ . له بو دو شباری
آغاوات و سهردار عه شیر . ته کانی کورد

له چاپ درا

۱۳۲۲

خوینده به رزه کان :

تکاتان لی نه کهین دواي خویندنه و هی نه
نامیلکه به هر هستیکی (حس) به راتبه
به شیخ و مهلاکان له دهر و نقاتا به یابو هر نه و
هسته دهر باره ی آغا و سه رادر عه شیره ته کان
بوخوتان به یاکه ن چونکو به پی ی بهر آ و مردیکی
زور و ورد که ایسه کرد و مانه هوی هره زلی
دوا که و تنی کورد عه شیره تو عه شیره تبازیه
نهك شیخه نی و مهلا به نی .

ههینه تی ناوه نندی (مرکزی) کومه له ی ژ . ل
 نه م سیمپاریه پیشکشی گیانی (روح) لوی
 ره جته تی م . س . ئوس نه ندامی زماره ۱۳
 کومه له نه کات .

بسم الله الرحمن الرحيم

به سه راهاتی حاجی قاری به کورتی

حاجی قادر کوری مه لا احمده له کوندی
 و کورقه روج و له سالی ۱۲۳۲ وی هجری
 هاتوته دونیا

به هاری زبنی حاجی به خویندن و
 بیشتمان په روه ری لهشاری (کوی)
 رابراوه له دورا بیجا جوت و تهسته مبول
 میوانی به درخان پاشا نه بیت کورانی
 به درخان پاشا به دهستی ته م پیاره
 نیشتمان په روه ره په روه راون .

حاجی قادر که لی شعری نیشتمانی و
 غرامی هه بوه به لام له دهس ده رچوت
 « غیره تی ملی » کتیبکی شعر بوه که
 حاجی بوخوی کویکرد بوه له کانی مردنیا
 بوله چاپ دانی هه مجموعه به زور تگاه کات
 داخه کهم که هه خزینه هیزا (نفیس)
 به له دهس جه نابی (عبدالرزاق به کی
 به درخانی) دانه بیت وه کو نه زانن نه
 دانه له لایهن حکومه تی عثمانی محکوم
 کراوله موصل خنکاندیان « خواله هه مو
 بیابیکی نیشتمان بهر وه خوش بیت »
 حاجی قادر له ته هه ای (سن) هه شتا
 سالیدا و اتا له سالی ۱۳۱۲ هی هجریدا
 له دونیار بوه .

(ستایشتی خوا)

نهی بی نه ظیر و همه متا: هر توی که به ر قهراری
 بی دار و بی دیاری؛ بیدار و پایه داری
 بو باغی هر دی باغی: دهمایه کی خه زانی
 بو مه زره عی فیه قیران: بارانه کی به هاری
 بو پادشاهیشانی بو هر سه وادی نه عظم
 بی ص در و شانشینی؛ بی پرده پرده داری
 ج به باری بی فتوری؛ سو لطانی بی قصوری
 ره زاقی مار و موری؛ آو دیری دیده کاری
 فیرزه نه ختی که ردون: مه صنوعی نه قشی تویه
 یاقوت و لعل روزه؛ نه ستیر کان دوراری
 جی و مه کانی تویه؛ بی جی و بی مه کانی
 لیل و نه هاری تویه؛ بی لیل و بی نه هاری
 هر نه مری تومه داره: بو کار و باری عالم
 هر چهنده بی وزیر و بی ص در و کار و باری

سه حرازه و هرده : شوقی خورشید و ماهی تابان
 دو جاریه ن شه و روز : بی مه حمل و مه ماری
 مه علومه بوچی حاجی : مه دحت نه کا به کوردی
 تاکه س نه لی به کوردی : نه کراوه مه دحی یاری

یا الهی به آیته تی منزل

به چوار یاری احمدی مرسل
 بی نه وایانی مولکی کوردستان

هه رله کاوانی تاده گاته شوان
 له خه وی جه هل و مه سستی و نه فلهت

به خه به رکهی به نه غمه یی ره حهت
 پاکی ده رچن له کاری نا به محل

روی رافرینن بوده ری نه سفیل
 حاجی به : شعره کانی وه ک کاوه

روژی ده بیینن دره وشي هه لداوه

هه ر کورده له به یمنی کلی ملت
 بی به هره له خونیدن و کتابهت
 بیگانه به ترجمه ی زمانی
 ئه سراری کتیبی غهیری زانی
 به کسه ر علما درشت و ووردی
 نه ی خویندوو ه هیچ دو حورفی کوردی
 ممکن نیه دهر بجی له چه نکى
 چه تشاره قهه و خطلی فدره نکى
 صاحب کتیب و په یاه هه ر کس
 ایله نه بی بووینه قهومی جر کس
 ملتى بی کتیب و بی نویسن
 غهیری کوردان نیه له روی زه مین
 (جوو) چه قهدری هه به له یزو کوردان
 غهیری لیدان و جوین وتی هه لدان
 قهومی (جوو) چاکه اتفاقی هه به
 کورد بی غه رتیر نفاقی هه به

(چهنکنه) ی ابره باوجودی که دن
 هه روه کو درمی ایسه دمر به دهرن
 ایوه عاقلنرن به هه د هه نصاب
 کورده کانین دهنیرنه هه کتوب
 ایستیکه آمرانی کورستان
 هه راه (بوتانه) وهه تا (بابان)
 هم هه تنوانی هه کتبه بن به کسر
 کورده کان بارده کن وهه کو . . .
 وادیاره هه تاکو دونیایی
 کورده کان حالیان ده بی وایی
 ا. کاران و شورانی کورده کان به ک
 به هه بوله شکری هه د اکهرره دواک
 به هه ر که ردی شورانتان حاتم می طای
 به قوربانی هه پانتان آلی به ره ک
 مریشکی ایوه هه بیادی شهینه
 له که هه نقافه هه حاجی له ک له ک

شووانی میکه‌لی ایوه له‌شه‌زدا
 وه‌کو قه‌سابه دوزمن میکه‌لی‌شه‌ک
 له‌به‌ر حیزه بخویی و نات‌بایی
 له‌ژیری حیزی حیزان بویزه‌دوشه‌ک
 هه‌تاوه‌ک آگری زیرکان له‌گه‌ل یه‌ک
 له‌که‌ر توفان بی له‌شکرخان به‌پوشیک
 له‌کوبه‌ی گانوستوون بویه‌که‌ریوی
 له‌سه‌رایوه وه‌هاشیر گیره‌وه‌ک سه‌ک
 سه‌لاجی ایوه ایستاکه‌سیلاحه
 طه‌ماعی که‌ورمی بی‌چه‌ک نه‌که‌ن له‌ک
 که‌راوه انتخابی ووشکه‌صوفی
 له‌دیوانی که‌ری بی‌نقطه‌بی شه‌ک
 تاربه‌ک نه‌که‌ون قه‌بیلی نه‌ک‌راد
 هه‌ر واده‌بنه‌خه‌راپه : آباد
 نه‌واغی ملل له‌که‌وره‌تا‌چوک
 خه‌مله‌وه ممالکی وه‌کو‌هوک

بهك بهر گن و بهك زمان و بهك رهك
 بی غهیه تو عهیهو عاروبی دهك
 دونیابه بههواده خون ر دهیده
 هدر چونی هدرامیانه دهیكه
 هدر كوردن ز كهرچی پاکی مودن
 یامالی زهمانه م حوی كردن
 هدر مانه وهبی نه واوو مهظلوم
 وهك بوچی خهرا به زار و م شوم
 كهر باعیشی نوم ده برسی كامه
 شهرطیکه كه بووه مو ته مانه
 نهو شرطه به کلی اتفاقه
 كهر م رعه شو وان و كهر عراقه
 مه د شیخ و مه لا و نه میر و خانی
 بولذتی عهیشو زینده گانی
 اولاده نهوان به حیل سازی
 ام لاده نهوان به ته قلا بازی

قوریان بده مر وولانی دادا
 تامولکو ره عیبیه پاکی فووتا
 به کیان ندی توده که ی نه یات کرد
 نه میان نه بو کورده نه گهر نه مومرد
 ادبا جا که لیم نه بن دهرهم
 لهم قسه ر لهم حکایه تی ده بکه م
 خانه قبا و شیخ و ته کیه کان به کسه ر
 بیم بلین نه فعیان جیه آخو ر
 نه بری ته علیمی نه نه لی کردن
 جامعی نه ملاک و پاره کو کردن
 ده نه بیک امتحان بیان ناکدن
 تی بکه ن ژهره یانه آریا که ن
 مح کی لی بده ن نه گهر وه کوزو ر
 تی ده کن راکرن وه پاره مبه ر
 ده خیالی شیخ و میخ مه بن نه بیدا
 هیچ کس رزقی هیچ کس نادا

نهی خه ربکی رموز و ناز و نیاز
 نه ورو باوه ننی گه یوه ته اعصار
 قولله کی (ایفه لی) له نه فلاکه
 عه کسی نه و گهر دوشی له زیر خاکه
 کورهی نه م زه میله یان پیوا
 خاطری تویی : چونه جه ووی سه ما
 چیننی بودا په رهنن ایستاکه ش
 که بری بی دین و هیندروی روره ش
 بوچی فو رهویه تی نه بییی نه مین
 (اطلبوا العلم ولو بالصین)
 نیرومی له م حه دینه فهرقی نیه
 که رمله لا نه هیی فهرمودینی نیه
 نووره فیری فون به جیته له وه
 (کاور) یا (جو)؛ و م یا (هیندو)
 لازمه خول بخوی وه کو به رداش
 هه مو قهرنیک ده گوری نه سری مه عاش

نه به لهی کاری حیزو بی خیره
 دهستی مالدوله سهرزمی تیره
 نه هلی جهنمت نه شوان و کارانه
 صاحبی فتنو علم و عرفانه
 فائدهی گهر بدایه ذکر و دعا
 ده بوه قارون گه دابی سهرریکا
 ههرچی بی به هره بو اه که سبی که مال
 بوته ده رویش و مارگر و حمال
 صوفی گهر نه شنه بوله ذکر و هتار
 سه د نوویزی ده دابه کاسیک آو
 انجادی به اتفاقی نه نام
 سوپره بو حه وادنی نه بیام
 کوردی ایمه نه زان و یاش که وتن
 پیکه وه پوش و آکرو نه وتن
 خو نه گهر دهستی به کتری بکرن
 و مک (سکه ندهر) جهان هه مو ده گرن

نه گور کوردیک قسه ی بایی نه زانی
محقق دایمکی حیزه بارکی زانی (زناکار)
و مره بابوت بلام باسی نیهانی

تغین خوشه گهر چماکی بزانی
(صلاح الدین) و (نورالدین) کوردی
نه زیزانی (جزیری) و (موش) و (وانی)
(مهملم) (نورده شیر) و (ده بسم) و (شیر) نه
(قباد) و (باز) و (میری) و (نورده لانی)
نه مانه پاکیان کوردن نهایدت

له بهربی دهفته ری وون بون و فانی
کتیب و دهفته ر و ناربخ و کاغز
به کوردی گهر بنوسرایه زهانی

• یوناسینی هم حکمداره کوردانه نه ماشا کردنی
کلیبی کوردستانی موکوریانف «آتروپانین»
نایلی حزبی موکوریانی گلی (انباری به گالک
له دایه ده سقاره - پیلدن

۱۰ لا و بیر و شویخ و پادشاهان
 ۱۱ تا مه حشهرده ماناو نیشانی
 ۱۲ خوده زانن سلاله یی نه کراد
 ۱۳ لیره وه بکره فاده گاته (قباد)
 ۱۴ مو عالم هه مو شیخ و میرن
 ۱۵ زهره ک و ژیرو نه هلی تـ دبیرن
 ۱۶ سه طی بانی بازده روز ریه یه
 ۱۷ پرله رش مال و خانه و دیه یه
 ۱۸ درزی له (قاف) که را بوردن
 ۱۹ تابه (شیراز) و (اصفهان) کوردن
 ۲۰ سوارن پیاده بن آزان
 ۲۱ برد نیشیان وه کو لکی مهیدان
 ۲۲ جود و به خشینیان له لایاوه
 ۲۳ خوینی مهیدانیان له کن آوه
 ۲۴ به شجاعت هه مو وه کو (روستهم)
 ۲۵ سه خاوت هه مو وه کو (حاتم)

له وه فاسه وئیل و اسماعیل
 عه هدر به یمانیان چیا ی قه ندیل
 کوردی شانامه پاکیان کورده
 کافی نه م صافه کافی نه وورده
 له شهرا زور که رهت وه قه وماره
 رومیانیان چلون جوواب داوه
 (حاجی) ده مریت له داخ : هاواره
 کوردی بیچاره ده بته آواره

سنوری کوردستان

کورده نه زانی له کوی ساکنه خزمانی تو
 کوی گره بو تو بلیمه سکه نی قه ومانی تو
 کیوی تروس و عمتی جهوزه بی نه سکه ندهرون
 غه ربیه تابه حری رهش سه ره ده دی مه یدانی تو
 به حری رهش و نه رده هان آوی نه راسه بزبان
 ده ده دی شماله نه مه کوزی بیجولانی تو

نه لوهندو گولی و ورمی تلسه ری آوی نه راس
 سه رجه دی روز هه لاته جوگه و کیوانی تو
 نه هوازو کیوی چه مرهین ژه نکار و ری ی نوسیه یین
 بوته ره فی چه نوبه ره وضه پی رضوانی تو

داخلی نه م سنوره دوازده ویلا بهت نه به

ده لین دوازده میلیونه نفوسی کوردانی تو
 (حاجی) درو به اصلا نفوسیان نه نوسرا

ده گاته بیست میلیون بنوسری خزمانی تو

خاکی جزیر و بوتان به عنی وولانی کوردان
 سه د خه برف و سه د هه خابه ن ده بکه ن به ...

وار بکه تان ده به سریت عیلاتی جاف و بلبس
 کهر بشمرن له که رحمان هه منوعه به چنه کوستان

کامی کچ و هه تیوی شیرین بی رایده کشین
 هاوار نه به به یته به رکی به شمه ده خیل و آمان

مه مسجد ده بیته ده یرو ناقوسیان مؤذن
 (مه طاران) ده بیته قاضی مفتی ده بیته (ره هبان)

هیچ غیره نیک نه ماوه سه دجار قه سه م به قور آن
 به بدابی . . . . . زامینی به كه له كوردان
 سه رتان له قور هه لینین وهرن حالمان ببینن
 چونین له دستی ظلمی ببیدینی دور له ایمان
 والله ثم بالله قاله هم به لایه
 هه ر هینده پیده زانن اقلیمی کرده توفان
 توفانی آونیه خو دهرچی له کیوی جودی
 به حری تفهنگ و تویه انسانه به حری عوهمان
 هم قسه به که کزدم فاکباته چه ندسالی تر
 هم حاله ته ده بینن به كه به جادی خوتان
 کار ایستیکه وه هابه هه گه ر خدا به سوکی
 تیکیان بدا و والا دووره له قلی انسان
 هه رچی وه کو به بیانم بو کردوون به ته حقیق
 به یدا ده بن سه گانه کام قور بکه ین به سه رمان
 له م به ینه اتفاقی به یدا بکه ن به مه ردی
 فو رقی نه بی شووان و جوتیار و میرو گاران

که ر هیچ نه بی به اوین تابع به ده وله تی بن
 بیگانه چاکه دوزمن نهك دوزمنی له خومان
 رومی وه کوبنی مون که م پستی بی نه بهستی
 که وتونه داوی خویان یژمرده بون و حهیران
 کوا والی (سمندوج) به گزاده بی ره واندوز ؟
 کوا حاکمان (بابان) میری (جزیر) و (بوتان) ؟
 نهو آیه تهی (فسیرو فی الارض) خوا که فهر موی
 اجرای ده کهن سه گانه بالذفس شاهی خویان
 کوا نهو ده مهی که کوردان آزادوسه ره به خوبون ؟
 سولطانی مولک و ملت صاحبی جه یش و عرفان
 جوشیک بدمن وه کو هه نک ته ذبیر بکه ن به بیده نک
 نه سبابی شهر به یا که ن: توپ و تفه نک و (هاوان) ؟
 بارانه وه و توکل لهم عه صره باره ناکا

تیره درعانی جه وشه ن به یگانه حرزی مهیدان
 بوچی ؟ به شیراییمه به عنی ره سولی زه کره م
 هیچ نه دعیه ی نه زانی ؟ روزی که ده چوه مهیدان

وەك (خېو) و (بخارا) بەلاروا بە ھەمت
 دەفەعی بێكەن مشایخ-دفعی بێكەن مەلانیان
 ھەر شەخس كەوتە شەرنی بەك دو كەس رەش و دوت
 خەلقی بە ھەكەر دەزانی خوی ھەزەتی. ملیات
 بە كۆتان نەچونە كەردوش و اتیدە گەن لە دونیا
 ھەر پادشاهی روم، و شاه عجم لە تاران
 قەطیبی زەمانە خالدا آوارە بوو وە كو من
 بی قەدر و قیەت و شان بی خانمان و بی نان
 سەیف و قەلەم شەریكەن لەم عەصرە دا دریفنا
 شیرم قەلەم تراشە كالا نیەتی قەلەمدان
 مەسئەلیكی مەشھورە : كە ر قور دە كی بە سەرتا
 ایكێرە خاك و خوالی دەرمالی كە ورنە مالان
 نینا ابە وە ھانین دیبا جەیی (مەم وزین)
 حالیت دە كەچلو نە نە حوالیان سەخندان
 خوتان دەلین : كە ر جی مەشھوری خاس و عامە
 ھەر ر یویەك كەرابی آزاترە لە شیران

بنواره سه عیو. غیرت ایستاه ناو نه وروپا
 خویان خه زینه دارن خویان وه زیرو سلطان
 هه ر دوینی نه هلی (سودان) هه ستانه پی وه کوشیر
 ایستیکه. مستقلن مه حسودی کلی نه دیان
 (بولنار) و (سورب) و (یونان) هه م (نهره نی) و (قهره طاغ)
 هه ر بینجیات به ته مداد نابن به نه ددی بابان
 هه ر بیکه. مستقلن کلیکی ده وله نیکن
 ساحبی جهش و رایهت نه رکانی هه رب ولیدان
 لایبقیانه (نهره من) غیره تکه شن له بوخو
 وه ک ایمه نین له که ل یه ک ده عوا بکه ن به شیران
 بوفه ننو هه ربوه نه نه ت؛ بوخه بطوره بطلی ملت
 ده بنیرنه نه وروپابه که وره و یچو کی خویان
 (حاجی) که سیکه بیکه س بو ایوه قورده پیوی
 گواه ی لی ده که ن ظه ریفه نایکه ن: به لاله خونان

نه و روژه به نه مری چه بی به ننان
 نه و عاله به پاکي بوبه توفان
 ده بیاری نه ما له جینسی ذیروح
 غهیری نه به چونه که شتی (نوح)
 نه و روژه که یشته و هفتی مه عهود
 و هستاوه له سر چیایه کهی (جوود)
 هرسی کوزی کردیانه هسکهن
 نه و جی و هه گانه منلی گواشه
 ایستاکه جزیره بی مه حبابا
 مه عموره بی نه و و له له دونیا
 نه ولادی مه حیحیان به بورهان
 کوردن له مه کانی جه ددی خویان
 سوککانی بلادی ربعی مه سکوون
 بالجمله له مه مه و له عیب بوون
 بی ته فرقه بوون مطیع و هم ده ناک
 هم مه شره بو و هم لباس و هم ره ناک

آیین و مه‌داهب و ره‌سائل

واگردیه فیرقه و قه بائل

وهك خه‌لكی نه چونه مولکی نه‌دنا

جی باوکی خوبانی کرده مه‌ئوا (ماوا)

آری به حدیث و نصی قور آن

(حب‌وته‌ن) ده‌لیلی ایمان

حادث‌یه نه‌صله‌گوفتو گویان

مه‌وروته ده‌وری جه‌ددی خوبان

ایستاکه که واجه‌ماعه‌تی وان

نه‌صلن به‌نه‌سب که‌ریم و شه‌جمنان

منقادی ..... مطیع .....

مه‌حکومی خه‌رات و حیزو دوه‌ن

ره‌سمی‌کی قه‌دیه ده‌وری که‌ردون

خه‌سمی نه‌ج‌بایه مه‌ده‌می دون

(حاجی) نه‌منیش مثالی کوردان

کورتومه که‌مه‌ندی نه‌فس و شه‌بطان

اهم چه بس و که نه نده فیکری ده رجوون
 مومکین نیه من به کم نهوان دورون
 به وقوفه به روسته می عنایهت

محتاجه به همت و هدایهت
 ده رچم له نه سیری مثلی (بیژمن):
 راهی بو به قوو و ته تی ته نه متنه

تهی بی دهل و شریک و ته نهیا
 « ما اعظم شأنک تعالی »
 ته عیین بکه روسته می درایهت

توسه ن بده خسروی هدایهت
 نا (کورده) و نه من له ده سستی دوروان
 ده رچین هه ته تی ره حیم و ره حمان
 سلام الله من کل بوم

له نه سحابانی صاحب غیرهت و دین
 له بی عاری: هه موبان که و ته یادم
 قسه و ره مزی برایی و اتحادم

له بهر دووری ؛ له نه قران و له نه مثال
 له کوردانم ده برسی ضرب الامثال
 له بویهك ئهم در نه شعاری رهش ورووت
 ههتا به ایدا بو روحم که بیه سهر لووت
 ده فهر موری ئهم ٬ ذابه بوچ ده کیشی
 چه مه ازومه نه کهر چاوت نه بیشی
 قوری کوی که م به سهر خو مهاله غیرت
 خهوم نایه له داخی مولکو ملت
 نه کهر وهك من خه بهردار بن له ده ولت
 له ده یفان خوده خنکینن به بی بهت
 دوازه میلیونه کوردستان نفوسی
 به قهولی نه ملی ته خمینی که نووسی
 هه ده وان شیریه بیه نه (حاته م) ی جوود
 له شهر دا کیوی (جوود) و به حری مه حدود
 وه ایکن فایده ی جی هه رچ و هه ر جن
 له ده عوا داده گهل به کتر به هه ر جن ؛

له گویی گانو ستوون هه ر چهند شیرن
 وه کی که ر ویشک جاو آوا و کويزن
 نهوی نه علايه سه رده سته ی شکاره
 نهوی نه دنایه به سته ی زولفی یاره
 نهوی آزایه شانامه ی ده خوینی
 نهوی مسکینه که نم وجوده جینی
 نه مانه ی بی شعور و گیزو ویزن
 مطیعی مفتخو و هدرزه بیژن
 کوریکی وانیه هه سته سه رپی
 بزانی چون هه مو که س هاته سه رپی
 بکسه یری جه ریده و حالی ملت
 کنیی تازه وو تاریخی ده ولت
 بزانی تاجی قه و ماهه له نه طرف
 سه رایا آگره نه طرف و نه کناف
 نه کهر کاریک نه کهن له به بینه دازوو
 وولانت پاکي وه بزانه له دهس چو

(به در خانی) به سهر ناچن له مه و باش
 له مه ر لاوه ده تان هارن وه کو آشی
 له ژیری دا ده چن حریف و مه خابن
 که دا بن ایوه ! دوزمنتان به شابن
 به غیری (رومی) و (انگلیس) و (روسی)
 به بی سده ده وله تن ناویان بنووسی
 له جیه ی خویان هه لستانون به غیرت
 له دونیا ناوی خویان ناوه ده ولت
 سده را یا صاحبی سکه و سوپاهن
 وه کو (جهنم) خاوه نی ته خت و کلاهن
 له ته دایری امورنی هوالکی خویان
 شهریکن پینه جیو بازاریی و شووان
 له جوشین و خروشین وه ک پله نکن
 به من چی کافرن یانه فدره نکن
 وه کو بیستو مه بوده فعی مه صائب
 نه وه ی ته دبیر کردوه فکری مهائب

بگوریتن ویلایهت بینه نه حباب
 وه کو پیاریکی واحدین له هه رباب
 له هه و لاوش وه ها بیر بینه سهروهی
 له (بوتان) تا (بهیات) و سهرحه دی (رهی)
 ببینه بهك له ته علیم و له نوسین
 جل و بهرك و زمان و رسم آیین

برا خوشه ویسته کان واتنی نه گهن ایحه
 به زمان خومانه و مه ها وارتان نه که یینی
 به لکو نه مه دایکی نیشتمانه خوی ها ویشتون
 باره شی کو مه له ی ژ . لک و نه لی
 ریککه وون ناسه ر که وون .
 ته و او بو

گوردستانی مو کووبان لاجان - خاکه لیومی ۱۳۲۶-۱۹۴۳

« هه ر ملتی له لاوله هه قی خوی به ده سته ده »
« کوردیک ته گهر سه ری هه لینی ده لین بو نه سه ریز بو »

نه سته گولیککی جوان و بونخوش
له باغی نیشتمان په روه ری

به باره ی کومه له ی ژ . ل ی بو به هیز کردنی
هه ستنی نیشتمان په رستی له ناو آغاوات و
سه ردار عه شیر ه ته کانی کورد له جاب درا

۱۳۲۲

پیشکەشی لاره خوینده وارو کهنجە ووریاکانی
کورد لە ھەمو ناوچە ییکی کوردستان ئە کریت

بسم الله الرحمن الرحيم

(لاویکی کوردی مو کوربانی له تهنه)
 (٢٦ و ٢٧ سالییدا خاوهندی دلیکی)
 (که به بریسکی نیشتمان به ووهی هه)
 (به وروناسکی نه چیت نه م هه له سنانی)
 (خواره و می بوئاردوین به لام ویتوبه نی)
 (نبوی نه نو سین) .

ستایشتی خوا وه گو حاجی قادر

ای بی مکان و تهنه خلاق هه مکانی
 بی باب و نه هل و نه ولاد بی مثل و بی نیشانی
 دهرمانی دهرده داران خوشی دلی هه ژاران
 شوق و سه فای به هاران ویشک و تهری خه زانی
 ره خنی که بی به به خشین به حرو و به رت عه طابه
 کهر بی به زه جری عه بدیک هه رفاره دو جهانی

دهم روحی ملتی کورد پاک و به دین و ایمان
 بوخوت خه بیر و بینا دانسا و غه یب زانی
 بو بابه کانی پیشوی دابوت جه لال و عزت
 بوج بی به شونه صیین آواره بون کورانی
 زیر دهستی کلی ملت بی مال و حال و بابن
 تینو به خوینی به کتر که وتوت به ناته وانی
 بو خاطری جه لالت صفاتی بی مثال
 ره حی بکه ی به کوردان ره چون صلاح ده زانی

بو آغاواتی کورد

قسیمی خوش ده زانم بیت ده لیم ایمر و به مزگینی
 به شه رحلیکی نه که ی تالان و مالی خه لک نه ز فینی
 ده لینگت هه ل نه که ی ربکا به کاروانی خه لک نه گری
 قولی خوت هه ل نه مالی مالی هیچ کورد بکی نه سینی
 خه یالی که رد زین و ربگری و شورش له سه رده رکی
 ده و بوزار و گیا و مازای برا سکا ت نه سوتینی

به خاله و مامه و کاکه و براله پیکه وه بدوین
 خه یالی خا و که لای کو نه ده عیه و پوزونه دوینی
 له زیر بی ملتی پیکانه نه یه عه به و ختمه تکار
 عه با و آبروی برات فرزینی؛ شوشه ی قه دری نه شکینر
 سه را سه به یینی کو و دان به سزاوه پیکه تیو اولفت
 نه که بیور (نکبر) لابه ره له م رشته به وویکی نه پسینی
 به هارمان هانه وه روزی سه عاده تصاف طلوعی کرد
 ده بی نه مجاره که کوردی بنوسی؛ کوردی بخربسی
 له زیر ده ست و چه بو کی دوژمنی «خویری» و «نه قام» ده رجین
 خدا وه ندا مه تو ده توانی هم کارانه پیک یینی

«دوای جهنگی را بودو که جمهور به نی
 نور کیا ساز بو محکمه به ک به ناوی» محکمی
 سه به خویی» داندرا جه نابی شیخ عبدالقادر
 شهزینی و سید محمدی کوری ده گل هندی
 له گوره و ناودارانی کورد له محکمه به دا
 محاکمه کران و هه لبات آو سین اینجا
 «شیخ احمدی سربل آوایی» که بیابویکی
 به ناو بانگی مو کور یانه هم شینی خواره وی
 بو شهیدانی ریگای سه به سنی کورد گیراوه»

نه م آسمانه شینه که را بهرگی ماته مه
 ایجادیی وا کراوه که قبهیی هه مو غه مه
 بارانی مهر که به فره کفن ره عده نفخ سور
 نه و رو کرانی قابضی نه وراحی عاله مه
 سه رقیبی قیپی هه و ره شه مال بو سه فی قتال
 نار و نجه کی نه رزه به نه ییاره بی نه مه

روزی سپاه روز و شهوی تازه چرخ پی
 هوری له دوده آه، ته می وی هموغه مه
 نه چرخه کونه ماشینه که ی زهنگی گرتووه
 چهوری نه کابه خوینه کی سوورانی عسته،
 ام ورنی بیسته می مهده نیت به خوبنی کورد
 زهنگی له سار نه هیشتووه هیشتاکه پی کی که،
 نار اندراوه چرخه ستم؛ **کاربه**
 نه و ظلم و چهوره قسه آتی هرهشین وزاریه
 خاصه به خوبنی کوردی شمالی هه موزه مین
 کولزاری خوینه غنچه صفت دل هه موغهمین
 هوری نه فوت له نهوجی فوره جدا مسطره
 شادی نه بو له هیچ دلی دانه بی بهشین
 محشر مشاه دهشتی شمال کهربه لاصفت
 غه مناکه ام موسیبه نه سکانی حهوه مین
 اکثر له وانه سیدن و هاشمی نه سب
 میرانی جدبانه شه هادت که پی کیه مین

فہرمانی قہ قلی عای «کہ مال» بی کہ مالیہ
 «قصودی مہجوی دینہ لہ اعدای ٹہلی دین
 واحد سرد نا چرای اوہ بدم کوزایہ وہ
 قہ قلی مہجری لہ شمالی برابہ وہ
 «چہ نگیز» «کہ مال» ٹہلی کہ مال شامیدی دہدا
 کوانی زہمان و «عصری» «غول» ظلمی واکرا
 ہر بہ و گوناہہ دوز منی دین مہجوی کردہ وہ
 لہو جی و «کانی کوردہ» بینی خداکرا
 نصی حدیشہ تہرکی ..... ایستہ «حک»
 بہ و ظلمہ خبشی باطنیات بہر «لاکرا
 دل بہ حری خوبنہ صوفی مہیرسہ چہ فایده
 تہعدادی ناکری کہ بلیم چہ ند خہ طاکرا
 ہاوارہ قہومی کورد ورن روزی غیر «تہ
 نسبت بہ ابہہ ظلم و تعدی چہاکرا
 عضہم تہوہلدہ زورد دلم ہیئندہ یر غہ
 سہ جہالی فاطقم لہ عہ مالال و تہ بکے

« هم قه صیده ی خواره وه مونراووی »
 « جه نابی (حسن سیف القضاة) »
 « که یه کبکه له بیاوه پیره نیشتمان »
 « بهروره کانی موکوریات مه گهر »
 « پیره میردی سلیمهانی لیان »
 « زویرته ییت ابه...بهم...ذاته مه لین »
 « پیره میردی ساابلاش »

کوردینه تا به کی ایبه له کیوان مثالی دیو
 بیینو بچینو بو مه نه بی قط خدان و خیر
 خه لکی هه مو له باغ و له شارانه که یف خوش
 ایبه بلاو بی سه ره ماوین له دهشت و کیو
 بو آسمان دهرون و له به حرا ده کهن سه ور
 هه ره ده نیشته گاهی مه سه نماته و دهردوشیو
 ریه ی وانه که هکه شانو ریه ی ایبه به رده لان
 جیه ی وانه ته ختو به ختو جیه ی ایبه بهردوچیو

ره شماله مال و کشتک و به نیره مه تاعی مه
 قه سرو سهرایی خه اکی دیبه پر له زیرو زیو
 بووانه هه رچی جوانه له جی دی له ژن له مال
 هه ر شاخ و داخه بومه کوری رهش کچی دزیو
 ژار دهمستی و اطاعه تی بیکانه تا به کدی
 شهره له بومه هیمنده بژین بی نیشان و نیو
 مه غمونی هه ر معامله محکومی هه ر کهمی
 شامان به مه خوی ایمه ده بهستن گری و گریو
 گوردانی کورده کان که له ترسیان ده له رزی نه رض
 کی بوله شامی شابوله مصریش ببوه خدیو (صلاح الدین)
 گوردانی کورده کان به خدا روژی غیره ته
 دمست ده یینه خه نجه ران و پیاوانه بی ینه نیو
 بوچمانه مال و سهر که له سهر سهر و هری له جی
 کور نابی قط بترسی له زیندان و دارو چپو
 پی هه ل گرت بکه ینی که شهر بو مه شایی به
 دمست تیسک کورن دره نکه جهیلانه به چنه نیو

نهوژینی بهم ضلالت له ته یوچمانه چاره کهم
 پیسه یین له ریږی نه جاتی و تهن بابو فیروغیو
 سر چونی تهخت: روینی سهر داری پیده وی
 خوشیه، ام شهاده تی شیخانه نیو به نیو
 هر ملت له لاره حق خوی به دده سته و
 کوردیک، که رسه ری هیمنی د لین بو ته سهر بزیو
 آزادی؛ سهر به خوی؛ مېری و که وره یی
 داواده کهین به زار و زمان و ددان و لیدو
 تاکه ی له باغی خه لکی به بزی و به مل که چی
 خوشه له باغی عیلى چینی ۵۰۰ سار و سیو
 فکری له حالی خو کهن و بگرین به حالی خو
 هر بی سهر یو عداوه نی خوتانه د به ریو
 لاهه ادر و وجهرک برار و فریدراو
 رامن ددهن به جاری له هر راز بونشیو

• هم شمره ش پیاو کوژی و جنابانی «عکس» استلال
 پیر کورد نه خاتره

هـر کس که بیری توله و جی بابی خوی نه بی
 نهو بی به شه له کوردی ده ری کهن نه یقیه نیو
 هـرچی ده بی به لابی حـق هـر حقه حسن
 نینه له ریبه و نه ن غمی ده رکردن و جنیو

« خاله مین کوردی حاجی شیخ مسطفا به »
 « سید یکی به رزنجی به ! به کیکه له لاوه »
 « نیشنان به روه ره کانی کوردی سو کوربان »
 « شمره کانی هـو به کوردی به نی (روت) »
 « نه هونته ره و زور حکم ووشی »
 « دیکانه نی نیدا له ییزی له زیره وه به سته ییکی »
 « مه شهری له لاوه نه نوسین »

سهیری کویستانی خوشه قاسپه ی کهو
 بودلیکی به خهم دوچاوی به خه و
 ایسته: که ی وه ختی باس چاروخه وه
 سه ر هـلینه بیینه هات و هـو

همه دو دنیا گه پی به دلخوای خوی
ایمه هدر باسی بزن و گیسک وزه و
سهیری که وهك گهنم چلون کهوتیه
گیرزی بیزینک ورا نه قانی که و
وهخته گیر یی له نادای ائم گیره

وهخته بیسیه ی له هاتو چوی برته و
دتیہ گویم وا صلاح نه ییوی

بانکی خه لکی ده کابه دهنک و به قهر :
" بوچی ره نجی منو به ضایع دا "
" بوچی دا و مولکی خوبه گیتوبره و "
" دو که سن دهر دی ایمه دهر مان کهن "
" بیای زورزان و سوار ی ده ست به جلوه "
" هسته ای کورده را که (ژینو) یه "
" دهن که به قسه ی زه لام و توندو پته و "

• ژینر بابتغه خنی سویرا و جیکای جامه ی ملل
• « همه الام » •

« گه وره‌ی نه‌م کوه، له‌که گویه‌ی بی نه‌دای »
 « تف که له‌م مجله، ش هه‌لیوه به‌شه‌و »
 سواری نه‌سیی طه‌بیه، تی سواری

قط نه‌لاواز ده‌بی نه‌بشتی جده‌و
 ملتیم ده‌رده‌کاله ده‌س دوزمن

ده‌ک به‌نه‌سیی به‌کار و قوزر قه‌له‌و
 خاله کیان شعرت آوده برژینی
 له‌که‌لی جاوی نه‌وستوی خه‌و؛ خه‌و (خه‌ون)
 واده بیسم. دو. کوردی ده‌س تیکدا

نه‌م به‌نه‌میان ده‌لی نه‌می‌دی به‌نه‌و :
 « به‌هومی‌دی خدا و بیغه‌مبه‌ر »
 « به‌ده‌لی که‌رم و جاوی سوروت‌ه‌ر »
 « کورده‌کان چیدی سه‌ر نه‌وی نابن »
 « سه‌ر نه‌و نه‌ختی بو‌خو‌آزابن »

چهنده‌میزه نه‌من که هه‌م چاونور
 بو‌که‌لی کورده‌کانی بی که‌س و زور

که ی به دلخوازی خودد گهن داخو ؟
 خورده ما گهن له کورک و بهستن کور
 هینده ده خواخه سی نهوان دله کم
 در ژیت فرمیسکی چاوه کم جور جور
 گوبه و له آواتی من بی آغوات :
 آخ بو چند پیاوی ژبرو سواری شور
 نهوره هاما بکاله توری .....
 نه نه جاتمان بداله ..... تور
 گه لی شیخ و مه لابه کان ناکه ی
 بو عوام جوان ده بیچنه ده سهروپور
 ایسته مالیان ده خوشت به مفت و خهزا
 وهختی دیکهش لی یان ده گهن جل و جور
 ده ستوله و خه لکه هه ل نه گرت تابو :
 دین و دونیای نهوان و خوشوکلور
 نایمن وار و ذیل و ژبر که و تون
 فیرده بن والهوان ده کف هه ی کور !

ایستیکهش پیای چابه نه چوه بجی
 راست و یه کپن درونه مینی له گور
 دهست به چاوی خه والو دابینن
 لوکه له گوی بلیند بکهن سه ری شور
 نه ره ریبه راستی رز گاریه
 له بغض له ز که کانی و امچ و مور
 (خال) ی خور لیک ده کاته وه بوتن
 دوست و دوزمن چه زیره که و سپور
 پیاره کانمان ده لین به صبر و دزی
 زن و مندالیان به زیر و هور
 « به امیدی خدا و بیغه مبه ر »
 « به دلی گهرم و چاوی سور و ته ر »
 « کورده کان چیدی سه ره ری نابن »
 « هر نه وه ند نه ختی بوخو آزابن »
 بچوه لای کورده کاکی زیر و زرینک
 چونکو جی کورده دهست بنی سه رسینک

بی بی بلی (خاله مین) دلی تاکه ی
 که نم و جوجان و پول جرینک. جرینک
 ..... و ..... واله نیو کوردان
 هه لو که و توت، نیوی قاز و قورینک
 هه در دو خوریکده خه ن اه به رایوه
 وه کو بو برینه وهی هه ری دو برینک
 هه برینادیو به توپ و بومباران
 بوخه نه بهر هجرم و بهر شیلینک
 زور جه تونه که تی بکه ن تاکو
 اه بمانکویه و نه دهن به پاچو قولینک
 بیایو دونهایی یا خولایی بی
 سوفیی شه بی یاهه و اخورانی گزینک
 "سه ر به خونی" وه کبرده خه ن هه ردوک
 نه که به حیزه بخویی ر به رینکه رینک
 پیشه بی پشینه و ره جاو که ات تا
 کوری که رو یشکو بو ببیته بلینک

شوبنی وان پیاوه تی بو آزانی
 بو . . . داندراوه گیزو گولینگ
 ریککه وون بوخو چیدی ریک مه که وون
 چوکی زل کواه واره بی کوپینگ
 باره رم بی بکه که بونکویه
 هینده ده گرم له ایوه من بهرینگ
 دوبنی بلبل له نیو گولان ده بکوت
 چهند به سوزیکی خوش ورینگه ورینگ
 « به امیدی خدا و پیغه مبه ر »
 « به دلی گرم و جاوی سوروته ر »
 « کورده کان چیدی سه ر نه وی نابن »
 « هه ر نه وه ند نه ختی بوخو آزابن »

• ریککه وون و اتا متق بن! ریک مه که وون
 وه شوبن به کتر مه که وون

مالی کوردی ه زاری پر کور و کال
 به قوری گرتوو ه ه ماه و شال
 کام ه ماه ۲ ه ماه یی به درو
 کیم شال ۲ شالی کونگه ل و تیتال
 جی ه و میدنین نه واه بو هیچ کهس
 ه کور نه م کیز گه ل و کور و مندال
 که ه مو تازه پی ده گن ؛ تازه
 و اخه ریکن حوا ده دهن بای بال
 نه و کچانه ی که دهسته دهسته درون
 در فینن دلاب به چاوی کال
 بیکه نین واه سه ردهم و لیویان
 دیتو دهروا وه کووه نه وشه ی آل
 شوش و کیل گردن و بژن باریک
 شوخ و شنهک و له به ردل و لیو آل
 داری باریکی بلسکی بسکیان
 نه گری ه که ی قباد ه و ه روسته م ی زال

بیجگه ا، کورانی کورده کانی خو
 به هه و کس ده لین سروسپیل
 ئو کورانه ی که رو ا، مه یدانن
 وورد ده که ن تویی زل به ده ست وزوخال
 وا به سه ر دوزمه نا ده گرمینن
 وه که له که رو بشکی مه ل بکیشی ته مال
 ئو قسازه ی کوتم ا، جوی پرسه
 دمس ا، ئه ستوی ده دا ده کیشی وه بال
 • به هومیدی خدا ر پیغه مبه ر •
 • به دای که رم و جاوی سوروته ر •
 • کورده کان چیدی سه ر نهوی نابن •
 • هه ر ئه وه ند نه ختی بوخو آزابن •

« هم پنج خشته کیانه شو تراوی قاضی مه له بجه به »

نه‌ی کوردی سته مدیده‌بی مه ظالمی سیه چار
 وهی ملتی مه عصومه‌بی بهد به ختی گرفتار
 تاکی له‌خه وان ایوه رو دوزمن مه مو بیدار ؟
 تاجه ندانه بی مه رهست بن و خهلق مه وهوشیار ؟
 خوتان !، که نه مه ضحیه که بی مه حریم و نه غیار ؟
 عالم مه مو مه شغولی ته لاش و دهس و برده
 مه ره ملته بو خوی ؛ خه ریکی زه در خورده
 مه ره که س که بوخو حاکی خویه وه کو مه درده
 مه حرومی مه مو حق و حقوق ملتی کورده
 ماته‌م زده و سوک و بهریشان و گرفتار
 نه‌و ملت و قه و مانه له مه و پیش که زه بون بون
 نه‌و طایفه و طایفه نه‌و ساکه ؛ که دون بون
 نه‌و خه‌لقه له بهر جا هل و نفاق غه رقه بی خون بون
 مه اسان له‌خه‌وی غه قلهت و دارای فنون بون
 ایستیکه مه مو نه‌ک لکن و شاه و حکمدار

کور دیش نه بی هەر عهبد و غلامی نه و نه وین
 بی هوت و سراسیمه له دوی خه لقی به ده وین
 روژ نو کوری نه غیار و شویش حه سه سی شه وین
 جاو بات له و له ویت نه به نه به نه به نه وین
 بی علم و جگر یاره و ومه حزون و خه فیه قیام

بهس طالبی تالانی به کو کوشتنی به ک بن
 بهس جهاد بی دهستی و دهس به سستی به ک بن
 بهس مایلی فهوتانی به کو مردنی به ک بن
 مهشغولی برابی به کو ریک خستنی به ک بن
 نو کو مهل و به ک دهسته و به ک بن و به کو نه غیار

نه م چه هل و نفاق و سه فه هو (سفاهات) ذلله تاکه ی؟
 نه م بی شه رهی خو خور بو غه فله نه تاکه ی؟
 نه م بغض و شقاق و حه سه ده زه نه تاکه ی؟
 بی فکری و سه ر مهستی نه م ملته تاکه ی؟
 تاکه ی نه به نه مهسخره بی عالمی هوشیار؟

هه لهن له خهوا خزمه ده موچارو بشورن
 چاویکی هه لیفن له چه یوراست بنورن
 یرسیکی له بهك كهن له چه نه حوال وجه شورن ؟
 نه م عالمه بوچ عاجزو بی کهیف و سرورن ؟
 بوچی نه کن نه م کورده فقیره هه موهاوار ؟

نه م دهنك و هه راو ناله ووشینه له چه لایه ؟
 نه م آهی جگه رسوز و گربنه له چه لایه ؟
 نه م گشت جه زهعو؛ کوشتو؛ برینه؛ له چه لایه ؟
 سه رچاوه بی نه م چه شمه بی خوینه له چه لایه ؟
 چی بی نه بی نه م شور شو غه و غایه له نه قطار ؟

نه م دهنكه هه مو ناله بی کوردانه له دهست غه یر
 نه م شوره سه دای شیوه نی کوردانی له دهست غه یر
 نه م چه زه هه مو سوزشی کوردانه له دهست غه یر
 نه م خوینه که شه خوینی شه هیدانه له دهست غه یر
 نه م نه عره هه مو نه عره بی کوردانه له سه ردار

و اچا که هه مو متحدویه کدل و جابین
 بویه ک نهوه کو دمهسته برا نه ینی برابین
 مردانه له بو مه قصه دی یه ک پشت و به نابین
 به وشهرطه هه مو تابعی نه حکامی خووابین
 تاجله ره هابین له ده سی دوزمنی خونخوار

دوزمن له هه مولا ؛ چی به چه یداجی به راسا
 بو ملتی کوردی شه و وروژ وان له مه لاسا
 دایم نه وه بیان واله سهر و فکرو چه واسا
 ریشه و ره گی کورد بیننه ده ره له نه ساسا
 تا کو نه مینی یه ک نه فهری کورد له نه قطار

هه ره کهس که ووتی « نه م نه به چه ند » نه بنه غلامی
 ته سلیمی نه کهن مال و سهر و جانی گرامی
 بوی نه بنه نه نا خوان و دوعا گوپی دهوامی
 نه ی ملتی بیچاره به چه ب جاهل و خای ؛
 نه و میکی نه و او بی زهر و بی سیم و نه زانکار

« قه‌ند » ی « دم » و « و » پریه له‌ده ره‌مانی کوشه‌نده
 به‌س ته‌فوره بخون‌ه‌ده به‌قسه‌ی خوش و به‌خه‌نده
 « ی » بی خه‌به‌ران به‌س بینه چاکر و به‌نده
 هه‌شه‌وره که که متر نه‌بوره شه‌نده ا هه‌نده
 روزی « ی » بی به‌م « قه‌ند » « نه‌بن ایوه گرفتار
 ایوه‌بن وخوا ؛ وهر نه‌وه گشت‌گه‌وره و گجکان
 ده‌ر کهن ا دلا جمله خه‌یالاتی به‌ریشات
 چهند چشتی هه‌یه واسطه بونه که تی کوردان
 و « ک کبر و حه‌سه‌د ؛ بغضی به‌کو قلمتی عیرفان
 اصلاحی بکه‌ن تا کو بکوشین به‌هاوار

« نهم شعرانه‌ی خواره‌وه له ژماره‌ی یه‌که‌می سالی
چواره‌می که لایزدا به‌ناوی طاهر هاشمی: کرماشان
چاپ کراون عنوانه‌ی که‌ی « من و پیاریک » .
به‌لام ایسه « یگورین » .

ماگه‌ی دزی

دزی تهرک بکه ؛ « نه‌ی چی بکه‌م که دام »
تیکوشه بوخوت ؛ « نه‌لین فاسزام »
له‌به‌ر تیکوشین ؛ « به‌لی ،، علومه »
کوشش زور چاکه و خویری مه‌حرومه
قسه ببیسه ؛ « فرضا بیستم »
،، مه‌لی پیبکه ؛ « ناخوشه ویستم »
لای کی ؛ « لای آغام » بوجی ؛ « رقی دی »
له‌چی ؛ « له‌می خه‌لک شه وراحت بنوی »
چارون پیاریکه ؛ « یه‌که‌م دز،، وه »
هورای به‌چی ؛ « تارپکه شه‌وه »

داخو ههیهتی فکری سهه بهستی ؟
 « نه والله نه کاهه ر چه ز به بهستی »
 به بهستی بوچی ؟ « چونکو دهغه له »
 « قصودی چیه ؟ « فتنه ی کومه له »
 نه زانی مه عنای چه قیقه تی گورد
 به مه زاقی خوی لاری و له سو برد
 نه و مره به نه ؟ « وه ها دیاره »
 بوچه ن ایشی تر ؟ « هه ربو نه م کاره »
 داخو ههیهتی فکری نیشتمان ؟
 یا سهه به خوبی کومه لی کوردان ؟
 « نه خیر دز بازار آشفته ی نهوی »
 « تا بیری مالی که دایان شهوی »
 هه تاله مالی به کتر بهد جاوین
 نه بی چاو پر آو لیو هه لقر جاوین
 نه ر ابمه گوشتی خومان نه جاوین
 هه چکه سی پیمان ؛ نالی خراوین

١. ترسم نه بی خه رایمان چاک

بهه میوا به وه بهینه زیر خاک

« متر فاسوم میسبونی لوتربانی به بهریکی »

« له سالی ١٩١٦ دا له سابلای کتبی ده ستوری »

« زمانی کوردی : »

« A practical Kurdish grammar »

« داناهه ! به راستی که نهینه به کی میوا به نرغه »

« واده ره کهوی به کهم پیاو یکی له کوردستانی »

« مر کوربانا به کوردی نویسینی کهم ذاته شریفه به »

« متر فاسوم کتبه کهی له سالی ١٩١٩ دا »

« له بهریکا چاپ کردوه سکه له سابلای وه »

« بوایه بایت ناردوه له بهوه تا بهم چوره خوی »

« نه ناسینت »

« . . . by L. O. Fossum Ph. D. »

« American Missionary . . . . . »

« . . . . . Author of a Hymn »

« Book and Editor of a monthly »

« newspaper, also in the Kurdish »

« language. »

« واتا کهم کتبه داندراوه له لایین ل . ار . »

« فاسوم ، ف ، د ، مېښونی نه مریکی ۰۰۰ »
 « دانه ری کتیبکی کورانیو له چاپ دوری »
 « روژنامه یکی مانگانه په زمانی کوردی »
 « وا زان نه کریت نه روژنامه بهی له سا بلاغوه »
 « نویسه بوله چاپ دان ناردوب ته مریکا »
 « بهلام نه هم روژنامه به و نه کتیبی کورانیکی »
 « وه ده ست ایسه نه که وتوه »
 « نه تهری کورد خدمه نی نه م پیاره که وره بهی »
 « هر گیز له پیرناچیت داخه کم رینهی »
 « متر فاسوم مان وه گیر نه که ونه دنا لیره دا »
 « چاپ مان نه کرد - متر فاسوه له لایره کانی »
 « دواپی ده ستور که با نی نه کورانیکی »
 « به کوردی نویسه ایسه به اکیکیان له خواره وه »
 « نه نویسن »

وه نه نی باییرم ؟ کوردستانی قه دیم

کیوو شاخ و دهشتی ؛ خوشن بودلم
 جی دایک و بابیه ؛ مالی خوشک و برا
 هر نوزیککی و بهردیککی ؛ بوم مرواویه
 وه نه نی ..... قه دیم ..... دلم

و مته نى مه حبوبى ؛ كوردستانى بيند
 نه رضيه بر ياد گارى ؛ له جھيلى من
 مه وای وى خوش ورونك ؛ آوى سارد و پاك
 شوانان به هه زاران ؛ صوحبه تانى چاك
 و مته نى ..... قه ديم ..... دلم

قولكه ؛ نه شكه وت ؛ دولى ؛ مه رو به بىرم دى
 ليره بوم بوراوى ؛ له وى بوشه رى
 هه مو نه رجته نه ؛ رابوردوت ويستا
 خه راپهم ، فو بكه ؛ يارب خدای گوره
 و مته نى ..... قه ديم ..... دلم
 دهنكى زورنار دمهول ؛ مه وای پرده كا
 زه وى ؛ ميشه ؛ بليندى ؛ قول هه مو پيكه وه
 ده خوينن بو و قه و مهى ؛ كه له نيويان دايه
 له بىر ناچى زه حه ته تو خه ميان كيشاوه
 و مته نى ..... قه ديم ..... دلم

***

خدای باریتعالی؛ رحمن و رحیم
 هه رچی چاڭ و لازمه: لیت طه له ب ده که یین
 جات له وه ته نم بی، دایم زیادی بکه
 سلامتی وره ده تی، هه میشه ده له یین
 وه ته نی بایرم کوردستانی قه دیم
 کیو و شاخ و دهشتی خوشن بودلم

- «نهم شعرا نهی خواره وه به سه شریکی»
 «(عنان ساری وللی) شاعری به رزی آذر بهایجانی»
 «سووه ته که غزبتی وطن یولوندا له ژماره ی»
 «۲۹ ارکتوبری ۱۹۴۱ داچایی کردو وه»
 «وله مو کوربانه وه بو ایسه بان نارد بو اینجا»
 «بیژن نووسه ری کومه له کردویه به کوردی»

روز که آوا بو شه و تاریک داهات

داعبار جانده وه رده چن بو باغات

هه مو گیانداریک جیکای خوی هه به

هه ره که سه ش مال و حالی خوی هه به

ئهوا! زریان دی، هیچ که س ناتوانی:

خوی له بهر راگری، تو جیکات کوانی؟

ایمرو که زور کهس به خوشی و شایبی
 به که یف و ده ماغ به دل نیسای
 ده هاتو چودان ، ده خون له دونیا
 توش له بهر سه رما ، به نناق و ته نیا
 ناله جاووت دا ده بهستی فرمیسک
 بگریو بناله هه زار (فقیر) ی بی میشتک
 زکت قوروی دی له برسان سردوی
 جل و برکت نیه آخو تو زیندوی ؟
 روزنکی رهش و ، زیات لهوی رهشتر
 لاقی پینخواست وهك رهزین ؟ رهشتر
 جهرکی لهت لهت بوبه کوی زوخال
 لهروی ناجاری دهستت کرد به سوال
 که توده گریای به جاری پر آو
 زور کهس رابوردن لیت کردن سلاو
 آه و ناله ی تو ، بیستی دار و بهرد
 بهلام هه نهی بیست کاکی دهوله مه بد

روزی روناکت لی بو به ده بجور
 فرمیکی چاروت بوته خوینی سور
 خوشلوی ناکه ن بوبه ریشانیت
 به لامن چی بکه م توپی نازانیت
 نه تواننت و یست به ده نکو هارار
 شه بکت کراسهر به زور واجبار
 له م دونیا فانیه که وادیو ده روا
 به بهد به ختی بوی له دایکت هه روا
 هزاران محنت سد ده ردو به لا
 به سهرتو داهات پیی بوی مبتلا
 خاومن وه تن بوی خوشبور وولانت
 مال و حالت بو چاک بو حه یامت
 درژمن پیی زانی غاری دا سهرت
 تیک و پیکی دا هه مو کیشوه رت
 ایستابه آرزوی خوی نه سپی خوی داژوی
 باوش له داخاف دلت هه ل بشکوی

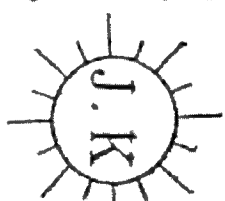
به روت و قوتیو ههنا سه ساردی
 به رچی که ههت بو لی یان نه ستاندی
 بد به ختی هه زار بناسه دوستت
 ده بی بشارانی کی بو به کوستت
 آغا و خااه کان نه لین: بو فه قیر
 نمدن به عنی تور به و سپیلیندیر
 نه من له به رتو واهوار نه که م
 بیم بلی دهر دت مداوای بکه م
 ده نا له دونیا توشت دی هدینه ت
 تالی و ایش و زان نه ندوهو حه سرت
 دهر دت جواره که م به شاخان بلی
 به خاکی باکی نیشتمان بلی
 هه لستان خه لک سه رباک له خه وی
 نابی هه زاران خه ویان لیبکه وی
 به یار هه تی خواو بیغه بهر ته راو بو هیوا مان
 هه به هه مو کورد بک که لکی لی بسینن

الله

به رزو گه لوری بی هلاتا

به یار مه تی و ناوی خوا ی

گور دستان و هیوا

بر سله روک و گور و

خو سه لاهی ژ. ک

روژ نه ژ سپری تایله تی

بوسالی ۱۳۲۲

سالی ۱۹۴۳-۴۴ میلادی

په یامیگی گوماله بو دایگی نیشتمان

سالی ۱۳۶۲-۶۳ هجری

دایگی نیشتمانی گورد دلنیا به

تله ی

تله ی نینداهه کاهی گوماله ی ژ. ک ناله ی دور و ژ. ک سکلای تایهانی نو به همدو ناورچه کانی گوردستانا بلارو

نه کاکلار و لار و کان بو خندمونی نو هانانده

به همدو گوردیگی نیشتمان بلار و در راه گابینن که دویزی ایرو دویزی شارستانی و نه نیا به

نهورندی لهو انانان دایت به بوردسگی زانست و خونی و داری سدر و پایی پیش گونشی گورد روژنه نه گنده و بهایی نو که ناله ی سدر کورتن اوربک و تاپاه به گوبه ی همدو دانست کاهی گوردستان راه گابین

روژ نلتر مېړی تاییه تی کومله ی ژ.ک

پروژې چټی پیلوېست	مارس - آوریل ۱۹۴۳	ربیع الاول - ربیع الثانی ۱۳۶۲	خاټاپوړه - فروردین ۱۳۶۲	روژ ی
۱۷	۱۰	۳	۲۷	شهمو
۱۸	۱۱	۴	۲۸	ښاک شهمو
۱۹	۱۲	۵	۲۹	در شهمو
۲۰	۱۳	۶	۳۰	سه شهمو
۲۱	۱۴	۷	۳۱	چوار شهمو
۲۲	۱۵	۸	۱	پنج شهمو
۲۳	۱۶	۹	۲	سه شهمو
۲۴	۱۷	۱۰	۳	چوار شهمو
۲۵	۱۸	۱۱	۴	پنج شهمو
۲۶	۱۹	۱۲	۵	سه شهمو
۲۷	۲۰	۱۳	۶	چوار شهمو
۲۸	۲۱	۱۴	۷	پنج شهمو
۲۹	۲۲	۱۵	۸	سه شهمو
۳۰	۲۳	۱۶	۹	چوار شهمو
۳۱	۲۴	۱۷	۱۰	پنج شهمو
۳۲	۲۵	۱۸	۱۱	سه شهمو
۳۳	۲۶	۱۹	۱۲	چوار شهمو
۳۴	۲۷	۲۰	۱۳	پنج شهمو
۳۵	۲۸	۲۱	۱۴	سه شهمو
۳۶	۲۹	۲۲	۱۵	چوار شهمو
۳۷	۳۰	۲۳	۱۶	پنج شهمو
۳۸	۳۱	۲۴	۱۷	سه شهمو
۳۹	۱	۲۵	۱۸	چوار شهمو
۴۰	۲	۲۶	۱۹	پنج شهمو
۴۱	۳	۲۷	۲۰	سه شهمو
۴۲	۴	۲۸	۲۱	چوار شهمو
۴۳	۵	۲۹	۲۲	پنج شهمو
۴۴	۶	۳۰	۲۳	سه شهمو
۴۵	۷	۳۱	۲۴	چوار شهمو
۴۶	۸	۱	۲۵	پنج شهمو
۴۷	۹	۲	۲۶	سه شهمو
۴۸	۱۰	۳	۲۷	چوار شهمو
۴۹	۱۱	۴	۲۸	پنج شهمو
۵۰	۱۲	۵	۲۹	سه شهمو
۵۱	۱۳	۶	۳۰	چوار شهمو
۵۲	۱۴	۷	۳۱	پنج شهمو
۵۳	۱۵	۸	۱	سه شهمو
۵۴	۱۶	۹	۲	چوار شهمو
۵۵	۱۷	۱۰	۳	پنج شهمو
۵۶	۱۸	۱۱	۴	سه شهمو
۵۷	۱۹	۱۲	۵	چوار شهمو
۵۸	۲۰	۱۳	۶	پنج شهمو
۵۹	۲۱	۱۴	۷	سه شهمو
۶۰	۲۲	۱۵	۸	چوار شهمو
۶۱	۲۳	۱۶	۹	پنج شهمو
۶۲	۲۴	۱۷	۱۰	سه شهمو
۶۳	۲۵	۱۸	۱۱	چوار شهمو
۶۴	۲۶	۱۹	۱۲	پنج شهمو
۶۵	۲۷	۲۰	۱۳	سه شهمو
۶۶	۲۸	۲۱	۱۴	چوار شهمو
۶۷	۲۹	۲۲	۱۵	پنج شهمو
۶۸	۳۰	۲۳	۱۶	سه شهمو
۶۹	۳۱	۲۴	۱۷	چوار شهمو
۷۰	۱	۲۵	۱۸	پنج شهمو
۷۱	۲	۲۶	۱۹	سه شهمو
۷۲	۳	۲۷	۲۰	چوار شهمو
۷۳	۴	۲۸	۲۱	پنج شهمو
۷۴	۵	۲۹	۲۲	سه شهمو
۷۵	۶	۳۰	۲۳	چوار شهمو
۷۶	۷	۳۱	۲۴	پنج شهمو
۷۷	۸	۱	۲۵	سه شهمو
۷۸	۹	۲	۲۶	چوار شهمو
۷۹	۱۰	۳	۲۷	پنج شهمو
۸۰	۱۱	۴	۲۸	سه شهمو
۸۱	۱۲	۵	۲۹	چوار شهمو
۸۲	۱۳	۶	۳۰	پنج شهمو
۸۳	۱۴	۷	۳۱	سه شهمو
۸۴	۱۵	۸	۱	چوار شهمو
۸۵	۱۶	۹	۲	پنج شهمو
۸۶	۱۷	۱۰	۳	سه شهمو
۸۷	۱۸	۱۱	۴	چوار شهمو
۸۸	۱۹	۱۲	۵	پنج شهمو
۸۹	۲۰	۱۳	۶	سه شهمو
۹۰	۲۱	۱۴	۷	چوار شهمو
۹۱	۲۲	۱۵	۸	پنج شهمو
۹۲	۲۳	۱۶	۹	سه شهمو
۹۳	۲۴	۱۷	۱۰	چوار شهمو
۹۴	۲۵	۱۸	۱۱	پنج شهمو
۹۵	۲۶	۱۹	۱۲	سه شهمو
۹۶	۲۷	۲۰	۱۳	چوار شهمو
۹۷	۲۸	۲۱	۱۴	پنج شهمو
۹۸	۲۹	۲۲	۱۵	سه شهمو
۹۹	۳۰	۲۳	۱۶	چوار شهمو
۱۰۰	۳۱	۲۴	۱۷	پنج شهمو

له خوراکی نوم زموږ لکلی شوی دی - د وینا په کچه پورته له زموږ نه پاتې نه دی
له باغچه هر دمه کله کله وینا وکړه - د وینا په کچه پورته له زموږ نه پاتې نه دی

روزانه میری تالیه‌تی کومله‌ی ز. ک.

[illegible]

نقد و کمالی خدای جهان با بختی نیه — هارودی کی بی شک — که به دست زوال از چو
که روز نهایی به نسیری خلاصی شمار — که باردی کلامه که به دردی هلال ناهجی

روزنامه میری تاییه تی کومه له ی ژ. ک

پوښتنی چتی پیه ویت	ژونډه - ژونډه ۱۹۴۳					جهدی الثانی - رجب ۱۳۶۲					پوش یار - کبیر ۱۳۶۲					روژی
	۱۷	۱۰	۳	۲۶		۱۳	۶	۲۹	۲۲		۲۵	۱۸	۱۱	۴		شماره
	۱۸	۱۱	۴	۲۷		۱۴	۷	۳۰	۲۳		۲۶	۱۹	۱۲	۵		۱۰۰۰ شماره
	۱۹	۱۲	۵	۲۸		۱۵	۸	رجب	۲۴		۲۷	۲۰	۱۳	۶		دو شماره
	۲۰	۱۳	۶	۲۹		۱۶	۹	۲	۲۵		۲۸	۲۱	۱۴	۷		سه شماره
	۲۱	۱۴	۷	۳۰	۲۳	۱۷	۱۰	۳	۲۶	۱۹	۲۹	۲۲	۱۵	۸	۱	چوار شماره
	۲۲	۱۵	۸	ژونډه	۲۴	۱۸	۱۱	۴	۲۷	۲۰	۳۰	۲۳	۱۶	۹	۲	پنج شماره
	۲۳	۱۶	۹	۲	۲۵	۱۹	۱۲	۵	۲۸	۲۱	۳۱	۲۴	۱۷	۱۰	۳	شماره پنځه
																ورځان

نډو نډو د مامنه سپاری د وینې له ناز نه کرد - ایرو له آکرایه له چپاکه و چدوال نډی
 نډو نډو د مامنه سپاری د وینې له ناز نه کرد - ایرو له آکرایه له چپاکه و چدوال نډی

روڈ ٹلڈ میری تالیف تھی گو مملہ ی ز . ک

[illegible]

مهر بازارى دمهره قيمه‌مانى لائىيا به چيگه
— بهر بانه وال بهر چي جه لالا وه کو هلال
— مهر ماهه وال بهر کوي جه لالا ليلال لائى
— ميشي کيه بهر روزى بهر لائى ليلال لائى

روژ نهد میری تاییه تی کومه له یی ژ. ک

یونسیتی چتی	اوت - سپتامبر ۱۹۴۳				شعبان - رمضان ۱۳۶۲				خه ارمانان - شهر پور ۱۳۶۲				روژی
پیاووست	۱۸	۱۱	۴	۲۸	۱۷	۱۰	۳	۲۶	۲۶	۱۹	۵	۲۶	شهمو
	۱۹	۱۲	۵	۲۹	۱۸	۱۱	۴	۲۷	۲۷	۲۰	۶	۲۷	یادک شهمو
	۲۰	۱۳	۶	۳۰	۱۹	۱۲	۵	۲۸	۲۸	۲۱	۷	۲۸	دو شهمو
	۲۱	۱۴	۷	۳۱	۲۰	۱۳	۶	۲۹	۲۹	۲۲	۸	۲۹	سه شهمو
	۲۲	۱۵	۸	۱ - سپتامبر	۲۱	۱۴	۷	۳۰	۳۰	۲۳	۹	۳۰	چوار شهمو
	۲۳	۱۶	۹	۲	۲۲	۱۵	۸	۳۱	۳۱	۲۴	۱۰	۳۱	پنج شهمو
		۱۷	۱۰	۳			۹	۲		۲۵	۱۱	۴	هه پند

دوینیا ههناسهییکه نهه چوپیو نهه هاتی * * * * * بوکس نهه به حال وه بوکس له مال نههچی
 بلقی سهراوه کاکه جهان تی بفره نو * * * * * حالیکه بوی نههچی که له عالم به حال نههچی

روزنامه مدیری تاییدتی کوهله ی ژ. ک

روز و ری	خماره وود - آبلن ۱۳۲۲	شوال - ذیقعدہ ۱۳۶۲	اکتبر - نوامبر ۱۹۴۳	پورستی جیتی پیلورست
شماره	۲۸ ۲۱ ۱۴ ۷	۲۱ ۱۴ ۷ ۳۰	۲۱ ۱۴ ۷ ۳۰	۲۰ ۱۳ ۶ ۳۰
بلاک شماره	۲۹ ۲۲ ۱۵ ۸ ۱	۲۲ ۱۵ ۸ ذیقعدہ ۲۴	۲۴ ۲۲ ۱۵ ۷ ۳۱	۲۴ ۲۲ ۱۴ ۷ ۳۱
در شماره	۳۰ ۲۳ ۱۶ ۹ ۲	۲۳ ۱۶ ۹ ۲ ۲۵	۲۵ ۲۳ ۱۶ ۸ نوامبر	۲۵ ۲۲ ۱۵ ۸ نوامبر
سه شماره	۲۴ ۱۷ ۱۰ ۳	۲۱ ۱۰ ۳ ۱۷	۲۶ ۲۱ ۱۰ ۲ ۹	۲۶ ۲۱ ۱۰ ۲ ۹
چهار شماره	۲۵ ۱۸ ۱۱ ۴	۲۷ ۱۱ ۴ ۱۸	۲۷ ۱۱ ۴ ۱۸	۲۷ ۱۰ ۳ ۱۷
پنج شماره	۲۶ ۱۹ ۱۲ ۵	۲۸ ۱۲ ۵ ۱۹	۲۸ ۱۲ ۵ ۱۹	۲۸ ۱۱ ۴ ۱۸
هشتمین	۲۷ ۲۰ ۱۳ ۶	۲۹ ۱۳ ۶ ۲۰	۲۹ ۱۳ ۶ ۲۰	۲۹ ۱۲ ۵ ۱۹
در چنان				

بلاک یکم نر له غایب وده ایستاکه هاتسه کورام هینه زولاله دهنکی لدهنکی (بلاک) نه چی
آخر زوماله هدمته بی کا بدورف حساب لوقدی حداری دوتنی بانرخی حدال نه چی

روزنامه میری تابلیتی کومه له ی ژ. ک

یونسینی چتی	نوامبر - دسامبر ۱۹۴۳	ذیقنده - ذیحجه ۱۳۶۲	سهر ماوه ژ - آذر ۱۳۶۲	روژی
پیاوړست				
	۱۸ ۱۱ ۴ ۲۷	۲۰ ۱۳ ۶ ۲۸	۲۶ ۱۹ ۱۲ ۵	شماره
	۱۹ ۱۲ ۵ ۲۸	۲۱ ۱۴ ۷ ۲۹	۲۷ ۲۰ ۱۳ ۶	یوه ځل شماره
	۲۰ ۱۳ ۶ ۲۹	۲۲ ۱۵ ۸ ذیسه	۲۸ ۲۱ ۱۴ ۷	دو شماره
	۲۱ ۱۴ ۷ ۳۰	۲۳ ۱۶ ۹ ۲	۲۹ ۲۲ ۱۵ ۸ ۱	سه شماره
	۲۲ ۱۵ ۸ د-اسمبر	۲۴ ۱۷ ۱۰ ۳	۳۰ ۲۳ ۱۶ ۹ ۲	چوار شماره
	۱۶ ۹ ۲ ۲۵	۱۸ ۱۱ ۴ ۲۶	۲۴ ۱۷ ۱۰ ۳	پنج شماره
	۱۷ ۱۰ ۳ ۲۶	۱۹ ۱۲ ۵ ۲۷	۲۵ ۱۸ ۱۱ ۴	څه پښو
				دودجان
		۱۰. ذیحجه جېزلی اوربالی		

کورده نهنانی له کوی ساکنه خزمانی تو   *   کوی کره بوتو بلیم مه سکه نی قومانی تو
 کیوی ترو سو عقی حاورهینی لاسکه ندمرون   *   غارویه تا به حوری رهش سرحه دی مبدانی تو

روز نذر میری تالیبتی کو ملے گی

نوع و روش	بهره انبار - دی ۱۳۲۲	دیجده - عمر ۱۳۱۳ - ۱۳۱۲	بازرسی - زانویه ۱۹۴۴ - ۱۹۴۳	بازرسی چتری پهروست
شده	۳	۲۷	۲۵	۸
یاد شده	۴	۲۸	۱۹	۹
در شده	۵	۲۹	۱۷	۱۰
سه شده	۶	۳۰	۱۸	۱۱
چوار شده	۷	۳۱	۱۹	۱۲
پنج شده	۸	۳۲	۲۰	۱۳
۶۵ نیز	۹	۳۳	۲۱	۱۴
روچان	۱۰	۳۴	۲۲	۱۵

به سحری رمشو ندردهلن آری آدراسه بزبان
نادر، نندو گولی ورری تلسوری آری ندراس

روزنامه میری تاییه قتی کومه له ی ژ. ک

پیاوینستی چتی	ژانویه - فوریه ۱۹۴۴				محرّم - صفر ۱۳۶۳				ریبه‌لدان - بهمن ۱۳۶۲				روزی			
	۱۹	۱۲	۵	۲۹	۲۲	۲۴	۱۷	۱۰	۳	۲۵	۲۹	۲۲	۱۵	۸	۱	شەمە
	۲۰	۱۳	۶	۳۰	۲۳	۲۵	۱۸	۱۱	۴	۲۶	۳۰	۲۳	۱۶	۹	۲	یەك شەمە
		۱۴	۷	۳۱	۲۴		۱۹	۱۲	۵	۲۷		۲۴	۱۷	۱۰	۳	دو شەمە
			۸	فورییه	۲۵		۳۰	۱۳	۶	۲۸		۲۵	۱۸	۱۱	۴	سه شەمە
		۱۶	۹	۲	۲۶		۲۱	۱۴	۷	۲۹		۲۶	۱۹	۱۲	۵	چار شەمە
		۱۷	۱۰	۳	۲۷		۲۲	۱۵	۸	صفر		۲۷	۲۰	۱۳	۶	پنج شەمە
		۱۸	۱۱	۴	۲۸		۲۳	۱۶	۹	۲		۲۸	۲۱	۱۴	۷	هەینی
																دوچان

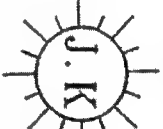
نه‌ه‌واژو کیوی چه‌رمین ژەنگلارو رایێ ئۆستیه‌یین   ۵   بو تەرمەفی جەنۆبە رەو خشیایی رشتاایی ئو
 داخڵی ئەم سنۆره دواژده وێ-لازەت هەبده   ۵   دەلیژێ دواژده مێلیوێه ئوقوسی ککۆرداایی ئو

روز نثر میری تالیفات ک . ک

روز و رتی	دہ شہ - اسفند ۱۳۲۲	سفر - ربیع الاول ۱۳۲۳	فوربہ - مارس ۱۹۴۴	برائستی چتی پہار بست
شہر	۶ ۱۳ ۲۰ ۲۷	۱۴ ۲۱ ۲۸ ۲۵	۴ ۲۶ ۱۱ ۱۸	
بہار شہر		۷ ۱۴ ۲۱ ۲۸	۵ ۲۷ ۱۲ ۱۹	
دو شہر	۱ ۸ ۱۵ ۲۲	۳ ۱۰ ۱۷ ۲۴	۶ ۲۸ ۱۳ ۲۰	
سہ شہر	۲ ۹ ۱۶ ۲۳	۴ ۱۱ ۱۸ ۲۵	۷ ۲۹ ۱۴	
چار شہر	۳ ۱۰ ۱۷ ۲۴	۵ ۱۲ ۱۹ ۲۶	۸ ۳۰ ۱۵	
پنج شہر	۴ ۱۱ ۱۸ ۲۵	۶ ۱۳ ۲۰ ۲۷	۹ ۲۱ ۱۶	
ہم شہر	۵ ۱۲ ۱۹ ۲۶	۷ ۱۴ ۲۱ ۲۸	۱۰ ۲۲ ۱۷	
درجان		۱۲ ۱۹ ۲۶ ۳۰	۱۲ ۱۹ ۲۶ ۳۰	۱۲ ۱۹ ۲۶ ۳۰

حاجی دروہ اسلام آباد ۵ دہ گاہہ بست میلون بنزری خرمائی تو
مکرمہ حاجی قادری کوہی بلہی نیشانی کردہ

بہاؤی شخص ای، اور وہی ہارنڈی نہیں جلاؤنا۔ J. K۔ بڑی کو روکو در دستار کو کی مہادی نہ ک

دروغ و تفریبی ناپیه تی کومالی ژ. ک. ۱۳۲۳ی روزی ۶۴ ۱۳۶۳ی سهری و ۱۹۴۴، ۱۹۴۵ی لادی
امسالی نازیه اهدو کلامه کالی ژ. ک. و هبوا و همدون ردگی که لینا و سارباشی کوهی کوردی لاکوشی شیرزیت

لہی دایکی بیٹھان ! والہ سدرہ تلی

هم ساله لکړا بې پلټنه له گډل به بېستېښه

کارور و بازرگان

بکھنی تہ پارسہ سی یادان و نازداری

گوروی اسلام حضرتی

علیہ السلام اہم و شریفی

روہ کر رہی جلتی ہو جاوے گی درہم پیہم

لہی دایکی بیجان! دل پہ کرب لہی

۲. ڊاڪٽر جي ڏهين ڏينهي ۾ پيٽلور رڙ ڪري

طریقہ سیرت حسنہ: ذریعہ ترقی و ترقی

1950

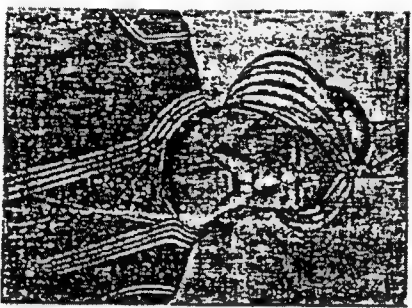
که در سنگ نه گزیده ایم، به درختی برده

گزشتہ ایئر بینجہ پھاروانہ

نورجیہ مسکین ہارڈن دارپیتے

کروڑوں تک اور کہیں بہت زیادہ

بکائی کو سامن جزائی و سولہ مشورہ بلڈ بری

کتاب ضروری آیات صلاح و توبه

پہلے ہی کو ملا ہو دایکے ہفتہ

ای دانشی بنی جان | ای دلجو و درازی

رايو دروڊ مسلمان پي اڇي ڪو ٻيڙو ڪر

کردنی نورالامینج تاپیلانک و دیکه دین نه

برپسگی پتوہ پیاہر صدیقی ہارڈکمان و کلارڈ

داری خورشید بستی ۴۴ به پیاده شدن به جی

کے پائندہ اور پسینہ پڑا سانس پڑی صورتیں

پروفیسر آرورین کرارو کا بیان

پہلے ہی کہہ دیا کہ میں نے اسے نہیں دیکھا ہے۔

روشن بنیاد میں پختہ رہنمائی

॥ श्रीगणेशाय नमः ॥

کے لئے ایک نیا ہیرو

مستند: ۱۳۸۵/۱۰/۱۰

وہابیہ، شیخ بہار، دارالافتاء اسلامیہ

بکر لکھا کہ سیدنا محمد رسول اللہ

کتابخانه، افراد سائنس و مکتبه پیش از این

روزى	خاکه لیره - (معدل)	دریغ الاول - دریغ الثاني	مارس - آپریل	یئر و مورى
	۱۲۲۴	۲	۱۹۳۴	
قشمر	۲۶	۱۹	۱۲	۵
بک شمسو	۲۷	۲۰	۱۱۲	۶
دوشمسو	۲۸	۲۱	۱۴	۷
سه شمسو	۲۹	۲۲	۱۵	(۱)
چار	۳۰	۲۳	۱۶	۲
پنج شمسو	۳۱	۲۴	۱۷	۳
هه پیر	—	۲۵	۱۸	۴
			۱۹	۵
			۲۰	۶
			۲۱	۷
			۲۲	۸
			۲۳	۹
			۲۴	۱۰
			۲۵	۱۱
			۲۶	۱۲
			۲۷	۱۳
			۲۸	۱۴
			۲۹	۱۵
			۳۰	۱۶
			۳۱	۱۷
			۱	۱۸
			۲	۱۹
			۳	۲۰
			۴	۲۱
			۵	۲۲
			۶	۲۳
			۷	۲۴
			۸	۲۵
			۹	۲۶
			۱۰	۲۷
			۱۱	۲۸
			۱۲	۲۹
			۱۳	۳۰
			۱۴	۳۱
			۱۵	۱
			۱۶	۲
			۱۷	۳
			۱۸	۴
			۱۹	۵
			۲۰	۶
			۲۱	۷
			۲۲	۸
			۲۳	۹
			۲۴	۱۰
			۲۵	۱۱
			۲۶	۱۲
			۲۷	۱۳
			۲۸	۱۴
			۲۹	۱۵
			۳۰	۱۶
			۳۱	۱۷
			۱	۱۸
			۲	۱۹
			۳	۲۰
			۴	۲۱
			۵	۲۲
			۶	۲۳
			۷	۲۴
			۸	۲۵
			۹	۲۶
			۱۰	۲۷
			۱۱	۲۸
			۱۲	۲۹
			۱۳	۳۰
			۱۴	۳۱
			۱۵	۱
			۱۶	۲
			۱۷	۳
			۱۸	۴
			۱۹	۵
			۲۰	۶
			۲۱	۷
			۲۲	۸
			۲۳	۹
			۲۴	۱۰
			۲۵	۱۱
			۲۶	۱۲
			۲۷	۱۳
			۲۸	۱۴
			۲۹	۱۵
			۳۰	۱۶
			۳۱	۱۷
			۱	۱۸
			۲	۱۹
			۳	۲۰
			۴	۲۱
			۵	۲۲
			۶	۲۳
			۷	۲۴
			۸	۲۵
			۹	۲۶
			۱۰	۲۷
			۱۱	۲۸
			۱۲	۲۹
			۱۳	۳۰
			۱۴	۳۱
			۱۵	۱
			۱۶	۲
			۱۷	۳
			۱۸	۴
			۱۹	۵
			۲۰	۶
			۲۱	۷
			۲۲	۸
			۲۳	۹
			۲۴	۱۰
			۲۵	۱۱
			۲۶	۱۲
			۲۷	۱۳
			۲۸	۱۴
			۲۹	۱۵
			۳۰	۱۶
			۳۱	۱۷
			۱	۱۸
			۲	۱۹
			۳	۲۰
			۴	۲۱
			۵	۲۲
			۶	۲۳
			۷	۲۴
			۸	۲۵
			۹	۲۶
			۱۰	۲۷
			۱۱	۲۸
			۱۲	۲۹
			۱۳	۳۰
			۱۴	۳۱
			۱۵	۱
			۱۶	۲
			۱۷	۳
			۱۸	۴
			۱۹	۵
			۲۰	۶
			۲۱	۷
			۲۲	۸
			۲۳	۹
			۲۴	۱۰
			۲۵	۱۱
			۲۶	۱۲
			۲۷	۱۳
			۲۸	۱۴
			۲۹	۱۵
			۳۰	۱۶
			۳۱	۱۷
			۱	۱۸
			۲	۱۹
			۳	۲۰
			۴	۲۱
			۵	۲۲
			۶	۲۳
			۷	۲۴
			۸	۲۵
			۹	۲۶
			۱۰	۲۷
			۱۱	۲۸
			۱۲	۲۹
			۱۳	۳۰
			۱۴	۳۱
			۱۵	۱
			۱۶	۲
			۱۷	۳
			۱۸	۴
			۱۹	۵
			۲۰	۶
			۲۱	۷
			۲۲	۸
			۲۳	۹
			۲۴	۱۰
			۲۵	۱۱
			۲۶	۱۲
			۲۷	۱۳
			۲۸	۱۴
			۲۹	۱۵
			۳۰	۱۶
			۳۱	۱۷
			۱	۱۸
			۲	۱۹
			۳	۲۰
			۴	۲۱
			۵	۲۲
			۶	۲۳
			۷	۲۴
			۸	۲۵
			۹	۲۶
			۱۰	۲۷
			۱۱	۲۸
			۱۲	۲۹
			۱۳	۳۰
			۱۴	۳۱
			۱۵	۱
			۱۶	۲
			۱۷	۳
			۱۸	۴
			۱۹	۵
			۲۰	۶
			۲۱	۷
			۲۲	۸
			۲۳	۹
			۲۴	۱۰
			۲۵	۱۱
			۲۶	۱۲
			۲۷	۱۳
			۲۸	۱۴
			۲۹	۱۵
			۳۰	۱۶
			۳۱	۱۷
			۱	۱۸
			۲	۱۹
			۳	۲۰
			۴	۲۱
			۵	۲۲
			۶	۲۳
			۷	۲۴
			۸	۲۵
			۹	۲۶
			۱۰	۲۷
			۱۱	۲۸
			۱۲	۲۹
			۱۳	۳۰
			۱۴	۳۱
			۱۵	۱
			۱۶	۲
			۱۷	۳
			۱۸	۴
			۱۹	۵
			۲۰	۶
			۲۱	۷
			۲۲	۸
			۲۳	۹
			۲۴	۱۰
			۲۵	۱۱
			۲۶	۱۲
			۲۷	۱۳
			۲۸	۱۴
			۲۹	۱۵
			۳۰	۱۶
			۳۱	۱۷
			۱	۱۸
			۲	۱۹
			۳	۲۰
			۴	۲۱
			۵	۲۲
			۶	۲۳
			۷	۲۴
			۸	۲۵
			۹	۲۶
			۱۰	۲۷
			۱۱	۲۸
			۱۲	۲۹
			۱۳	۳۰
			۱۴	۳۱
			۱۵	۱
			۱۶	۲
			۱۷	۳
			۱۸	۴
			۱۹	۵
			۲۰	۶
			۲۱	۷
			۲۲	۸
			۲۳	۹
			۲۴	۱۰
			۲۵	۱۱
			۲۶	۱۲
			۲۷	۱۳
			۲۸	۱۴
			۲۹	۱۵
			۳۰	۱۶
			۳۱	۱۷
			۱	۱۸
			۲	۱۹
			۳	۲۰
			۴	۲۱
			۵	۲۲
			۶	۲۳
			۷	۲۴
			۸	۲۵
			۹	۲۶
			۱۰	۲۷
			۱۱	۲۸
			۱۲	۲۹
			۱۳	۳۰
			۱۴	۳۱
			۱۵	۱
			۱۶	۲
			۱۷	۳
			۱۸	۴
			۱۹	۵
			۲۰	۶
			۲۱	۷
			۲۲	۸
			۲۳	۹
			۲۴	۱۰
			۲۵	۱۱
			۲۶	۱۲
			۲۷	۱۳
			۲۸	۱۴
			۲۹	۱۵
			۳۰	۱۶
			۳۱	۱۷
			۱	۱۸
			۲	۱۹
			۳	۲۰
			۴	۲۱
			۵	۲۲
			۶	۲۳
			۷	۲۴
			۸	۲۵
			۹	۲۶
			۱۰	۲۷
			۱۱	۲۸
			۱۲	۲۹
			۱۳	۳۰
			۱۴	۳۱
			۱۵	۱
			۱۶	۲
			۱۷	۳
			۱۸	۴
			۱۹	۵
			۲۰	۶
			۲۱	۷
			۲۲	۸
			۲۳	۹
			۲۴	۱۰
			۲۵	۱۱
			۲۶	۱۲
			۲۷	۱۳
			۲۸	۱۴
			۲۹	۱۵
			۳۰	۱۶
			۳۱	۱۷
			۱	۱۸
			۲	۱۹
			۳	۲۰
			۴	۲۱
			۵	۲۲
			۶	۲۳
			۷	۲۴
			۸	۲۵
			۹	۲۶
			۱۰	۲۷
			۱۱	۲۸
			۱۲	۲۹
			۱۳	۳۰
			۱۴	۳۱
			۱۵	۱
			۱۶	۲
			۱۷	۳
			۱۸	۴
			۱۹	۵

کرده اند. لکن بر طبق آنکه تا نومی کرد در پیشگاه پادشاهی بخوار و پیشبدر و کوشنی گزیده در دربار و زیره کافیه خوبی
مهر کاه یکی بود کرد که لایق پیشبدری لایق پادشاه بود.

۵) (روز قه ژ میړی تاییه تی کومه له ی ژ . ک)

پېړه وړوړی	آبریل - مای ۱۹۴۴		ریج اثنی - جمادی الاول ۱۳۶۴		۱۳۳۳ - (ثور)		روژی
	۲۰	۲۱	۲۲	۲۳	۲۴	۲۵	
شامو پاک شامو دو شامو ساشامو ۳ وار » پنج شامو هالینو	۱۳	۱۴	۱۵	۱۶	۱۷	۱۸	۱
	۱۴	۱۵	۱۶	۱۷	۱۸	۱۹	۲
	۱۵	۱۶	۱۷	۱۸	۱۹	۲۰	۳
	۱۶	۱۷	۱۸	۱۹	۲۰	۲۱	۴
	۱۷	۱۸	۱۹	۲۰	۲۱	۲۲	۵
	۱۸	۱۹	۲۰	۲۱	۲۲	۲۳	۶
	۱۹	۲۰	۲۱	۲۲	۲۳	۲۴	۷
	۲۰	۲۱	۲۲	۲۳	۲۴	۲۵	۸
	۲۱	۲۲	۲۳	۲۴	۲۵	۲۶	۹
	۲۲	۲۳	۲۴	۲۵	۲۶	۲۷	۱۰
ووجان	۲۳	۲۴	۲۵	۲۶	۲۷	۲۸	۱۱
	۲۴	۲۵	۲۶	۲۷	۲۸	۲۹	۱۲

محل المړه ان پس لما له قه و پس غږه ان پسانده المړه !
 پیلو له مړوړی لازمه پوشنکی قارانیس تیلای نی بکونیت بهلام بړوړی له روز کور بارمغنی بدلت

☆ ((روز تفریحی نایبہ نس)) کو مداحی ز.ک.)) ☆

روژی	جوز در داتن - (جوز زرا)	جصادی الاول جمادی الثانی	مائی - جون	بیس هوروی
شدهو	۱۳ ۶	۲۷ ۲۰	۲۷ ۱۰	۱۷
بالک شدهو	۷	۲۸ ۲۱	۲۸ ۱۱	۱۸
دوشدهو	۸	۲۹ ۲۲	۲۹ ۱۲	۱۹
سه شدهو	۹	۳۰ ۲۳	۳۰ ۱۳	۲۰
چوار د	۱۰	۳۱ ۲۴	۳۱ ۱۴	۲۱
پنج شدهو	۱۱	۲۵	۸ جون	۱۵
هه پتور	۱۲	۲۶	۹	۱۶

१० = ३३३

دینے میرٹ نہ گھر لہ دایک بوری
خودہ گریبا جو نہ لکھی پینہ کہ بنی

((روز نه ژمیری تایه تی کوهله ی ژ. ل.))

روژی	۱۳۳۳ (لاله د)	شعبان - ۱۳۶۲	جولای - آوگوست ۱۹۴۴	بی‌هوه‌وری
نه مهو	۲۸	۸	۲۹	۱۹
پلاژیمو	۲۱	۱۰۵۰	۵	۱۲
دوشه‌مو	۲۹	۱۶	۳۰	۱۳
سه‌شهمو	۳۰	۹	۲۳	۶
چوار	۳۱	۱۰	۲۴	۷
پنج‌شهمو	۱۶	۳۰	۲۵	۸
دوشه‌مو	۱۷	۱۱	۲۶	۱۵
چوار	۱۸	۱۲	۲۷	۹
پنج‌شهمو	۱۹	۱۳	۲۸	۱۰
دوشه‌مو	۲۰	۱۴	۱	۱۱
سه‌شهمو	۲۱	۱۵	۲	۱۲
چوار	۲۲	۱۶	۳	۱۳
پنج‌شهمو	۲۳	۱۷	۴	۱۴
دوشه‌مو	۲۴	۱۸	۵	۱۵
سه‌شهمو	۲۵	۱۹	۶	۱۶
چوار	۲۶	۲۰	۷	۱۷
پنج‌شهمو	۲۷	۲۱	۸	۱۸

۱۹ - اتمای میانی ۱۳۷۲ لیل
 ۲۰ - اتمای میانی ۱۳۷۲ لیل و سارلا
 روز روت ۱۹۴۱

۳ - لادایک جوزی خیرتی
 حسین علی‌السلام
 ۱۰ - جوزی بهرات

۵ - جوزی سیرمال کوهله

ووجان

تی - سیدی بهتر شوی ۱۰ اسیری ۱۰ مغانی تو
 تی - سیدی بهتر شوی دل آرای سیار - سکت
 تی - سیدی بهتر شوی ۱۰ اسیری ۱۰ مغانی تو
 تی - سیدی بهتر شوی دل آرای سیار - سکت

((روژ نهزمیری تاییه لی کومه لی ژ. لی))

پوهووری	آوگوست - سپتامبر ۱۹۴۴	شوال - رمضان ۱۴۲۳	خه زمانان - (بولوبه) ۱۴۲۳	روژی
	۱۶ ۹ ۲ ۲۶	۲۷ ۲۰ ۱۳ ۶	۲۵ ۱۸ ۱۱ ۴	شه ممو
	۱۷ ۱۰ ۳ ۲۷	۲۸ ۲۱ ۱۴ ۷	۲۶ ۱۹ ۱۲ ۵	یهك شاممو
	۱۸ ۱۱ ۴ ۲۸	۲۹ ۲۲ ۱۵ ۸	۲۷ ۲۰ ۱۳ ۶	دوشه ممو
	۱۹ ۱۲ ۵ ۲۹	۳۰ ۲۳ ۱۶ ۹	۲۸ ۲۱ ۱۴ ۷	سه شاممو
	۲۰ ۱۳ ۶ ۳۰	۳۱ ۲۴ ۱۷ ۱۰	۲۹ ۲۲ ۱۵ ۸	چوار »
	۲۱ ۱۴ ۷ ۳۱	۱ ۲۵ ۱۸ ۱۱	۳۰ ۲۳ ۱۶ ۹	اینج شه ممو
	۲۲ ۱۵ ۸ ۱	۲ ۲۶ ۱۹ ۱۲	۳۱ ۲۴ ۱۷ ۱۰	هه یوو

(۲) - وصالی حضرت فاطمه علیها السلام ۱۱هـ - و ولادت حضرت علی
 ۱۷هـ - وصالی حضرت علی
 ۲۱هـ - شهادتی حضرت علی
 ۲۵هـ - عزای رمضان

۱ - هجرت از مکه به مدینه
 ۲ - ولادت حضرت علی
 ۳ - هجرت از مدینه به کربلا
 ۴ - شهادت حضرت علی

نو نوژی ، نایس له خدای لوری مده له روز
 کومل شه دی شهیسی بروی نو به مانت
 نو و بهیو و له روزی له زه له ا منه و ده
 باشان له زووت منه و و ده و نه نشی مده و و ده

روز نمیری تایبہ کی مہملی (ک)۔

پیر و ہفت روزی	اوتکتوبر - نووامبر ۱۹۳۳	ذیقده - ذیقجه ۱۳۶۳	خزمو و در (عقرب) ۱۳۲۳	روزی
	۱۸ ۱۱ ۴ ۲۸	۲۴ ۱۷ ۱۰	۲۷ ۲۰ ۱۳ ۶	شہ ممو
	۱۹ ۱۲ ۵ ۲۹	۲۵ ۱۸ ۱۱	۲۸ ۲۱ ۱۴ ۷	یک شہ ممو
	۲۰ ۱۳ ۶ ۳۰	۲۶ ۱۹ ۱۲	۲۹ ۲۲ ۱۵ ۸	دو شہ ممو
	۲۱ ۱۴ ۷ ۳۱	۲۷ ۲۰ ۱۳	۳۰ ۲۳ ۱۶ ۹	سه شہ ممو
	۲۲ ۱۵ ۸ ۱	۲۸ ۲۱ ۱۴	۳۱ ۲۴ ۱۷ ۱۰	چوار
	۲۳ ۱۶ ۹ ۲	۲۹ ۲۲ ۱۵	۱ ۲۵ ۱۸ ۱۱	پنج شہ ممو
	۲۴ ۱۷ ۱۰ ۳	۳۰ ۲۳ ۱۶	۲ ۲۶ ۱۹ ۱۲	شہ ممو
۱۹۱۷	۱۷ ۱۰ ۳	۳۰ ۲۳ ۱۶	۳ ۲۶ ۱۹ ۱۲	۵
۱۹۱۸	۱۸ ۱۱ ۴	۳۱ ۲۴ ۱۷	۴ ۲۷ ۲۰ ۱۳	۶
۱۹۱۹	۱۹ ۱۲ ۵	۱ ۲۵ ۱۸	۵ ۲۸ ۲۱ ۱۴	۷
۱۹۲۰	۲۰ ۱۳ ۶	۲ ۲۶ ۱۹	۶ ۲۹ ۲۲ ۱۵	۸
۱۹۲۱	۲۱ ۱۴ ۷	۳ ۲۷ ۲۰	۷ ۳۰ ۲۳ ۱۶	۹
۱۹۲۲	۲۲ ۱۵ ۸	۴ ۲۸ ۲۱	۸ ۳۱ ۲۴ ۱۷	۱۰
۱۹۲۳	۲۳ ۱۶ ۹	۵ ۲۹ ۲۲	۹ ۱ ۲۵ ۱۸	۱۱
۱۹۲۴	۲۴ ۱۷ ۱۰	۶ ۳۰ ۲۳	۱۰ ۲ ۲۶ ۱۹	۱۲
۱۹۲۵	۲۵ ۱۸ ۱۱	۷ ۳۱ ۲۴	۱۱ ۳ ۲۷ ۲۰	۱۳
۱۹۲۶	۲۶ ۱۹ ۱۲	۸ ۱ ۲۵	۱۲ ۴ ۲۸ ۲۱	۱۴
۱۹۲۷	۲۷ ۲۰ ۱۳	۹ ۲ ۲۶	۱۳ ۵ ۲۹ ۲۲	۱۵
۱۹۲۸	۲۸ ۲۱ ۱۴	۱۰ ۳ ۲۷	۱۴ ۶ ۳۰ ۲۳	۱۶
۱۹۲۹	۲۹ ۲۲ ۱۵	۱۱ ۴ ۲۸	۱۵ ۷ ۳۱ ۲۴	۱۷
۱۹۳۰	۳۰ ۲۳ ۱۶	۱۲ ۵ ۲۹	۱۶ ۸ ۱ ۲۵	۱۸
۱۹۳۱	۳۱ ۲۴ ۱۷	۱۳ ۶ ۳۰	۱۷ ۹ ۲ ۲۶	۱۹
۱۹۳۲	۱ ۲۵ ۱۸	۱۴ ۷ ۳۱	۱۸ ۱۰ ۳ ۲۷	۲۰
۱۹۳۳	۲ ۲۶ ۱۹	۱۵ ۸ ۱	۱۹ ۱۱ ۴ ۲۸	۲۱
۱۹۳۴	۳ ۲۷ ۲۰	۱۶ ۹ ۲	۲۰ ۱۲ ۵ ۲۹	۲۲
۱۹۳۵	۴ ۲۸ ۲۱	۱۷ ۱۰ ۳	۲۱ ۱۳ ۶ ۳۰	۲۳
۱۹۳۶	۵ ۲۹ ۲۲	۱۸ ۱۱ ۴	۲۲ ۱۴ ۷ ۳۱	۲۴
۱۹۳۷	۶ ۳۰ ۲۳	۱۹ ۱۲ ۵	۲۳ ۱۵ ۸ ۱	۲۵
۱۹۳۸	۷ ۳۱ ۲۴	۲۰ ۱۳ ۶	۲۴ ۱۶ ۹ ۲	۲۶
۱۹۳۹	۸ ۱ ۲۵	۲۱ ۱۴ ۷	۲۵ ۱۷ ۱۰ ۳	۲۷
۱۹۴۰	۹ ۲ ۲۶	۲۲ ۱۵ ۸	۲۶ ۱۸ ۱۱ ۴	۲۸
۱۹۴۱	۱۰ ۳ ۲۷	۲۳ ۱۶ ۹	۲۷ ۱۹ ۱۲ ۵	۲۹
۱۹۴۲	۱۱ ۴ ۲۸	۲۴ ۱۷ ۱۰	۲۸ ۲۰ ۱۳ ۶	۳۰
۱۹۴۳	۱۲ ۵ ۲۹	۲۵ ۱۸ ۱۱	۲۹ ۲۱ ۱۴ ۷	۳۱
۱۹۴۴	۱۳ ۶ ۳۰	۲۶ ۱۹ ۱۲	۳۰ ۲۲ ۱۵ ۸	۱
۱۹۴۵	۱۴ ۷ ۳۱	۲۷ ۲۰ ۱۳	۳۱ ۲۳ ۱۶ ۹	۲
۱۹۴۶	۱۵ ۸ ۱	۲۸ ۲۱ ۱۴	۱ ۲۴ ۱۷ ۱۰	۳
۱۹۴۷	۱۶ ۹ ۲	۲۹ ۲۲ ۱۵	۲ ۲۵ ۱۸ ۱۱	۴
۱۹۴۸	۱۷ ۱۰ ۳	۳۰ ۲۳ ۱۶	۳ ۲۶ ۱۹ ۱۲	۵
۱۹۴۹	۱۸ ۱۱ ۴	۳۱ ۲۴ ۱۷	۴ ۲۷ ۲۰ ۱۳	۶
۱۹۵۰	۱۹ ۱۲ ۵	۱ ۲۵ ۱۸	۵ ۲۸ ۲۱ ۱۴	۷
۱۹۵۱	۲۰ ۱۳ ۶	۲ ۲۶ ۱۹	۶ ۲۹ ۲۲ ۱۵	۸
۱۹۵۲	۲۱ ۱۴ ۷	۳ ۲۷ ۲۰	۷ ۳۰ ۲۳ ۱۶	۹
۱۹۵۳	۲۲ ۱۵ ۸	۴ ۲۸ ۲۱	۸ ۳۱ ۲۴ ۱۷	۱۰
۱۹۵۴	۲۳ ۱۶ ۹	۵ ۲۹ ۲۲	۹ ۱ ۲۵ ۱۸	۱۱
۱۹۵۵	۲۴ ۱۷ ۱۰	۶ ۳۰ ۲۳	۱۰ ۲ ۲۶ ۱۹	۱۲
۱۹۵۶	۲۵ ۱۸ ۱۱	۷ ۳۱ ۲۴	۱۱ ۳ ۲۷ ۲۰	۱۳
۱۹۵۷	۲۶ ۱۹ ۱۲	۸ ۱ ۲۵	۱۲ ۴ ۲۸ ۲۱	۱۴
۱۹۵۸	۲۷ ۲۰ ۱۳	۹ ۲ ۲۶	۱۳ ۵ ۲۹ ۲۲	۱۵
۱۹۵۹	۲۸ ۲۱ ۱۴	۱۰ ۳ ۲۷	۱۴ ۶ ۳۰ ۲۳	۱۶
۱۹۶۰	۲۹ ۲۲ ۱۵	۱۱ ۴ ۲۸	۱۵ ۷ ۳۱ ۲۴	۱۷
۱۹۶۱	۳۰ ۲۳ ۱۶	۱۲ ۵ ۲۹	۱۶ ۸ ۱ ۲۵	۱۸
۱۹۶۲	۳۱ ۲۴ ۱۷	۱۳ ۶ ۳۰	۱۷ ۹ ۲ ۲۶	۱۹
۱۹۶۳	۱ ۲۵ ۱۸	۱۴ ۷ ۳۱	۱۸ ۱۰ ۳ ۲۷	۲۰
۱۹۶۴	۲ ۲۶ ۱۹	۱۵ ۸ ۱	۱۹ ۱۱ ۴ ۲۸	۲۱
۱۹۶۵	۳ ۲۷ ۲۰	۱۶ ۹ ۲	۲۰ ۱۲ ۵ ۲۹	۲۲
۱۹۶۶	۴ ۲۸ ۲۱	۱۷ ۱۰ ۳	۲۱ ۱۳ ۶ ۳۰	۲۳
۱۹۶۷	۵ ۲۹ ۲۲	۱۸ ۱۱ ۴	۲۲ ۱۴ ۷ ۳۱	۲۴
۱۹۶۸	۶ ۳۰ ۲۳	۱۹ ۱۲ ۵	۲۳ ۱۵ ۸ ۱	۲۵
۱۹۶۹	۷ ۳۱ ۲۴	۲۰ ۱۳ ۶	۲۴ ۱۶ ۹ ۲	۲۶
۱۹۷۰	۸ ۱ ۲۵	۲۱ ۱۴ ۷	۲۵ ۱۷ ۱۰ ۳	۲۷
۱۹۷۱	۹ ۲ ۲۶	۲۲ ۱۵ ۸	۲۶ ۱۸ ۱۱ ۴	۲۸
۱۹۷۲	۱۰ ۳ ۲۷	۲۳ ۱۶ ۹	۲۷ ۱۹ ۱۲ ۵	۲۹
۱۹۷۳	۱۱ ۴ ۲۸	۲۴ ۱۷ ۱۰	۲۸ ۲۰ ۱۳ ۶	۳۰
۱۹۷۴	۱۲ ۵ ۲۹	۲۵ ۱۸ ۱۱	۲۹ ۲۱ ۱۴ ۷	۳۱
۱۹۷۵	۱۳ ۶ ۳۰	۲۶ ۱۹ ۱۲	۳۰ ۲۲ ۱۵ ۸	۱
۱۹۷۶	۱۴ ۷ ۳۱	۲۷ ۲۰ ۱۳	۳۱ ۲۳ ۱۶ ۹	۲
۱۹۷۷	۱۵ ۸ ۱	۲۸ ۲۱ ۱۴	۱ ۲۴ ۱۷ ۱۰	۳
۱۹۷۸	۱۶ ۹ ۲	۲۹ ۲۲ ۱۵	۲ ۲۵ ۱۸ ۱۱	۴
۱۹۷۹	۱۷ ۱۰ ۳	۳۰ ۲۳ ۱۶	۳ ۲۶ ۱۹ ۱۲	۵
۱۹۸۰	۱۸ ۱۱ ۴	۳۱ ۲۴ ۱۷	۴ ۲۷ ۲۰ ۱۳	۶
۱۹۸۱	۱۹ ۱۲ ۵	۱ ۲۵ ۱۸	۵ ۲۸ ۲۱ ۱۴	۷
۱۹۸۲	۲۰ ۱۳ ۶	۲ ۲۶ ۱۹	۶ ۲۹ ۲۲ ۱۵	۸
۱۹۸۳	۲۱ ۱۴ ۷	۳ ۲۷ ۲۰	۷ ۳۰ ۲۳ ۱۶	۹
۱۹۸۴	۲۲ ۱۵ ۸	۴ ۲۸ ۲۱	۸ ۳۱ ۲۴ ۱۷	۱۰
۱۹۸۵	۲۳ ۱۶ ۹	۵ ۲۹ ۲۲	۹ ۱ ۲۵ ۱۸	۱۱
۱۹۸۶	۲۴ ۱۷ ۱۰	۶ ۳۰ ۲۳	۱۰ ۲ ۲۶ ۱۹	۱۲
۱۹۸۷	۲۵ ۱۸ ۱۱	۷ ۳۱ ۲۴	۱۱ ۳ ۲۷ ۲۰	۱۳
۱۹۸۸	۲۶ ۱۹ ۱۲	۸ ۱ ۲۵	۱۲ ۴ ۲۸ ۲۱	۱۴
۱۹۸۹	۲۷ ۲۰ ۱۳	۹ ۲ ۲۶	۱۳ ۵ ۲۹ ۲۲	۱۵
۱۹۹۰	۲۸ ۲۱ ۱۴	۱۰ ۳ ۲۷	۱۴ ۶ ۳۰ ۲۳	۱۶
۱۹۹۱	۲۹ ۲۲ ۱۵	۱۱ ۴ ۲۸	۱۵ ۷ ۳۱ ۲۴	۱۷
۱۹۹۲	۳۰ ۲۳ ۱۶	۱۲ ۵ ۲۹	۱۶ ۸ ۱ ۲۵	۱۸
۱۹۹۳	۳۱ ۲۴ ۱۷	۱۳ ۶ ۳۰	۱۷ ۹ ۲ ۲۶	۱۹
۱۹۹۴	۱ ۲۵ ۱۸	۱۴ ۷ ۳۱	۱۸ ۱۰ ۳ ۲۷	۲۰
۱۹۹۵	۲ ۲۶ ۱۹	۱۵ ۸ ۱	۱۹ ۱۱ ۴ ۲۸	۲۱
۱۹۹۶	۳ ۲۷ ۲۰	۱۶ ۹ ۲	۲۰ ۱۲ ۵ ۲۹	۲۲
۱۹۹۷	۴ ۲۸ ۲۱	۱۷ ۱۰ ۳	۲۱ ۱۳ ۶ ۳۰	۲۳
۱۹۹۸	۵ ۲۹ ۲۲	۱۸ ۱۱ ۴	۲۲ ۱۴ ۷ ۳۱	۲۴
۱۹۹۹	۶ ۳۰ ۲۳	۱۹ ۱۲ ۵	۲۳ ۱۵ ۸ ۱	۲۵
۲۰۰۰	۷ ۳۱ ۲۴	۲۰ ۱۳ ۶	۲۴ ۱۶ ۹ ۲	۲۶
۲۰۰۱	۸ ۱ ۲۵	۲۱ ۱۴ ۷	۲۵ ۱۷ ۱۰ ۳	۲۷
۲۰۰۲	۹ ۲ ۲۶	۲۲ ۱۵ ۸	۲۶ ۱۸ ۱۱ ۴	۲۸
۲۰۰۳	۱۰ ۳ ۲۷	۲۳ ۱۶ ۹	۲۷ ۱۹ ۱۲ ۵	۲۹
۲۰۰۴	۱۱ ۴ ۲۸	۲۴ ۱۷ ۱۰	۲۸ ۲۰ ۱۳ ۶	۳۰
۲۰۰۵	۱۲ ۵ ۲۹	۲۵ ۱۸ ۱۱	۲۹ ۲۱ ۱۴ ۷	۳۱
۲۰۰۶	۱۳ ۶ ۳۰	۲۶ ۱۹ ۱۲	۳۰ ۲۲ ۱۵ ۸	۱
۲۰۰۷	۱۴ ۷ ۳۱	۲۷ ۲۰ ۱۳	۳۱ ۲۳ ۱۶ ۹	۲
۲۰۰۸	۱۵ ۸ ۱	۲۸ ۲۱ ۱۴	۱ ۲۴ ۱۷ ۱۰	۳
۲۰۰۹	۱۶ ۹ ۲	۲۹ ۲۲ ۱۵	۲ ۲۵ ۱۸ ۱۱	۴
۲۰۱۰	۱۷ ۱۰ ۳	۳۰ ۲۳ ۱۶	۳ ۲۶ ۱۹ ۱۲	۵
۲۰۱۱	۱۸ ۱۱ ۴	۳۱ ۲۴ ۱۷	۴ ۲۷ ۲۰ ۱۳	۶
۲۰۱۲	۱۹ ۱۲ ۵	۱ ۲۵ ۱۸	۵ ۲۸ ۲۱ ۱۴	۷
۲۰۱۳	۲۰ ۱۳ ۶	۲ ۲۶ ۱۹	۶ ۲۹ ۲۲ ۱۵	۸
۲۰۱۴	۲۱ ۱۴ ۷	۳ ۲۷ ۲۰	۷ ۳۰ ۲۳ ۱۶	۹
۲۰۱۵	۲۲ ۱۵ ۸	۴ ۲۸ ۲۱	۸ ۳۱ ۲۴ ۱۷	۱۰
۲۰۱۶	۲۳ ۱۶ ۹	۵ ۲۹ ۲۲	۹ ۱ ۲۵ ۱۸	۱۱
۲۰۱۷	۲۴ ۱۷ ۱۰	۶ ۳۰ ۲۳	۱۰ ۲ ۲۶ ۱۹	۱۲
۲۰۱۸	۲۵ ۱۸ ۱۱	۷ ۳۱ ۲۴	۱۱ ۳ ۲۷ ۲۰	۱۳
۲۰۱۹	۲۶ ۱۹ ۱۲	۸ ۱ ۲۵	۱۲ ۴ ۲۸ ۲۱	۱۴
۲۰۲۰	۲۷ ۲۰ ۱۳	۹ ۲ ۲۶	۱۳ ۵ ۲۹ ۲۲	۱۵
۲۰۲۱	۲۸ ۲۱ ۱۴	۱۰ ۳ ۲۷	۱۴ ۶ ۳۰ ۲۳	۱۶
۲۰۲۲	۲۹ ۲۲ ۱۵	۱۱ ۴ ۲۸	۱۵ ۷ ۳۱ ۲۴	۱۷
۲۰۲۳	۳۰ ۲۳ ۱۶	۱۲ ۵ ۲۹	۱۶ ۸ ۱ ۲۵	۱۸
۲۰۲۴	۳۱ ۲۴ ۱۷	۱۳ ۶ ۳۰	۱۷ ۹ ۲ ۲۶	۱۹
۲۰۲۵	۱ ۲۵ ۱۸	۱۴ ۷ ۳۱	۱۸ ۱۰ ۳ ۲۷	۲۰
۲۰۲۶	۲ ۲۶ ۱۹	۱۵ ۸ ۱	۱۹ ۱۱ ۴ ۲۸	۲۱
۲۰۲۷	۳ ۲۷ ۲۰	۱۶ ۹ ۲	۲۰ ۱۲ ۵ ۲۹	۲۲
۲۰۲۸	۴ ۲۸ ۲۱	۱۷ ۱۰ ۳	۲۱ ۱۳ ۶ ۳۰	۲۳
۲۰۲۹	۵ ۲۹ ۲۲	۱۸ ۱۱ ۴	۲۲ ۱۴ ۷ ۳۱	۲۴
۲۰۳۰	۶ ۳۰ ۲۳	۱۹ ۱۲ ۵	۲۳ ۱۵ ۸ ۱	۲۵
۲۰۳۱	۷ ۳۱ ۲۴	۲۰ ۱۳ ۶	۲۴ ۱۶ ۹ ۲	۲۶
۲۰۳۲	۸ ۱ ۲۵	۲۱ ۱۴ ۷	۲۵ ۱۷ ۱۰ ۳	۲۷
۲۰۳۳	۹ ۲ ۲۶	۲۲ ۱۵ ۸	۲۶ ۱۸ ۱۱ ۴	۲۸
۲۰۳۴	۱۰ ۳ ۲۷	۲۳ ۱۶ ۹	۲۷ ۱۹ ۱۲ ۵	۲۹
۲۰۳۵	۱۱ ۴ ۲۸	۲۴ ۱۷ ۱۰	۲۸ ۲۰ ۱۳ ۶	۳۰
۲۰۳۶	۱۲ ۵ ۲۹	۲۵ ۱۸ ۱۱	۲۹ ۲۱ ۱۴ ۷	۳۱
۲۰۳۷	۱۳ ۶ ۳۰	۲۶ ۱۹ ۱۲	۳۰ ۲۲ ۱۵ ۸	۱
۲۰۳۸	۱۴ ۷ ۳۱	۲۷ ۲۰ ۱۳	۳۱ ۲۳ ۱۶ ۹	۲
۲۰۳۹	۱۵ ۸ ۱	۲۸ ۲۱ ۱۴	۱ ۲۴ ۱۷ ۱۰	۳
۲۰۴۰	۱۶ ۹ ۲	۲۹ ۲۲ ۱۵	۲ ۲۵ ۱۸ ۱۱	۴
۲۰۴۱	۱۷ ۱۰ ۳	۳۰ ۲۳ ۱۶	۳ ۲۶ ۱۹ ۱۲	۵
۲۰۴۲	۱۸ ۱۱ ۴	۳۱ ۲۴ ۱۷	۴ ۲۷ ۲۰ ۱۳	۶
۲۰۴۳	۱۹ ۱۲ ۵	۱ ۲۵ ۱۸	۵ ۲۸ ۲۱ ۱۴	۷
۲۰۴۴	۲۰ ۱۳ ۶	۲ ۲۶ ۱۹	۶ ۲۹ ۲۲ ۱۵	۸
۲۰۴۵	۲۱ ۱۴ ۷	۳ ۲۷ ۲۰	۷ ۳۰ ۲۳ ۱۶	۹
۲۰۴۶	۲۲ ۱۵ ۸	۴ ۲۸ ۲۱	۸ ۳۱ ۲۴ ۱۷	۱۰
۲۰۴۷	۲۳ ۱۶ ۹	۵ ۲۹ ۲۲	۹ ۱ ۲۵ ۱۸	۱۱
۲۰۴۸	۲۴ ۱۷ ۱۰	۶ ۳۰ ۲۳	۱۰ ۲ ۲۶ ۱۹	۱۲
۲۰۴۹	۲۵ ۱۸ ۱۱	۷ ۳۱ ۲۴	۱۱ ۳ ۲۷ ۲۰	۱۳
۲۰۵۰	۲۶ ۱۹ ۱۲	۸ ۱ ۲۵	۱۲ ۴ ۲۸ ۲۱	۱۴
۲۰۵۱	۲۷ ۲۰ ۱۳	۹ ۲ ۲۶	۱۳ ۵ ۲۹ ۲۲	۱۵
۲۰۵۲	۲۸ ۲۱ ۱۴	۱۰ ۳ ۲۷	۱۴ ۶ ۳۰ ۲۳	۱۶
۲۰۵۳	۲۹ ۲۲ ۱۵	۱۱ ۴ ۲۸	۱۵ ۷ ۳۱ ۲۴	۱۷
۲۰۵۴	۳۰ ۲۳ ۱۶	۱۲ ۵ ۲۹	۱۶ ۸ ۱ ۲۵	۱۸
۲۰۵۵	۳۱ ۲۴ ۱۷	۱۳ ۶ ۳۰	۱۷ ۹ ۲ ۲۶	۱۹
۲۰۵۶	۱ ۲۵ ۱۸	۱۴ ۷ ۳۱	۱۸ ۱۰ ۳ ۲۷	۲۰
۲۰۵۷	۲ ۲۶ ۱۹	۱۵ ۸ ۱	۱۹ ۱۱ ۴ ۲۸	۲۱
۲۰۵۸	۳ ۲۷ ۲۰	۱۶ ۹ ۲	۲۰ ۱۲ ۵ ۲۹	۲۲
۲۰۵۹	۴ ۲۸ ۲۱	۱۷ ۱۰ ۳	۲۱ ۱۳ ۶ ۳۰	۲۳
۲۰۶۰	۵ ۲۹ ۲۲	۱۸ ۱۱ ۴	۲	

بہ ہندوئی آزادی بو تہ صحیل شہ رانہ ت
 ۴۴ صلی تھی کوردی شہرونی خو مہ فروش

دوم به بندها نان
خواب در کدو

۵) (دوژ نه ژمیری تایبه تی کومه ای ژ. ل. ک)۵

پړه وړه وړی	دسامبر - جينو وړی ۱۹۴۵ - ۱۹۴۴		مهرم - صفر ۱۳۶۴		به لړ انبار - (جادو) ۱۳۶۳		روژی
	۱۹	۱۲	۵	۲۹	۲۲	۱۵	
	۱۹	۱۲	۵	۲۹	۲۲	۱۵	۸
	۲۰	۱۳	۶	۳۰	۲۳	۱۶	۹
	۱۴	۷	۳۱	۲۹	۲۲	۱۵	۸
	۱۵	۸	۳۰	۲۸	۲۱	۱۴	۷
	۱۶	۹	۲۹	۲۷	۲۰	۱۳	۶
	۱۷	۱۰	۲۸	۲۶	۱۹	۱۲	۵
	۱۸	۱۱	۲۷	۲۵	۱۸	۱۱	۴
							۳
							۲
							۱
							۰
							۰
							۰
							۰
							۰
							۰
							۰
							۰
							۰
							۰
							۰
							۰
							۰
							۰
							۰
							۰
							۰
							۰
							۰
							۰
							۰
							۰
							۰
							۰
							۰
							۰
							۰
							۰
							۰
							۰
							۰
							۰
							۰
							۰
							۰
							۰
							۰
							۰
							۰
							۰
							۰
							۰
							۰
							۰
							۰
							۰
							۰
							۰
							۰
							۰
							۰
							۰
							۰
							۰
							۰
							۰
							۰
							۰
							۰
							۰
							۰
							۰
							۰
							۰
							۰
							۰
							۰
							۰
							۰
							۰
							۰
							۰
							۰
							۰
							۰
							۰
							۰
							۰
							۰
							۰
							۰
							۰
							۰
							۰
							۰
							۰
							۰
							۰
							۰
							۰
							۰
							۰
							۰
							۰
							۰
							۰
							۰
							۰
							۰
							۰
							۰
							۰
							۰
							۰
							۰
							۰
							۰
							۰
							۰
							۰
							۰
							۰
							۰
							۰
							۰
							۰
							۰
							۰
							۰
							۰
							۰
							۰
							۰
							۰
							۰
							۰
							۰
							۰
							۰
							۰
							۰
							۰
							۰
							۰
							۰

و وچان

سولېل و نرالیس و شمر باد شهر دل
ن لاسکره تملان مېله لی طهرلی ۵۰ لاری

دورونده صفت نامه ددکېشن و دشر و شفت
- دودلده نده و کو آکرو و دک کوره به و شفت

((روز قەشقىرى تايپەتق كىرىمالەئى ژ. لى))

رەقەمى	رىيەندەت - (دەلە)	صفر - ربيع الاول	جىنەندەئى - قىش رەقەمى	يەر قەشقىرى
۱۳۳۳	۱۳۶۴	۱۹۴۵		
۷	۲۸	۳۶	۲۷	۱۷ ۱۰
۸	۲۲	۳۷	۲۸	۱۸ ۱۱
۹	۱۶	۲۹	۲۹	۱۹ ۱۲
۲	۳۰	۳۰	۳۰	۱۳ ۱۳
۳	۱۷	۲۹	۳۱	۱۴ ۷
۴	۱۸	۲۳	۲۴	۱۵ ۸
۵	۱۲	۱۷	۲۵	۱۶ ۹
۶	۱۳	۱۸	۲۶	
۱۳	۲۷	۳۲	۳۲	
۱۴	۲۸	۳۳	۳۳	
۱۵	۲۹	۳۴	۳۴	
۱۶	۳۰	۳۵	۳۵	
۱۷	۳۱	۳۶	۳۶	
۱۸	۳۲	۳۷	۳۷	
۱۹	۳۳	۳۸	۳۸	
۲۰	۳۴	۳۹	۳۹	
۲۱	۳۵	۴۰	۴۰	
۲۲	۳۶	۴۱	۴۱	
۲۳	۳۷	۴۲	۴۲	
۲۴	۳۸	۴۳	۴۳	
۲۵	۳۹	۴۴	۴۴	
۲۶	۴۰	۴۵	۴۵	
۲۷	۴۱	۴۶	۴۶	
۲۸	۴۲	۴۷	۴۷	
۲۹	۴۳	۴۸	۴۸	
۳۰	۴۴	۴۹	۴۹	
۳۱	۴۵	۵۰	۵۰	
۳۲	۴۶	۵۱	۵۱	
۳۳	۴۷	۵۲	۵۲	
۳۴	۴۸	۵۳	۵۳	
۳۵	۴۹	۵۴	۵۴	
۳۶	۵۰	۵۵	۵۵	
۳۷	۵۱	۵۶	۵۶	
۳۸	۵۲	۵۷	۵۷	
۳۹	۵۳	۵۸	۵۸	
۴۰	۵۴	۵۹	۵۹	
۴۱	۵۵	۶۰	۶۰	
۴۲	۵۶	۶۱	۶۱	
۴۳	۵۷	۶۲	۶۲	
۴۴	۵۸	۶۳	۶۳	
۴۵	۵۹	۶۴	۶۴	
۴۶	۶۰	۶۵	۶۵	
۴۷	۶۱	۶۶	۶۶	
۴۸	۶۲	۶۷	۶۷	
۴۹	۶۳	۶۸	۶۸	
۵۰	۶۴	۶۹	۶۹	
۵۱	۶۵	۷۰	۷۰	
۵۲	۶۶	۷۱	۷۱	
۵۳	۶۷	۷۲	۷۲	
۵۴	۶۸	۷۳	۷۳	
۵۵	۶۹	۷۴	۷۴	
۵۶	۷۰	۷۵	۷۵	
۵۷	۷۱	۷۶	۷۶	
۵۸	۷۲	۷۷	۷۷	
۵۹	۷۳	۷۸	۷۸	
۶۰	۷۴	۷۹	۷۹	
۶۱	۷۵	۸۰	۸۰	
۶۲	۷۶	۸۱	۸۱	
۶۳	۷۷	۸۲	۸۲	
۶۴	۷۸	۸۳	۸۳	
۶۵	۷۹	۸۴	۸۴	
۶۶	۸۰	۸۵	۸۵	
۶۷	۸۱	۸۶	۸۶	
۶۸	۸۲	۸۷	۸۷	
۶۹	۸۳	۸۸	۸۸	
۷۰	۸۴	۸۹	۸۹	
۷۱	۸۵	۹۰	۹۰	
۷۲	۸۶	۹۱	۹۱	
۷۳	۸۷	۹۲	۹۲	
۷۴	۸۸	۹۳	۹۳	
۷۵	۸۹	۹۴	۹۴	
۷۶	۹۰	۹۵	۹۵	
۷۷	۹۱	۹۶	۹۶	
۷۸	۹۲	۹۷	۹۷	
۷۹	۹۳	۹۸	۹۸	
۸۰	۹۴	۹۹	۹۹	
۸۱	۹۵	۱۰۰	۱۰۰	
۸۲	۹۶	۱۰۱	۱۰۱	
۸۳	۹۷	۱۰۲	۱۰۲	
۸۴	۹۸	۱۰۳	۱۰۳	
۸۵	۹۹	۱۰۴	۱۰۴	
۸۶	۱۰۰	۱۰۵	۱۰۵	
۸۷	۱۰۱	۱۰۶	۱۰۶	
۸۸	۱۰۲	۱۰۷	۱۰۷	
۸۹	۱۰۳	۱۰۸	۱۰۸	
۹۰	۱۰۴	۱۰۹	۱۰۹	
۹۱	۱۰۵	۱۱۰	۱۱۰	
۹۲	۱۰۶	۱۱۱	۱۱۱	
۹۳	۱۰۷	۱۱۲	۱۱۲	
۹۴	۱۰۸	۱۱۳	۱۱۳	
۹۵	۱۰۹	۱۱۴	۱۱۴	
۹۶	۱۱۰	۱۱۵	۱۱۵	
۹۷	۱۱۱	۱۱۶	۱۱۶	
۹۸	۱۱۲	۱۱۷	۱۱۷	
۹۹	۱۱۳	۱۱۸	۱۱۸	
۱۰۰	۱۱۴	۱۱۹	۱۱۹	
۱۰۱	۱۱۵	۱۲۰	۱۲۰	
۱۰۲	۱۱۶	۱۲۱	۱۲۱	
۱۰۳	۱۱۷	۱۲۲	۱۲۲	
۱۰۴	۱۱۸	۱۲۳	۱۲۳	
۱۰۵	۱۱۹	۱۲۴	۱۲۴	
۱۰۶	۱۲۰	۱۲۵	۱۲۵	
۱۰۷	۱۲۱	۱۲۶	۱۲۶	
۱۰۸	۱۲۲	۱۲۷	۱۲۷	
۱۰۹	۱۲۳	۱۲۸	۱۲۸	
۱۱۰	۱۲۴	۱۲۹	۱۲۹	
۱۱۱	۱۲۵	۱۳۰	۱۳۰	
۱۱۲	۱۲۶	۱۳۱	۱۳۱	
۱۱۳	۱۲۷	۱۳۲	۱۳۲	
۱۱۴	۱۲۸	۱۳۳	۱۳۳	
۱۱۵	۱۲۹	۱۳۴	۱۳۴	
۱۱۶	۱۳۰	۱۳۵	۱۳۵	
۱۱۷	۱۳۱	۱۳۶	۱۳۶	
۱۱۸	۱۳۲	۱۳۷	۱۳۷	
۱۱۹	۱۳۳	۱۳۸	۱۳۸	
۱۲۰	۱۳۴	۱۳۹	۱۳۹	
۱۲۱	۱۳۵	۱۴۰	۱۴۰	
۱۲۲	۱۳۶	۱۴۱	۱۴۱	
۱۲۳	۱۳۷	۱۴۲	۱۴۲	
۱۲۴	۱۳۸	۱۴۳	۱۴۳	
۱۲۵	۱۳۹	۱۴۴	۱۴۴	
۱۲۶	۱۴۰	۱۴۵	۱۴۵	
۱۲۷	۱۴۱	۱۴۶	۱۴۶	
۱۲۸	۱۴۲	۱۴۷	۱۴۷	
۱۲۹	۱۴۳	۱۴۸	۱۴۸	
۱۳۰	۱۴۴	۱۴۹	۱۴۹	
۱۳۱	۱۴۵	۱۵۰	۱۵۰	
۱۳۲	۱۴۶	۱۵۱	۱۵۱	
۱۳۳	۱۴۷	۱۵۲	۱۵۲	
۱۳۴	۱۴۸	۱۵۳	۱۵۳	
۱۳۵	۱۴۹	۱۵۴	۱۵۴	
۱۳۶	۱۵۰	۱۵۵	۱۵۵	
۱۳۷	۱۵۱	۱۵۶	۱۵۶	
۱۳۸	۱۵۲	۱۵۷	۱۵۷	
۱۳۹	۱۵۳	۱۵۸	۱۵۸	
۱۴۰	۱۵۴	۱۵۹	۱۵۹	
۱۴۱	۱۵۵	۱۶۰	۱۶۰	
۱۴۲	۱۵۶	۱۶۱	۱۶۱	
۱۴۳	۱۵۷	۱۶۲	۱۶۲	
۱۴۴	۱۵۸	۱۶۳	۱۶۳	
۱۴۵	۱۵۹	۱۶۴	۱۶۴	
۱۴۶	۱۶۰	۱۶۵	۱۶۵	
۱۴۷	۱۶۱	۱۶۶	۱۶۶	
۱۴۸	۱۶۲	۱۶۷	۱۶۷	
۱۴۹	۱۶۳	۱۶۸	۱۶۸	
۱۵۰	۱۶۴	۱۶۹	۱۶۹	
۱۵۱	۱۶۵	۱۷۰	۱۷۰	
۱۵۲	۱۶۶	۱۷۱	۱۷۱	
۱۵۳	۱۶۷	۱۷۲	۱۷۲	
۱۵۴	۱۶۸	۱۷۳	۱۷۳	
۱۵۵	۱۶۹	۱۷۴	۱۷۴	
۱۵۶	۱۷۰	۱۷۵	۱۷۵	
۱۵۷	۱۷۱	۱۷۶	۱۷۶	
۱۵۸	۱۷۲	۱۷۷	۱۷۷	
۱۵۹	۱۷۳	۱۷۸	۱۷۸	
۱۶۰	۱۷۴	۱۷۹	۱۷۹	
۱۶۱	۱۷۵	۱۸۰	۱۸۰	
۱۶۲	۱۷۶	۱۸۱	۱۸۱	
۱۶۳	۱۷۷	۱۸۲	۱۸۲	
۱۶۴	۱۷۸	۱۸۳	۱۸۳	
۱۶۵	۱۷۹	۱۸۴	۱۸۴	
۱۶۶	۱۸۰	۱۸۵	۱۸۵	
۱۶۷	۱۸۱	۱۸۶	۱۸۶	
۱۶۸	۱۸۲	۱۸۷	۱۸۷	
۱۶۹	۱۸۳	۱۸۸	۱۸۸	
۱۷۰	۱۸۴	۱۸۹	۱۸۹	
۱۷۱	۱۸۵	۱۹۰	۱۹۰	
۱۷۲	۱۸۶	۱۹۱	۱۹۱	
۱۷۳	۱۸۷	۱۹۲	۱۹۲	
۱۷۴	۱۸۸	۱۹۳	۱۹۳	
۱۷۵	۱۸۹	۱۹۴	۱۹۴	
۱۷۶	۱۹۰	۱۹۵	۱۹۵	
۱۷۷	۱۹۱	۱۹۶	۱۹۶	
۱۷۸	۱۹۲	۱۹۷	۱۹۷	
۱۷۹	۱۹۳	۱۹۸	۱۹۸	
۱۸۰	۱۹۴	۱۹۹	۱۹۹	
۱۸۱	۱۹۵	۲۰۰	۲۰۰	
۱۸۲	۱۹۶	۲۰۱	۲۰۱	
۱۸۳	۱۹۷	۲۰۲	۲۰۲	
۱۸۴	۱۹۸	۲۰۳	۲۰۳	
۱۸۵	۱۹۹	۲۰۴	۲۰۴	
۱۸۶	۲۰۰	۲۰۵	۲۰۵	
۱۸۷	۲۰۱	۲۰۶	۲۰۶	
۱۸۸	۲۰۲	۲۰۷	۲۰۷	
۱۸۹	۲۰۳	۲۰۸	۲۰۸	
۱۹۰	۲۰۴	۲۰۹	۲۰۹	
۱۹۱	۲۰۵	۲۱۰	۲۱۰	
۱۹۲	۲۰۶	۲۱۱	۲۱۱	
۱۹۳	۲۰۷	۲۱۲	۲۱۲	
۱۹۴	۲۰۸	۲۱۳	۲۱۳	
۱۹۵	۲۰۹	۲۱۴	۲۱۴	
۱۹۶	۲۱۰	۲۱۵	۲۱۵	
۱۹۷	۲۱۱	۲۱۶	۲۱۶	
۱۹۸	۲۱۲	۲۱۷	۲۱۷	
۱۹۹	۲۱۳	۲۱۸	۲۱۸	
۲۰۰	۲۱۴	۲۱۹	۲۱۹	
۲۰۱	۲۱۵	۲۲۰	۲۲۰	
۲۰۲	۲۱۶	۲۲۱	۲۲۱	
۲۰۳	۲۱۷	۲۲۲	۲۲۲	
۲۰۴	۲۱۸	۲۲۳	۲۲۳	
۲۰۵	۲۱۹	۲۲۴	۲۲۴	
۲۰۶	۲۲۰	۲۲۵	۲۲۵	
۲۰۷	۲۲۱	۲۲۶	۲۲۶	
۲۰۸	۲۲۲	۲۲۷	۲۲۷	
۲۰۹	۲۲۳	۲۲۸	۲۲۸	
۲۱۰	۲۲۴	۲۲۹	۲۲۹	
۲۱۱	۲۲۵	۲۳۰	۲۳۰	
۲۱۲	۲۲۶	۲۳۱	۲۳۱	
۲۱۳	۲۲۷	۲۳۲	۲۳۲	
۲۱۴	۲۲۸	۲۳۳	۲۳۳	
۲۱۵	۲۲۹	۲۳۴	۲۳۴	
۲۱۶	۲۳۰	۲۳۵	۲۳۵	
۲۱۷	۲۳۱	۲۳۶	۲۳۶	
۲۱۸	۲۳۲	۲۳۷	۲۳۷	
۲۱۹	۲۳۳	۲۳۸	۲۳۸	
۲۲۰	۲۳۴	۲۳۹	۲۳۹	
۲۲۱	۲۳۵	۲۴۰	۲۴۰	
۲۲۲	۲۳۶	۲۴۱	۲۴۱	
۲۲۳	۲۳۷	۲۴۲	۲۴۲	
۲۲۴	۲۳۸	۲۴۳	۲۴۳	
۲۲۵	۲۳۹	۲۴۴	۲۴۴	
۲۲۶	۲۴۰	۲۴۵	۲۴۵	
۲۲۷	۲۴۱	۲۴۶	۲۴۶	
۲۲۸	۲۴۲	۲۴۷	۲۴۷	
۲۲۹	۲۴۳	۲۴۸	۲۴۸	
۲۳۰	۲۴۴	۲۴۹	۲۴۹	
۲۳۱	۲۴۵	۲۵۰	۲۵۰	
۲۳۲	۲۴۶	۲۵۱	۲۵۱	
۲۳۳	۲۴۷	۲۵۲	۲۵۲	
۲۳۴	۲۴۸	۲۵۳	۲۵۳	
۲۳۵	۲۴۹	۲۵۴	۲۵۴	
۲۳۶	۲۵۰	۲۵۵	۲۵۵	
۲۳۷	۲۵۱	۲۵۶	۲۵۶	
۲۳۸	۲۵۲	۲۵۷	۲۵۷	
۲۳۹	۲۵۳	۲۵۸	۲۵۸	
۲۴۰	۲۵۴	۲۵۹	۲۵۹	
۲۴۱				

* هار * *

وماره

۱

مره ربه

۱۳۲۴

بی

قل ان الموت الذی تقرون منه فانه ملائیکم

بلی بی شک تهو مردنه‌ی له دهستی هه‌لدین تووشوو ده‌بی .

به چاو دیومه ، وه له کتێبا خویندومه ، وه له حکایه‌تا یستومه ، که هیندی زه‌دم کارێکیان کردوو که به‌یری خه‌للی لی سورر ماوه وه‌ختی اشخاصی کهم عقل تی نوراون وای لی حالی بوون که تهوه کاریکی معجزه‌یه یا له عقل دوره وه کهسی دیکه ناتوانی تهو کاره یا وه‌کو نهو کاره بکا وه بریکسی دیکه وای یتکه‌یون که کردنی تهو کاره له بزوتنه‌وه‌ی له‌فلاک و نه‌ستیران و به‌یری به‌خت « شانی » ه ، کوورت فکرائیش پیمان وایه که کردنی تهو کاره ریکه‌وتنه وه هیچکامیان ری ی حه‌قیان له‌زانیه وه آمه‌ازی کاره‌کیان له دوزیه‌وه‌تهوه .

ته‌مه‌ تهو که‌سه‌ی که خاوه‌نی ییری و زانیین و له‌سه‌ر ری راستن ده‌زانن خودا بوونی هه‌موو به‌سه‌راواترین و کراریکی به‌ستوته‌وه به‌سه‌به‌یک و کاریک وه‌ده‌زانن انسان له‌ناو هه‌موو دروسه کراولدا دانراوی « اختصاصی » ه‌یه به‌هیزی ییری و میانی به‌م دوو هیزه کاری سه‌ر لی سورماو ده‌کا و عملی سه‌وره سه‌وره‌ی لی رووئه‌دا هه‌ر له‌سه‌ر ته‌م دوو هیزه‌یه‌ی انسان کلفی شیری لی کراره وه‌له‌سه‌ر کاری چاک و خراپ خه‌لکی مدح یا‌ذه‌می ده‌کهن و خودایش ته‌وایی ده‌اتی یا‌غزایی له‌کا .

انسان له‌ییری و یتکه‌ین و زانیین ه‌ حه‌اتی سه‌وره سه‌وره‌ دا سه‌لیک وه‌به‌کتر ده‌جن هه‌ر زه‌لاموک به‌چاک تربیت یگیری ییری وه‌کار بکه‌وی ده‌توانی کاری سه‌ر لی سورماو بکا و بکا به‌سه‌ لی چا‌ذکو خودا به‌روونی فهرموویه‌تی : (لیس للانسان الا‌ع‌ا‌سه‌ی) له‌سه‌ل ته‌م استمه‌اده که به‌انسان دراره له‌شی علت چی بی مسلمانان که ایمانیان به‌عدلی خودا هه‌به وه‌ده‌زانن ظالم نیسه هه‌ر که‌س

« ۹ » وه‌رگیراوه له‌وتاریکی سید جمال الدین افغانی .

بو هر چی ته قلا بدا ده بداتی وه باور به بلینی وهره شه ی ده کهن وه پیدان
وایه له سر کاری چاک چاکه یان ده ده نه وه وه له سر کاری خراب خراپه یان
ده ده نه وه ، له قوری نه زاین دا چه قیون ؟ وه له خوارووی پلیکانی انانیته ندا
ماونه وه ؟ چه شیکه له والی دا نیشتاندوه ؟ وه چیه له والی خستوته
لیتاوی به ده بختیه وه ؟

ته هر به چاکمی تی بنورین و ته ماشای له سباب و مسبات بکه یی ده بیینین که
ین چینه ی وه پاشی که ونی مسلمان تره . ترس کوله که ی مملکه تانی شکاندوه
وه روو خاندوویته ی وه نه له والی بلا و کردوه وه نظامی تیک دا ون وه اراده ی
شاهانی ست کردوه وه تهخت و بهختی لی وه رگیران وه دلی عالمیانی ضعیف
کردوه وه قه لایانی خستون . ترس ده رک ی به رووی طالبانه وه به ستوه
وه نیشانه ی هراچی له بار چای ری ره وانه وه نابرد کردوه . ترس آسان
ده کا له سر پیاو هه لگرتی هه زاری وه خوار دنه ون زووخاری فقهیری .
سووک ده کا له بار چاویا راگرتی نییری گرانی نوکری . ویی ده نگی ده کا له
سر وه رگرتی سووک به تی به ددان به خوداگرتن . وه پشانی قایم نهرم ونه ی
ده کا نو باری گران هه لگرتن . ترس عیب و عاریکه له کن خاوه یی سبانی پاک
مردن نو جاکتره . ترسه دک به ده لانی هه زاری به ده شتی نهرم
ده زانی وه ژبانی ته نس و تنوک و قور به سه ری به خوشی و نعمت
حباب ده کا .

هه یه ن یسهل الهوان علیه مالجرح بمیت ایلام

پیای سووک ده ردی سووکی ناکشی زامی ته لدای . مردوو نایشی
کره لوک له هه موو ده میک دا تالای مردن هه ، چیری دیان راضیه بانه شابی
بوی الا چاوک له ویش دووژمنانی بی ده بیینی ودرسانی بی نایشی ،
وه الا هسک که روژ به روژ هه زارتره وه الا حیرت که ایشی زور به شدت
نه یی دمک لاکا له وه ژبانه یی ده موو شیکه به قناعت له دهس هاوه پیشی
وایه به هه موو آره زوو که یته وه .

ترس چی یه ؟

ترس ههرا نه وهی شه له دفعه کردنی هه موو به سهرا هاتیک ده کله ی نه سازی . ترس نه خوشه که له نه خوشیانی رووچی هیزی راگر « قوه حاکم » که یکه که له لهرگانی زبان له انسان لاده با . بو ترس له سباب زوره هه موو یان له حقیقتدا راجع ده یی به خوف له مردن مردن وهخت و سالتیکی دیاری نیه . نه وهنده دیاره که له بهینی دروست بوو نوو پیر یوون دایه له هه موو ده میتندا ده یی چاوه ری ی بکری هه ر خودا ده زانی که دی (و مالتیری هس ماذا تکسب شدا و مالتیری قس پای ارضی نموت) . خوف له هه ر نه وهنده زل ده یی که لهم له خوشه پایا کوژه « ترس » پهیدا ده کا چوونکه ترسه نوک میل ده یی له وهی که هه ر ده مری وه خوشه ی دنیا و آخره تی (که هه ر هیزه کانی حزی وه کار به ییایه له و کارانه دا که خودا بوی دروست هه کردووه) له پیر ده جیته وه .

...جاعت و قدام زبان را ده گرن بری جار السای نه زان یی ی وایه که لهم دوانه سه یی فنا بوونی و له هه ر هه تگاو یکهیدا خطرک هه یه . که هه ر یسیرک له انسانی خوی و له وهیزانه ی که له ودا دروست کران بکاته وه وه لو و پیاوانی ۳ وره ی دنیا که چلون کاری گرانیان آسان کردوه وه به آره زوی خویان گشتیسترون تی نوری بوی ده رده که وی نه وهی له و به دلی دادی هه موو نارمای ی و ده گتی غوای یابانه و وه سوهه و خیالی شیطانه به سه ریدا هانوه و ترساندویتی وه له ری ی خودای گهرا وه ته وه له هه موو چاکه و به شکی یی بهش کردوه . لهم ره وشته پسه داوی شیطانه ناویه ته وه تازه لامانی تیکه وی وایل و کومه لانی تیا ون یی عبدا نی خودای یی ده گری له ری ی حق وهربان ده گری . هه ر ترسه ریشه ی هه موو خویه که فاحز و بناغهی هه موو بهد به ختیک . کومه لان بلاو ده کا و خزمایه نی تیک ده دا . که شکران ده شکی و آلایان نه وی ده کا . پادشاهان له آسمانی گه وریه یی دینیه سه ر عه ردی نه یه ته . له هه ری نه شتیمانیدا سه ر کردان وادار به خه یافت له کا ده ست به نه ویان دیژ له کا بورشوه و ده رگرتن

ترس عه یو عاره یو هه موو زه لایک بخصوص نهو کسانه ی ایمان به خودا و پیغه بهران و روزی قیامت دین و آره زوو ده کهن بگهن له توله ی عملیانا به جی ی گه و ره .

پیوسته لاوانی میلله ته اسلامی « بخصوص لاوان و گه نجالی کوورد » وه کو دین لی ی ویستوون زور دووری بگهن نهو ره وشته له ویبه چوونکه له عمل ترسا نهو کاره ی خودا لی ی راضیه به جی نایه . قرآن زانان ده زان ویستنی مهرگ نیشانه ی ایمانه وه خودا به مهرگ دلی بی دیان امتحان نهکا (الم ترالی الذین قیل لهم صفوا ایديکم و اقموا الصلاة و آتوا الزکاة الخ)

هه لمهت بردن له ری ی حقا و خه رجی مال و روح یو بلیند کردنی کلیمه ی حق نهو هل نیشانه یکه یو ایمانداران خودا له قرآن دا ته نیا به تکیفاتی شه ری له خاوه نی ایمان راغی نه بوه و له گاورانش نهو تکیفا ته ی کردووه به لکوو ته نیا ده لیلک له سهر ایمان دانانی رووحه له ری ی بلیند کردنی کلیمه ی فوجود . له دلته دا دینی اسلام و ترس پیکه وه خر فابنه وه چلون ده بی مسلمان بترسی له سورته تیدا دینی نهو نمونه ی شجاعت و اقدامه و کوله کله ی نهو دینه اخلاصه یو خودا و بردانی مخلوقه یو ره ضای خالی . ایماندار که سیکه یقینی بی نه جهه به ده ست خودا به نه ی گوری ههر چلونی کی ی یینی سستی له به جی هینانی فرض کراودا له جهل زیاد ناکا و اقدام ده قیتمکی لی کم ناکا . ایماندار ده بی یه کی له م دانه هه لایری یا بزی به مه زنی یا به ری به شهیدی و هه نفری روحی یو لای سه روی به ست و جوت بی له عمل سکرویین و دلائیکانی مقربین که سیک یی و این ترسیو ایمان پیکه وه خر ده بنه وه نه یی فریب داوه و عقل و هوشی لا نه ماوه و هه وای نه ی قوماری بی کردوه ، آیاتی قرآن شاهدی نه دهن که ترسه نوک نه ایمانی خوبدا درو نهکا . له بهر نه مه له مه لایانی اسلامی که واری پیغه بهر انان کا نه گهن حق و ده درخن آیات و احکامی خودا و بهر خه لکی بیض نهس به په لاماردان و شجاعت بگهن یو بلیند یوونی کلیمه ی حق ، و بهی بگهن له ته نیلی و دانستن له به جی هینانی نه یی لواجب کراوه . له سهر عنما زه مانیکه کم نهو دوو وظیفه به جی یین و معانی قرآن یو هه موو کس ایمان بگهن

و زیندووی بکه نه وه له دلی مسلماناندا د بیمن له میلله ته دا نیشانه یکی و
تأقیامت بیمنی و چاومان پی نه که وی هر له دنیا دا مه زنی قدیمی خوی بیخته وه
زیر د هسستی خوی . مسلمانان فقط محتاجن که میت آقا دار بکړینه وه نه واده م
ده بیسنی په لامار د بدن وده ک شیران وه وهرده گرنه وه نه وی لیسان نه ستیخوا وه
و راده گرن نه وی ماویانه و خودا مقام و د، و ره جهی گوریان نه زیو دنیا دا به
نصیب ده کا .

ح - م

له نه ده بیانی فارسیه وه ده ۴۳۱ توی ده س کاری

د هرمانی خویندنی له قو تا بخانه و هر گره

بو پیاو له کوللی د هر دی. نه زانی خراب تره

روژی شیطان له دوی نه وه یی چوه کالی کو کړد نه وه رووی تی کردن :
- هر که به باسی قوماریزی و خه لک وده سر زاله به رانی خوی بگریخته وه
داخوا گمان به دلی من جو لانه وه

۱- که سرو کوریکم ده نه دا که ما ده نامووسی ژنیک بکا دلی نه تیویشم وه خرت
و پرت خرت چاو داخوا نه روو سووری و روو سیه تی خوی د بهر دهستی دیوی
آره زوو تی ، زیناجم پی کردن .

۲- چوومه دلی دوستیکمه وه پیلې توبه کاریکم پی گرت بر دمه مه بخانه به سویندو
طه لافی کابرا دوو پیاله م به گرووی دا کرد وده سر هزار کفر و ییدینی
دیم به راند .

نه وانی دیش هر یه که باسیکی حرا سادای مبراهه : به لام یه کیک له وان
کرومات له خوارووی هه هوان دانشتوو شیطان رووی تی کړد :
- روله توبو چی ده نگ ناکه !

- کاریکی وام یه پی بنام نه نیا شتیکم کړد وه نه وی هیچ !! -
- بلی زانم نه و چیه ؟

— ژانك كورى ده برد ده بهر خويندنی بنی چوومه بن چنگیه وه قور به سهرت
به نه چینه بهر ولاغان • گوی کاریکی بگری • دروینه بکا • فیره جووت بی •
• خو ییکه چه قال به قال و چه چی و دهس بری بازار • وهك شا بهری ده چن —
بخوینی دهست و بی سین و توه زهل ده بی ته تو هیچ بو خوشی ته برسان ده سری •
ژن په شیمان بووه •

— له منځ كهوى نهوى تو كړدوونه لرمه شوى هه موو خراپه یكه • ماكه ی شراب
و زیناچ دزی و پیاو كوژی بروختان و غه پېسب حه تی فروشتنی وه طهن
و شهره و نامووس وههستی توله به باره و جاسوسی كړدن له هاو نه زادن
بو قازالجبی پیتكاته هه موو میوه و بهری نه زانی و جهله • هزار نهو باسه دا كو تویه :

به جا هیل بلی جه هلی صاحب ته مهك

دهسی پیته وه تا كو ده چیه ده رهك

ته وه نوم كرده خه لینه ی خوم و نه وانینی ده بی به بی ده ستوری تو بچوولینه وه

كوردی به ناو بانك :

مه لا معروف كوکی

مه لا معروفی كوکی له هره نره به ناو بانكته پانی قهرنی بیستمی كوردوستانی
به ده بانك • كوری یوسله باوکی به فله لاحت خهريك ده بوو • له دووی مانگی
به ژانبار : دی ماه « ۱۳۵۴ شمسی له دی « حاجی خوش » له دایك بووه زور تر
له بندرسه ی تورجان و سهر دار آوا خويندویه تی و موده ی بیست سال له « كوکه »
نرسین كړد له سالی ۱۳۰۷ مالی هاته شاری ساپانغ له سالی ۱۳۱۵ هه ر دووك
چېرې كه م پینا بون • بو معالجه زور هانو چوی دوكتري كړد ولی نتیجه بخش
نه ر كړه ی پیاو یكي زوك و قصه خوش و متواضع و قهه بلند و ره قهه بوو •
وه كو عادتې روزگار ه كه بلیندان نهوی دهكا اغلب عمری به تنگدستی
راوړاند له روژی سی شه موی شه شمی مانگی خه زمانان (شهر یور) ۱۳۲۴ شمسی

هجری بمقارن ۱۹ رمضان ۱۳۶۴ قمری هجری ۲۸ اوت ۱۹۴۵ میلادی پاش نه خوشیشت،
 دریژ له سابلانغ وفاتی کرد و له قبرستانی ملا جامی داوینی داتا مجید نیژرا رحه
 خودای بی بی - کوهکی به کووردی و فارسی و عربی شعر کتوه شهید.
 زهری له بانی اشخاصدا هله پسته و زهری وطنیشی زوره له هله پسته نهی ختارده و.
 له مولی شعر کووردیه تی :

گوی شل که برا له غهزه له نصحت و پانده
 و آیه سه سه بایتی بله یه سه سه به خند.
 روحم به فدای تو که سه میلات دهرستی
 یسزاره له سه حکومی و آزاد په سنده
 هه کهس که ده گهل میله تی خوی نهی چایی
 ذانیکه که عالی نه سهب و فکری بلنده
 له میله ته سه حرومه له آزادی و شادی
 آواره له بوم و وطنه بونه پهرنده
 ده خلیه وه سه حرا و دهر و دشت و یابان
 وه که غوولی بیانی و حیوانی چهرنده
 قدیمی وه که سه قرب و وه که مار و روطه یلا
 سه یلی به سه زینه وه که حیوانی سه زنده
 باغ نه سه یه بی کهس و سه در و ره نیمن
 هه یو یوشه له ام ایسه که سه ندیده و سه ندیده
 سه متفقا دهس بده نی نهی که نه سه لبی
 یه که قروه تی بی لازه له ام به اند و که نه ندیده
 (تهو فیق له خودا و نه ده له سه ر ایوه قیا مه
 یه نه حه به بهرن فرسه ته وه که شیری درنده)
 له سد و طه نیسه نه به سه ورزان بشکین
 له ت له بکه نه له قه بده به سه شیر و برهنده
 له و له نه تی آزادی و حوریه تی نه فسی
 سه د سه ته به شیرین تره له سه که و قه ندیده

گه بېښه ی نه ده بیا

گوله میلاقه و وه نه وشه

همین

هاته دهر مانگی هه وه لی به هار
هیندیک له وی دور ووه نه وشیک بو شین
روژیک ووه نه وشه ښووتی به لاله
وه ره به راستی وولام ده وه
گوله میلاقه له لیوی جوبار
وه نه وشیکي چون ؟ مل که چ و به رشین
هه مه پر سپار یک له تو براله
بوته به گری ی سر دلم نه وه

***

نه تو رو خسارت واسور و گه شه
میلاقه: چت له وهی داوه دهس هه لگره لیم
وه نه وش: سویندت بو ده خوم هه تا بېسنم
میلاقه: که وایی ایستا ښووی راگره بوم
نه من له خاکی کووردان رو و اوم
به شنه پاکه ی ښوینانی کووردان
چا که ی کووردانم ده چا وی دایه
کوورد وا هه زار ی من هه زار نه بېم
هه ناووم ره شه و جهرم سوتا وه
هه ناووت بوچی وهک خه لووز ره شه
رازی دلی خوم بو به تو بلیسم
رازی تو له کن کس نه در کینم
نا به تو بلیم دهر دی دلی خوم
به و آوه سارده خوشه دیر اووم
گه شامه وه و بوم به ښوولیکي واجوان
که ی نه وه له کن خودا ره وایه
نه وان داخدار ی من داخدار نه بېم
چون کوورده واری داغیر کراوه

***

میلاقه: لومه ی من ده که ی وه نه وشه که چی
وهک من حالی خوم گیرا وه له بوت
بو خوت هه مېشه کز و مل که چی
توش بېگره وه بومن ده ردی خوت

***

ونه وشه: منیش به ده ردی تو گرفتار م
نه تو هه ناووت بو کووردان بوو رهش
به مای که چم وه کووردان ده چم
هاو دهر دی توم و وهک تو هه زار م
منیش بو کووردان سهرم نا له ههش
چون کوورد مل که چن منیش مل که چم

تاکه‌ی وه کو دیوانه ته‌ژی ؟!

فانی

کوردده تاکه‌ی وه کوو دیوانه‌ی و دیوانه ته‌ژی
له معاری له ته‌ده ب نافر و یگانه ته‌ژی
سلله‌ی جهل به پچرینه علم بنخوینه
به شه‌ری لهو ده‌مه آسوده و مه‌ردانه ته‌ژی

دیسان

کوردده وه‌ک پرده له ژیر باری ته‌رانی شات
وستی خاکی وه‌تن ته‌نگه وه‌کوو زندات
خه‌نجه‌ری جهله که شیرازه‌ی ریکیتی بری
ماری قاریکی ته‌سبایی زلی خنکانت

دیسان

مبلله‌نی کوردی ستم‌یده هه‌موو دل ریش
هه‌چی باری خه‌فت و ظلمه له‌وان له‌ی کیش
چونکه بی شعی ذکا ون بووه‌ری زینده‌میان
صوفی و سلیل و جمال و دز و ده‌رویش

دیسان

من و تو هه‌ردو له‌خوشبین و ده‌وا پیویسته
به ده‌وا دینه‌وه تحصیلی ذکا پیویسته
له‌طریقی ته‌ده با له‌ی کوردی پاکیره ره‌ووفت
له‌ریکی حرص و هه‌وس و غدر و ریا پیویسته

گووناھم چی بوو ؟!

بهم دهردهت یردم

بیست و حوت ساله من ره لجه ری نوم
به نان و آوو جل و به رگی خوم
خدمتم کردووی له ایران و روم
له پیناوی تو شخاوه نه ستوم
که چی هیشتا هر دیل و ره لجه روم

گووناھم چی بوو بهم دهردهت یردم یر چی به ناحق واسوکت کردم

بیست و حوت ساله من له ره آینی -
به فررو ویدال له م نه له آینی -
روژی نه وعبکم ههل له به ریخی
بی مه رای خرت دنم له شکیخی
که اینک ناما وازم لی دینی

گووناھم چی بوو بهم دهردهت یردم یر چی به ناحق واسوکت کردم

بیست و حوت ساله من آویشی تر یروم
له ری زیبارا طبع یری نه که و قوم
لات و پوژ مردوم دهر وه کردوم
قزی حومار ای حشرت پی کردوم
هیوام له ماوه تازه له دهست جووم

گووناھم چی بوو بهم دهردهت یردم یر چی به ناحق واسوکت کردم

بیست و حوت ساله ناله ژانم
له اینسان ناپیم آینی چه یوانم
له ژیر ده سنی ایم زور به ریشانم
که ی روکار ایستای مالی ویرانم
وا به خرت له لیری حامی مه لالیم

گووناھم چی بوو بهم دهردهت یردم یر چی به ناحق واسوکت کردم

بیت و حدوت ساله هدر به تهماتم
 چاره ری-ی نه خنی لطف و خه لاتم
 بیوژینه وه خاکسی وولا تم
 هبیج گویی ناده یته دهر دو آوا تم
 چوونکه ده یزانی بی ده سه لای تم
 گو نا هم چی بوو بهم دهر دت بردم   بو چی به ناحق واسوکت کردم
 بیت و حدوت ساله زووخاو له نوشم
 له ظلمو زورت هدر چاو له یوشم
 بو ره ضامه ندی تو تی ده صکر شم
 له بهر تو خدر بهم داوه له خو شم
 واتی سه یستم صکه چه ند بی هو شم
 گو نا هم چی بوو بهم دهر دت بردم   بو چی به ناحق واسوکت کردم
 بیت و حدوت ساله دلم بیت پر ه
 احترا لم به ده ست تو وه زور شر ه
 سه د به بینی بده ی له لای من ...
 به سه تی ایستر له م قره قره
 نو صکه ریت ناکم ورسم هدر هدر ه
 گو نا هم چی بوو بهم دهر دت بردم   بو چی به ناحق واسوکت کردم
 بیت و حدوت ساله ته غره ی خوم داوه
 وازم له هه موو صکه سی هینا وه
 نوم مروتو دنیام خستونه لا وه
 بر یه بیم ده لین که وروو ریژ ما وه
 ته وه ی قوی ناسیی ملی شکا وه
 گو نا هم چی بوو بهم دهر دت بردم   بو چی به ناحق واسوکت کردم
 بیت و حدوت ساله دم به هباو ارم
 جاری نا بر سیی له حالی زارم
 سوو نام پروکام زور بی قه رارم
 ته زانی له تو بو چی یزارم
 شاره زای دهر دمی و ناکه ی نیمارم

سو نا هم چی بو به م دهردهت بردم   بوچی به ناحق و اسوکت کردم
 یست و حوت ساله به بی زیاد و که م
 نه پاریمه وه هه ر هوار ده که م
 یا خردا کافریش نه بی به جه ستم
 هیچم بی ناکری دیل و دهت به ستم
 ویلو سه ر که ردان بی تسی خه ستم

سو نا هم چی بو به م دهردهت بردم   بوچی به ناحق و اسوکت کردم
 من ره نجبه ریسم پاک و به سه زمان
 هه ولم بو داوی به دل و به میان
 به سیتی ایتر دروو ته فره دان
 وانه بی عدل و انصاف و ویجدان
 نه که ی به دیل ..... و ..... و .....

سو نا هم چی بو به م دهردهت بردم   بوچی به ناحق و اسوکت کردم

ته زانیت ؟

که آغای احمد کسروی تاریخ زان و نوسری به ناوبانگه له کتییی
 « شیخ صفی و تبارش ص ۲۷ » دا پاش نصیقات و ورد بوونه وه یکی طولانی
 نهیت: (چه دو آ بای شیخ صفی له کوردوستان له سنگار « سنجار » یا له
 دهورو به ری ویره ها نیون) وه نه « صوة النضا » دا فیروز شای زرین

کلاو که یکیکه له باوکانی شیخ صفی به (الکردی السنه جاری)

باس دکا . نه وای بومان زانرا که پادشاکانی صفویان ریشه بان له چینه وه سار
 کوردان . وه ده بی واش یست چوو تکوو له نیو حیدری کانی عراقدا که
 به نه ما لیککی غلی کوردوستان وایمه دهوره که طایفه ی نه زان ده هل صفو به کان
 یکیکه وه ایمه له م بابه ته یه سه نه دیکه ان وه گیر نه که وایوه رجا ده که بین
 ده رکس لهم بابه ته وه مه دره کیکی وه گیر که وی که له بابهت خرمایه نی
 صفویان و حیدریه کانه وه بدری بزمان بزین

« ره نجبه ر »

هاوار - من ره نجبه ريكم به ره نجی بازوو
 آره ق نه ريژم روژ و شه ماندوت
 زستان دار كهر و به هار. سووانم
 بايز جوتيار و هاوين سه پانم
 سانه وم نه نه ساليك ساتي
 نه كه آغام زوویر بی نانم نه دای
 حلتی غلامی آغام نه هووی به
 جی نه و بنهرووی به وی و جی به
 زور جار له مه لای . هووندم بیستی به
 ناحزی آغا نه لاقی نه

بايز هاوار نه زانم كه قز ره نجبه ري
 كووريكي آزاو ژير وایي كهری
 له ساردی و گرمی آره ق نه ريژی
 له شيرينا قالی نه چيزی
 كه وایه . بوچی ۱ روت و هه ژاری
 مه مگر ميبروده ی ده سنی زور داری
 رزماریت نه نه دبیلی و به ندی
 كه وایي بوچی ؟ نو هونه ر مه ندی

هاوار - بايز ميانه كه م هووی بگره بران
 من ره نجبه ريكم ماندوت بی آوات
 جی له روژ . آوا . جی له روژ هه لات .
 جی قهر كراووم عزمم بی و سبات
 جیم پی بسیرن فرمان ره ووا بسم
 هه ر چونی بلین نه بی وها بسم
 خاوه نی فرمان نه و نه م ژیرینی
 ایسی بو نه كه م خووينم نه ژیرینی

بایز - هاوار له زالم زور به ختیار
 له چی اینی کردن . ییجبار به کاری
 انتاجی زه وی تو ده ی لی به ره م
 که چی حرامه له تو زور و کهم
 تو له بهر هه تاو زه سمهت ده کیشی
 نه و له سیه را به که یف و خوشی
 خاوه لی آو و زه وی درو یه
 که تو ره نج بده ی حلالی تو یه

هاوار - بایز له لی که ی ده بیم به ختیار
 که ی رزمبار دیم له له رک و آزار
 نه بی هه تا که ی هه ر خدمت کار بسم
 هه ر به نجه رو بیم برسیو ده زار بسم
 نه بی تا ماووم هه ر وا بی حالیم
 هه ر برووت و قووت بین خوم و منالم
 هه ر ککرده وه ی من برده ی آغا بی
 هه تا که ی نه بی له م کاره وا بی

بایز - هاوار هه میسه تو به ختیار
 چوونکه دوچاری له رک و آزاری
 تو که ره نجه بری بو خدمت کاری
 که خاوه له ایشی بوچی هه زاری
 هه ر آره زو که ی وا نابی حالت
 رووت و قووت نابی خوت و منالت
 که ی . ده سمهت بی کرد زور لی کراوی
 به ختیار له زی ایتر تا ماوی

هه ی لای لایه

هه زار

روله روناکی کلینه ی چا ووم بهندی جهری و دل هیزی هه ناووم
ریجانه ی بون خوش سووره گووله کهم آو پرشکینی کوولی دله کهم
چولومه ی لستوم ره می حیاتم هه گوبین و قه ند م لوغلو له باتم
خه وی خیرت بی بنوو دره نکه نا کهله بابی بهیان بی ده نکه

هه ی لای لایه رو له لای لایه

ایشتو به زه ییت به من دا نایه

ژبیر به وه رو له ی ژبیر و جیوانم له داخی لاک ده گری ده زانم
کروم من بیرم له تو زیاتره ده سرازه و لاک بت بی چاکره
ده لی یو جسم بو ده سته به ستم به و به ند و جبه من خسته جهستم
له نیو کوورد له بی ده سرازه لیه له و به ند و قتل و قه رازه لیه
بو چاره ره شیت نه ماوه تینم ههر جهزی ده کهم مهرست نه یینم

هه ی لای لایه رو له لای لایه

گووی سره بیت بلم له بهرجی وایه

راسته تو نه وه ی شیری ژیا نی نه نه وه ی پاککی مه لی کووردا نه،
به لام چونکو کوورد نه وه ند بی کهه به شی له دونیا ککوت و محبه سه
بویه دت پیچم تا خووی بی بگری نه ک تا من ماووم له به ندا بگری

هه ی لای لایه رو له لای لایه

هه زار تی بیخی دووا روزم لایه

بوت به خت ده کهم شمیری دریژم سه د تالی و سویریت له سه ده جیژم
نه مامی بالات به فرمیککی چا و شو و نیوه شو لی ده نیم شه و او
سه د چاک و پیرت بو ده خو لیمه وه له به ر سببه رت بجه سیمه وه
ههر ره سیده بوی نه ته وه ی خالیم دت برری به زه بی نایه به خالیم

هه ی لای لایه رو له لای لایه

ده ک خاکم وه سه ر ره نجم به بایه

به ديو پيت خوشه ته سپير نه مينی
 سر به ستيريت پي بلېم بکه و به شويی
 قهلم ده ست ده به به مه کته بی
 به وخت ویی و وخت له خويندن نه بی
 نه و کانی له کاکت دوو به دوو
 به ن داری حقی له ده س چو و
 ده س ده نه ده س به بر آی و ته کيرير
 يستان به قهلم به ک و به شمير

هه ی لای لایه روله لای لایه

شيريش سه و هری له قه له ما یه

پک نامه ره شيکا به داد و هاوار
 پک زه ویی سور کا له خوینی به درکا
 به ک له فور نيشی بچی بو لکا
 به کيك قور به سر دووژمن دا بکا
 نه و به له فازه ايستا نه کن من
 ده کی به ند لادهی له دعت و همردن
 نه و ته قه لایه بو دواروژ با شه
 جووچ هه ویی بده ابرو و حه وانه

هه ی لای لایه روله لای لایه

دهس له دهس ته و فیک له کن خودابه

روله نيشتمان چاوی له رېته
 دایکمان هيرای دواروژی يسته
 بويه نه ندامت و نه مېجناي ييگهرد
 خاوين راده گرم به ساد ره نچ و دهرد
 چاکه چرو به و به و و شنه نهی کروړ
 قوش بی ټوړی نهی خړین و خړور
 يت بلېم روله سرما بهی چي به
 بو پرده بازی ری آزاد ييه

هه ی لای لایه روله لای لایه

نیشتمان بو نو ده سته و درعا ييه

روله نامه ووت و نه خړه کات
 نه فر وشی به بول ده ستم داها ات
 شه رمی سر هره قېبه تی زایه
 ده وید روړه شی هره درو دویا ييه
 نه و که سه پیا و به بو خاک و وآوی
 گیلان بدا به چه ک بهی ناوی
 نه ت يستی و ه روله له زانای زه وین ؟
 پیا وانه مر دن نه ک ژ فانه ژین

هه ی لای لایه روله لای لایه

پدوپنه نه زانای ده س نایه

نویسنده گان فارسی بنخوانند

۲۰۰ ج

فتمی از اکراد از چهار هزار سال پیش از میلاد مسیح تا کنون همیشه خود را کرد معرفی کرده و مورخین آنها را بلفظ کرد یاد نموده اند. و این قسمت کردهای هستند که از طرف آرات یعنی کوه (گودی - جودی - آگری) آمده اند و در امتداد دجله و فرات غربا تا سوریه و هرات و سواحل دریای مدیترانه و شرقا تا خلیج فارس و سواحل دریای عمان پراکنده شده اند. قسمتی از اکراد نیز در چهار هزار سال پیش از میلاد، با هندوها، اروپاییها، پارسیها، در یک جا بوده اند که از این محل اصلی بسمت خاور ایران و از آنجا هم بجنوب بحر خزر و تا منطقه آذربایجان و واحی اسپهان و همدان و لرستان پراکنده شده اند و این کشور پهناور را «مادایا» یا «میدیا» گفته اند؛ و کلمه «مادا» در قرن نهم پیش از میلاد بر پنج قبیله سکود، لر، خزر، دیلم، گیل اطلاق شده و کلمه سکود مقتدر بر آلت به همین ترتیب گروه کرد از ایران امروزه به کردستان کنونی آمده اند و این مانع از این نیست که در هنگام آمدن ایشان یک گروه دیگر هم و یا چند تیره دیگر مختلط بنام کردو در کردستان مرکزی زنده بمانی کرده و با گروه جدید امتزاج یافته باشند.

حقوق سیاسی و منافع کرد با پارس

از سوابق تاریخی و آرام خاور شناسان روشن است که کردو پارس هر دو آری نژاد و با هم برابر و از یک پدرند. کردها که همیشه به سلحشوری و شجاعت معروف بوده اند گاهی با پارس مشترک و گاهی به تنهایی دارای استقلال سیاسی و اقتصادی و اجتماعی ثابت و معین بوده اند.

وقت نابزم

هیم

سهرچی خووشی ره لجه رویی حه ره نوو دهردم نهمن
 قهت له دهس لهم چهره سله نابزم ماردم نهمن
 هاشی جوی که زالوو سهردلی پور خال نیم
 عاشقی سکوت لالازو زبهنده لوو پهرم نهمن
 من له لومه و قاته و زنجیر و دار باکم نیه
 لهت له نیم کهن بم کرشن هینتیه لیم کوورده نهمن
 سهر له برسانوو له بهر بیجاکی ایرو رهق هدیم
 نوکهری بیجا نه باکم قاته سهردهردم نهمن

هنگامیکه کورد اقتدار یافته پارس تابع او بوده است (حکومتی گوتی ، کاسی ، کیان ، ماد اشکانیان و...) و در هر زمان که پارس مقتدر شده کرد مطیع او بوده است (حکومت پشدادیان هخامنشی و...))

خط کردی

کردان از حدود قرن دهم پیش از میلاد تا امروز دارای خط و کتابت و ادبیات بوده اند و افکار خود را با حروف (ماسی-سورانی) و یونانی و آرامی و سریانی و میخی نوشته اند. پس از غلبه اسلام بجای آنها حروف کوفی معمول گردید و اکنون نیز بجای حروف کوفی خط نستعلیق و حروف لاتینی در کردی معمول است .

زبان و ادبیات کردی

اگر ادب با لهجات متعدد تکلم کرده و میکنند و تمام آن لهجه ها را زبان کردی میگویند و جملگی از یک ریشه سرچشمه گرفته اند . یعنی از مشترکین میگویند که زبان اگر ادب ماد همان زبان اوستا بوده است . (استرابون) یونانی میگوید که ماد و پارس زبان همدیگر را بخوبی میدانستند و این خود دلیل است بر اینکه این دو زبان با هم فرق داشته و از یکدیگر متمایز بوده اند .

اکثر مورخین مصر چند باینکه زبان مادها همین زبان « کردی مکری » بوده است چنانکه « زند و اوستا » که به زبان مادی نوشته شده خیلی نزدیک به لهجه مکری است و یا همان زبان مکری است ، این نظریه از طرف « هپوارت » و « دارمستر » و بعضی دیگر از متخصصین تأیید شده است . و نتیجه این است که زبان اوستای زردشت زبان کردی مادی است .

زبان پارسی هم در آن دوره همان زبان بوده که در آثار « استخر فارس » نوشته شده است ، و تا ویکه در اکتشافات اخیر حاصل شده همین است که کرد ها کلمات زیادی از عربی داخل زبان خود کرده اند و مثل افعال خود را حتی المقدور حفظ نموده اند ، اما بعکس زبان فارسی که در این قسمت بسجده اغراق رسیده است و رابطه خود را با اصل فارسی قدیم ست کرده چنانکه حالا نوشتن کائنات بر زبان کردی سه ده خیلی آسان است اما به زبان فارسی ساده چندان آسان نیست و اکثر نوشته شده غایب از کلمات نامربوط و خورد در آورد تشکیل خواهد یافت ، حتی در کردی آوایی که در گهستان واقعند و بهتر توانسته اند رابطه خود را با اصل زبان کردی حفظ کنند ؛ برای زن و مرد افعال متفاوت دارند. مثلا میگویند « فرهاد آما » و « شیرین آماینی » یعنی فرهاد آمد و شیرین آمد « فرهاد اوا » و « شیرین توانینی » یعنی رفت ، که زبان فارسی فاقد این امتیاز است . از منابع دجله فرات تا خلیج فارس در قلمر و زبان کردی بوده است و هرگز این زبان اول « آرات » بعد « زاگروس » بعد از آن « اسپهان » سپس « نهاوند » بعد « همدان » یک وقتی هم « همدان » بوده است ، با براین می توانیم بگوئیم که لغت کردی

در تمام ولایات ایران قدیم عمومیت داشته است. فارسی قدیم و زبان «اوستائی» یعنی زبان کردی مادی و «سانسکریت» هر سه از زبان مشترک آری متولد شده است، بعضی گمان کرده اند که زبان سکسکری یک لهجه مشتق از فارسی است. سر «سیدنی سمیت» مؤلف کتاب تاریخ آذور می نویسد که این گمان اشتباه است زیرا زبان کردی دارای نظورات حقیقی و قدیمی است و از زبان فارسی قدیم «لوچه دزیوش» خیلی قدیمترت بهمین دلیل علما می توانند بگویند که زبان کردی در قرن ششم قبل از میلادیک زبان مستقلی بوده که هنوز زبان پهلوی بوجود نیامده است (با بعضی تصرفات از تاریخ کسرد و کردستان جناب آقای آیت الله مردوخ استفاده شده است)

این اواخر در بعضی از روزنامه های ایران مقالاتی بقلم جناب آقای دکتر سنجابی استاد دانشگاه تهران و بعضی دیگر از چاپلوسان مزور و مزدور ایران و کید نما انتشار یافته و افتراءات و اکاذیبی با شاخ و برگ را با کراکد ایران نسبت داده اند:

۱- خیلی زحمت کشیده اند که اثبات کنند اکراد ایرلی هستند.

۲- اکراد خیال تجربه ایران را در میزوراند.

۳- اکراد متعهد هستند. و پزاین و اوامر دولت را فرو نمی آورند.

۴- اکراد هیچوقت متعهدا دارای استقلال نبوده اند.

۵- زبان شیرین و نیرومند کردی مغفوف و مشتق و یا مشتق زبان فارسی است.

هر چند در ضمن مقدمه جواب هر یک از این افتراءات داده اند، ولی باز می خواهم بطریق اجمال و تفصیل باین پنج فقره جواب داده و بر بطلان هر یک از آنها پرهان نمایم:

اما قسمت اول و دوم و سوم: ما امثال آقای دکتر سنجابی را که یکی از شخصترین نژاد پاک اکراد است بالاتر از آن می دانیم؛ که باو نسبت افتراء یا کذب بدینیم و آنچه نوشته اند شاید تحت تأثیر بعضی از هوچرگران و قلندران پست فطرت که بعضیها خود را کردهم معرفی میکنند و بعضیها خود را روزنامه نویس و مجله نویس و مؤلف بشمار آورده اند و می خواهند باین هوچرگرها مقام و منزلتی بدست یابند واقع شده باشند و یا واقعا خواستار استظهار عقیده بکنند و البته عقیده محترمانه و هر کسی عقیده خود را باید بموجب اظهار کنند؛ ولی میگویم ای آقایان محترم: اکراد ایران عموماً معتقد هستند که اکراد گنیا خوانده اند زیرا پرچم ایران زندگی کنند یا در زیر پرچم دیگران از پاکترین نژادهای ایران هستند و این خاک پاک مهد نیاسان آنهاست، ایران میهن و زادگاه عزیز و ارجمند آنهاست. اکراد ایران را از هزارها سال پیش از تمدنی جهانگیران و متدیان نگه داری و در راه سرپستی و کفایت ارضی ایران

فداکاریها و جانپازیهها و خونریزیها کرده ایم ، و مانند شیرزیان بیکر خود را هدف تیر دشمن قرار داده و نگذاشته ایم یگانه باین زمین مقدس پا بگذارد و تاجان داریم در مکه داری آن می گوئیم ، ایران و سلطت ایرانرا از آن خرد و خود را از آن او میدانیم زیرا اولین سلسله شاهان ایران « ماد » یا « کرد » بوده اند و پس از مرگ اسکندر مدوولی که کشور دچار هرج و مرج و اختلافات داخلی گردید سلاطین بزرگ اشکانیان کرد اختلافات را ریشه کن کردند و مدت پانصد سال امپراطوری و شوکت ایرانرا نگهداری و به باوج عظمت رسانیدند ، پس از غلبه اسلام که بنیاد استقلال ایران از هم پاشیده شد سلسله های از اکراد در ایران کوشیدند که از ایران بزرگ را در عالم زنده کردند ، اکراد به قانون اساسی ایران احترام و ارج میگذارند اطاعت شاه و دولت را برخود واجب میسرند ، اما کسانی که اکنون مصلحت امور دولتی ایران هستند بظاهر برای عوام فریبی خودشانرا ایرانی و ایراندوست معرفی می کنند در صورتیکه اینها دشمن ایران و قانون اساسی و مزدور یگانه هستند . این آقایان سرتیب هوشمند های بی اصل و نسب و غایت را به جان و مال و ناموس اسرار انداخته اند اهریچگونه نامردی در حق به اکراد درج نمی کنند . دو سال قبل سرتیب هوشمند افشار پس از تخریب شهر سقز سبب شد که قصبه بانرا طعمه آتش نمودند و اکنون اهالی وعده زیادی از یگزدگان آفتاب در خاک یگانه بر میبرند و چند ماه قبل باتانک و توپ و مسلسل و هواپیماهای بمب افکن به اورامان میروان برای فرو بردن آتش کینه اش تاخت زن و مرد و پیره زن و بچرا از دم تیغ و سوز و بمب بگرانید و خانه و کلبه محضر آنها را هدف بمبار قرار داد و همه را از بنیاد در آورد و چند نفر یگزاده گانرا به اتومبیل بت و نابودشان کرد .

یك خلیفه جناب شیخ محمد فرزند مرحوم شیخ حاتم الدین که برای اصلاح و جلوگیری از خونریزی به نزد هوشمند رفته بود به دار کشید ، هر چند پشاه و روزنامه ها و اوئیای دولت تکذرافات نمودندی دادرسی خواستند کسی به آنها جواب نداد تا اینکه خانواده لعاند که آسیبها و کشته ها به خود ندید آنوقت سر لشکر جهانبانی را فرستاد که کار آنها را اصلاح کند و او پس از مراجعت دستور داد با فرمان و سرانزانی که اورامانی و میروانی را بسیار کشته اند مدال بدهند سرانزان بهلاك رفته را شهید می نامند ، باکراد قوچان بچرورد فشار های سخت آورده اند که معلوم نیست که روزگارشان به چه روز سپاهی سر می کنند .

آقایان شما در نوشته ها و انتشارات خودتان اکراد را اصیلترین نژاد ایرانی مینامید و از حیث دین و اخلاق و آداب و سخاوت و شجاعت به نیکی یاد می کنید ولی در عمل آنها را به فجایعی که در دوره حجر سابقه ندارد نابود می کنید و به دین و پیشوایان دین آنها فحش می دهید

شما تمام آثار فرهنگی کردستان را نبود کردید و در عوض چند باب دبستان را باز نمودید که جز سوء اخلاق چیز را به کودکانهای اگراد نیاموخت از بهداری به بوجوه اثری نیست مردم در آتش امراض گوناگون جان میدهند و در فقر و بیچارگی میوزند، به نظر از اهل مهاباد که چند ماه قبل برای ادورات شخصی به رضایه میرفته اند ژاندارمهای « بالانیش » هر سه را دستگیر و یکسره به تهران فرستاده و اکنون در قصر قاجار بسر میبرند و تاکنون از آنها شنوای نشده معلوم نیست به چه گناهی زندانی شده اند .

شما معتقد هستید که باید مأمورین تمام نقاط کردستان را از تهران بفرستید و به چگونگی حق و مزایا را برای اگراد قائل نمیشوید باین هم راضی نیستید میگویند اگراد خیال تجزیه ایران را در سر میروراند ؛ خواهش میکنم معرفی فرمائید اگرادی که خیال تجزیه ایران را در سر دارند کیستند و کجایی هستند و مدرکتان چیست ، شما خیال میکنید که اگر مأمورین را بجای فرستادید هر قدر اوقات مردم آن سامان را در نظر دولت بدتر خواهد شد بهتر انجام وظیفه کرده است ؛ چرا هوشنا فرا جمع نمیکند و فکر اساسی به حال خود و جامعه نمیکند ؛ دولت باید پردیبار باشد ؛ مرد را تربیت کند و زندگیش را تأمین نماید صرف نظر داشته باشد و با محبت و عاطفه به مردم بنگرد تا صاحب میهن و دولت در قلوب افراد جایگزین گردد .

ترا بغداد شما این اخلاق را دارا هستید ؛ حاشا و کلا شما از کلیه مزایای اخلاقی و ملت به پروری محروم هستید باز هم می گزاید اعکس را مقرر هستند .

اما راجع بقسمت چهارم که اگراد دارای استقلال بوده اند یا نه ؟ محتاج به اشاره دلیل و برهان نیست که اگراد پیش از میلاد « حکومت کبان و مادو .. » و بعد از میلاد « حکومت اشکانیان » و بعد از اسلام « حکومت اخیلیدیه و روادیان و پیشدادیان و ابویه و زندیه و .. » سلطنت و بلکه امپراتوری نیز داشته اند و در هنگامیکه رفته امور سلطنتی در دست اگراد نبوده است باز از آزادی داخلی و خود مختاری محروم نبوده اند . اما راجع بقسمت پنجم که آیا زبان کردی منخف و یا مشتق از فارسی است یا اینکه زبان مستقلی است ؛ در مقدمه از اقوال و آراء مستشرقین روشن کردیم که زبان کردی دارای تطورات قدیمی و حقیقی است و از زبان فارسی خیلی قدیم و کهنه تر است و رابطه خود را با اصل کردی قدیم بهتر از فارسی حفظ کرده است .

اگر کسی بخوبی زبان کردی بداند و بخواند زبان کردی ساده رساله ها و بلکه مکتوباتها بنویسد دست در هزار محتاج استعمال واژه بیجا نه خواهد شد ؛ کسانی که در میان عشایر سیاحت کرده اند و زبان کردی را هم دانسته باشند می دانند که واژه های صحیح کردی هیچ نمونه مناسباتی با فارسی امروزه ندارد و منحصر لیست ریشه آنها در فارسی پیدا کنند ؛

ادبیات کردی با این عقب افتاده گی دارای علو و پایه است که هنوز زبان فارسی با این پیرامونی نه کرده است فاقد آلت و این لغت فارسی که در زبان کردی دیده میشود در اثر این است که در این چند قرن اخیر تحصیلات اکراد منحصر به عربی و فارسی شده بود بویژه که استعمال واژه های بیگانه در سالهای پیش يك انتخاب شده میشد و با این حال واژه های صگردی هنوز بجای خود برقرار و از بین نرفته اند .

« من از نویسندگان نامدار » امپراطوری زبان فارسی « میزنند ؛ دانسته نیست که این جمله یعنی چه ؟ امپراطوریت زبان فارسی به معنی دارد ؛ این جز اوهام و خیالات شاعرانه چیزی دیگر نیست ؛ فرض بکنیم تمام دنیا بفارسی حرف بزنند ولی فارسی زبانان بطوریکه لازمت اسباب سیاسی و اقتصادی نداشته باشند و یا در زیر چشال بیگانه ریون باشند چه سودی عاید آنان میشود ؟ و آیا زبان آنها را در دغمال زند قرا می دهد ؟ نوشتن و خواندن دول امریکای شمالی زبان انگلیسی است و زبان بومی آنها ارجح ادبیات پایه زبان فارسی نمیرسد پس چرا تمام قاسی زبانان دنیا در زیر دست آنها نالند ؛ ادر اتحاد جماهیر شوروی حداقل به بیست زبان می نویسند و میخوانند و همگی رسمیت دارند ؛ زبان فرانسه در دنیا رسمیت دارد و بقول آقایان دارای امپراطوریت است مع هذا دولت فرانسه در برابر ارتق المان در مدت کمی از با درآمد ولی دولت اتحاد جماهیر شوروی پس از چهار سان جنگهای خونین المانرا با این عظمت و اسلحه و مهمات که داشت از پادشاه آورد و نام نازی و فاشیست را در ناله محو و نابود کرد .

و سر زمین روسیه و سایر د ل اروپائی متصرفی المانرا از جنگال خونخواران نجات دادند ؛ و دولت ایران که نویسندگانی خیالی تشکیل امپراطوری زبان فارسی را در سر میبروراند هوالست سه روز در برابر حمله متفقین مقاومت کنند ؛ پس بوما واجبست از این خیالات و اوهام بی سر و ته دست بکشیم و کوتاه ترین راه را در پیش گیریم که زودتر به سرمترل مقصود برسیم ؛ امروز روز شمار بر وقت باید هر کاری را از کوتاه ترین راه آغاز کنیم ؛ کرد ارمنی اگر زبان مادری دانش پیاموزند پنج سال در تحصیل پیش می افتند . مجبور کردن ملل غیر فارسی را باینکه زبان فارسی بخوانند و بنویسند باین « میماند کسه جنگاوران را مجبور کنند که در مقابل نازک و توپ و هواپیما و شیره که اسلحه دنیای تازه می باشند با شمشیر و تبر و کمان که اسلحه عصر کهن می باشند بدفاع برخیزند ، اگر در این قسمت آزاد باشند چه زیالی با امپراطوریت خیالی زبان فارسی میرسد . ؟ ما اگر از حقایق تاریخی و از واژه های کردی و فارسی امروزه که علنا از هم جدا و بلکه مناسبت باهم ندارند چشم پوشیم و قبول کنیم که زبان کردی مختلف یا مشتق از فارسی نیست خواهیم گفت که زبان فارسی در اثر نفوذ زبان

بقیه در صفحه ۲۹

جی به نه م هر ندر او ه ؟ عقل و بخت
 ر هنوهای لاوه گانه تاسه ر نهخت
 (بسم الله الرحمن الرحيم)

دو بته وی بی خه وی سوری لیدام
 چو و مه لای پیره شه قلی نازارم
 سی به سی و ه ک بر ا به ده متی جهم
 سوختوو مویان هه بوو چیه وچه بهر
 پاکسی یا باسی عه یش و نوشی دل
 عه قلم نه ی پر سی به ختم نه یدا جواب

پر سیاری عه قل

له ی به خت قهر نه هایه تو استوی
 خه و ه ها آورشت بووده ستوو یه قه
 له ریگهی به ندو به ستی سهر که و تن
 نه م ده زانی که به ختی کورودی هزار
 به چه ده نگی بوو آشنا گوشت

پاسوخی به خت

من له غو ر را بی خه و وه لک نه ی زانی
 له شهیدا نی ریگه یی عیله ت
 نه و نه مامه له میژ بوو نیزرا بوو
 کو تی نه ی نووری دیده ههسته له خه و
 نه وه ی نه ندایم کومه له ی به قه مان
 بو گنده رین جهان به که یف و سروور
 یستوو قه دری نه گیری وه ک جاران
 تووش به د به خت بیان دین دیسان

هه ستانی به خت له خه و

را به ریم له خه و هه م ده دا ته عبیر
 (هه ر چلونی ایشاره نی فهرموو
 هات به سرمه فروک له لای مه سکو
 هه له مه تپسکی مه یانده ته ختی جه م
 له نه گاو دیم وناری مای پییر
 وه لکه راهت هه مووی وه ها ده رچوو
 بو . . . وه لکه شهین پچی بو که و
 تیکی دا شه و که توو جه لالی . . .

بوو بلاو ارته شسې . . . . .
 د یم منځه له ژیر . . . . .
 دی فروکوو رشاپه وه فهوری
 کی-ی قیدابوو؟ فرشته ی آزادی
 خرمه تی کن کوران به مالو به تن
 نیبه تهلکاوې گومسه نهو چومه
 یه کی گردن فرازه بازوو سخت
 له سړی له فوری کمریم خانی
 مه نظره ری جوانه جراترین مه نظر
 ناله بیگانه هل وه ژیری وه لات
 کوری مه پدانی خنجرو و گورزه
 ضدی دهروینی پرچو صوفی ریش
 روو به وردن پچی و سهری دانی
 جغتای نامووه کاروو صانعانی
 ب-راسته بازاری رووچ اوتیلی دل
 ع-هاتوه دوو ساه چونه نایه تهر
 دوور له وی خاکه سر به روژ وشون
 به جری روحی ره جیمی هیستا جوش
 په، هه وری له عاسمان بوو گیر
 هاته سر خاکی هم موکربانه
 آی پر شکینی ری-ی فرشته ی کرد
 ناله یان خسته ری به ناو داو
 له ریځی هم فرشته بوو نه ده لیل
 بهری آزادی یسته نیو کورردان
 یاده بهر توی کوشه کی تهری

لالو بوونی دوو بهر آسماهی
 . . . که شیر بوو له راوی میکندا
 له وی خواردی که رووی جه فو جهوری
 چه فروکیک؟ موجهه دهی شادی
 دهعه تی کرده پیره داکي وه طه ن
 نه گرین فهوری وه که هوهل بومه
 ع: لهو فرشته جلونه توخوا به خت
 له بهری دا لیپیا سی پروتانی «۱»
 فودی آراسته کردوه خنجرو
 نه رده شیر شیر دوده تی به خلات
 زهره به که هیمه تی وی نه لپورزه
 نه تهوی شیخی گورگی ظاهیر یی
 نه و که سی لازمه له هیدانی
 بی بهشی هر ره زایسته دانی
 ع-پچه کوی زیاره تی بکم حاصل
 ع-کامه دل: ب فقهی نیشتمان بهرودر
 کورده کان چنده چاوه نوری تون
 ظوولمی بیگانه کانی روو فاختی
 آهی ریندا نیانی کورودی فقهیر
 هم په له هه وره بوو به بارانه
 ره ژنه بارانه کی به ده-ت و برد
 زن و مندالی میردو باب کوژراو
 ناله ییوه ژن هه تیوی ده لیل
 یوه موو دهرده پاش هه موو دهردان
 کس هه به حورمه تی به دل نه سړی

پاسوخی بهخت

مېلله نېك ههڼ له نيو مه عا شېره ت   خو به خو شېر له غه يره بي غېره ت
 خوښي يك فوش ده كهن له مه پسران   وهك پياله ي شهراي مه پنا ف
 يسه شه خوبه خو هزار رو ستم   بهر مه يان بگري زه حه نه و حستم
 نامه تركي كولي «چه پين دالي»   كوونه هكي له وان نيه خالي
 يسه يان موفحه صير دزي كردن   ريگري و مالي يكتري بردن
 لهوي ده سپان كهوي حرام و حلال   وشتري صالح و كاري جرجال
 ده ي رفين لييه جه را هيچ پرس   نه له خويان حيا نه له خوا ترس
 لهوي برونوي له شانه ده ي يپني   هه دوو بورگري براي دپني
 فكري سر به سبان له لا بايه   هه ر ته ماحه لهوي له كارايه
 پياوي زليان كه هه ليري نه له سي   به دقرا ئي قران ده خاته كه سي
 باسي بي فكريان به سد نووهر   عووشري ميبشاري نا پته ده فهر
 خوت ده زاني . . . له وان چي كورد   مال و لامووس جهاي ستاند چي برد
 كونه ييليم چيكا چي دم دم   سر گوزشته و نه ذيله ي سارم
 باسي لهم ده وره خو له پير ماوه   مه وره دپري ت بوو مرده نوو سراوه
 چنده آغا به ليو ي حه پسي نه ظهر   مياو مگردون كران و بريان سر
 نينه كي جه نده يان برا به له لك   ملي چه لدان هه لاوه سا به په لك
 چوون سايل بوو له وه اين فووربان   بويه فووربان كرا سايل خان
 كوا فدهم خير به ده تي كي ون بوو   عيلي مه باغي بو سه ره و ين بوو
 كيله كولي به كي كراون ككر   باقييه نه قلي داره كي سه قز
 دجه وه ييري حاضره ئي آغا   كه به عيېره ت ده عات به سا بلاغا
 هه ره بائي له دوو دهه و نيزه   جهرسي مه خلوي قبي بو ده بوو ريزه
 كا مه آغا بوو كيهه مه زني زل   نيري هه رابه يان ده نا سر مل
 لاهي لهم عه رده جي نيو نازي   كي به شق لي ي له دا له سه ربازي
 بهلد و ليدان و حه بې و تيهه لدان   ميسوهرو ئي بوو بو له شي كووردان
 چه نه زار كويرو هه لچه نه ره شوو رووت   هاتوو چاوي به مالي كوورد پشكووت
 دز ده هات دز بغير ايشاليو ناو   بهرده زووري ده كرده آو بو دراو

مه سله خي روژنرا بوو له منيښه
 هره چي چوو سر يرا له ټول باب
 اقتصاد موخته سيد بوو بو انصاف
 هلك و دژبان و راه و فرماندار
 لهوي له يگرد لهوان فلاحهت و بالهك
 شهريه بان داميزيشك و بهيطا ري
 خوځين مزي مامه كووړده بوو پيښه ي
 اغنيانجانني تر له هره قسمة
 پاك بهر بېښه خيبر وميښه قهلم
 كلفهك وهره را بهر دهستي
 حقي. چن ساله كوندو فوتواو
 چوونكه بي فكر و مروت و بي هوش
 هره حقي يهك به صد به گوهري بي
 كامه يان دوهوله منده مه ردوو رهند
 كوي په كجار نه جيب وژيرو كووړه
 مېچله ټيكي حقوقي چوند سالي
 بېروشي به قهند و چيت و پړول
 يان فرشته په وانه په قانع
 تا بين وانه وان هكه ټنديشي
 كوورد وه بي حالي وابي له حوالې
 « بخت همل له سرته وه له عقل نه پري »

هره بيم يا بنزوم به په كجاري
 به خويش نايښه نيم به خه بهر
 يعني لهم گيږي به خه خنكاوم
 بو فكر ټيم په قبيته نه نجيښه ي
 به سهو ناچي له لحه كي ماردې
 زايه لهي كارسان نه يي بي بو

لهم سعادته كه هدم به بیداری
 بش خنوم لهم كه روت هاتا مه خنر
 لهم دوو فكراته ايسته داماموم
 پيره عاقل نه تو له مېږ پيښه ي
 به له لي كوي دواي هه موو دوردې
 چيه چاره نه قيس له چي له ورو

شوی ایچی تیک موده به وه ستایی بییکه یهك لا هزار و دوو لای
(آخرین چاره‌ی عقل لهویی به ییری هایه)

ریگه‌ی حه‌للی عه‌ق‌دی لهم اییشه که بیی هه‌رقه‌ی ته‌وار پییشه
یه‌نی خوا روسه‌کان مووه‌فک کا جه‌رسی هیتلر به تیغی وان شق کا
یته جی رووس ته‌وای پیو یستی دوره دانوی شوی فاشیستی
هینتاری به‌رنه باوه‌سی اوریل نه‌ظمی درلیا بدن: ره‌تیس وایل
شوان و سزان و مالک وجو تیر چووک وزل بعضی کاسب و بی‌خیر
لیتکی ده‌ن نیکی که‌ن له یه‌ك آنا سووک و ده‌تکین نه‌ی له مییزانا
ته‌ستی که‌ن به‌خت و ماه به‌سه‌ختی دینه ته‌پکه پیچیری خوشه‌ختی
بی قهره و بی قهره و به‌له قه‌اره خوش ده‌لی شاعر ده‌ری وازه
(بلشویک است خضر راه نجات بر محمد و اله الصلوات
ناوی پیغمبرم سیکه هینا و آل به‌ه‌خامه‌مت سیکه نازانی
دورر ده‌باری «هزار» له اشعارت

(هزار)

«بوخانه‌دانه‌کان»

به‌س خوت هه‌لله‌ی به‌باواته‌وه! به‌س بی بنازی به‌خزما ته‌وه!
وه‌ره به‌ر دیون فه‌ومی هه‌زارت بویان بزمیره کرده‌وه و کارت
چهند تیکوشازی؟ جیت بو کردون؟ چهند جار، ته‌نگانه، ده‌ست‌گرئون؟
له‌وسا: ته‌رازووی قه‌سه‌ی هزاران: پیشانی له‌دا: نووکی یان گران؟
انجایی نه‌سه‌یت که خانه‌دانی: بو توو مک یه‌که، مانی، نه‌مانی!
که‌خوت هیچ نه‌ی... خه‌لکی به‌آو جی؟! سکه‌ی ناره‌وا وه‌ک ره‌وا نه‌چی؟!.

بوزانسیین؟

ه‌ایستای نرزیی قه‌شی شتی که‌له احنادی ملاءلی اشه‌ویه‌ده‌نوسی: له‌لیشتمانی ژماره
۷-۹ ص ۳۴ دهری ۱۳ داکه اوسراوه ملاءلی له‌عی-ی هینان بوزراوه اشتباهه به‌لک‌وو
له‌دبی هیردن «که‌مرو ندیکه له‌حدودی عراق له‌ولائی پییره‌سیان» له‌دالانی نوئی
بن‌کاف‌دا بوزراوه: رجاله جزینه‌ه‌وارا. خوشه‌وبت وایه سوزاره‌کیان تصحیح به‌رمون

عربی بی اندازه عقب و اکثر واژه های ویژه خودش را از دست داده است ولی زبان کردی بمادگی خود برقرار و واژه ییگانه در آن نفوذ نکرده است اگر هم کلمات ییگانه در زبان شهر نشینها استعمال شود باکی نیست زیرا که زبان عیار و دها تپها بجات خود پایدار است؛ پس بیائید مردانه زبان کردی را آزاد کنید که ادبیاتش ترقی کند که شما نیز بتوانید واژه های از دست رفته زبان فارسی را در کردی جستجو کرده و مورد استعمال قرار دهید آنوقت می توانید بگوئید که ایرانیها دارای زبانی هستند که جوامع معنی ایرانی است *

(آزاد کهره کان.)

له سوواری المجله وهر میراوه : نه لایه ن ب. پرشتک : کراوه به کووردی.

له مکتبه یی دهنگوو بانی سوویا تپه وه : هی نووسه ری هره گه وری ایکیه تی سوویاتی «ایلیا اهرنبرغ» .

نازیه کان به آوازیکی گریانه وه گورانی ده لئین که ده یژن ایمه. نه و له خو پاراز تندان. یی سوومان حقا نه وانه ی که له بیر کردنه وه دا که م ییین دینه ییریان که چوت نازیه کان له پیشا به آوازیکی که وه. نه بیان وت که جیساوازی زویره له مهل نه و آوازه یی ایستایان *

له سالی ۱۹۴۳ «اترید روز نبرغ» نووسیه یی والی «هیچ هیژن ناتوانی لمان هیللی که نظامی نوری خومان دابه زربین له سهر - سهر دانواندنی تخمسانی له زم و یی که لک نه و لوخمانه که به هه مو ده م سهر به توخمی پشکوتو و بهرز دا ده لو پینس .

ایمه ایستاهلی ده تگ و بانی جیروکی دژوار دژوارمان له بهرچا وه و ده بیتین که نه و مشروعه گه و رانه که دروست کراوه به دامه زرانندی نظامی نووی له سهر نه ستوله یی ملی نوکهری چه معنری چه ماهی یی هه موی تیک چو و بهرت و بلاو بووه به تیکدان و له ناو بردنی تخمی بهرز و پیشکوتو .

له و روزه وه که نه لمانه کان خویان نه دیت که سویا هه مو دنیا داگیر نه که ن و بهم و وکاله خویان هه ل ده خه نه تاند هه تا له م و دو سالی زیاتر یی نه چووه ،

که ده تا ایتاش آخا فتشیان هه ره له سار سوپس و مملکه تی ما بین الزهرینه . بهلام
نازانین لیره دوا نه بی آخافنیان له سار چی بی !!

المانه کان قیزی هه مورو عالیان بر خویان هه لاند : له شرانی رابردوو له بوو که
دهوله تیکی سویند خور له سویند خوران جیا بی نه وه ، بهلام امرو له دهوله تانی
که دوینی له هه لمانیا سویند خور بووه نه وه ایکه ایکه هه ل نه سهرینه وه ساری
و به چاری خوی له بین کهوا امرو ایت له دوا ی ایت لی جیا له بووه جیا بوو له وه یکی
وه ها ناخوش به جوریک که له تاریخا نه بینراوه .

وه له وه مورو سهر که ونهش له دوشمنه سویند خوره کانی له بهرامهر هه ستر ،
بلکه المانه کان خویان وایان کردوه که هه موو آوروپا به جاریک هه لسه
هوانیان و بین به دوشمنیان .

چهندهم له لا سهر بوو که گویم له ایکیک بایه که بی و تابه هندی له نووسره کان
ژیینی نه و میلله و قومانیان له سهر المانیا هه لاندوه . المانه کان ته لیا به و ته
حسی خه لیان نه ده هینا جوش بهرامهر خویان بلکه به خوین ره زاندنیش
قتووریان نه ده کرد .

نووسره کان دوشمنی فاشیست نه بوون بهلام جلاده خوین ریژه کانی فاشیست
نه وان قیزی عالیان هه لده ستاند بهرامهر پیسیو خرابی خویان .

المانه کان که خاوه نی نظریه ی ره گزی بوون سویند خوره کانی خویانیان تحقیر
نه کردن نه سویند خورانه که شریان بو نه کردن وه خویانیان بو دهر ژاندن نه
بهرامهر ایه تی نه رانیشیان بزر کرد ، وه نه هه موو دهوله تیکی که زیانر بوون
به دوشمن . پرواتین ایتا زور سهر نه که ناوی المانیا بوته جنیو له ایتالیا و
رومانیا ؟ بلی به لکه هندی کهس وهرام به نه وه و بین که میله تانی جنوبی
به مذبذبه بی ناویان چوو وه به هه موو ده مکه له سهر کار و سازیک نابین
وه نه سورین !!

بهلام چی ده تی له بابه ت فکند به کان ؟ نه وان دوشمنانی خویان زیانر به آشکاری
نیشان نه دن و ناگورین ، له هه ل نه موش هه مووی ری و شوینیکیان وهر سهر ایه وه
سهر یوتونه که ره هه کان . پرواتین و تماشایه کان ده بینن که چون المانیه کان

غسلط نامه

۱ - شعری ۱۰ له صفحه ۱۶ شعری چاره می بندی سی به

په ر	دیر	چوت	راست
۱۶	۱۲	قفل	قفل
»	۱۵	چاکه چیه ووه بو وطن ای	چاکه مده ووه بو وطن ووه
»	۱۶	مایه ی	سودی
۱۷	۲۳	رو له له زانای زه وین	وانه ی زانای سر زه یین
۲۴	۲۵	له خوه م	له و خوه م
۲۷	۶	دامیز شک	گمری
۲۷ له دای دیری ۴ نه و شعره له بیر جووه :			
نیت املاک و ازدواج و طلاق به دیری کووردی نه جیبی خسته محاق			
۲۷	۱۰	ده ستی	مستی
۲۷	۲۴	نیم	نیم
۲۸	۶	به رنه باوه شی آوریل	راوه نین ده گدل رومیل •

لە وێنەکانی

ئەندامانی کۆمەڵەی ژ.ک

رہمہ زانی ۱۳۲۳ی ہمتاوی- موسافرخانہ ی خورشید: لہ پاستوہ، راوہ ستاو ۱- محمہد شاپہ سندی
دانیشتو ۲- زمیچی ۴- خلیل ساوجبلاچی

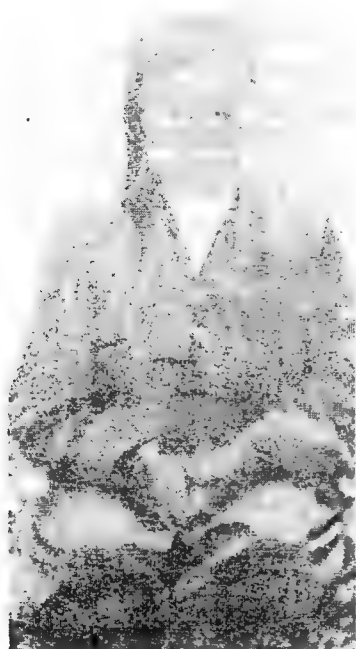

۷ی رہمہ زانی ۱۳۴۳ی کوچی، تہوریز- موسافرخانہ ی خورشید: لہ پاستوہ، راوہ ستاو
۲- زمیچی ۴- ہاشمی خلیل زادہ دانیشتو ۲- خلیل ساوجبلاچی ۳- محمہد شاپہ سندی

تهوړيز- موسا فیرخانې خورشید: له پاسته وه،

پاوه ستار ۱- خلیل سارجلأخچی ۲- هاشمی خلیل زاده ۴- زه بیجی دانیش توو محمد شاه سندی

سید تاهیری هاشمی

نیراهیمی نادری

سلیمانی - ۱۹۴۵ له راسته وه پاره سناو ۱- جهال بهکی صاحبقران ۲- محمد سعید دانه بی
 ۳- عبدالرحمان ناغای نیلخانی زاده ۴- ناموزای جهال بهگ ۵- عهل حاجی سالح ناغا
 دانیشتوو: ۱- سمایل ناغای نیلخانی زاده ۲- برای عهل حاجی سالح ناغا ۳- حاجی سعید حوسینی
 قوریشی ۴- مه لا شیخ حسینی شیخی

تەوئیز- ۱۹۴۴: لە راستەوه، پادەستاو ۱- زەبیجی ۲- محەمەد شاپەسەندی
دانیشتوو ۱- هاشمی خەلیل زاده ۲- خەلیل ساوجبلاخی (خانه)

لە راستەوه، پادەستاو ۱- محەمەد وەلی زاده ۲- سەمەیل خاسی فەرۆخی ۳- زەبیجی ۴- وەهاب بیلووریان
دانیشتوو ۱- نەجمەدین تەوحیدی ۲- قاسم ئیلخانی زاده ۳- عەبدولڕەحمان ئیمامی

له‌راسته‌وه ١- زه‌بیجی ٢- حوسینی نه‌وبه‌ری (نازه‌ری) ٣- سه‌دیق چه‌یده‌ری
٤- چه‌عفهری ساوجیلاغچی (نازه‌ری) ٦- محهمه‌د شاپه‌سندی

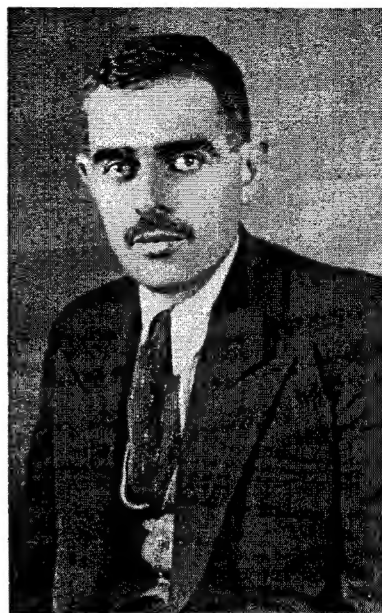
١- هه‌ژاری موکریانای ٢- زه‌بیجی

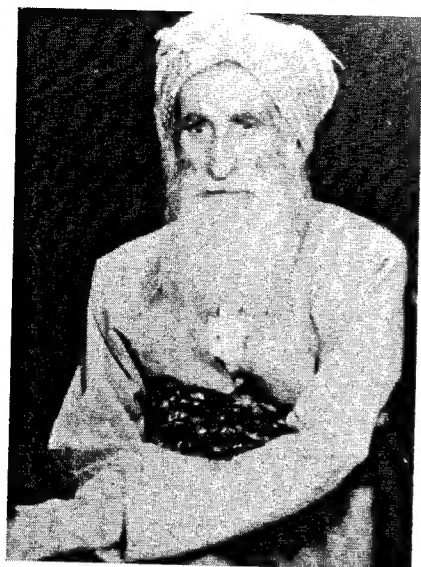
۱- زهبيحي ۲- محمەد شاپه‌سندی

سەيید محەمەدی حەمیدی

عەبدولرەحمان ناغای حاجی بایز ناغای شیلخانی زاد

كاكه‌مه‌ی سه‌رۆكانی "كاپیتان قادری"

زه‌بیجی

محەمد دلشادی ره‌سوونی

حوسینی فروه‌هر

خالمين

زهبيحي